

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๒๕๙/๖๙

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๙ กันยายน ๒๕๖๖

เรื่อง การขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
“หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ขยายผลสู่ หมู่บ้านศีลธรรม”

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. แนวทางการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ขยายผลสู่ หมู่บ้านศีลธรรม”	จำนวน ๑ ชุด
	๒. ร่างคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ระดับพื้นที่	จำนวน ๑ ชุด
	๓. แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนโครงการฯ	จำนวน ๑ ชุด
	๔. รายละเอียดตัวชี้วัดโครงการฯ	จำนวน ๑ ชุด
	๕. ร่างบันทึกข้อตกลงฯ	จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกระทรวงมหาดไทยได้กำหนดนโยบายการดำเนินโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์
โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ขยายผลสู่ หมู่บ้านศีลธรรม” ในการยกระดับ
คุณภาพชีวิตประชาชนโดยยึดหลักทางศาสนา และนำมาปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต เพื่อสร้างวัฒนธรรม
การอยู่ร่วมกันด้วยความปรองดอง สมานฉันท์ก่อให้เกิดสันติสุขในหมู่บ้าน/ชุมชน พัฒนาไปสู่หมู่บ้านศีลธรรม
ภายใต้ภารกิจของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีพันธกิจที่เกี่ยวข้องกับประชาชน สมดังพระราชปณิธานของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ที่ทรงให้ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข
แก้ไขในสิ่งผิด สืบสานในพระราชปณิธาน ภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยโครงการดังกล่าว
มีวัตถุประสงค์หลัก จำนวน ๕ ข้อ ดังนี้

๑. เพื่อเป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติ ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ครบ ๗๒ พรรษา

๒. เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างความตระหนัก รักและเชิดชูสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ให้เป็นสถาบันหลักของประเทศอย่างมั่นคง

๓. เพื่อขยายผลการดำเนินงานโครงการ จากโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” เป็นโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ขยายผลสู่ หมู่บ้านศีลธรรม”

๔. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้นำหลักธรรมทางศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

๕. เพื่อให้เกิดความปรองดองสมานฉันท์ ลดปัญหาความขัดแย้ง สร้างความมั่นคง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

โดยมีเป้าหมายการดำเนินงานครอบคลุม ๗๖ จังหวัด ๘๗๘ อำเภอ ๗,๒๕๕ ตำบล ๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน/ชุมชน และมอบหมายให้คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ที่มีกรมการปกครองเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนตามแนวทางการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ฯ ในระดับพื้นที่

/กรมการปกครอง...

กรมการปกครองขอเรียนว่า คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ฯ ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๖ ได้ประชุมพิจารณาแนวทางการขับเคลื่อนโครงการฯ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการที่ต้องการให้ประชาชนทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะนับถือศาสนาใด ทั้งพุทธ คริสต์ อิสลาม ศาสนาอื่นหรือความเชื่ออื่น ได้มีความปรองดองสมานฉันท์ ลดปัญหาความขัดแย้ง สร้างความมั่นคง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยใช้หลักทางศาสนาที่เคารพนับถือ มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ก่อเกิดหมู่บ้านศีลธรรมในพื้นที่ จึงกำหนดแนวทางเพื่อให้จังหวัด อำเภอ ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการดังกล่าว ดังนี้

๑. ในการดำเนินโครงการในพื้นที่ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ผู้นำท้องที่/ท้องถิ่น ได้ใช้หลักพุทธสังคัมในการดำเนินงาน เคารพความแตกต่างทางความเชื่อ ความศรัทธาของทุกศาสนาของประชาชนในพื้นที่ ทั้งในการออกคำสั่งและการดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ

๒. การกำหนดรูปแบบของกิจกรรมดำเนินงาน ให้คำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินกิจกรรม สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักทางศาสนาของทุกศาสนา

๓. สร้างการมีส่วนร่วมจากผู้นำทุกศาสนาในพื้นที่ เข้ามาร่วมกันขับเคลื่อนโครงการฯ ตามหลักปฏิบัติของแต่ละศาสนา รวมถึงพื้นที่จัดกิจกรรมทั้ง วัด สถานปฏิบัติธรรม มัสยิด โบสถ์ เป็นต้น

๔. การกำหนดรูปแบบกิจกรรมตามตัวชี้วัดโครงการฯ ให้ยึดเป้าประสงค์ของหลักประกันแต่ละด้าน ดังนี้

๔.๑ ตัวชี้วัดด้านหลักประกันชีวิต หมายถึง กิจกรรมที่นำหลักทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่ทำร้ายผู้อื่น

๔.๒ ตัวชี้วัดด้านหลักประกันทรัพย์สิน หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพ สร้างรายได้ภายในครัวเรือน ให้สามารถพึ่งตนเองได้ โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

๔.๓ ตัวชี้วัดด้านหลักประกันครอบครัว หมายถึง กิจกรรมที่เสริมสร้าง ความอบอุ่นให้สมาชิกในครัวเรือน และหมู่บ้าน/ชุมชน และเสริมสร้างสุขภาวะที่ดีในครัวเรือน

๔.๔ ตัวชี้วัดด้านความสามัคคี หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้างสามัคคี ปรองดองช่วยเหลือ เกื้อกูลกันภายในชุมชน โดยยึดประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

๔.๕ ตัวชี้วัดด้านความมั่นคงปลอดภัย หมายถึง กิจกรรมที่เสริมสร้างความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในหมู่บ้าน โดยการมุ่งเน้นให้ประชาชนห่างไกลยาเสพติด และปลอดภัยจากยาเสพติด

๕. การดำเนินการในพื้นที่ ให้ใช้กลไก “๓ ๕ ๗ ”บูรณาการแผนงาน โครงการ กิจกรรม ต่างๆ ทั้งในส่วนองกระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานอื่น ๆ

๖. การดำเนินงานในระยะ ๓๐ วัน (๑ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖) ให้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนฯ ใน ๔ กิจกรรมให้แล้วเสร็จ ดังนี้

๖.๑ ให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ ระดับจังหวัดและระดับอำเภอ

๖.๒ ให้คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ จัดประชุมหารือแนวทางการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย

๖.๓ ให้คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ กำหนดแผนงาน โครงการ/กิจกรรม

๖.๔ ให้จังหวัดทุกจังหวัด จัดกิจกรรม Kick-off ลงนามบันทึกข้อตกลงการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ ร่วมกับนายอำเภอทุกอำเภอ โดยให้มีผู้นำทางศาสนาในพื้นที่ เข้าร่วมเป็นสักขีพยานการลงนามดังกล่าว และให้นายอำเภอนำรูปแบบการลงนามดังกล่าวไปจัด Kick-off ร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอโดยอนุโลมด้วย

๗. การดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง (๑ กันยายน ๒๕๖๖ – ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗)
ให้เป็นไปตามกิจกรรมของตัวชี้วัดแต่ละด้าน และอาจดำเนินกิจกรรมตามตัวอย่างแผนปฏิบัติการขับเคลื่อน
หรือเพิ่มเติมกิจกรรมอื่นตามบริบทแต่ละพื้นที่ ในการเป็นผู้นำต้องทำก่อน และให้ประชาสัมพันธ์ขยายผล
ทางช่องทางต่าง ๆ เพื่อกระตุ้น สร้างความตระหนัก และสร้างความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการดำเนินโครงการ
อย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ ให้รายงานผลการดำเนินกิจกรรมตามข้อ ๖. ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖ และรายงาน
ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดทุกวันที่ ๓๐ ของเดือน รายงานครั้งแรกในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๖
โดยกรมการปกครองจะแจ้งแนวทางและระบบการรายงานให้ทราบอีกครั้งหนึ่ง รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายแมนรัตน์ รัตนสุคนธ์)
อธิบดีกรมการปกครอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย

สำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น
ส่วนพัฒนาและส่งเสริมการบริหารท้องถิ่น
โทร ๐๒-๖๒๙-๘๓๐๖-๑๔ ต่อ ๕๐๓
โทรสาร ๐๒-๖๒๙-๘๓๐๖-๑๔ ต่อ ๕๐๖

**แนวทางการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์
โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ขยายผลสู่ หมู่บ้านศีลธรรม”**

๑. ที่มา

โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา (โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕) เกิดขึ้นจากสถานการณ์บ้านเมืองในห้วงเวลาที่ประเทศประสบปัญหา เช่น การกระทำผิดกฎหมาย ปัญหาอาชญากรรม การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การระบาดของสิ่งเสพติดและอบายมุข และการแตกแยกทางความคิด เป็นต้น กอปรกับรัฐบาลได้ให้แนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ด้วยการให้ทุกภาคส่วนในประเทศร่วมมือกันดำเนินการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ และทำให้ประชาชนมีความรักความสามัคคีกันขึ้นในทุกภาคส่วนของประเทศ โดยให้พุทธศาสนิกชนได้น้อมนำหลักศีล ๕ (เบญจศีล - เบญจธรรม) มาประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน ตามคำริที่ เจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าได้ประทานโอวาทไว้ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ความว่า “อันว่าศีล ๕ เป็นการสำคัญมนุษย์ เมื่อทุกคนมีศีล ๕ ด้วยกัน สังคมนั้น ๆ คือ ประชาชน ย่อมจะอยู่เย็นเป็นสุข เมื่อเป็นไปได้ ขอให้ชื่อหมู่บ้านว่า “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ที่มีวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน ดังนี้ ๑) เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์ ๒) เพื่อเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ลดปัญหาความขัดแย้ง สร้างความมั่นคงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับประชาชนในประเทศ ๓) เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ๔) เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างความตระหนัก รักและเชิดชูสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ให้เป็นสถาบันหลักของประเทศอย่างมั่นคง และ ๕) เพื่อสนับสนุนการดำเนินการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ ภาครัฐ และภาคประชาคมที่เกี่ยวข้อง

การขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้มีการจัดประชุมเพื่อรับมอบนโยบายในการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ณ หอประชุมพุทธมณฑล อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม โดยมีสมเด็จพระมหาธีรราชมงคลมุนี กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าคณะใหญ่หนกลาง ประธานคณะกรรมการอำนวยการ โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” เป็นประธาน พร้อมด้วยพระธรรมวชิราวุธ เจ้าคณะภาค ๑๔ ประธานคณะกรรมการบริหารกลาง พร้อมด้วยคณะกรรมการบริหารกลาง และคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับหน พระสังฆาธิการ พระครูสุภัทรธรรมโมเชิต ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดระฆังโฆสิตาราม วรมหาวิหาร และพระเถรานุเถระ นายอินทพร จั่นเอี่ยม รองผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติรักษาราชการแทน ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ผู้แทนหน่วยงานระดับกระทรวง ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด ทั้ง ๗๖ จังหวัด และผู้ที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมประชุม โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการดำเนินโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หมู่บ้านรักษาศีล ๕ พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการโดยมีการบูรณาการร่วมกันทั้งในส่วน of คณะสงฆ์ ภาครัฐ และภาคเอกชน กำหนดกรอบทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์ ในการขับเคลื่อนโครงการดังกล่าว ในเชิงคุณภาพ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทางด้านจิตใจให้มากขึ้น โดยยึดหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นหัวใจสำคัญ คือ หลักไตรสิกขา อันเป็นธรรมแห่งการพัฒนาชีวิต

ให้ประสบความสำเร็จตามหลักพระพุทธศาสนา มหาเถรสมาคมได้มีคำสั่งมหาเถรสมาคม ที่ ๓/๒๕๖๖ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ลงวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ซึ่งได้แต่งตั้งปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นกรรมการในคณะกรรมการอำนวยการโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” และกระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๑๔๕/๒๕๖๖ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ซึ่งมีสมเด็จพระมหารัชมงคลมุนี เป็นประธานที่ปรึกษา และมีปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานคณะกรรมการ และคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๑๔๖/๒๕๖๖ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖ โดยมีปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานที่ปรึกษา และมีอธิบดีกรมการปกครอง เป็นประธานคณะกรรมการ ประกอบกับได้มีการประชุมคณะกรรมการอำนวยการ และคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ณ ห้องประชุมราชูปถัมภ์ อาคารดำรงราชานุสรณ์ และผ่านระบบทางไกลออนไลน์ Zoom Cloud Meetings ซึ่งในการประชุมครั้งนี้ สมเด็จพระมหารัชมงคลมุนี เมตตาแสดงสัมโมทณียกถา ความว่าวันนี้เป็นวันที่ดี เป็นศุภนิมิตที่ดี ในเดือนพระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้ทุกท่านตระหนักถึงความจงรักภักดี และดำเนินงานโครงการ เพื่อนำสันติสุขสู่ชุมชนถวายเป็นพระราชกุศล เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๗๑ พรรษา ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และดำเนินการต่อเนื่องในทุกๆ ปี ขอขอบคุณท่านปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้ช่วยสานต่องานตามโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” หลังจากที่ได้มีการประชุมคณะกรรมการอำนวยการโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ที่มีสมเด็จพระมหารัชมงคลมุนีเป็นประธานการขับเคลื่อนตามคำสั่งมหาเถรสมาคมที่ ๓/๒๕๖๖ โดยได้มีการจัดการประชุมครั้งแรก เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ณ หอประชุมพุทธมณฑล นั้น โดยปลัดกระทรวงมหาดไทย ร่วมประชุมหาแนวทางขับเคลื่อนตามกลไกของทางราชการร่วมกับฝ่ายสงฆ์และได้ตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานขึ้นมาช่วยกันขับเคลื่อนงานให้บังเกิดผลดีเพิ่มมากขึ้น โดยการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” นี้ มหาเถรสมาคมมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างความตระหนักรู้ รักและเชิดชูสถาบัน ศาสนา พระมหากษัตริย์ ให้เป็นสถาบันหลักของประเทศอย่างมั่นคง โดย ศีล ๕ คือ ข้อปฏิบัติตนขั้นพื้นฐานในทางพระพุทธศาสนา เพื่อควบคุมความประพฤติ ทางกายและวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงาม มีความปกติสุข ก่อให้ความสุข ความรักสามัคคี เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและเป็นข้อปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีความสามัคคีเกิดขึ้นในชุมชนและยังช่วยสร้างบรรยากาศความสงบสุขเรียบร้อย เพื่อนำพาความสงบสุขมาสู่ประเทศชาติ

โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” คือ การยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนโดยใช้กลไกทางพระพุทธศาสนาหลักศีล ๕ เพื่อสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันด้วยความปรองดอง สมานฉันท์ สันติสุข คนในหมู่บ้านปฏิบัติโดยยึดหลักการรักษาศีล ๕ จะสำเร็จได้นั้น คนทำงานต้องเป็นผู้ที่ตั้งใจจริง มีใจอยากเห็นคนในสังคมรักชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์ หรือเป็นคนดีที่จะทำให้ทุกคนมีความสุข มีชีวิตที่อยู่ในชุมชน หมู่บ้าน ที่มีความสงบสุขอย่างยั่งยืน และขยายผล “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ไปสู่ หมู่บ้านศีลธรรม” ถวายเป็นพระราชกุศล

/โดยยึดหลัก ...

โดยยึดหลักไตรสิกขา ผู้ที่มีสมาธิและปัญญา มีความมุ่งมั่นทำความดี ตั้งใจดี ยึดหลักสามัคคีเป็นพลัง ถ้าสามารถยึดหลักไตรสิกขาให้ครบถ้วนได้ ก็จะสามารถพัฒนาไปสู่หมู่บ้านศีลธรรม ภายใต้ภารกิจของกระทรวงมหาดไทยซึ่งมีพันธกิจที่เกี่ยวข้องกับประชาชน สมดังพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ **ที่หวังให้ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข แก้ไขในสิ่งผิด สืบสานในพระราชปณิธาน ภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”** ทุกท่านต้องทุ่มเทสติปัญญา ความรู้ความสามารถ ไปช่วยกันขับเคลื่อนโครงการฯ ร่วมกับทุกภาคส่วน โดยเริ่มที่ครอบครัวของเราเองที่ทำงานหน่วยงานของเรา ควบคู่กับการไปเชิญชวนให้ทุกหมู่บ้านใน ๘๗๘ อำเภอ ทั้ง ๗๖ จังหวัด ได้ช่วยกันสร้างความรักสามัคคี ความสุข ให้เกิดขึ้นตามแนวทางของโครงการฯ ซึ่งวันนี้จะได้หาข้อสรุปร่วมกัน ต่อไป

โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” มีการกำหนดกรอบ ทิศทาง แนวนโยบายและยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนโครงการฯ เชิงคุณภาพ มุ่งเน้นการพัฒนาทางด้านจิตใจของพุทธศาสนิกชน โดยยึดหลัก “ไตรสิกขา” ธรรมะแห่งการพัฒนาชีวิตให้ประสบความสำเร็จตามหลักพระพุทธศาสนาเป็นหัวใจสำคัญ อันได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา เพื่อให้เกิดการบูรณาการร่วมกันกับโครงการต่าง ๆ และพันธกิจส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับกระทรวงมหาดไทย ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ถวายเป็นพระราชกุศล “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” แก่ราษฎรอย่างแท้จริง มีผลสำเร็จเชิงประจักษ์ เป็น มรรค มีการประเมินผลตามหลักตัวชี้วัด (KPI) ของกระทรวงมหาดไทย ตลอดจนทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ออกมาเป็นจำนวนสถิติ เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาและประเมินผลการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕ สืบไป

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามคำสั่งมหาเถรสมาคม ที่ ๓/๒๕๖๖ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ลงวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๑๔๕/๒๕๖๖ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖ และคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๑๔๕/๒๕๖๖ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖ กระทรวงมหาดไทยจึงกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ขยายผลสู่ หมู่บ้านศีลธรรม” คือ การยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนโดยยึดหลักทางศาสนา และนำมาปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต เพื่อสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันด้วยความปรองดอง สมานฉันท์ก่อให้เกิดสันติสุขในหมู่บ้าน/ชุมชน ซึ่งมีเป้าหมายการดำเนินงานโครงการเพื่อให้เกิดความปรองดองสมานฉันท์ ลดปัญหาความขัดแย้ง สร้างความมั่นคง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ทำให้สังคมสงบร่มเย็น และมีความสุขยั่งยืน ครอบคลุม ๗๖ จังหวัด ๘๗๘ อำเภอ ๗,๒๕๕ ตำบล ๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน/ชุมชน

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อเป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติ ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ครบ ๗๒ พรรษา

๒.๒ เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างความตระหนัก รักและเชิดชูสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ให้เป็นสถาบันหลักของประเทศอย่างมั่นคง

๒.๓ เพื่อขยายผลการดำเนินงานโครงการ จากโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” เป็นโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ขยายผลสู่ หมู่บ้านศีลธรรม”

/๒.๔ เพื่อส่งเสริม ...

๒.๔ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้นำหลักธรรมทางศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

๒.๕ เพื่อให้เกิดความปรองดองสมานฉันท์ ลดปัญหาความขัดแย้ง สร้างความมั่นคง ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน

๓. เป้าหมายของโครงการ

๗๖ จังหวัด ๘๗๘ อำเภอ ๗,๒๕๕ ตำบล ๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน/ชุมชน

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๖ – ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗

๕. แนวทางการดำเนินการ

๕.๑ นิยาม ขอบเขตเนื้อหา และระดับการดำเนินการ

นิยามโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ขยายผลสู่ หมู่บ้านศีลธรรม” คือ การยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนโดยยึดหลักทางศาสนา และนำมาปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต เพื่อสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันด้วยความปรองดอง สมานฉันท์ก่อให้เกิดสันติสุขในหมู่บ้าน/ชุมชน

ที่	ขอบเขตเนื้อหา		ระดับการดำเนินการ
	ตัวชี้วัดหลัก	ตัวชี้วัดย่อย	
๑	ตัวชี้วัดด้านหลักประกันชีวิต หมายถึง กิจกรรมที่นำหลักทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่ทำร้ายผู้อื่น	๑.๑ กิจกรรมทางศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรม	๑. ระดับครัวเรือน ๒. ระดับคุ้มบ้าน/ปึกบ้าน/หย่อมบ้าน ๓. ระดับกลุ่ม/องค์กร ๔. ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน
		๑.๒ กิจกรรมเทิดทูนสถาบันหลักของชาติ	๑. ระดับครัวเรือน ๒. ระดับคุ้มบ้าน/ปึกบ้าน/หย่อมบ้าน ๓. ระดับกลุ่ม/องค์กร ๔. ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน
		๑.๓ กิจกรรมการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	๑. ระดับครัวเรือน ๒. ระดับคุ้มบ้าน/ปึกบ้าน/หย่อมบ้าน ๓. ระดับกลุ่ม/องค์กร ๔. ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน
๒	ตัวชี้วัดด้านหลักประกันทรัพย์สิน หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพ สร้างรายได้ ภายในครัวเรือน ให้สามารถพึ่งตนเองได้ โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต	๒.๑ กิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสร้างความมั่นคงทางอาหาร	๑. ระดับครัวเรือน ๒. ระดับคุ้มบ้าน/ปึกบ้าน/หย่อมบ้าน ๓. ระดับกลุ่ม/องค์กร ๔. ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน
		๒.๒ กิจกรรมส่งเสริมการประกอบอาชีพ และการรวมกลุ่มอาชีพ	๑. ระดับครัวเรือน ๒. ระดับคุ้มบ้าน/ปึกบ้าน/หย่อมบ้าน ๓. ระดับกลุ่ม/องค์กร ๔. ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน
		๒.๓ กิจกรรมส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือนและส่งเสริมการออม	๑. ระดับครัวเรือน ๒. ระดับคุ้มบ้าน/ปึกบ้าน/หย่อมบ้าน ๓. ระดับกลุ่ม/องค์กร ๔. ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน

ที่	ขอบเขตเนื้อหา		ระดับการดำเนินการ
	ตัวชี้วัดหลัก	ตัวชี้วัดย่อย	
๓	ตัวชี้วัดด้านหลักประกันครอบครัว หมายถึง กิจกรรมที่เสริมสร้างความอบอุ่นให้สมาชิกในครัวเรือน และหมู่บ้าน/ชุมชน และเสริมสร้างสุขภาวะที่ดีในครัวเรือน	๓.๑ กิจกรรมดูแลสุขอนามัยและส่งเสริมสุขภาวะ	๑. ระดับบุคคล
		๓.๒ กิจกรรมการพัฒนาเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และกลุ่มเปราะบาง	๑. ระดับบุคคล
		๓.๓ กิจกรรมถึงขยะเปี้ยกลดโลกร้อน การคัดแยกขยะต้นทาง (๓R) การจัดการขยะหมู่บ้าน/ชุมชน	๑. ระดับครัวเรือน ๒. ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน
		๓.๔ กิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	๑. ระดับคุ้มบ้าน/ปึกบ้าน/หย่อมบ้าน ๒. ระดับกลุ่ม/องค์กร ๓. ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน
๔	ตัวชี้วัดด้านความสามัคคี หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้างสามัคคีปรองดอง ช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในชุมชน โดยยึดประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง	๔.๑ กิจกรรมสร้างความปรองดองสมานฉันท์	๑. ระดับคุ้มบ้าน/ปึกบ้าน/หย่อมบ้าน ๒. ระดับกลุ่ม/องค์กร ๓. ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน
		๔.๒ กิจกรรมการแบ่งปัน ช่วยเหลือเกื้อกูล	๑. ระดับคุ้มบ้าน/ปึกบ้าน/หย่อมบ้าน ๒. ระดับกลุ่ม/องค์กร ๓. ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน
		๔.๓ การเข้าถึงกระบวนการไกล่เกลี่ยร้องเรียน ร้องทุกข์	๑. ระดับบุคคล ๒. ระดับคุ้มบ้าน/ปึกบ้าน/หย่อมบ้าน ๓. ระดับกลุ่ม/องค์กร ๔. ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน
		๔.๔ กิจกรรมพบปะในหมู่บ้านชุมชน เพื่อร่วมพูดคุย ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับประโยชน์	๑. ระดับคุ้มบ้าน/ปึกบ้าน/หย่อมบ้าน ๒. ระดับกลุ่ม/องค์กร ๓. ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน
		๔.๕ กิจกรรมตามหลัก “บวร” “บรม” และ “ครบ”	๑. ระดับคุ้มบ้าน/ปึกบ้าน/หย่อมบ้าน ๒. ระดับกลุ่ม/องค์กร ๓. ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน
		๔.๖ มีการรวมตัวกันเป็นคุ้มบ้าน ปึกบ้าน หย่อมบ้าน ฯลฯ เพื่อดูแล ช่วยเหลือ พึ่งพาอาศัยกัน	๑. ระดับคุ้มบ้าน/ปึกบ้าน/หย่อมบ้าน ๒. ระดับกลุ่ม/องค์กร ๓. ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน
		๔.๗ กิจกรรมจิตอาสา และการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์	๑. ระดับคุ้มบ้าน/ปึกบ้าน/หย่อมบ้าน ๒. ระดับกลุ่ม/องค์กร ๓. ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน
๕	ตัวชี้วัดด้านความมั่นคงปลอดภัย หมายถึง กิจกรรมที่เสริมสร้างความมั่นคง ปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในหมู่บ้าน โดยการมุ่งเน้นให้ประชาชนห่างไกล ยาเสพติด และปลอดภัย อายุมุข	๕.๑ กิจกรรมสร้างความมั่นคง ปลอดภัย ในชุมชน	๑. ระดับคุ้มบ้าน/ปึกบ้าน/หย่อมบ้าน ๒. ระดับกลุ่ม/องค์กร ๓. ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน
		๕.๒ กิจกรรมส่งเสริมการป้องกันยาเสพติด และลด ละ เลิก อายุมุข	๑. ระดับบุคคล ๒. ระดับคุ้มบ้าน/ปึกบ้าน/หย่อมบ้าน ๓. ระดับกลุ่ม/องค์กร ๔. ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน
		๕.๓ กิจกรรมบำบัดรักษา ผู้ติดยาเสพติด โดยการฟื้นฟูสภาพทางสังคม	๑. ระดับบุคคล

๕.๒ กลไกการขับเคลื่อน จำนวน ๔ กลไก ได้แก่

ระดับกระทรวง (ส่วนกลาง) ประกอบด้วย

(๑) คณะกรรมการ**อำนวยการ**โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” โดยมีสมเด็จพระมหารัชมงคลมุนี เป็นประธานที่ปรึกษา และมีปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานกรรมการ ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ ในการอำนวยการ กำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย แผนงาน ให้สอดคล้องกับระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” พ.ศ. ๒๕๖๕ กำกับดูแลและสนับสนุนส่งเสริมให้หน่วยงานดำเนินกิจกรรมตามนโยบายและแผนงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ

๒) คณะกรรมการ**ขับเคลื่อน**โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” โดยมีปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานที่ปรึกษา และมีอธิบดีกรมการปกครอง เป็นประธานกรรมการ ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ในการบริหารจัดการ กำหนดแนวทาง เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการให้ไปด้วย ความเรียบร้อยตามที่คณะกรรมการอำนวยการฯ กำหนด กำกับดูแลและสนับสนุนส่งเสริมให้หน่วยงานดำเนินกิจกรรมตามนโยบายและแผนงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บูรณาการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ในระดับพื้นที่ โดยใช้กลไก ๓ ๕ ๗ เร่งรัดการดำเนินงานโครงการ รวมทั้งบูรณาการแผนงาน โครงการ กิจกรรม ตลอดจนประสานการดำเนินงานร่วมกับส่วนราชการ หน่วยงาน ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อน และดำเนินการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค ต่อคณะกรรมการอำนวยการโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕”

ระดับภูมิภาค ประกอบด้วย

(๓) คณะกรรมการ**ขับเคลื่อน**โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” **ระดับจังหวัด** โดยมีเจ้าคณะจังหวัดทั้ง ๒ นิการ เป็นที่ปรึกษา และมีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ในการบริหารจัดการ กำหนดแนวทาง เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการให้สอดคล้องกับระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” พ.ศ. ๒๕๖๕ ดำเนินการ แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ระดับอำเภอ และแต่งตั้งทีมขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ในระดับพื้นที่ และแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อขับเคลื่อนโครงการตามที่เห็นสมควร รวมทั้งกำกับดูแลและสนับสนุนส่งเสริมให้หน่วยงาน ดำเนินงาน เร่งรัดการดำเนินงานโครงการ รวมทั้งบูรณาการแผนงาน โครงการ กิจกรรม ตลอดจนประสานการดำเนินงานร่วมกับส่วนราชการ หน่วยงานภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อน และบูรณาการดำเนินงานโครงการในระดับพื้นที่ โดยใช้กลไก ๓ ๕ ๗ และติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมตามนโยบายและแผนงาน พร้อมทั้งรายงานการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค ต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” กระทรวงมหาดไทย

(๔) คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ระดับอำเภอ โดยมีเจ้าคณะอำเภอทั้ง ๒ นิการ เป็นที่ปรึกษา และมีนายอำเภอ เป็นประธานกรรมการ ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ในการบริหารจัดการ กำหนดแนวทาง เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการให้สอดคล้องกับระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” พ.ศ. ๒๕๖๕ เร่งรัดการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” รวมทั้งบูรณาการแผนงาน โครงการ กิจกรรม ตลอดจนประสานการดำเนินงานร่วมกับส่วนราชการ หน่วยงานภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนในพื้นที่ และบูรณาการดำเนินงานโครงการในระดับพื้นที่ โดยใช้กลไก ๓ ๕ ๗ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน กิจกรรมตามนโยบายและแผนงาน พร้อมทั้งรายงานการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค ให้คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” จังหวัดทราบ

ระดับพื้นที่

ให้นายอำเภอ พิจารณา แต่งตั้งคณะกรรมการในระดับตำบล ระดับหมู่บ้าน ตามความเหมาะสมของบริบทพื้นที่ต่อไป

๕.๓ บูรณาการการดำเนินงาน

บูรณาการการดำเนินงานโครงการร่วมกับโครงการของกระทรวงมหาดไทยที่ดำเนินการในระดับพื้นที่ และบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ ประกอบด้วย

ที่	โครงการ/บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑	โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งหมู่บ้านยั่งยืน (Sustainable Village) เพื่อเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา	กรมการปกครอง
๒	โครงการหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง(หมู่บ้าน อยู่เย็น)	กรมการปกครอง
๓	โครงการช่วยเหลือผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม	กรมการปกครอง
๔	โครงการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง	กรมการพัฒนาชุมชน
๕	การน้อมนำแนวพระราชดำริของ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สู่ปฏิบัติการปลูกผักสวนครัวเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร	กรมการพัฒนาชุมชน
๖	กองทุนแม่ของแผ่นดิน	กรมการพัฒนาชุมชน
๗	โครงการถึงขยะเปียกลดโลกร้อน	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๘	โครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น “ปลูกผัก รักโลก”	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๙	บันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือดำเนินโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๑๐	บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ บทบาทในการเกื้อหนุนระหว่างวัดและชุมชนให้มีความสุขอย่างยั่งยืน	สำนักนโยบายและแผน สป.

๖. ขั้นตอนการดำเนินงานในระดับพื้นที่

ที่	กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินงาน
๑	จังหวัด/อำเภอ แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน	กันยายน ๒๕๖๖
๒	คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ จัดประชุมหารือแนวทางการดำเนินงานระหว่างคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ ร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่	
๓	คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ร่วมกำหนดแผนงาน โครงการ/กิจกรรมต่างๆ โดยบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับโครงการของกระทรวงมหาดไทยที่ขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ โดยสามารถวางแผนการดำเนินงานให้เหมาะสมกับบริบท และภูมิสังคมของพื้นที่	
๔	คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ สร้างการรับรู้ ประชาสัมพันธ์เชิญชวนประชาชนเข้าร่วมโครงการฯ อย่างต่อเนื่อง	
๕	ดำเนินงานขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมบูรณาการงานในมิติทางศาสนา เพื่อให้ประชาชนได้น้อมนำหลักธรรมทางศาสนามาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่	กันยายน ๒๕๖๖ - กรกฎาคม ๒๕๖๗
๖	จังหวัด/อำเภอ รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ	สิงหาคม ๒๕๖๗

๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๗.๑ ประชาชนมีจิตสำนึกและมีความตระหนัก รักและเชิดชูสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ให้เป็นสถาบันหลักของประเทศอย่างมั่นคง

๗.๒ เกิดการขยายผลการดำเนินงานโครงการ จากโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” เป็นโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ขยายผลสู่ หมู่บ้านศีลธรรม”

๗.๓ ประชาชนนำหลักธรรมทางศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

๗.๔ เกิดความปรองดองสมานฉันท์ ลดปัญหาความขัดแย้ง สร้างความมั่นคง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๓๑๐.๔/ว ๓๖๗๔

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

เรื่อง การบันทึกข้อมูลระบบสารสนเทศ โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ขยายผลสู่ หมู่บ้านศีลธรรม”

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๒๕๙๖๙ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. คู่มือการบันทึกข้อมูลในระบบรายงาน จำนวน ๑ ชุด
๒. รายละเอียดตัวชี้วัด (KPI) จำนวน ๔๙ กิจกรรม จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดนโยบายการดำเนินโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ขยายผลสู่ หมู่บ้านศีลธรรม” ในการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนโดยยึดหลักทางศาสนา และนำมาปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต เพื่อสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันด้วยความปรองดอง สมานฉันท์ก่อให้เกิดสันติสุขในหมู่บ้าน/ชุมชน พัฒนาไปสู่หมู่บ้านศีลธรรม ภายใต้ภารกิจของกระทรวงมหาดไทย โดยได้กำหนดรูปแบบกิจกรรม ตัวชี้วัดโครงการฯ ตามหลักประกัน ๕ ด้าน กำหนดรายงานในระยะ ๓๐ วัน (๑ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖) ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖ และระยะต่อเนื่อง ๑ กันยายน ๒๕๖๖ ถึงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ รายงานในระบบสารสนเทศฯ ทุกวันที่ ๓๐ ของเดือนนั้น

กรมการปกครองขอเรียนว่า ได้จัดทำระบบรายงานสารสนเทศเพื่อใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ขยายผลสู่ หมู่บ้านศีลธรรม” เสร็จเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการดังกล่าวเห็นผลเป็นรูปธรรม จึงขอให้จังหวัดและอำเภอ ดำเนินการบันทึกข้อมูลผลการดำเนินโครงการในระบบรายงาน ดังนี้

๑. การบันทึกข้อมูลในระบบรายงาน มี ๒ รูปแบบ คือบันทึกผลการดำเนินการตามตัวชี้วัดแต่ละตัวชี้วัดและการบันทึกรูปภาพการดำเนินกิจกรรม

๒. กิจกรรมตามตัวชี้วัดเพิ่มเติมจาก ๔๗ กิจกรรม เป็น ๔๙ กิจกรรม คือ กิจกรรมที่ ๒.๑.๘ หมู่บ้านมีน้ำใช้ในการอุปโภคบริโภคเพียงพอตลอดปี และ ๓.๑.๓ ประชาชนมีที่อยู่อาศัยมั่นคงแข็งแรงและมีสิ่งแวดล้อมสะอาด

๓. หน่วยงานรับผิดชอบในการบันทึกข้อมูล คือ จังหวัด และอำเภอ โดยจะต้องบันทึกผลการดำเนินงานให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ ๓๐ ของทุกเดือน

๔. การบันทึกรูปภาพกิจกรรมในระบบสารสนเทศโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ขยายผลสู่ หมู่บ้านศีลธรรม” กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จะไปปรากฏภาพกิจกรรมในระบบ MOI WAR ROOM ในหัวข้อ “หมู่บ้านศีลธรรม” โดยอัตโนมัติ

/๕. กรมการปกครอง ...

๕. กรรมการปกครอง จะสรุปผลการดำเนินงานแต่ละเดือน ภายในวันที่ ๕ ของเดือนถัดไป เพื่อรายงานผู้บริหารกระทรวงมหาดไทยต่อไป ทั้งนี้ กรรมการปกครองจะสรุปรายงานครั้งแรกประจำเดือน ตุลาคม ๒๕๖๖ ในวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอรรถวิชช์ สัมพันธุ์รัตน์)
อธิบดีกรมการปกครอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย

สำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น
ส่วนการเมืองและการเลือกตั้ง
โทร. ๐-๒๖๒๙-๘๓๐๖-๑๔ ต่อ ๒๐๓
โทรสาร ๐-๒๖๒๙-๘๓๐๕

- คู่มือ -

ระดับอำเภอ

โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

"หมู่บ้านรักษาศีล 5 ขยายผลสู่ หมู่บ้านศีลธรรม"

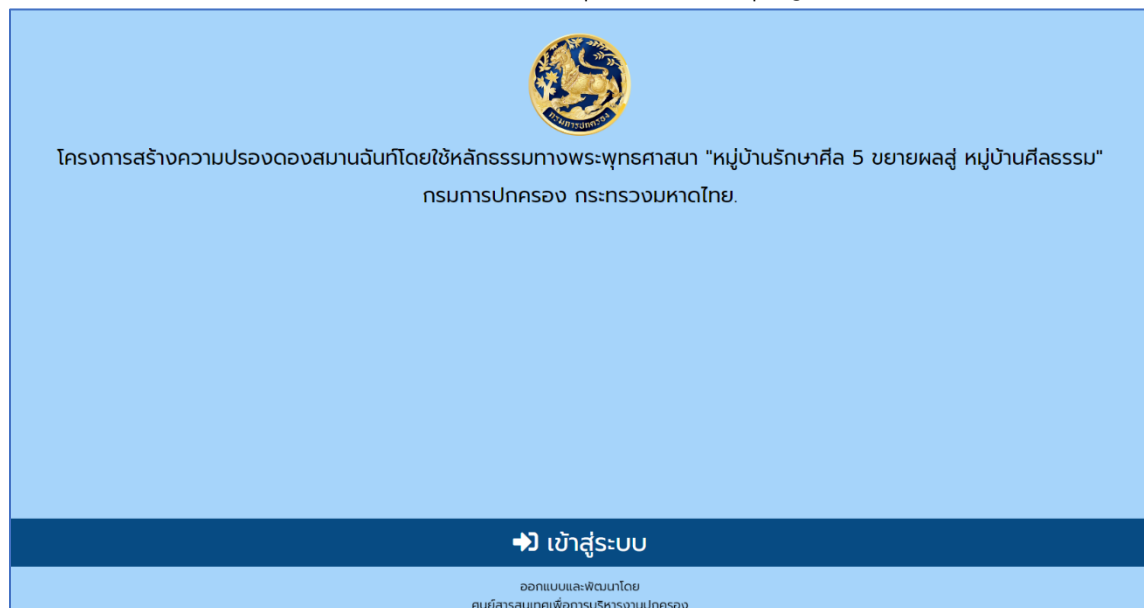
กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

สารบัญ

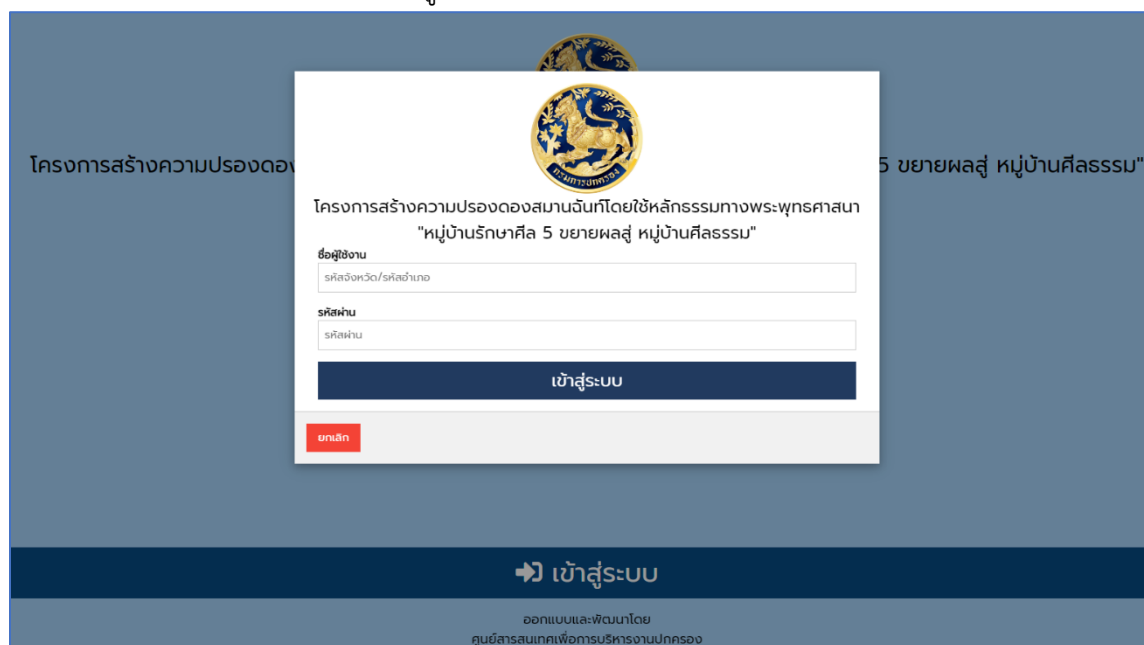
หัวข้อ	หน้า
อำเภอ	
1. การเข้าสู่ระบบเพื่อทำงาน	3
2. ขั้นตอนการรายงานผ่านระบบกล่องที่ 1	5
3. ขั้นตอนการรายงานผ่านระบบกล่องที่ 2	7
4. ขั้นตอนการรายงานผ่านระบบกล่องที่ 3	8
5. ขั้นตอนการเลือกหมู่บ้านเป้าหมายในกล่องที่ 4,5 และ 6	9
6. การ Upload รูปภาพกิจกรรม	11
7. การ Upload รูปภาพ MOU	12
8. รายงาน	13
จังหวัด	14
1. การเข้าสู่ระบบเพื่อทำงาน	15
2. ขั้นตอนการรายงานผ่านระบบกล่องที่ 1	17
3. การ Upload ภาพกิจกรรม	18
4. การ Upload รูปภาพ MOU	19

1. การเข้าสู่ระบบเพื่อทำงาน

1.1 เปิด browser แล้วพิมพ์ URL ดังนี้ <https://dcast.dopa.go.th/moral>

1.2 คลิกปุ่ม เข้าสู่ระบบ จะปรากฏ popup สำหรับใส่บัญชีผู้ใช้งานและรหัสผ่าน ใส่บัญชีผู้ใช้งานและรหัสผ่านที่ได้จากส่วนกลางแล้วกดเข้าสู่ระบบ

1.3 ระบบจะเข้าสู่หน้าต่างสำหรับทำงาน โดยจะประกอบด้วย 3 ส่วนหลักๆ

1.3.1 เมนูรายงานต่าง ๆ ด้านมุมซ้ายบนของหน้าต่าง

1.3.2 สังกัดในการรายงาน (ตรวจสอบว่าเข้ามาถูกต้องก่อนจะเริ่มรายงาน)

1.3.3 กล่องสำหรับทั้งหมด 8 กล่อง สำหรับรายงานตัวชี้วัด 47 ข้อตัวชี้วัด และการรายงานรายละเอียดรูปภาพทั้งหมด

หน้าแรก รายงาน รายงานเบื้องต้น รายงานโรงเรียน

โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา "คู่มือสำหรับครูผู้สอน" จังหวัดราชบุรี อำเภอจอมบึง

การดำเนินการในระดับหมู่บ้าน

กรุณาเลือกตำบล

กรุณาเลือกโรงเรียน

การดำเนินการเกี่ยวกับโรงเรียน

กรุณาเลือกโรงเรียน

การบันทึกการประเมินขอจอส. ข้อ 5.3.1

เดือน 0

2566

เลือก หมู่บ้านเป้าหมาย ข้อ 5.2.2

เลือก หมู่บ้านเป้าหมาย ข้อ 5.2.3

เลือก หมู่บ้านเป้าหมาย ข้อ 2.12, 2.13, 2.3.1, 2.3.2

อัปโหลดภาพ

อัปโหลดภาพ MOU

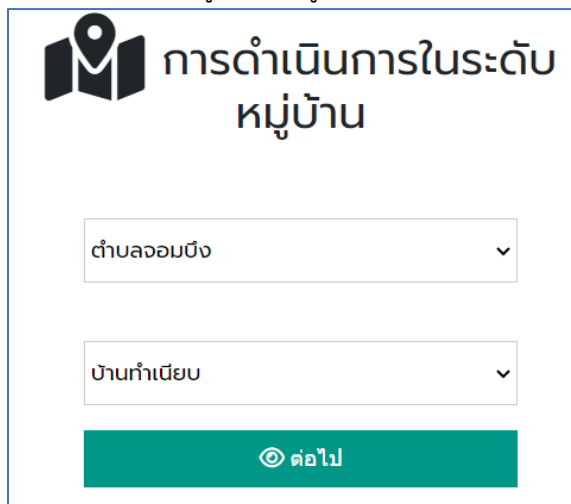
ดาวน์โหลด

change for good

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2. ขั้นตอนการรายงานผ่านระบบกล่องที่ 1

2.1 กล่องที่ 1 การดำเนินการในระดับหมู่บ้าน ให้ผู้ใช้งานเลือกตำบล และหมู่บ้าน แล้วกดปุ่ม “ต่อไป”

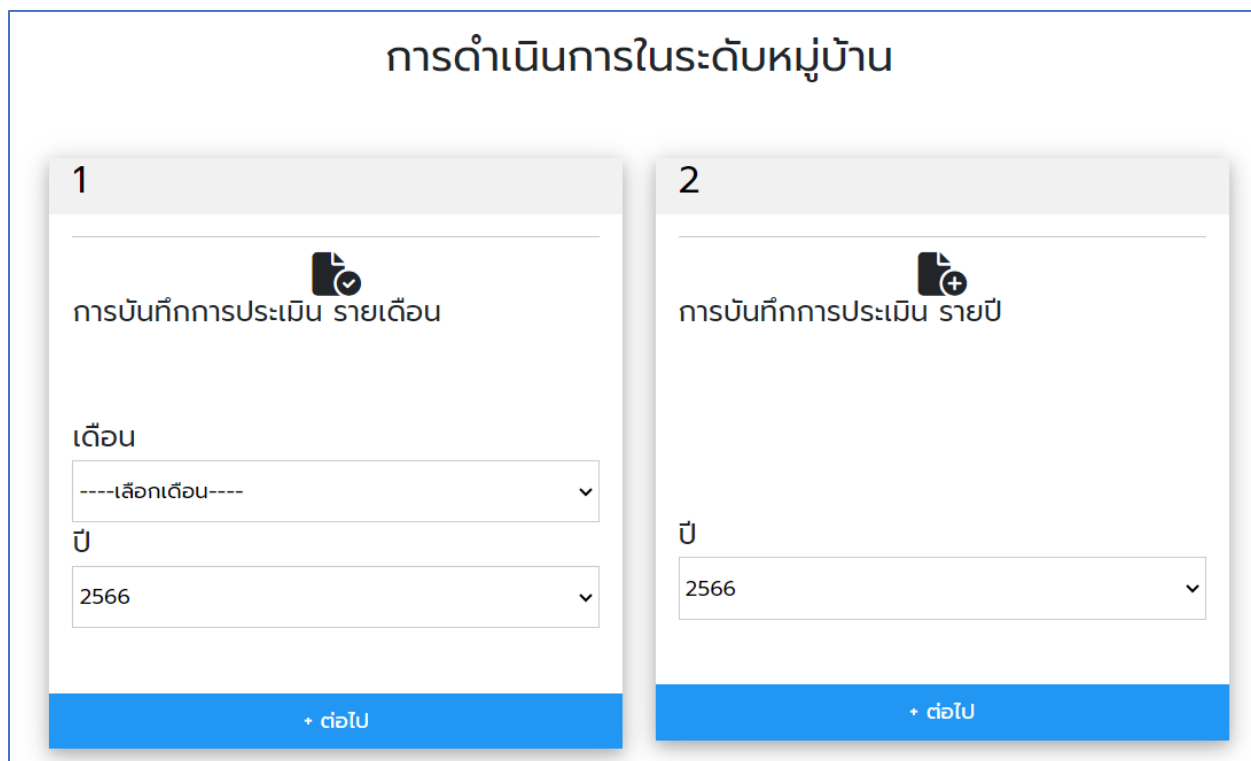
การดำเนินการในระดับหมู่บ้าน

ตำบลจอมบึง ▼

บ้านท่าเียบ ▼

➡ ต่อไป

2.2 ระบบจะนำไปสู่หน้าต่างของการรายงานโดยตัวชี้วัดที่อยู่ในกล่องที่ 1 นี้จะถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ตัวชี้วัดรายเดือน และตัวชี้วัดรายปี โดยจะแบ่งออกชัดเจน

การดำเนินการในระดับหมู่บ้าน

1

การบันทึกการประเมิน รายเดือน

เดือน

----เลือกเดือน----

ปี

2566

+ ต่อไป

2

การบันทึกการประเมิน รายปี

ปี

2566

+ ต่อไป

2.3 ให้ผู้ปฏิบัติงานเลือกที่จะทำงานที่ตัวชี้วัดรายเดือนหรือรายปี สำหรับรายเดือนให้ทำการเลือกเดือนและปีที่ต้องการรายงานให้ถูกต้อง แล้วกดปุ่มต่อไปจะปรากฏหน้าต่างการรายงานตัวชี้วัดสำหรับรายเดือน โดยข้อใดดำเนินการแล้วก็ให้เลือกดำเนินการแล้ว ข้อไหนยังไม่ดำเนินการก็ให้เลือกกว่ายังไม่ได้ดำเนินการ หรือจะข้ามไปโดยไม่ต้องเลือกเลยก็ได้ แล้วเลื่อนไปด้านล่างสุดของหน้าต่างจะมีคำว่าบันทึก ให้กดคำว่าบันทึก ระบบจะแจ้งบันทึกสำเร็จ เป็นการรายงานว่าเสร็จสมบูรณ์ของการรายงานในเดือนนั้น ๆ

ลำดับ	ตัวชี้วัดหลัก	ตัวชี้วัดย่อย	กิจกรรม	เกณฑ์ประเมิน	การดำเนินการ
1	1 ตัวชี้วัดด้านหลักประกันชีวิต หมายถึง กิจกรรมที่นำหลักทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่ทำร้ายผู้อื่น	11 กิจกรรมทางศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรม	1.11 การส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนาในหมู่บ้านมีการจัดกิจกรรมทางศาสนาเป็นประจำตามความศรัทธาความเชื่อ ของคนในหมู่บ้าน เพื่อเป็นการสร้างที่ยึดเหนี่ยวจิตใจให้กับคนในหมู่บ้าน	ร้อยละ 80 ของหมู่บ้านมีการจัดกิจกรรม อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	ดำเนินการแล้ว ยังไม่ได้ดำเนินการ
3	1 ตัวชี้วัดด้านหลักประกันชีวิต หมายถึง กิจกรรมที่นำหลักทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่ทำร้ายผู้อื่น	12 กิจกรรมเกิดคุณสถาบันหลักของชาติ	1.21 การจัดกิจกรรมเกิดคุณสถาบันในหมู่บ้านมีการจัดกิจกรรมเพื่อแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์รวมถึงการน้อมนำศาสตร์พระราชและแนวทางการพัฒนาตามพระราชดำริมาปรับใช้	ร้อยละ 80 ของหมู่บ้านมีการจัดกิจกรรมเกิดคุณสถาบัน อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	ดำเนินการแล้ว ยังไม่ได้ดำเนินการ
5	1 ตัวชี้วัดด้านหลักประกันชีวิต หมายถึง กิจกรรมที่นำหลักทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่ทำร้ายผู้อื่น	13 กิจกรรมการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	1.31 การส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	ร้อยละ 80 ของหมู่บ้านมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนในหมู่บ้านร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือดำเนินการอื่นใดที่แสดงออกถึง การดำเนินการตามหลักประชาธิปไตย อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	ดำเนินการแล้ว ยังไม่ได้ดำเนินการ
7	2 ตัวชี้วัดด้านหลักประกันชีวิต หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพ สร้างรายได้ภายในครัวเรือน ให้สามารถพึ่งตนเองได้ โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต	2.1 กิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสร้างความมั่นคงทางอาหาร	2.14 หมู่บ้านมีกิจกรรมการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตชุมชน	ร้อยละ 100 ของหมู่บ้านมีกิจกรรมน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	ดำเนินการแล้ว ยังไม่ได้ดำเนินการ

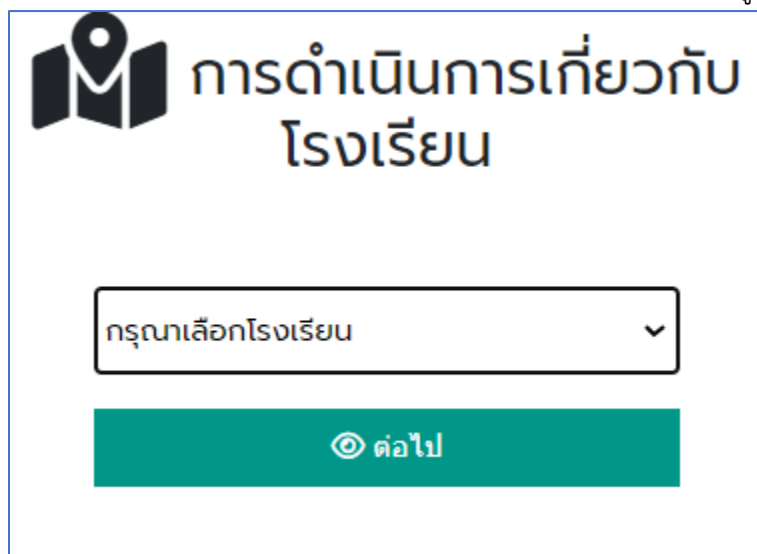
บันทึกสำเร็จ

2.4 สำหรับรายปี การทำงานก็จะมีขั้นตอนในการทำงานคล้าย ๆ กับรายเดือน แต่จะต่างกันที่ตัวชี้วัดของแต่จะมีตัวชี้วัด 6 ข้อ ได้แก่ตัวชี้วัดข้อที่ 2.1.2, 2.1.3, 2.3.1, 2.3.2, 5.2.2 และ 5.2.3 จะเป็นตัวชี้วัดที่ไม่ปรากฏในหน้ารายงานจนกว่าทางผู้ปฏิบัติงานจะเลือกหมู่บ้านเป้าหมายให้เรียบร้อยแล้ว โดยการเลือกหมู่บ้านเป้าหมายจะทำงานในกล่องที่ 4, 5 และ 6

โดยหมู่บ้านเป้าหมาย 6 ข้อตัวชี้วัดนี้ถูกจัดส่งมาหลังจากที่มีการเริ่มรายงานไปแล้ว เมื่อผู้ปฏิบัติงานทำการเลือกหมู่บ้านเป้าหมายเรียบร้อยแล้ว ตัวชี้วัดจะไปปรากฏเพิ่มยังตัวชี้วัดเองอัตโนมัติ ให้ผู้ปฏิบัติงานไปย้อนหลังรายงานเดือนที่มีการรายงานไปก่อนหน้าจะได้ทำการเลือกหมู่บ้านเป้าหมายของ 6 ข้อตัวชี้วัดนี้

3. ขั้นตอนการรายงานผ่านระบบกล่องที่ 2

3.1 กล่องที่ 2 การดำเนินการในโรงเรียนที่สังกัด อปท. ที่อยู่ในพื้นที่ของอำเภอนั้น ๆ แล้วกดปุ่ม “ต่อไป”

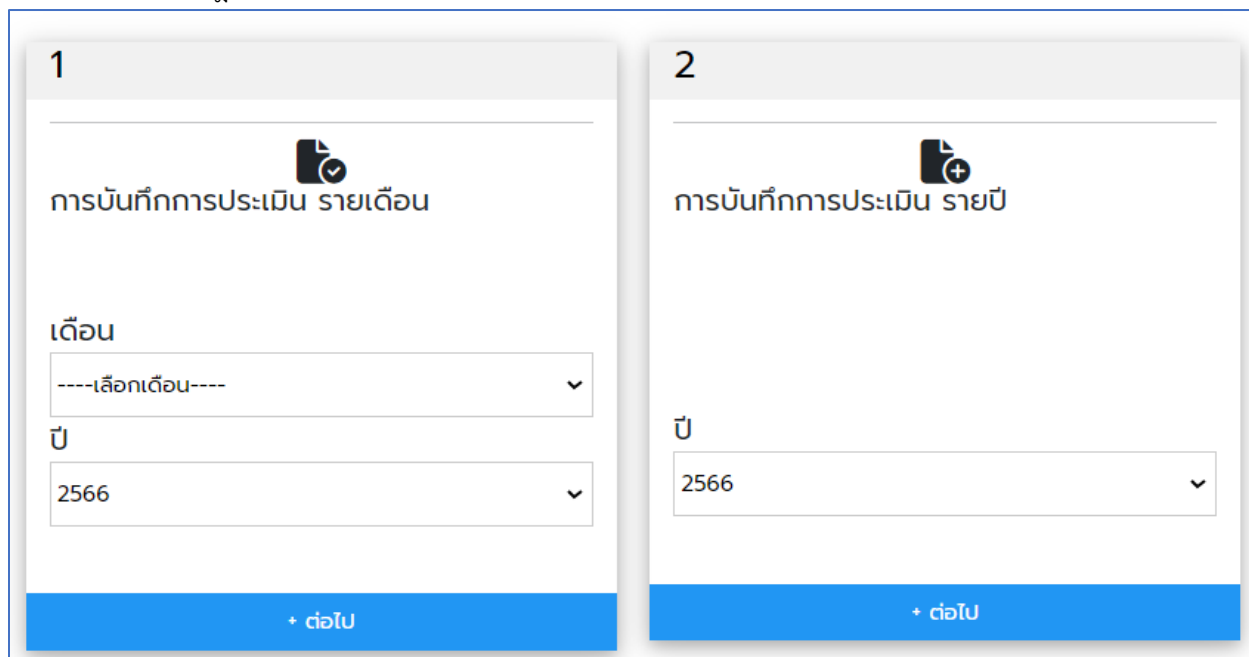

การดำเนินการเกี่ยวกับโรงเรียน

กรุณาเลือกโรงเรียน

ต่อไป

3.2 ระบบจะนำไปสู่หน้าต่างของการรายงานโดยตัวชี้วัดที่อยู่ในกล่องที่ 2 นี้จะถูกแบ่งออกเป็น 1 หรือ 2 ส่วนคือ ตัวชี้วัดรายเดือน และตัวชี้วัดรายปี โดยจะแบ่งออกชัดเจน โดยโรงเรียนในสังกัด อปท. ที่มีการสอนในระดับประถมศึกษาขึ้นไปจะปรากฏตัวชี้วัดราย ปีเพิ่มขึ้นมาด้วย ส่วนโรงเรียนในสังกัด อปท.ที่มีการสอนต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาจะปรากฏแค่ก่อนตัวชี้วัดรายเดือนเท่านั้น

1

การบันทึกการประเมิน รายเดือน

เดือน

----เลือกเดือน----

ปี

2566

+ ต่อไป

2

การบันทึกการประเมิน รายปี

ปี

2566

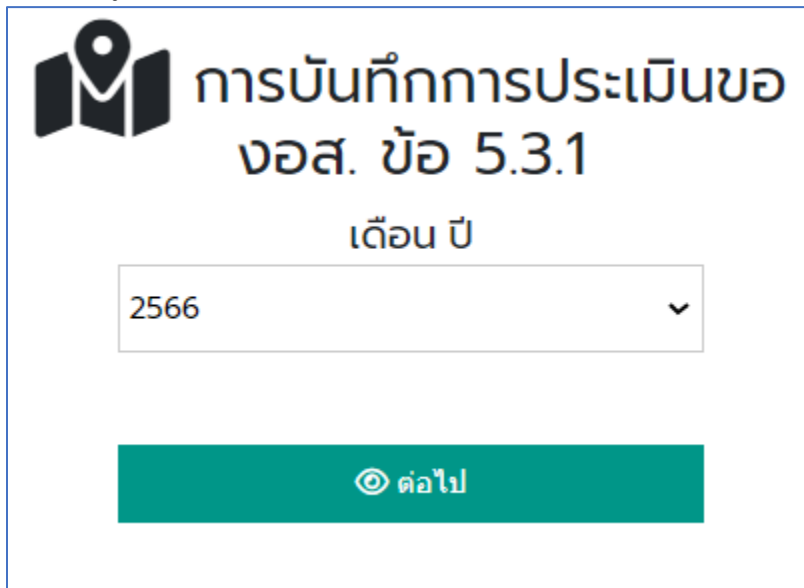
+ ต่อไป

3.3 ตัวชี้วัดรายเดือนคือ ตัวชี้วัดข้อ 1.1.2

ตัวชี้วัดรายปีคือ ตัวชี้วัดข้อที่ 2.1.7 และ 3.3.3 การรายงานก็จะมีขั้นตอนเหมือนกับการรายงานในกล่องที่ 1

4. ขั้นตอนการรายงานผ่านระบบกล่องที่ 3

4.1 กล่องที่ 3 การดำเนินการการฟื้นฟูสภาพทางสังคม ได้รับการติดตาม ดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ และสงเคราะห์ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ ไม่กลับมากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอีกที่อยู่ในพื้นที่ของอำเภอนั้น ๆ แล้วกดปุ่ม “ต่อไป”

4.2 กล่องที่ 3 นี้จะมีตัวชี้วัดเพียงข้อเดียว คือตัวชี้วัดข้อที่ 5.3.1 แล้วสามารถดำเนินการรายได้แบบเดียวกับการรายงานในกล่องที่ 1

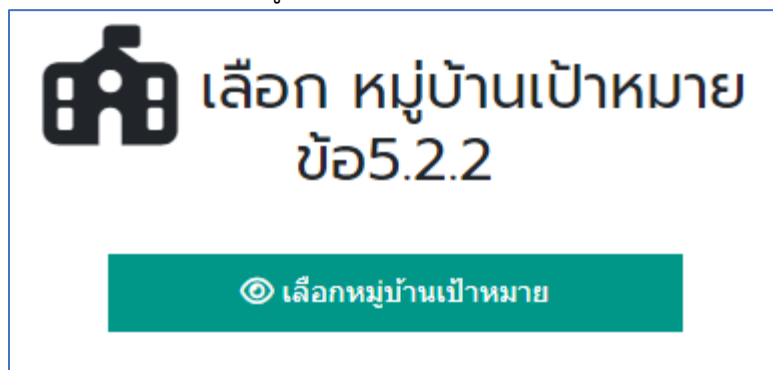
ลำดับ	ตัวชี้วัดหลัก	ตัวชี้วัดย่อย	กิจกรรม	เกณฑ์ประเมิน	การดำเนินการ
1	5 ตัวชี้วัดด้านความมั่นคงปลอดภัย หมายถึง กิจกรรมที่เสริมสร้างความมั่นคง มั่งคั่งภายในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในหมู่บ้าน โดยการป้องกันภัยจากโจร ภัย เสพติด และปลอดภัยชุมชน	5.3 กิจกรรมเสริมสร้างประสิทธิภาพ การป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด	5.3.1 ผู้ได้รับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม ได้รับการติดตาม ดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ และสงเคราะห์ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ ไม่กลับมากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอีก	ร้อยละ 80 ของผู้ได้รับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม ได้รับการช่วยเหลือและสงเคราะห์	ดำเนินการแล้ว ยังไม่ได้ดำเนินการ

Showing 1 to 1 of 1 entries

Previous 1 Next

5. ขั้นตอนการเลือกหมู่บ้านเป้าหมายในกล่องที่ 4,5 และ 6

5.1 หมู่บ้านเป้าหมายใน 3 กล่องนี้จะต้องเลือกหมู่บ้านเป้าหมายกล่องใดกล่องหนึ่งเพราะหมู่บ้านเป้าหมายในตัวชี้วัดที่อยู่ใน 3 กล่องนี้มีความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับความพร้อมในแต่ละพื้นที่โดยทาง กรมพัฒนาชุมชนจะเป็นผู้คัดเลือกส่งให้อำเภอหรือผู้ปฏิบัติงานมาทำงานเลือกหมู่บ้านเป้าหมายในระบบ ในคู่มือนี้ขอ ยกตัวอย่างการเลือกหมู่บ้านเป้าหมายในกล่องที่ 4 เท่านั้น เพราะกล่องที่ 5 และ 6 ก็จะเลือกแบบเดียวกัน

5.2 เลือกตำบล

5.3 จะปรากฏรายชื่อหมู่บ้านทั้งหมดของตำบลนั้น ๆ ให้ผู้ปฏิบัติงานเลือกหมู่บ้านเป้าหมายที่ทางกรมพัฒนาชุมชนส่งมาให้ โดยกดปุ่ม “คลิกเลือกหมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านเป้าหมาย”

ลำดับ	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ปุ่ม	ลว	#
1	จังหวัดราชบุรี	อำเภอเมืองราชบุรี	ตำบลห้วยไผ่	1	บ้านเขาวาง	คลิกเลือกหมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านเป้าหมาย		
2	จังหวัดราชบุรี	อำเภอเมืองราชบุรี	ตำบลห้วยไผ่	2	บ้านท่ากุดขจร	คลิกเลือกหมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านเป้าหมาย		
3	จังหวัดราชบุรี	อำเภอเมืองราชบุรี	ตำบลห้วยไผ่	3	บ้านรากมะขาม	คลิกเลือกหมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านเป้าหมาย		
4	จังหวัดราชบุรี	อำเภอเมืองราชบุรี	ตำบลห้วยไผ่	4	บ้านห้วยไผ่	คลิกเลือกหมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านเป้าหมาย		
5	จังหวัดราชบุรี	อำเภอเมืองราชบุรี	ตำบลห้วยไผ่	5	บ้านนครบาล	คลิกเลือกหมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านเป้าหมาย		
6	จังหวัดราชบุรี	อำเภอเมืองราชบุรี	ตำบลห้วยไผ่	6	บ้านหนองหลวง	คลิกเลือกหมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านเป้าหมาย		
7	จังหวัดราชบุรี	อำเภอเมืองราชบุรี	ตำบลห้วยไผ่	7	บ้านหนองดินแดง	คลิกเลือกหมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านเป้าหมาย		
8	จังหวัดราชบุรี	อำเภอเมืองราชบุรี	ตำบลห้วยไผ่	8	บ้านหนองขาม	คลิกเลือกหมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านเป้าหมาย		
9	จังหวัดราชบุรี	อำเภอเมืองราชบุรี	ตำบลห้วยไผ่	9	บ้านหนองน้ำขุ่น	คลิกเลือกหมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านเป้าหมาย		

Showing 1 to 9 of 9 entries

Previous 1 Next

5.4 เมื่อเลือกแล้วจะปรากฏปุ่มที่ระบุว่าหมู่บ้านดังกล่าวเป็นหมู่บ้านเป้าหมาย และสามารถยกเลิกได้หากมีการเปลี่ยนหมู่บ้านเป้าหมายในอนาคตโดยกดปุ่ม “ลบหมู่บ้านนี้จากหมู่บ้านเป้าหมาย”

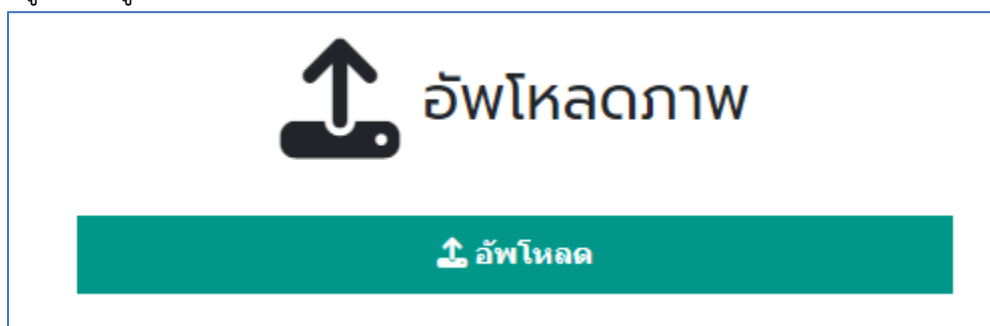
ลำดับ	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ปุ่ม	ลบ	#
1	จังหวัดราชบุรี	อำเภอเมืองราชบุรี	ตำบลห้วยไผ่	1	บ้านเขาวาง	คลิกเลือกหมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านเป้าหมาย	ลบหมู่บ้านนี้จากหมู่บ้านเป้าหมาย	หมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านเป้าหมาย
2	จังหวัดราชบุรี	อำเภอเมืองราชบุรี	ตำบลห้วยไผ่	2	บ้านท่ากุ่มขจร	คลิกเลือกหมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านเป้าหมาย		
3	จังหวัดราชบุรี	อำเภอเมืองราชบุรี	ตำบลห้วยไผ่	3	บ้านรากมะขาม	คลิกเลือกหมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านเป้าหมาย		
4	จังหวัดราชบุรี	อำเภอเมืองราชบุรี	ตำบลห้วยไผ่	4	บ้านห้วยไผ่	คลิกเลือกหมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านเป้าหมาย		
5	จังหวัดราชบุรี	อำเภอเมืองราชบุรี	ตำบลห้วยไผ่	5	บ้านนครบาล	คลิกเลือกหมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านเป้าหมาย		
6	จังหวัดราชบุรี	อำเภอเมืองราชบุรี	ตำบลห้วยไผ่	6	บ้านหนองหลวง	คลิกเลือกหมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านเป้าหมาย		
7	จังหวัดราชบุรี	อำเภอเมืองราชบุรี	ตำบลห้วยไผ่	7	บ้านหนองดินแดง	คลิกเลือกหมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านเป้าหมาย		
8	จังหวัดราชบุรี	อำเภอเมืองราชบุรี	ตำบลห้วยไผ่	8	บ้านหนองขาม	คลิกเลือกหมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านเป้าหมาย		
9	จังหวัดราชบุรี	อำเภอเมืองราชบุรี	ตำบลห้วยไผ่	9	บ้านหนองน้ำปูน	คลิกเลือกหมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านเป้าหมาย		

Showing 1 to 9 of 9 entries

Previous 1 Next

6. การ Upload รูปภาพกิจกรรม

6.1 การบันทึกรูปภาพกิจกรรมในการในระบบรายงานไม่จำเป็นต้องลงทุกกิจกรรมตัวชี้วัดแต่ละจะยึดจากหลักประกัน ซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 5 หลักประกัน โดยในแต่ละเดือนให้ เลือกกิจกรรมที่มีภาพถ่ายกันทำกิจกรรมที่ชัดเจน รายละเอียดครบถ้วน ส่งเข้ามาบันทึกในระบบในระดับอำเภออย่างน้อยเดือนละ 5 หลักประกัน โดย 1 หลักประกัน สามารถใส่รูปให้ 2 รูป

6.2 ในแต่ละหลักประกันจะต้องระบุรายละเอียดดังนี้

- หัวข้อระบบจะให้เลือกชื่อตัวชี้วัดของหลักประกันนั้น (ไม่จำเป็นต้องรายงานครบทุกตัวชี้วัด)
- คำอธิบายใครทำอะไรที่ไหนอย่างไร กิจกรรมมีอะไรบ้างอธิบายอย่างละเอียด และชัดเจน
- จำนวนประชาชนที่เข้าร่วม 100 คน ก็ระบบ 100 ไม่ต้องมีหน่วยหรือตัวอักษรอะไรเข้ามา
- สถานที่ เลือกตำบล แล้วหมู่บ้านจะขึ้นมาให้เลือก
- รูปภาพ 2 รูป

ใส่รายละเอียดข้างต้นให้ครบทั้ง 5 หลักประกัน แล้วทำการบันทึกข้อมูล

หลักประกันที่	รูปภาพ
1	หัวข้อ กรุณาเลือก คำอธิบายกิจกรรม จำนวนประชากรที่เข้าร่วม สถานที่ กรุณาเลือกตำบล อัปโหลดไฟล์ และคำอธิบาย Drag and drop here to upload Or select file Remove Drag and drop here to upload Or select file Remove

7. การ Upload รูปภาพ MOU

7.1 การบันทึกรูปภาพกิจกรรมในการทำ MOU ของพื้นที่ บันทึกเพียงครั้งเดียว

อัปโหลดภาพ MOU

 อัปโหลด

7.2 ให้ระบุรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการทำ MOU และใส่รูปภาพจำนวน 6 รูปแล้วกดบันทึกเข้าสู่ระบบ

#	รายละเอียด
1	 Drag and drop here to upload Upload File Remove Drag and drop here to upload Upload File Remove
	 Drag and drop here to upload Upload File Remove
	 Drag and drop here to upload Upload File Remove
	 Drag and drop here to upload Upload File Remove
	 Drag and drop here to upload Upload File Remove

8. รายงาน

รายงานจะมี 3 รายงานดังนี้

- รายงาน สำหรับใช้ในการตรวจสอบการปฏิบัติงานรายเดือนว่ามีตัวชี้วัดข้อใดที่บันทึกแล้วหรือยังไม่ได้ดำเนินการ
- รายงานโรงเรียน สำหรับการติดตามรายงานตัวชี้วัดในส่วนของโรงเรียนในสังกัด อปท.
- รายงานเปอร์เซน สำหรับการติดตามความคืบหน้าตัวชี้วัดในแต่ละขอของแต่ละเดือนว่าดำเนินการไปได้กี่เปอร์เซนของตัวชี้วัดในแต่ละข้อ

- คู่มือ -

ระดับจังหวัด

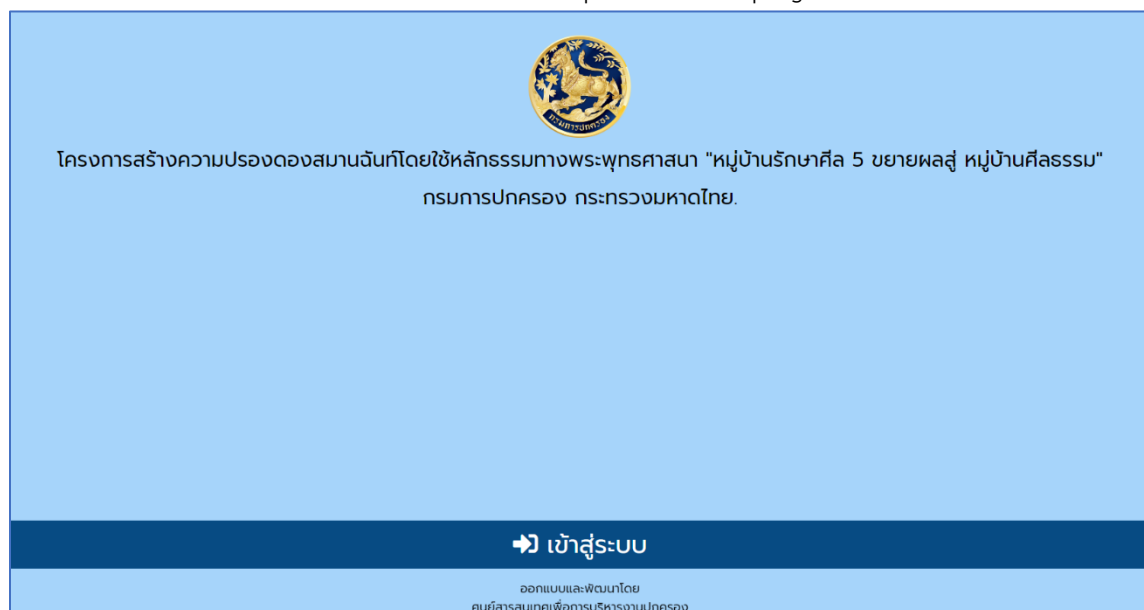
โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

"หมู่บ้านรักษาศีล 5 ขยายผลสู่ หมู่บ้านศีลธรรม"

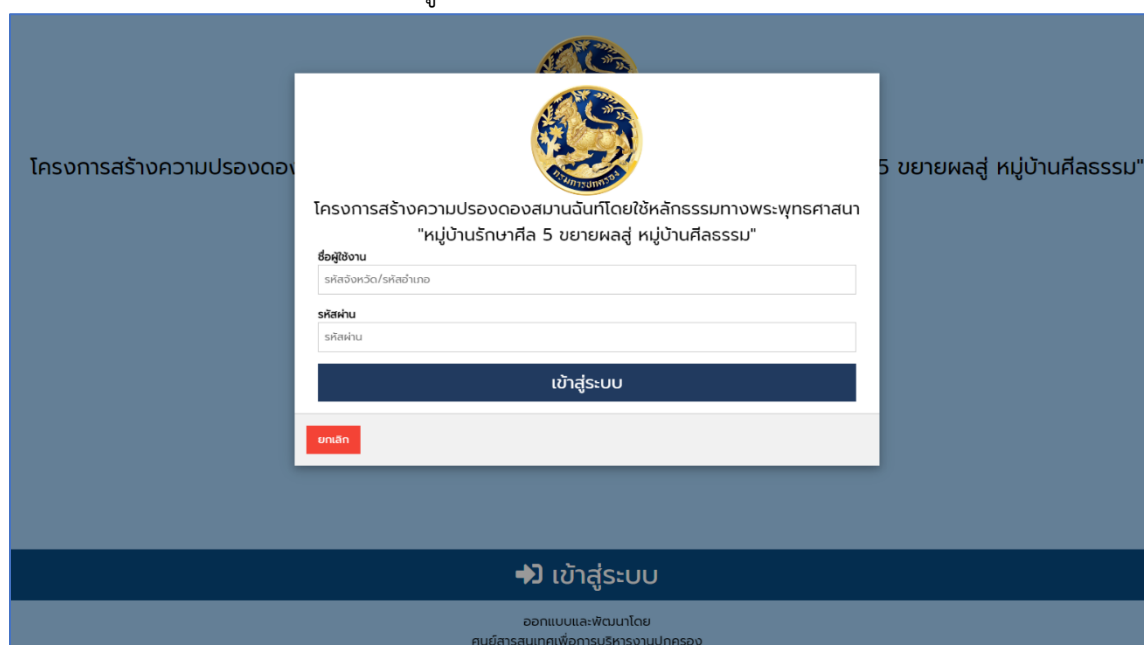
กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

1. การเข้าสู่ระบบเพื่อทำงาน

1.1 เปิด browser แล้วพิมพ์ URL ดังนี้ <https://dcast.dopa.go.th/moral>

1.2 คลิกปุ่ม เข้าสู่ระบบ จะปรากฏ popup สำหรับใส่บัญชีผู้ใช้งานและรหัสผ่าน ใส่บัญชีผู้ใช้งานและรหัสผ่านที่ได้จากส่วนกลางแล้วกดเข้าสู่ระบบ

1.3 ระบบจะเข้าสู่หน้าต่างสำหรับทำงาน โดยจะประกอบด้วย 2 ส่วนหลักๆ

1.3.1 สังกัดในการรายงาน (ตรวจสอบว่าเข้ามาถูกต้องก่อนจะเริ่มรายงาน)

1.3.2 กล่องสำหรับทั้งหมด 4 กล่อง สำหรับรายงานตัวชี้วัด 2 ข้อตัวชี้วัด และการรายงานรายละเอียดรูปภาพทั้งหมด

The image displays four mobile application screens arranged horizontally, each with a blue header bar and a blue footer bar.

- Screen 1:** Header '1'. Title 'การบันทึกการประเมินรายปี' (Annual Evaluation Record). It features a document icon with a plus sign. Below the title is a dropdown menu for the year, currently showing '2566'. The footer button is '+ ต่อไป' (Next).
- Screen 2:** Header '2'. Title 'การบันทึกไฟล์ภาพกิจกรรม' (Record Activity File). It features a document icon with a plus sign. The footer button is '+ ต่อไป' (Next).
- Screen 3:** Header '3'. Title 'รายการภาพกิจกรรม' (Activity Image List). It features a document icon with a plus sign. The footer button is '+ ต่อไป' (Next).
- Screen 4:** Header '3'. Title 'อัพโหลด MOU' (Upload MOU). It features a document icon with a plus sign. The footer button is 'อัพโหลด' (Upload).

2. ขั้นตอนการรายงานผ่านระบบกล่องที่ 1

2.1 กล่องที่ 1 การดำเนินการในระดับจังหวัด ให้ผู้ใช้ปฏิบัติงานเลือกปีงบประมาณ แล้วกดปุ่ม “ต่อไป”

1

การบันทึกการประเมิน รายปี

ปี

2566
▼

+ ต่อไป

2.2 ระบบจะนำหน้าต่างของการรายงานตัวชี้วัดในส่วนที่จังหวัดต้องเป็นผู้รายงาน จะเป็นการรายงานในระดับรายปี มีจำนวน 2 ข้อ ให้ผู้ใช้ปฏิบัติงานเลือกดำเนินการแล้ว แล้วกดบันทึกเป็นอันเสร็จเรียบร้อย

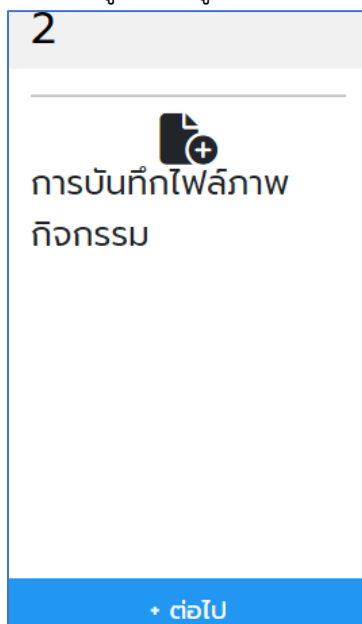
ลำดับ	ตัวชี้วัดหลัก	ตัวชี้วัดย่อย	กิจกรรม	เกณฑ์ประเมิน	การดำเนินการ
1	4 ตัวชี้วัดด้านความสามัคคี หมายถึง กิจกรรมส่งเสริมการสร้างสามัคคี ปะองออง ช่วยเหลือ เกื้อกูลกันในชุมชน โดยยึดประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ	4.2 กิจกรรมการแบ่งปัน ช่วยเหลือเกื้อกูล	4.2.2 การบูรณาการร่วมกันสร้างพื้นที่ต้นแบบงานพัฒนาที่มีความน่าเชื่อถือ ยั่งยืน สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดความรู้รักสามัคคีเกื้อกูลซึ่งกันและกันในชุมชนและสังคม	ร้อยละ 100 ของจังหวัด มีพื้นที่ต้นแบบการดำเนินงานการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างน้อย 1 แห่ง	ดำเนินการแล้ว ยังไม่ได้ดำเนินการ
3	5 ตัวชี้วัดด้านความมั่นคงปลอดภัย หมายถึง กิจกรรมที่เสริมสร้างความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในหมู่บ้าน โดยกรมมุ่งเน้นที่ประชาชนห่างไกล ยาเสพติด และปลอดภัยชุมชน	5.3 กิจกรรมเสริมสร้างประสิทธิภาพ การป้องกัน และแก้ไขปัญหา ยาเสพติด	5.3.3 ยาวจนกลุ่มเสี่ยงหรือผู้ผ่านการบำบัดเข้ามามีส่วนร่วมดูแลช่วยเหลือตามความสนใจ	ร้อยละ 100 ยาวจนกลุ่มเสี่ยงหรือผู้ผ่านการบำบัดได้มีความรู้ด้านประกอบอาชีพ	ดำเนินการแล้ว ยังไม่ได้ดำเนินการ

Showing 1 to 2 of 2 entries

Previous 1 Next

3. การ Upload ภาพกิจกรรม

3.1 การบันทึกรูปภาพกิจกรรมในระบบรายงานไม่จำเป็นต้องลงทุกกิจกรรมตัวชี้วัด ในระดับจังหวัด สามารถเลือกกิจกรรมที่มีภาพถ่ายกันทำกิจกรรมที่ชัดเจน รายละเอียดครบถ้วน ส่งเข้ามาบันทึกในระบบในระดับจังหวัดสามารถใส่รูปให้ 2 รูป และสามารถส่งได้มากกว่า 1 กิจกรรมได้

3.2 ในแต่ละกิจกรรมต้องระบุรายละเอียดดังนี้

- หัวข้อกิจกรรม ระบุได้เอง
- คำอธิบายใครทำอะไรที่ไหนอย่างไร กิจกรรมมีอะไรบ้างอธิบายอย่างละเอียด และชัดเจน
- จำนวนประชาชนที่เข้าร่วม 100 คน ก็ระบบ 100 ไม่ต้องมีหน่วยหรือตัวอักษรอะไรเข้ามา
- สถานที่ เลือกอำเภอ แล้วตำบล หมู่บ้าน/ชุมชนจะขึ้นมาให้เลือก
- รูปภาพ 2 รูป
- บันทึกข้อมูล

4. การ Upload รูปภาพ MOU

4.1 การบันทึกรูปภาพกิจกรรมในการทำ MOU ของพื้นที่ บันทึกเพียงครั้งเดียว

อัปโหลดภาพ MOU

 อัปโหลด

4.2 ให้ระบุรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการทำ MOU และใส่รูปภาพจำนวน 6 รูปแล้วกดบันทึกเข้าสู่ระบบ

#	รายละเอียด
1	อัปโหลดรูปภาพ Drag and drop here to upload อัปโหลด ลบ

บันทึก

แนวทางปฏิบัติ
โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
“หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ขยายผลสู่ หมู่บ้านศีลธรรม”
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

- อ้างอิง** ๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๒๐.๒/ว ๗๒๘๘ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕ เรื่อง การขับเคลื่อนและเตรียมการทวนสอบโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย
๒. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๕/ว ๓๖๗๗ ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ เรื่อง โครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น “ปลูกผักรักษาสีลโลก”
๓. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๕/ว ๑๓๓๓ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๖ เรื่อง การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องกับโครงการข้างต้น

๑. ความเป็นมา

๑.๑ มหาเถรสมาคม ได้มีคำสั่ง ที่ ๓/๒๕๖๖ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ลงวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ซึ่งได้แต่งตั้งสมเด็จพระมหาธีรราชมุนี วัดไตรมิตรวิทยาราม เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นกรรมการ และเลขาธิการมหาเถรสมาคม เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจตามข้อ ๑๓ แห่งระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” พ.ศ. ๒๕๖๕

๑.๒ กระทรวงมหาดไทย ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ (ฉบับปรับปรุง) เพื่อดำเนินโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ขยายผลสู่ หมู่บ้านศีลธรรม” ดังนี้

๑) คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๖๙๖/๒๕๖๖ เรื่อง ยกเลิกและแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ขยายผลสู่ หมู่บ้านศีลธรรม” ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๖ (ยกเลิกคำสั่ง ที่ ๒๑๔๕/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖)

๒) คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๖๙๗/๒๕๖๖ เรื่อง ยกเลิกและแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ขยายผลสู่ หมู่บ้านศีลธรรม” ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๖ (ยกเลิกคำสั่ง ที่ ๒๑๔๖/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖)

โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสนับสนุนการดำเนินโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ของมหาเถรสมาคม และมีเป้าหมายดำเนินโครงการในพื้นที่ ๗๖ จังหวัด ๘๗๘ อำเภอ ๗,๒๕๕ ตำบล ๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน/ชุมชน ในการนี้ กระทรวงมหาดไทยได้มอบหมายให้กรมการปกครอง (ปก.) เป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินงาน ร่วมกับ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สถ.) และกรมการพัฒนาชุมชน (พช.)

/๒. สรุปผล ...

๒. สรุปผลการดำเนินงานตามนโยบาย (ที่ดำเนินการในห้วงระยะที่ผ่านมา)

๒.๑ กรรมการและเลขานุการร่วม ระหว่าง กรรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรรมการพัฒนาชุมชน และสำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้ร่วมกันหารือและพิจารณา กำหนดหลักเกณฑ์ แนวทาง และการจัดเก็บผลการดำเนินงานในการขับเคลื่อนโครงการเรียบร้อยแล้ว

๒.๒ กรรมการปกครองได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๒๕๖๙ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๖ เรื่อง การขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ขยายผลสู่ หมู่บ้านศีลธรรม” เพื่อกำหนดแนวทางให้ทุกจังหวัด อำเภอ ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการ โดยมีตัวชี้วัดหลัก ๕ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านหลักประกันของชีวิต ๒) ด้านหลักประกันทรัพย์สิน ๓) ด้านหลักประกันครอบครัว ๔) ด้านความสามัคคี และ ๕) ด้านความมั่นคงปลอดภัย รวม ๒๐ ตัวชี้วัดย่อย (KPIs) รวมทั้งสิ้น ๔๙ กิจกรรม โดยแบ่งเป็นกิจกรรม/โครงการของแต่ละส่วนราชการ ดังนี้

๑) กรรมการปกครอง (ปค.)	จำนวน ๒๐ KPIs (รวม) รวม ๒๗ กิจกรรม/โครงการ
๒) กรรมการพัฒนาชุมชน (พช.)	จำนวน ๕ KPIs (รวม) รวม ๑๒ กิจกรรม/โครงการ
๓) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สถ.)	จำนวน ๕ KPIs (รวม) รวม ๗ กิจกรรม/โครงการ
๔) สำนักนโยบายและแผน (สนผ.)	จำนวน ๓ KPIs (รวม) รวม ๓ กิจกรรม/โครงการ
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (ส.ป.ม.ท.)	

๓. แนวทางการดำเนินงาน

๓.๑ ระยะแรก ๓ เดือน (Quick Win)

กรรมการปกครอง

- ๑) แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการฯ ระดับจังหวัด และอำเภอ
- ๒) รายงานการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการฯ ระดับจังหวัด และอำเภอ
- ๓) แผนงาน/โครงการฯ ที่จะดำเนินการ
- ๔) กิจกรรม Kick off ระดับอำเภอ
- ๕) จัดทำระบบการรายงาน ติดตามและประเมินผล

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

- ๑) แจ้งชักชวนแนวทางการขับเคลื่อนโครงการฯ ในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาในสังกัด (โรงเรียน/วิทยาลัย/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก)
- ๒) จัดทำระบบการรายงาน ติดตามและประเมินผลคู่ขนานกับระบบรายงานของกรรมการปกครอง (เฉพาะตัวชี้วัดที่กรมเป็นเจ้าภาพหลัก) ***อยู่ระหว่างดำเนินการ***

๓.๒ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

บูรณาการตัวชี้วัด (KPIs) ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมในระดับพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาในสังกัด (โรงเรียน/วิทยาลัย/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) จำนวน ๓ โครงการ รวมทั้งสิ้น ๗ กิจกรรม ดังนี้

บูรณาการร่วมกับโครงการ

- โครงการที่ ๑ โครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น “ปลูกผัก รักโลก” (กศ./กง.สศ.)
- โครงการที่ ๒ โครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กสว.)
- โครงการที่ ๓ โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กศ./กง.ศน.)

/กิจกรรม ...

กิจกรรม

กิจกรรมที่ ๑ (๑.๑.๒) การส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ และประพฤติตนตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ

สำนัก/กองเจ้าภาพ : กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น (กศ. : กง.สศ./กง.ปศ./กง.ศน.)

เกณฑ์การประเมิน (รายเดือน) : ร้อยละ ๑๐๐ ของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการจัดกิจกรรมหรือเข้าร่วมกิจกรรม อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง (ฐานข้อมูล : สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๑๙,๙๗๐ แห่ง จำแนกเป็น โรงเรียน/วิทยาลัย ๑,๗๘๕ แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๑๘,๑๘๕ แห่ง)

กิจกรรมที่ ๒ (๒.๑.๗) การจัดกิจกรรม Active Learning โดยให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริงในการปลูกผักปลอดสารพิษที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีความปลอดภัยในการบริโภค โดยดำเนินการภายใต้โครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น “ปลูกผัก รักโลก”

สำนัก/กองเจ้าภาพ : กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น (กศ. : กง.สศ.)

เกณฑ์การประเมิน (รายปี) : ร้อยละ ๙๐ ของสถานศึกษา (๑,๑๙๔ แห่ง) จัดกิจกรรม Active Learning (ฐานข้อมูล : โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับประถมศึกษาขึ้นไป จำนวน ๑,๓๒๖ แห่ง)

กิจกรรมที่ ๓ (๓.๓.๑) การจัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อน โดยดำเนินการภายใต้โครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำนัก/กองเจ้าภาพ : กองสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น (กสว.)

เกณฑ์การประเมิน (รายปี) : ร้อยละ ๑๐๐ ของหมู่บ้านมีการจัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อน (ฐานข้อมูล : ๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน)

กิจกรรมที่ ๔ (๓.๓.๒) การบริหารจัดการขยะอย่างเป็นระบบ หมู่บ้านมีระบบคัดแยกขยะ ๔ ประเภท คือ ขยะทั่วไป ขยะเปียก (อินทรีย์) ขยะอันตรายชุมชน และขยะรีไซเคิลอย่างเป็นระบบเป็นการจัดการขยะที่ต้นทาง ลดปริมาณขยะ โดยดำเนินการภายใต้โครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำนัก/กองเจ้าภาพ : กองสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น (กสว.)

เกณฑ์การประเมิน (รายปี) : ร้อยละ ๑๐๐ ของหมู่บ้านมีการบริหารจัดการขยะอย่างเป็นระบบ (ฐานข้อมูล : ๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน)

กิจกรรมที่ ๕ (๓.๓.๓) การจัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อนภายในสถานศึกษา เพื่อเป็นต้นแบบและแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียนและครอบครัว โดยดำเนินการภายใต้โครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น “ปลูกผัก รักโลก”

สำนัก/กองเจ้าภาพ : กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น (กศ. : กง.สศ.)

เกณฑ์การประเมิน (รายปี) : ร้อยละ ๘๐ ของสถานศึกษา (๑,๐๖๑ แห่ง) จัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อนภายในสถานศึกษา อย่างน้อย ๑ ถัง (ฐานข้อมูล : โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับชั้นประถมศึกษาขึ้นไป จำนวน ๑, ๓๒๖ แห่ง)

กิจกรรมที่ ๖ (๔.๔.๒) ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน มีส่วนร่วมโดยการ “ร่วมพูดคุย ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับประโยชน์” ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศาสนสถาน สถานศึกษา และ ๗ ภาควิชาในพื้นที่ โดยดำเนินการภายใต้โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

สำนัก/กองเจ้าภาพ : กองส่งเสริมและพัฒนากิจการศึกษาท้องถิ่น (กศ. : กง.ศน.)

เกณฑ์การประเมิน (รายปี) : ร้อยละ ๒๐ ของหมู่บ้าน/ชุมชน (หรือจำนวน ๑๕,๐๒๘ หมู่บ้าน/ชุมชน) ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ร่วมกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศาสนสถาน (วัด/มัสยิด/โบสถ์คริสต์) สถานศึกษา และภาควิชาความร่วมมือ (๗ ภาควิชา) (ฐานข้อมูล : ๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน)

กิจกรรมที่ ๗ (๔.๗.๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดกิจกรรมภายใต้โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ไตรมาสละอย่างน้อย ๑ ครั้ง รวม ๔ ครั้งต่อปี เช่น กิจกรรมการให้ความรู้หลักการ ๕๘, การปลูกฝังเรื่องคุณธรรมจริยธรรม, การรักษาศิล ๕, และกิจกรรม ๕๘ หรือ Big Cleaning Day เป็นต้น

สำนัก/กองเจ้าภาพ : กองส่งเสริมและพัฒนากิจการศึกษาท้องถิ่น (กศ. : กง.ศน.)

เกณฑ์การประเมิน (รายปี) : ร้อยละ ๑๐๐ ของหมู่บ้าน/ชุมชนที่ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) มีส่วนร่วมในกิจกรรมจิตอาสา และการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศาสนสถาน (วัด/มัสยิด/โบสถ์คริสต์) และสถานศึกษา โดยดำเนินการภายใต้โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (ฐานข้อมูล : ๑๕,๐๒๘ หมู่บ้าน/ชุมชนที่ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในกิจกรรมที่ ๔.๔.๒)

๓.๓ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย (เชิงปริมาณ/เชิงคุณภาพ)

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย				
	ไตรมาสที่ ๑	ไตรมาสที่ ๒	ไตรมาสที่ ๓	ไตรมาสที่ ๔	รวม
๑. กิจกรรมที่ ๑ (๑.๑.๒)	สถานศึกษา จัดกิจกรรม (อย่างน้อย เดือนละ ๑) รวม ๓ ครั้ง	สถานศึกษา จัดกิจกรรม (อย่างน้อย เดือนละ ๑) รวม ๓ ครั้ง	สถานศึกษา จัดกิจกรรม (อย่างน้อย เดือนละ ๑) รวม ๓ ครั้ง	สถานศึกษา จัดกิจกรรม (อย่างน้อย เดือนละ ๑) รวม ๓ ครั้ง	สถานศึกษา จัดกิจกรรม (อย่างน้อย เดือนละ ๑) รวม ๑๒ ครั้ง
๒. กิจกรรมที่ ๒ (๒.๑.๗)	ร้อยละ ๙๐ ของสถานศึกษาชั้นประถมศึกษาขึ้นไป (จำนวน ๑,๑๙๔ แห่ง)				
๓. กิจกรรมที่ ๓ (๓.๓.๑)	ร้อยละ ๑๐๐ ของหมู่บ้าน (จำนวน ๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน)				
๔. กิจกรรมที่ ๔ (๓.๓.๒)	ร้อยละ ๑๐๐ ของหมู่บ้าน (จำนวน ๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน)				
๕. กิจกรรมที่ ๕ (๓.๓.๓)	ร้อยละ ๘๐ ของสถานศึกษาชั้นประถมศึกษาขึ้นไป (จำนวน ๑,๐๖๑ แห่ง)				
๖. กิจกรรมที่ ๖ (๔.๔.๒)	ร้อยละ ๒๐ ของหมู่บ้าน/ชุมชน (จำนวน ๑๕,๐๒๘ หมู่บ้าน)				
๗. กิจกรรมที่ ๗ (๔.๗.๑)	ร้อยละ ๑๐๐ ของหมู่บ้าน/ชุมชนที่ร่วมลงนาม ๔.๔.๒ (จำนวน ๑๕,๐๒๘ หมู่บ้าน)				
	มีส่วนร่วม ในกิจกรรม (อย่างน้อย ๑ ครั้ง)	มีส่วนร่วม ในกิจกรรม (อย่างน้อย ๑ ครั้ง)	มีส่วนร่วม ในกิจกรรม (อย่างน้อย ๑ ครั้ง)	มีส่วนร่วม ในกิจกรรม (อย่างน้อย ๑ ครั้ง)	มีส่วนร่วม ในกิจกรรม (อย่างน้อย ๔ ครั้ง)

๔. แนวทางการดำเนินงานของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด

๔.๑ สนับสนุน/ส่งเสริม/ติดตาม/ตรวจสอบผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวทางปฏิบัติของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และตามหนังสือที่อ้างถึง (หน้าที่ ๑) ทุกโครงการ

๔.๒ รายงานผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ

แนวทางปฏิบัติ (ภายใต้กิจกรรมที่ ๑.๑.๒)

“การส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ และประพฤติตนตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ”

สำนัก/กองเจ้าภาพตัวชี้วัด : กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น (กศ.)

โรงเรียน/วิทยาลัย : กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาท้องถิ่น (กง.สศ.)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก : กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (กง.ปศ.)

กิจกรรมที่ ๑.๑.๒

“การส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาแก่เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ ประพฤติตนตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ”

ตัวชี้วัดหลักด้านที่ ๑. ด้านหลักประกันชีวิต

ตัวชี้วัดย่อยข้อ ๑.๑ กิจกรรมทางศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรม

เกณฑ์การประเมิน (รายปี) : ร้อยละ ๑๐๐ ของสถานศึกษา (โรงเรียน/วิทยาลัย/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) ในสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น “จัดกิจกรรมหรือเข้าร่วมกิจกรรม” อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง รวม ๑๒ ครั้งต่อปี

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย (เชิงปริมาณ)				
	ไตรมาสที่ ๑	ไตรมาสที่ ๒	ไตรมาสที่ ๓	ไตรมาสที่ ๔	รวม
กิจกรรมที่ ๑.๑.๒	สถานศึกษา จัดกิจกรรม (อย่างน้อย เดือนละ ๑) รวม ๓ ครั้ง	สถานศึกษา จัดกิจกรรม (อย่างน้อย เดือนละ ๑) รวม ๓ ครั้ง	สถานศึกษา จัดกิจกรรม (อย่างน้อย เดือนละ ๑) รวม ๓ ครั้ง	สถานศึกษา จัดกิจกรรม (อย่างน้อย เดือนละ ๑) รวม ๓ ครั้ง	สถานศึกษา จัดกิจกรรม (อย่างน้อยเดือนละ ๑) รวม ๑๒ ครั้ง
	ค่าเป้าหมาย (เชิงคุณภาพ)				
	ไตรมาสที่ ๑	ไตรมาสที่ ๒	ไตรมาสที่ ๓	ไตรมาสที่ ๔	รวม
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และโรงเรียนอนุบาล	เด็กเล็ก/เด็กนักเรียน สามารถสวดมนต์ “บทสวดมนต์แปล” ได้				
โรงเรียน/วิทยาลัย - ระดับชั้นประถมศึกษา - ระดับชั้นมัธยมศึกษา - ระดับชั้นอาชีวศึกษา	นักเรียน/นักศึกษา กิจกรรมที่ ๑ สวดมนต์หมู่ “สรรเสริญพระรัตนตรัย ทำนองสรภัญญะ” ได้ กิจกรรมที่ ๒ นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ขึ้นไป “เข้าร่วมพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ”				

คำอธิบายและแนวทางปฏิบัติ

กิจกรรมที่ ๑.๑.๒

การส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ และประพฤติตนตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ

๑. แนวคิด

ความจำเป็นอันเป็นเหตุผลสำคัญที่ควรจะนำเอาวิธีการศึกษามาสอดคล้องเข้ากับระบบการศึกษา ก็เพราะว่า การศึกษาที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลได้ดีเฉพาะด้านวิชาการ ซึ่งมีความเหมาะสมในช่วงระยะเวลาหนึ่ง แต่ ณ ปัจจุบันระบบการศึกษาไม่สามารถตามสถานการณ์ที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้ทัน จนสะท้อนออกทางผลผลิต คือ “สภาพบุคคลในสังคม” ต้องเผชิญกับปัญหา ทั้งด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต ปัญหาชีวิต รวมทั้งปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคม รุมเร้าเข้ามารอบด้าน ซึ่งเป็นระบบการศึกษาที่หย่อนยานด้านวินัยและคุณธรรมเพราะไม่สามารถพัฒนาให้สอดคล้องกับความรู้ได้ ดังนั้น การพัฒนาด้านคุณธรรมของบุคคลจะทำให้เกิดผลดีได้นั้น จะต้องใช้วิธีการทางศาสนาเข้ามาผสมผสาน เพราะหลักการของ “ศาสนาทุกศาสนา” มีจุดมุ่งหมายเพื่ออบรมสั่งสอนและปลูกฝังคุณธรรมแก่บุคคล ให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณค่าของความเป็นมนุษย์ให้สูงขึ้น แนวความคิดและคำสั่งสอนของทุกศาสนา จึงเป็น “หลักปรัชญาชีวิต” ที่ใช้เป็น “หลักการชีวิต” ได้ดียิ่ง เพราะได้วางกฎเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติ ไว้อย่างละเอียดเพื่อให้บุคคลได้ใช้ดำเนินชีวิตด้วยความราบรื่น สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุข ซึ่งเป็นหลักการชีวิตที่มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลไปในทิศทางเดียวกันกับจุดมุ่งหมายของ “การศึกษา” ฉะนั้น เพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือแห่งกระบวนการในการพัฒนาบุคคลได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งในด้านการพัฒนาจิตใจและการปลูกฝังวินัย คุณธรรม จริยธรรม ให้เกิดความสำนึกรับผิดชอบต่อชีวิตตนเอง และสังคมอย่างมีคุณภาพ จึงควรนำหลักการศึกษแบบ “ไตรสิกขา” “เบญจศีล” และ “เบญจธรรม” มาปรับใช้ และผสมผสานกลมกลืนให้เป็นกระบวนการเดียวกันกับการศึกษาในปัจจุบัน โดยหลายภาคส่วนได้พยายาม ผลักดันให้นำ “หลักธรรมคำสอนของทุกศาสนา” มาปรับใช้อย่างจริงจังในการจัดการเรียนการสอน อาทิเช่น โรงเรียนวิสุทธิพุทธที่นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียน โดยหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา มีหลักการสำคัญคือ “ไตรสิกขา” “ไตรลักษณ์” และมีหลักธรรม ขึ้นพื้นฐานที่ทุกคนควรนำมาฝึกปฏิบัติ ได้แก่ “เบญจศีล” “เบญจธรรม”

“ไตรสิกขา” คือ หลักการพัฒนาชีวิตเพื่อให้ประสบความสำเร็จและเป็นคนสมบูรณ์แบบ (สิ่งที่ควรศึกษาเล่าเรียนและนำมาฝึกตน) ตามแนวทางของพระพุทธศาสนา โดยไตรสิกขাজัดอยู่ในมรรคมองค์ ๘ คือ ธรรมที่ควรประพฤติและปฏิบัติเพื่อให้เกิดการพัฒนาชีวิตที่สมบูรณ์ ประกอบด้วยข้อปฏิบัติที่มนุษย์ควรศึกษา คือ ศีลสิกขา จิตตสิกขา และปัญญาสิกขา ซึ่งหมายถึงข้อที่ควรต้องศึกษาและปฏิบัติ กล่าวคือ การฝึกหัดอบรมกาย วาจา จิตใจ และปัญญา ให้ยิ่งขึ้นไปจนบรรลุจุดหมายสูงสุด คือ นิพพาน (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), ๒๕๔๖ : ๑๒๗) ไตรสิกขา มีองค์ประกอบที่เป็นกระบวนการเรียนรู้ ๓ ประการ ได้แก่

๑. อธิศีลสิกขา (สิกขาคือ **“ศีล”** อันยิ่งใหญ่) เป็นการฝึกให้มีพฤติกรรมที่ร่วมสร้างเสริมสังคมที่ดีงาม ซึ่งมีคุณภาพที่เกื้อกูลแก่คุณภาพชีวิต เอื้อแก่การพัฒนาจิตปัญญา โดยฝึกหรือพัฒนาระเบียบวินัย ความสุจริตทางกาย วาจา และแรงงานที่เป็นสัมมาชีพ เรียกว่า “ศีล” กล่าวคือ การสำรวมทางกายและวาจา การมุ่งสร้างพฤติกรรมความเคยชินที่ดี มีสัมพันธอย่างเกื้อกูลกับสังคม สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ และสิ่งสร้างสรรค์ทั้งหลาย จนส่งผลให้เกิดสภาพจิตใจที่ดีงาม มีความสุข พร้อมทั้งเอื้อต่อการแยกแยะและรับรู้ข้อมูลความรู้ การคิด การสร้างสรรค์ ทำให้ปัญญาเจริญงอกงาม กล่าวโดยสรุปให้เข้าใจอย่างง่ายรวมเรียกว่า “การศึกษาและฝึกตนด้านพฤติกรรม”

๒. อธิจิตตสิกขา (สิกขาคือ **“สมาธิ”** อันยิ่งใหญ่) อาศัยสภาพแวดล้อม สังคม ความเป็นอยู่ภายนอกเป็นพื้นฐาน ทำการฝึกอบรมหรือพัฒนาจิตใจให้ประณีต มีคุณภาพ สมรรถภาพ และสุขภาพจิตที่ดี เรียกว่า “สมาธิ” กล่าวคือ การทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องแผ้ว มีคุณธรรมจริยธรรม โดยมีเจตจำนงเป็นตัวชี้นำพฤติกรรมมีผลต่อความมั่นคงในความคิด ความสดชื่นเบิกบาน และความสุขใจ กล่าวโดยสรุปให้เข้าใจอย่างง่ายรวมเรียกว่า “การศึกษาและฝึกตนด้านจิตใจ”

๓. อธิปัญญาสิกขา (สิกขาคือ **“ปัญญา”** อันยิ่งใหญ่) ด้วยจิตที่ฝึกดีนั้น สามารถพัฒนาจิตใจให้ประณีตเกิดความรู้ความเข้าใจในธรรมดาแห่งเหตุปัจจัย ทำการงานด้วยความรู้ความเข้าใจนั้นจนบรรลุถึงปรีชาญาณที่ทำให้มีชีวิตแห่งความหลุดพ้นเป็นอิสระ เป็นอยู่ด้วยความผ่องใสเบิกบานตลอดทุกเวลา เรียกว่า “ปัญญา” กล่าวคือ การพิจารณาให้รู้แจ้งหรือเห็นแจ้งตามความเป็นจริงตามธรรมชาติ มีความรู้ความเข้าใจในเหตุและผล การเข้าถึงความจริง รวมทั้งความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม และแนวความคิดต่าง ๆ เพื่อใช้ปัญญาเป็นตัวแก้ปัญหาทั้งพฤติกรรมและจิตใจให้ลงตัวพอดี เป็นการนำสู่จุดหมายแห่งสันติสุขและความมีอิสรภาพ กล่าวโดยสรุปให้เข้าใจอย่างง่ายรวมเรียกว่า “การศึกษาและฝึกตนด้านปัญญา”

ทั้งนี้ การรู้แจ้งหรือเห็นแจ้งตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ **“ไตรลักษณ์”** แปลว่า ลักษณะ ๓ อย่าง หมายถึง สามัญลักษณ์ หรือลักษณะที่เสมอกัน หรือสิ่งที่มีประจำอยู่ในตัวของสังขารทั้งปวง และเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ธรรมนิกาย คือกฎธรรมดา หรือข้อกำหนดที่แน่นอนของสังขาร ซึ่งเป็นธรรมที่พระพุทธเจ้าได้ทรงตรัสรู้ ๓ ประการ ประกอบด้วย

๑) อนิจจตา (อนิจจัง) คือ ความไม่เที่ยง ความไม่คงที่ ความไม่ยั่งยืน ภาวะที่เกิดขึ้นแล้วเสื่อมและสลายไป

๒) ทุกขตา (ทุกขัง) คือ ความเป็นทุกข์หรือความทนอยู่ไม่ได้ ภาวะที่ถูกบีบคั้นด้วยการเกิดขึ้นและสลายตัว ภาวะที่กดดัน ผื่นและขัดแย้งอยู่ในตัว เพราะปัจจัยที่ปรุงแต่งให้มีสภาพเป็นอย่างนั้นเปลี่ยนแปลงไป จะทำให้คงอยู่ในสภาพนั้นไม่ได้ ภาวะที่ไม่สมบูรณ์มีความบกพร่องอยู่ในตัว

๓) อนัตตตา (อนัตตา) คือ ความไม่ใช่ตัวตน ความไม่มีตัวตนที่แท้จริงของมันเอง ไม่ใช่ของใคร ไม่อยู่ในอำนาจควบคุมของใคร

“เบญจศีล” หรือศีล ๕ คือ ข้อห้ามหรือข้อละเว้นเพื่อไม่ให้กระทำความชั่ว ถือเป็นข้อปฏิบัติปกติสำหรับกลุ่มเถรวาทให้เป็นผู้มีใจสูงหรือเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามหลักของ “ไตรสิกขา” และถือเป็นข้อปฏิบัติปกติสำหรับทุกคน ประกอบด้วยศีล ๕ ข้อ ดังนี้

๑. ปาณาติปาตา (ละเว้นจากการฆ่าสัตว์และการเบียดเบียนผู้อื่น) หรือ **“หลักประกันด้านชีวิต”** หมายถึง กิจกรรมที่นำหลักทางศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต และภายในสถานศึกษา/ชุมชน/หมู่บ้าน โดยการไม่ทำร้าย เบียดเบียน หรือรังแกผู้อื่น ตลอดจนการไม่ทำความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น

๒. อทินนาทานา (ละเว้นจากการลักทรัพย์) หรือ **“หลักประกันด้านทรัพย์สิน”** หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพ สร้างรายได้ภายในครัวเรือนให้สามารถพึ่งตนเองได้ โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต และภายในสถานศึกษา/ชุมชน/หมู่บ้าน

๓. กามสุมิจฉนารวา (ละเว้นจากการประพฤติดุคในกาม) หรือ **“หลักประกันด้านครอบครัว”** หมายถึง กิจกรรมที่เสริมสร้างความอบอุ่นและสร้างเสริมสุขภาวะที่ดีให้กับสมาชิกในครอบครัว และภายในสถานศึกษา/ชุมชน/หมู่บ้าน

๔. มุสาวาทา (ละเว้นจากการพูดเท็จ) หรือ **“หลักประกันด้านความสามัคคี”** หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้างสามัคคีปรองดอง ช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในครอบครัว และภายในสถานศึกษา/ชุมชน/หมู่บ้าน โดยยึดประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ทั้งนี้ สามารถปฏิบัติให้ถึงขั้นสูงคือการงดเว้นจาก “วจีทุจริต ๔” ได้แก่ การงดเว้นจากการพูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ และพูดเพ้อเจ้อ

๕. สุราเมรยมชชพมาทานุชานา (ละเว้นจากการดื่มสุราของมึนเมาและสารเสพติด) หรือ **“หลักประกันด้านความมั่นคงปลอดภัย”** หมายถึง กิจกรรมที่เสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รวมทั้งสมาชิกในครอบครัว สมาชิกภายในสถานศึกษา/ชุมชน/หมู่บ้าน โดยการมุ่งเน้นให้ประชาชนห่างไกลจากยาเสพติด และปลอดภัยจากยาพิษ

“เบญจธรรม” หรือธรรมะ ๕ คือ ข้อพึงปฏิบัติอันเป็นเหตุให้ผู้ปฏิบัติมีความเจริญก้าวหน้า ปลอดภัย และเพิ่มพูนความดีแก่ผู้กระทำอย่างแน่นแฟ้น ซึ่งถือเป็นหลักธรรมที่ควรปฏิบัติควบคู่กับหลักเบญจศีล ประกอบด้วย ๕ ประการ ดังนี้

๑. เมตตากรุณา (ความรัก ความปรารถนาดีต่อผู้อื่น มุ่งหมายให้ผู้อื่นมีความสุขหรือพ้นจากความทุกข์)

: สอดคล้องกับหลักเบญจศีลข้อที่ ๑ ละเว้นจากการฆ่าสัตว์และการเบียดเบียนผู้อื่น

๒. สัมมาอาชีวะ (การประกอบสัมมาชีพสุจริต)

: สอดคล้องกับหลักเบญจศีลข้อที่ ๒ ละเว้นจากการลักทรัพย์

๓. กามสังวร (การสำรวมในกาม รู้จักพอใจในคู่ครอง)

: สอดคล้องกับหลักเบญจศีลข้อที่ ๓ ละเว้นจากการประพฤติดุคในกาม

๔. สัจจะ (การรักษาความสัตย์ ซื่อตรงในกาย วาจา และใจ)

: สอดคล้องกับหลักเบญจศีลข้อที่ ๔ ละเว้นจากการพูดเท็จ

๕. สติสัมปชัญญะ (ความระลึกได้และความรู้ตัวอยู่เสมอ)

: สอดคล้องกับหลักเบญจศีลข้อที่ ๕ ละเว้นจากการดื่มสุราของมึนเมาและสารเสพติด

ทั้งนี้ ยังมีหลักธรรมที่ควรฝึกปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ดังนี้

หน้าที่เด็ก ๑๐ ประการ เด็กเอ๋ย เด็กดี ต้องมีหน้าที่ ๑๐ อย่างด้วยกัน ๑) นับถือศาสนา ๒) รักษาธรรมเนียมมั่น ๓) เชื่อพ่อแม่ครูอาจารย์ ๔) วาจานั้นต้องสุภาพอ่อนหวาน ๕) ยึดมั่นกตัญญู ๖) เป็นผู้รู้รักการงาน ๗) ต้องศึกษาให้เชี่ยวชาญ ต้องมานะบากบั่น ไม่เกียจ ไม่คร้าน ๘) รู้จักออมประหยัด ๙) ต้องซื่อสัตย์ตลอดกาล น้ำใจนักกีฬาหาญหาญ ให้เหมาะกับกาลสมัยชาติพัฒนา ๑๐) ทำตนให้เป็นประโยชน์ รู้บาปบุญคุณโทษ สมบัติชาติต้องรักษา เด็กสมัยชาติพัฒนา จะเป็นเด็กที่พาชาติไทยเจริญ

บุญกิริยาวัตถุ คือหลักธรรมที่ควรนำมาใช้ คือ หลักการทำบุญ ๓ อย่าง เป็นหลักเบื้องต้นในการฝึกฝนพัฒนาคนให้เจริญงอกงามในความดี ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงและความสงบสุขแก่สังคม ประกอบด้วย ทาน (การให้) ศีล (การประพฤติดีงาม มีพฤติกรรมที่ไม่เบียดเบียน) ภาวนา (การเจริญเมตตาจิต ซึ่งเป็นฐานของทานและศีล การภาวนาที่ควรปฏิบัติได้ คือการฟังธรรมและนั่งสมาธิ)

สังคหวัตถุ ๔ คือหลักธรรมอันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจคน มี ๔ ประการ คือ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา สมานัตตตา

ขรवासธรรม ๔ คือหลักธรรมของผู้ครองเรือนสำหรับขรवास เป็นเครื่องมือทำให้การงานสำเร็จ เป็นหลักปฏิบัติสำหรับการครองชีวิต มี ๔ ประการ คือ สัจจะ (ความซื่อสัตย์) ทมะ (การฝึกตน) ขันติ (การอดทน) จาคะ (การบริจาค/การเสียสละ)

อิทธิบาท ๔ คือหลักธรรมที่ทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิตและอาชีพ สามารถใช้พัฒนาตนเองและสังคมได้ ประกอบด้วย ๔ ประการ คือ

- ๑) ฉันทะ หมายถึง ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น
- ๒) วิริยะ หมายถึง ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น
- ๓) จิตตะ หมายถึง ความเอาใจใส่ฝึกฝน ความรับผิดชอบต่อสิ่งนั้น
- ๔) วิมังสา หมายถึง ความพิจารณาใคร่ครวญวิเคราะห์หาเหตุผลด้วยปัญญา ประเมินผลเพื่อค้นหาวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด

อคติ ๔ คือการปฏิบัติตนอย่างไม่ชอบธรรม เป็นธรรมที่พึงละเว้น เพราะเป็นต่อคนอย่างไม่เสมอภาคกัน เรียกว่า “ความลำเอียง” สาเหตุของความลำเอียงแบ่งออกเป็น ๔ ประเภท คือ

- ๑) ฉันทาคติ คือ ความลำเอียงเพราะชอบ
- ๒) โทษาคติ คือ ความลำเอียงเพราะชัง
- ๓) โมหาคติ คือ ความลำเอียงเพราะหลงหรือเขลา (ความโง่ ความมึนเมา)
- ๔) ภยาคติ คือ ลำเอียงเพราะกลัว

สัปปริสธรรม คือหลักธรรมของคนดี ถือเป็นการครองตนให้เป็นคนสมบูรณ์แบบ มีคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ มี ๗ ประการ ได้แก่

๑. ฉมัณฺญุตตา คือ การรู้จักเหตุ
๒. อตฺถิณฺญุตตา คือ การรู้จักผล
๓. อตฺตณฺญุตตา คือ การรู้จักตน
๔. มตฺตณฺญุตตา คือ การรู้จักประมาณ
๕. กาลณฺญุตตา คือ การรู้จักกาลและเวลา
๖. ปริสฺสณฺญุตตา คือ การรู้จักชุมชน
๗. ปุคฺคณฺญุตตา คือ การรู้จักบุคคล

โลกธรรม ๘ คือหลักธรรมที่ครอบงำสัตว์โลก ที่มีประจำโลก และสัตว์โลกย่อมเป็นไปตามธรรมชาตินั้น
โลกธรรม ๘ มี ๘ ประการ ๔ คู่ คือ

๑) มีลาภ	๒) เสื่อมลาภ
๓) มียศ	๔) เสื่อมยศ
๕) มีสรรเสริญ	๖) มีนินทา
๗) มีสุข	๘) มีทุกข์

“หัวใจนักปราชญ์” ในทางพุทธศาสนามีหลักสำคัญประการหนึ่ง ที่กล่าวกันว่าจะช่วยสร้างบุคคลให้เป็นพหูสูตร อันหมายถึง เป็นผู้มีความรอบรู้ เป็นผู้ศึกษาเล่าเรียนศิลปวิทยาการมาก สามารถทรงจำไว้ได้เป็นอย่างดีจนกลายเป็นผู้รู้หรือปราชญ์ ซึ่งแน่นอนว่า ผู้ใดก็ตามที่เป็นผู้มีความรอบรู้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเรียนหรือเรื่องการทำงาน ย่อมทำให้คนผู้นั้นเรียนดีและมีความสามารถในการทำงานเก่งอย่างไม่ต้องสงสัย “หัวใจนักปราชญ์” ประกอบด้วย “สุ จิ ปุ ลิ” คือ สุ ย่อมาจาก สุตะ คือ การฟัง จิ ย่อมาจาก จินตะ คือ การคิด ปุ ย่อมาจาก ปุจฉา คือ การถาม และ ลิ ย่อมาจาก ลิขิต คือ การเขียน ทั้ง สุ จิ ปุ ลิ ต่างเป็นแนวทางที่ทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดผลเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ

ขอขอบคุณ นางสาวทัศนีย์ เทพกำปนาท ที่ปรึกษากรมส่งเสริมวัฒนธรรม

http://www.culture.go.th/culture_th/ewt_news.php?id=๕๗๘๔&filename=i

(ตัวชี้วัด ๑. ด้านหลักประกันชีวิต KPIs ข้อ ๑.๑.๒ ร้อยละ ๑๐๐ ของสถานศึกษาได้จัดกิจกรรมหรือเข้าร่วมอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง)

นอกจากนี้ พระพุทธเจ้าทรงวางแนวทางการดำเนินชีวิตเพื่อประโยชน์ ๓ ระดับ คือ

๑. ระดับต้น หมายถึง การมีชีวิตอยู่ในโลกนี้อย่างมีความสุข ทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า “ประโยชน์ในปัจจุบัน” และทรงวางแนวทางปฏิบัติเพื่อประโยชน์สุขในปัจจุบัน ๔ ข้อ คือ

๑) มีความขยันทำงาน	(อุฏฐานสัมปทา)
๒) รู้จักรักษาทรัพย์ที่หามาได้	(อารักขสัมปทา)
๓) มีเพื่อนเป็นคนดี	(กัลยาณมิตรตทา)
๔) เลี้ยงชีวิตอย่างสม่าเสมอ ไม่ฟุ้งเฟ้อเกินไป และไม่ขัดสนจนเกินไป	(สมชีวิตา)

๒. ระดับกลาง หมายถึง การมีชีวิตเป็นสุขในโลกหน้าหลังจากตายไปแล้ว ทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า “ประโยชน์ในสัมปรายภพ” มี ๔ ข้อ คือ

๑) มีศรัทธา	(สัทธาสัมปทา)
๒) มีศีล	(ศีลสัมปทา)
๓) มีการบริจาคทรัพย์ทั้งภายในและภายนอก	(บริจาคสัมปทา)
๔) มีปัญญารู้ความเป็นจริงของชีวิต	(ปัญญาสัมปทา)

๓. ระดับสูงสุด หมายถึง การไม่เกิดไม่ตายอีกต่อไป ตัดขาดจากสังสารวัฏ แนวทางที่พระพุทธองค์ทรงวางไว้เพื่อปฏิบัติให้บรรลุประโยชน์สูงสุด มี ๘ ประการ เรียกว่า มรรคมีองค์ ๘ คือ

๑) สัมมาทิฐิ	ความเห็นชอบ
๒) สัมมาสังกัปปะ	ความดำริชอบ
๓) สัมมาวาจา	วาจาชอบ
๔) สัมมากัมมันตะ	การกระทำชอบ
๕) สัมมาอาชีวะ	เลี้ยงชีพชอบ
๖) สัมมาวายามะ	ความเพียรชอบ
๗) สัมมาสติ	ความระลึกชอบ
๘) สัมมาสมาธิ	ความตั้งใจชอบ

๒. หลักธรรมสำคัญของศาสนา

๒.๑ ศาสนาพุทธ

โอวาท ๓ คือ คำสอนที่เป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา มี ๓ ประการ ได้แก่

- ๑) การไม่ทำความชั่ว
- ๒) การทำความดี
- ๓) การทำจิตใจให้ผ่องใส

ซึ่งจะเห็นว่าคำสอนทั้งหมดจัดอยู่ในส่วนของการห้ามทำชั่ว สนับสนุนให้ทำดี และพัฒนาไปสู่การสร้างจิตใจที่ดีงาม

อริยสัจ ๔ คือ หลักความจริงสูงสุดที่เป็นกระบวนการของเหตุและผลที่จะนำไปสู่การพ้นทุกข์ ประกอบด้วย

ทุกข์	(ปัญหา)
สมุทัย	(สาเหตุของปัญหา)
นิโรธ	(แก้ปัญหาคือ)
มรรค	(วิธีการในการแก้ปัญหาคือ)

โดยใช้หลักความจริงเหล่านี้เป็นตัวพิจารณาเพื่อไปสู่ทางหลุดพ้น และเป้าหมายสูงสุดในทางพระพุทธศาสนา

๒.๒ ศาสนาอิสลาม

หลักศรัทธา ๖ ประการ (อركانุลอีมาน)

- ๑) ศรัทธาในอัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะตะอาอาลา)
- ๒) ศรัทธาในมะลาอิกะฮ์ หรือ “เทวทูต” คือ ผู้รับใช้พระเจ้าเป็นคนกลางระหว่างศาสนากับพระเจ้า
- ๓) ศรัทธาในคัมภีร์อัลกุรอาน
- ๔) ศรัทธาต่อศาสนทูตหรือศาสดา “รอซูล” “นบี” ผู้ที่นำบทบัญญัติของพระเจ้ามาสั่งสอนแก่ปวงชน
- ๕) ศรัทธาในวันสิ้นโลก
- ๖) ศรัทธาในกฎแห่งสภาวะการณ์ของพระเจ้า

หลักปฏิบัติศาสนกิจ ๕ ประการ (อركانุลอิสลาม)

๑) การปฏิญาณตน (ชะฮาดะฮฺ) เป็นการประกาศยอมรับด้วยความศรัทธาและความบริสุทธิ์ใจ ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามจะต้องกล่าวคำปฏิญาณตนอย่างเปิดเผยและชัดเจน พร้อมทั้งเลื่อมใสศรัทธาตามที่ตนปฏิญาณและจะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติอย่างจริงจัง

๒) การละหมาด คือ การนมัสการต่อพระเจ้าวันละ ๕ เวลา (ย่ำรุ่ง กลางวัน เย็น พลบค่ำ กลางคืน)

๓) การจ่ายซะกาต คือ การบริจาคทรัพย์เพื่อเป็นการขัดเกลาจิตใจให้รู้จักเสียสละ ลดความเห็นแก่ตัว

๓) การถือศีลอด - ถือบวช คือ การละเว้นจากการกิน การดื่ม และการมีเพศสัมพันธ์ ตั้งแต่พระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตกเป็นเวลาตลอด ๑ เดือนในเดือนรอมฎอนตามปฏิทินของศาสนาอิสลาม

๕) การประกอบพิธีฮัจญ์ คือ การไปประกอบศาสนกิจ ณ นครมักกะฮ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย

หลักศีลธรรม (เอียะห์ซาน) หมายความว่า ความดีต่าง ๆ ที่ต้องประพฤติอยู่เสมอ อันได้แก่ หน้าที่และมารยาทที่ต้องแสดงออก และคุณสมบัติที่ดีทางจิตใจ เช่น หน้าที่ของบุคคลต่อพระเจ้า, หน้าที่ของผู้รู้, หน้าที่ของผู้ไม่รู้, หน้าที่ของลูก, หน้าที่ของพ่อแม่, หน้าที่ของเพื่อน, หน้าที่ของสามี, หน้าที่ของภรรยา, หน้าที่ของผู้มีอำนาจและหน้าที่ของประชาชน เป็นต้น

๒.๓ ศาสนาคริสต์

บัญญัติ ๑๐ ประการ

- ๑) จงนับถือพระเจ้าเพียงพระองค์เดียว
- ๒) อย่าสร้างรูปเคารพ
- ๓) อย่าออกพระนามของพระเจ้าโดยไม่สมควร
- ๔) จงถือวันพระเจ้าเป็นวันศักดิ์สิทธิ์
- ๕) จงนับถือบิดามารดา
- ๖) อย่าฆ่าคน
- ๗) อย่าผิดประเวณี
- ๘) อย่าลักทรัพย์
- ๙) อย่าเป็นพยานเท็จใส่ร้ายเพื่อนบ้าน
- ๑๐) อย่าโลภอยากได้สิ่งของของเพื่อนบ้าน

หลักตรีเอกานุภาพ เป็นหลักคำสอนที่ระบุว่า “พระเจ้ามีพระองค์เดียว” แต่มี ๓ บุคคล ได้แก่

๑) พระบิดา คือ พระยะโฮวา ผู้สร้างโลก และให้กำเนิดแก่ชีวิตทุกชีวิต

๒) พระบุตร คือ พระเยซู ผู้เกิดมาเพื่อไถ่บาปให้แก่มวลมนุษย

๓) พระจิต คือ วิญญาณบริสุทธิ์ของพระเจ้าที่ปรากฏในจิตของมนุษย์ คอยกระตุ้นให้มนุษย์ทำความดี

หลักแห่งความรัก เป็นหลักคำสอนที่พระเยซูกล่าวไว้ก่อนสิ้นพระชนม์ว่า “ความรักเป็นสิ่งที่มีความยิ่งกว่าเงินทองและทรัพย์สมบัติใด ๆ ในโลก จงรักพระเจ้า รักครอบครัว รักเพื่อนบ้าน และรักเพื่อนมนุษย์ แล้วจะได้รับความรักจากโลกนี้ เป็นสิ่งตอบแทน”

๓. ศาสนพิธีที่สำคัญทางศาสนา

๓.๑ ศาสนาพุทธ เช่น พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ พิธีบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน เป็นต้น

๓.๒ ศาสนาอิสลาม เช่น การละหมาด การถือศีลอด และการประกอบพิธีฮัจญ์ เป็นต้น

๓.๓ ศาสนาคริสต์ เช่น พิธีรับศีลศักดิ์สิทธิ์ เช่น ศีลล้างบาป ศีลอภัยบาป ศีลกำลัง ศีลมหาสนิท เป็นต้น

คู่มือการปฏิบัติศาสนพิธี สำหรับใช้ฝึกฝนนักเรียนให้สามารถเป็น “ศาสนพิธีกร” ประจำสถานศึกษา

ที่มา : กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม

(https://e-book.dra.go.th/media/download?media_id=12&item_id=1)

๔. จุดมุ่งหมาย

๔.๑ เด็กนักเรียนได้รับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่าง ๆ อย่างชัดเจน พร้อมกับการพัฒนาด้านสติปัญญาและด้านอื่น ๆ เพื่อมุ่งเน้นพัฒนาให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขพร้อม ๆ กัน

๔.๒ การพัฒนาผู้เรียนมีความชัดเจน เป็นที่ชื่นชอบและชื่นชมของผู้ปกครอง ครู และชุมชน รวมทั้งเกิดการยอมรับและเกิดความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

๔.๓ สภาพแวดล้อมและบรรยากาศการปฏิสัมพันธ์ของเด็กนักเรียนดีขึ้น มีลักษณะที่เกื้อกูลต่อกัน เป็นกัลยาณมิตรซึ่งกันและกัน และมีการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน (ศีล สมาธิ และปัญญา)

๔.๔ ผู้บริหาร ครู บุคลากรและเด็กนักเรียนในสถานศึกษาสามารถพัฒนาตนเองเพื่อให้มีวิธีการเรียนการทำงาน และวิถีชีวิตได้อย่างมีความสุข

๔.๕ ผู้บริหาร ครู บุคลากรและเด็กนักเรียนในสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม เป็นพลังในการพัฒนาสังคมให้ดีขึ้นยิ่ง ๆ ขึ้นไป

๕. แนวทางการจัดกิจกรรม

๕.๑ หลักสูตร

“หลักสูตร” ถือเป็นหัวใจสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน เพราะหลักสูตรเป็นเสมือนแม่บทที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาทุกประเภท เพื่อนำสู่กิจกรรมการจัดประสบการณ์และการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย นักเรียน และนักศึกษาในสถานศึกษาทุกระดับ โดยกำหนดแนวทางการจัดหลักสูตรโรงเรียนวิถีพุทธ ดังนี้

๑) เพิ่มเติมพุทธธรรมในวิสัยทัศน์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

๒) เพิ่มเติมคุณธรรม จริยธรรม ในตัวชี้วัดและคำอธิบายรายวิชา (หน่วยการเรียนรู้หรือแผนการจัดประสบการณ์)

๓) มีการบูรณาการพุทธธรรมในการจัดหน่วยการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ (หน่วยการเรียนรู้หรือแผนการจัดประสบการณ์)

๔) สอดแทรกความรู้และการปฏิบัติจริงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยบูรณาการหลักธรรม “ไตรสิกขา” “เบญจศีล” และ “เบญจธรรม” เข้าในวิถีชีวิตประจำวันทั้งในและนอกห้องเรียน

“หลักสูตรของสถานศึกษา” หรือการจัดการเรียนการสอนบูรณาการพุทธธรรม คือ “ไตรสิกขา” “เบญจศีล” และ “เบญจธรรม” ทั้งที่เป็นความรู้ (Knowledge) ศรัทธาค่านิยมคุณธรรม (Attitude) และการฝึกปฏิบัติหลักธรรม (Process) ในการเรียนการสอน โดยอาจกำหนดในระดับจุดเน้นหลักสูตรสถานศึกษาที่แทรกในทุกองค์ประกอบหลักสูตรสถานศึกษา หรือกำหนดในระดับหน่วยงานการเรียนรู้ หรือแผนการจัดการเรียนรู้ หรือแผนการจัดประสบการณ์ที่ครูจะนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนต่อไป

๕.๒ แนวทางการจัดกิจกรรม แบ่งออกเป็น ๒ ระดับ ประกอบด้วย

สถานศึกษาระดับปฐมวัย (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนอนุบาล)

๑) กิจกรรมเสริมเนื้อหาสาระตามหลักสูตร เช่น

- ประกวดมารยาทชาวพุทธ

๒) กิจกรรมประจำวัน/ประจำสัปดาห์ที่ปฏิบัติ มีดังนี้

(๑) กิจกรรมหน้าเสาธง เช่น

- กิจกรรมที่กระทำเพื่อระลึกถึงชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ (ก่อนเคารพธงชาติ)
- กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ การแผ่เมตตาและยืนสงบนิ่ง (สมาธิ)
- กิจกรรมน้อมไหว้พี่
- กิจกรรมเดินแถวเข้าห้องเรียนอย่างมีสติ เช่น เดินจงกรมเข้าห้อง

(๒) กิจกรรมทำความดีระหว่างวัน เช่น

- กิจกรรมเดินอย่างมีสติก่อนเข้าโรงอาหาร
- กิจกรรมกล่าวบทพิจารณาก่อนรับประทานอาหารกลางวัน
- กิจกรรมรับประทานอาหารกลางวันอย่างมีสติ โดยมีกติกาว่าไม่ดังไม่หกไม่เหลือ
- กิจกรรมขอบคุณหลังรับประทานอาหารกลางวัน
- กิจกรรมนั่งสมาธิ ๑ นาทีก่อนเข้าห้องเรียน

(๓) กิจกรรมก่อนเลิกเรียน เช่น

- กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์
- กิจกรรมรำลึกพระคุณผู้มีพระคุณ

(๔) กิจกรรมประจำสัปดาห์/ประจำเดือน เช่น

- กิจกรรมทำบุญตักบาตรประจำสัปดาห์ (ผู้ปกครองชวนตักบาตรวันหยุดเรียน)
- **กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ “บทสวดมนต์แปล” (*)**

๓) กิจกรรมเนื่องในโอกาสวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมิบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา เช่น

- ทำบุญตักบาตรบริเวณสถานศึกษา
- ฟังพระเทศน์
- เวียนเทียนในสถานศึกษา

๔) กิจกรรมพิเศษอื่น ๆ เช่น

- กิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
- กิจกรรมประเมินผลการทำความดี
- กิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ทำความดี
- กิจกรรมบันทึกความดีของผู้ปฏิบัติธรรม

ทั้งนี้ สามารถปรับใช้ให้มีความเหมาะสมตามหลักปฏิบัติของศาสนาอิสลาม และศาสนาคริสต์ โดยยึดหลักของการอยู่ร่วมกันตามพหุวัฒนธรรมในพื้นที่

สถานศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอาชีวศึกษา

๑) กิจกรรมเสริมเนื้อหาสาระตามหลักสูตร เช่น

- พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ (*)
- ประกวดมารยาทชาวพุทธ
- กิจกรรมค่ายพุทธบุตร (ตามสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา)
- กิจกรรมบริหารจัดการจิตเจริญปัญญา
- การเรียนธรรมศึกษา/สอบธรรมศึกษา
- การบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน

๒) กิจกรรมประจำวัน/ประจำสัปดาห์ที่ปฏิบัติ มีดังนี้

(๑) กิจกรรมหน้าเสาธง เช่น

- กิจกรรมที่กระทำเพื่อระลึกถึงชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ (ก่อนเคารพธงชาติ)
- กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ การแผ่เมตตาและยืนสงบนิ่ง (สมาธิ)
- กิจกรรมนั่งไหว้พี่
- กิจกรรมเดินแถวเข้าห้องเรียนอย่างมีสติ เช่น เดินจงกรมเข้าห้อง
- กิจกรรมพุทธสุภาชิตวันละบท

(๒) กิจกรรมทำความดีระหว่างวัน เช่น

- กิจกรรมเดินอย่างมีสติก่อนเข้าโรงอาหาร
- กิจกรรมกล่าวบทพิจารณาก่อนรับประทานอาหารกลางวัน
- กิจกรรมรับประทานอาหารกลางวันอย่างมีสติ โดยมีกติกาว่าไม่ดังไม่หกไม่เหลือ
- กิจกรรมขอบคุณหลังรับประทานอาหารกลางวัน
- กิจกรรมนั่งสมาธิ ๑ นาทีก่อนเข้าห้องเรียน

(๓) กิจกรรมก่อนเลิกเรียน เช่น

- กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์
- กิจกรรมรำลึกพระคุณผู้มีพระคุณ
- กิจกรรมทออบทอาชยานสร้างสมาธิ

(๔) กิจกรรมประจำสัปดาห์/ประจำเดือน เช่น

- กิจกรรมทำบุญตักบาตรประจำสัปดาห์ (ผู้ปกครองชวนตักบาตรวันหยุดเรียน)
- กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์หมู่ “สรรเสริญพระรัตนตรัย ทำนองสรภัญญะ” (*)

๓) กิจกรรมเนื่องในโอกาสวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา เช่น

- ทำบุญตักบาตรบริเวณสถานศึกษา
- ฟังพระเทศน์
- เวียนเทียนในสถานศึกษาหรือที่วัด

๔) กิจกรรมพิเศษอื่น ๆ เช่น

- กิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เช่น การถือศีลปฏิบัติธรรม, การบวชเนกขัมมะประจำวัน และการบรรพชาสามเณร เป็นต้น

- กิจกรรมประเมินผลการทำความดี
- กิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ทำความดี
- กิจกรรมบันทึกความดีของผู้ปฏิบัติธรรม
- กิจกรรมไขปัญหาธรรม
- กิจกรรมจัดนิทรรศการผลงานทางพระพุทธศาสนา
- กิจกรรมเสริมทักษะความรู้ทางพระพุทธศาสนา

ทั้งนี้ สามารถปรับใช้ให้มีความเหมาะสมตามหลักปฏิบัติของศาสนาอิสลาม และศาสนาคริสต์ โดยยึดหลักของการอยู่ร่วมกันตามพหุวัฒนธรรมในพื้นที่

๕.๓ การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ได้แก่

- ๑) ใช้สื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ ดังนี้
 - สถานศึกษามีสื่อที่เป็นเอกสาร หนังสือ หรือสื่อเทคโนโลยีให้เด็กนักเรียนได้ใช้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เช่น ห้องสมุด ห้องอินเทอร์เน็ต สารานุกรมสำหรับเยาวชนรูปแบบออนไลน์ เป็นต้น
 - สถานศึกษาและครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อที่หลากหลายเพื่อส่งเสริม จูงใจ และกระตุ้นให้เด็กนักเรียนเกิดการใฝ่รู้และรักการแสวงหาความรู้
- ๒) นิมนต์พระสงฆ์หรือเชิญผู้ที่มีองค์ความรู้ทางด้านศาสนา มาสอนเด็กนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ
- ๓) สถานศึกษาจัดกิจกรรมให้นักเรียนไปทัศนศึกษาเพื่อศึกษาเรียนรู้ที่วัดหรือศาสนสถานที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงกับสถานศึกษา และให้ศาสนสถานนั้นเป็นแหล่งการเรียนรู้ประจำของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ตามความเหมาะสมและบริบทของวัดและสถานศึกษา ดังนี้
 - สถานศึกษามีวัดหรือศาสนสถานที่ใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้ประจำของสถานศึกษา
 - สถานศึกษานำเด็กนักเรียนไปเรียนรู้ธรรมะ ร่วมทำกิจกรรมจิตอาสา หรือกิจกรรมสาธารณะในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ณ ที่วัดหรือศาสนสถานเป็นประจำ (รายเดือน/รายไตรมาส)
 - สถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ณ ที่วัดหรือศาสนสถานหรือสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี เช่น กิจกรรมค่ายพุทธบุตรพุทธธรรม เป็นต้น

๕.๔ การวัดและประเมินผล

สถานศึกษาควรมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลายและมีความครอบคลุม โดยยึดหลักธรรมะ “ภาวนา ๔” ได้แก่ ๑) กายภาวนา : การเจริญกายหรือการพัฒนากาย ๒) สิลภาวนา : การเจริญศีลหรือการพัฒนาความประพฤติ ๓) จิตภาวนา : การเจริญจิตหรือการฝึกอบรมและพัฒนาจิตใจ และ ๔) ปัญญาภาวนา : การเจริญปัญญาหรือการพัฒนาปัญญา หรือรวมเรียกว่าการพัฒนากาย ศีล สมาธิ และปัญญา โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาเด็กนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

- สถานศึกษาจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กนักเรียนเป็นรายบุคคล
- สถานศึกษากำหนดวิธีการ/เครื่องมือที่หลากหลายในการประเมินพัฒนาการของเด็กนักเรียนตามหลักภาวนา ๔
- สถานศึกษาประเมินพัฒนาการของเด็กนักเรียนตามหลักภาวนา ๔ อย่างต่อเนื่อง
- สถานศึกษานำผลการประเมินไปใช้ประกอบการพิจารณาปรับปรุงพัฒนาการของเด็กนักเรียน

๖. เกณฑ์การประเมินตัวชี้วัด

ตามแนวทางปฏิบัติการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอและประพฤติตนตามหลักคำสอนของศาสนา ภายใต้โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ขยายผลสู่หมู่บ้านศีลธรรม” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

๖.๑ สถานศึกษาระดับปฐมวัย (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนอนุบาล)

เกณฑ์การประเมินตัวชี้วัด

สถานศึกษาจัดกิจกรรมหรือเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา (ตามแนวทางข้อ ๕.๒) และกิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ “บทสวดมนต์แปล” พร้อมทั้งมอบหมายครูผู้สอนหรือเชิญผู้ที่มีความรู้มาอบรมสั่งสอนผู้เรียน เพื่อเป็นการปลูกฝังเรื่องคุณธรรมจริยธรรม และการประพฤติตนตามหลักคำสอนของศาสนา (ในทุกกิจกรรม) ทั้งนี้ ได้กำหนดตัวชี้วัดให้สถานศึกษาดำเนินการอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง รวม ๑๒ ครั้งต่อหนึ่งปี

๖.๒ สถานศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอาชีวศึกษา (โรงเรียน/วิทยาลัย)

เกณฑ์การประเมินตัวชี้วัด

๖.๒.๑ สถานศึกษาจัดกิจกรรม “พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ” สำหรับนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ขึ้นไป ทั้งนี้ สำหรับนักเรียนที่นับถือศาสนาอื่น ให้ถือปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ (เป้าหมายร้อยละ ๑๐๐ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ขึ้นไปที่นับถือศาสนาพุทธ)

๖.๒.๒ สถานศึกษาจัดกิจกรรมหรือเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา (ตามแนวทางข้อ ๕.๒) และกิจกรรมไหว้พระสวดมนต์หมู่ “สรรเสริญพระรัตนตรัย ทำนองสรภัญญะ” พร้อมทั้งมอบหมายครูผู้สอนหรือเชิญผู้ที่มีความรู้มาอบรมสั่งสอนผู้เรียน เพื่อเป็นการปลูกฝังเรื่องคุณธรรมจริยธรรม และการประพฤติตนตามหลักคำสอนของศาสนา (ในทุกกิจกรรม) ทั้งนี้ ได้กำหนดตัวชี้วัดให้สถานศึกษาดำเนินการอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง รวม ๑๒ ครั้งต่อหนึ่งปี

กิจกรรมที่ ๑ (๑.๑.๒) การส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาแก่เด็กเยาวชน ผู้ด้อยโอกาส เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ ประพฤติตนตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ

เกณฑ์การประเมิน (รายเดือน) : ร้อยละ ๑๐๐ ของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการจัดกิจกรรมหรือเข้าร่วมกิจกรรม อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง

(ฐานข้อมูล : สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๑๙,๙๗๐ แห่ง)

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย (เชิงปริมาณ)				
	ไตรมาสที่ ๑	ไตรมาสที่ ๒	ไตรมาสที่ ๓	ไตรมาสที่ ๔	รวม
๑. กิจกรรมที่ ๑ (๑.๑.๒)	สถานศึกษา จัดกิจกรรม (อย่างน้อย เดือนละ ๑) รวม ๓ ครั้ง	สถานศึกษา จัดกิจกรรม (อย่างน้อย เดือนละ ๑) รวม ๓ ครั้ง	สถานศึกษา จัดกิจกรรม (อย่างน้อย เดือนละ ๑) รวม ๓ ครั้ง	สถานศึกษา จัดกิจกรรม (อย่างน้อย เดือนละ ๑) รวม ๓ ครั้ง	สถานศึกษา จัดกิจกรรม (อย่างน้อย เดือนละ ๑) รวม ๑๒ ครั้ง

ค่าเป้าหมาย (เชิงคุณภาพ)

๑. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนอนุบาล สวดมนต์ “บทสวดมนต์แปล” ได้

๒. โรงเรียน/วิทยาลัย (ประถมศึกษา/มัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา)

๒.๑ สวดมนต์หมู่ “สรรเสริญพระรัตนตรัย ทำนองสรภัญญะ” ได้

๒.๒ นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ขึ้นไป “เข้าร่วมพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ”

กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ “บทสวดมนต์แปล”
(สถานศึกษาระดับปฐมวัย)

กล่าวคำบูชาและกราบ “พระรัตนตรัย”

บทบูชาพระรัตนตรัย

อิมิณา สักกาเรนะ พุทธัง ปูเชมะ.

อิมิณา สักกาเรนะ ธัมมัง ปูเชมะ.

อิมิณา สักกาเรนะ สังฆัง ปูเชมะ.

บทกราบพระรัตนตรัย

อะระหัง สัมมาสัมพุทธโธ ะคะฉวา,

พระผู้มีพระภาคเจ้า, เป็นพระอรหันต์, ดับเพลิงกิเลสเพลิงทุกข์สิ้นเชิง,
ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง

พุทฺธัง ะคะฉวันตัง อะภิวาเทมิ

ข้าพเจ้าขออภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า, ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน (กราบ)

สวากขาโต ะคะฉวะตา ธัมโม,
ธัมมัง นะมัสสามิ

พระธรรมเป็นธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้า, ทรงตรัสไว้ดีแล้ว
ข้าพเจ้าขอนมัสการพระธรรม (กราบ)

สุปะฏิปันโน ะคะฉวะโต สาวะกะสังโฆ,
สังฆัง นะมามิ.

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า, ปฏิบัติดีแล้ว
ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระสงฆ์ (กราบ)

“ฝึกนั่งสมาธิแบบพื้นฐาน (ขณิกสมาธิ : การทำสมาธิแบบชั่วคราว) ประมาณ ๓ - ๕ นาที”

เป็นขั้นพื้นฐานสำหรับเด็ก เยาวชน บุคคลทั่วไปที่ต้องการสมาธิในการเรียน
ทำให้จิตใจสงบ มีสติจดจ่อกับการเรียน มีสติรู้ตัวตนว่ากำลังทำอะไรอยู่
และมีประโยชน์มากกว่าที่คิด

บทแผ่เมตตาให้สรรพสัตว์

สัพเพ สัตตา

สัตว์ทั้งหลายที่เป็นเพื่อนทุกข์ “เกิด แก่ เจ็บ ตาย” ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น

อะเวราโหนตุ

จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้มีเวรแก่กันและกันเลย

อัปพะยา ปิชฌา โหนตุ

จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้เบียดเบียนซึ่งกันและกันเลย

อะนีฆา โหนตุ

จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้มีความทุกข์กายทุกข์ใจเลย

สุขี อัตตานัง ปะริหะรันตุ

จงมีแต่ความสุขกายสุขใจ รักษาตนให้พ้นจากทุกข์ภัยทั้งสิ้นเถิด.

กิจกรรม “พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ”
(สถานศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอาชีวศึกษา)

ผู้ที่นับถือพระพุทธศาสนาเมื่อถึงวัยอันเหมาะสม
จะต้องแสดงตนเป็นพุทธมามกะ (อ่านว่า พุด-ทะ-มา-มะ-กะ)
โดยทำพิธีประกาศตนว่าเป็นผู้นับถือพระพุทธศาสนา
โดยยึดเอาพระรัตนตรัย คือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่พึ่ง ที่ระลึก

ระเบียบปฏิบัติในการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ มีดังนี้

ขั้นเตรียมการ

๑. กำหนดวัน สถานที่ พร้อมประสานกับทางวัดเพื่อนิมนต์พระที่จะมาเป็นประธานในพิธีสงฆ์
๒. ชักซ้อมนักเรียนให้มีความพร้อมและเข้าใจความหมายของการทำพิธีดังกล่าว
๓. จัดเตรียมอุปกรณ์ที่จะใช้ในพิธีการให้ครบ

ขั้นพิธีการ

๑. นักเรียนนำดอกไม้ธูปเทียนไปยังสถานที่จัดพิธี
๒. ประธานจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย ทุกคนนั่งคุกเข่า ประนมมือ และกล่าวคำบูชาพระรัตนตรัย
พร้อมกัน แล้วกราบแบบ “เบญจางคประดิษฐ์”

คำบูชาพระรัตนตรัย

อิมิณา สักกาเรนะ พุทธัง อะภิปูชะยามะ

ข้าพเจ้าทั้งหลายขอบูชาพระพุทธเจ้าอย่างยิ่ง ด้วยเครื่องสักการะนี้ (กราบ)

อิมิณา สักกาเรนะ ธัมมัง อะภิปูชะยามะ

ข้าพเจ้าทั้งหลายขอบูชาพระธรรมอย่างยิ่ง ด้วยเครื่องสักการะนี้ (กราบ)

อิมิณา สักกาเรนะ สังฆัง อะภิปูชะยามะ

ข้าพเจ้าทั้งหลายขอบูชาพระสงฆ์อย่างยิ่ง ด้วยเครื่องสักการะนี้ (กราบ)

๓. ผู้แทนนักเรียนถวายเครื่องสักการะและรายชื่อของผู้เข้าร่วมงานพิธีแด่พระสงฆ์
๔. ทุกคนกล่าวคำนมัสการพระพุทธเจ้า และคำปฏิญาณตนเป็นพุทธมามกะ พร้อมกัน

คำนมัสการพระพุทธเจ้า

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทธัสสะ. (กล่าว ๓ จบ)

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์นั้น ซึ่งเป็นผู้ไกลจากกิเลส เป็นผู้ตรัสรู้ชอบได้ด้วยพระองค์เอง

คำปฏิญาณตนเป็นพุทธมามกะ

เอเต (ชาย) เอตา (หญิง)

มะยัง ภันเต สัจจะปรินิพพุตัมปิ ตัง ภาวะวันตัง สาระณัง คัจฉามะ ธัมมัญจะ สังขัญจะ

พุทธมามะกาติ (ชาย) พุทธะมามีกาติ (หญิง)

โน สังโฆ ธาเรตุ

(กล่าวคำแปล)

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอถึงพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น แม้ปรินิพพานแล้ว

ทั้งพระธรรมและพระสงฆ์ เป็นสรณะที่ระลึกนับถือ

ขอพระสงฆ์จงรับข้าพเจ้าทั้งหลายไว้เป็นพุทธมามกะด้วยเถิด

๕. กล่าวคำอาราธนาศีลและสมาทานศีล

๖. พระสงฆ์ผู้เป็นประธานให้ศีล ๕ และให้อโวกา

๗. ถวายเครื่องไทยธรรมแด่พระสงฆ์ เสร็จแล้วพระสงฆ์อนุโมทนา เป็นอันเสร็จพิธี

จุดประกายความรู้

ปุจฉา : ผู้ที่ประกาศตนนับถือพระพุทธศาสนาเป็นที่พึ่งที่ระลึกครั้งแรกคือใคร

วิสัชนา : พ่อค้าสองพี่น้องชื่อ ตปุสสะและภัลลิกะ เป็นผู้ที่ประกาศตนนับถือพระพุทธศาสนาเป็นครั้งแรก

หน้าที่ของพุทธมามกะ มีดังนี้

๑. เคารพพระรัตนตรัย

๒. ทำบุญตักบาตร รักษาศีล และปฏิบัติธรรมอยู่เสมอ

๓. ส่งเสริมและปกป้องพระพุทธศาสนา

๔. ศึกษาหลักธรรมและนำไปปฏิบัติ

๕. ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา

กล่าวคำ “อาราธนาศีล ๕”

มะยัง ภันเต, วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ,

ติสสะระณนะ สะหะ ปัญจะ, สีลานิ ยาจามะ.

ทุติยัมปิ

มะยัง ภันเต, วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ,

ติสสะระณนะ สะหะ ปัญจะ, สีลานิ ยาจามะ.

ตะติยัมปิ

มะยัง ภันเต, วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ,

ติสสะระณนะ สะหะ ปัญจะ, สีลานิ ยาจามะ.

(กล่าวคำแปล)

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ, ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอศีล ๕ ข้อมพร้อมทั้งพระรัตนตรัย

เพื่อประโยชน์แก่การจะรักษา

กล่าวคำ “สมาทานศีล ๕”

คำนมัสการพระพุทธเจ้า

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทธัสสะ.

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์นั้น ซึ่งเป็นผู้ไกลจากกิเลส เป็นผู้ตรัสรู้ชอบได้ด้วยพระองค์เอง

บทบูชาไตรสรณคมน์

พุทฺธัง สรรณัง คัจฉามิ

ธัมมัง สรรณัง คัจฉามิ

สังฆัง สรรณัง คัจฉามิ.

พุทฺธัมปิ พุทฺธัง สรรณัง คัจฉามิ

พุทฺธัมปิ ธัมมัง สรรณัง คัจฉามิ

พุทฺธัมปิ สังฆัง สรรณัง คัจฉามิ.

ตตฺถัมปิ พุทฺธัง สรรณัง คัจฉามิ

ตตฺถัมปิ ธัมมัง สรรณัง คัจฉามิ

ตตฺถัมปิ สังฆัง สรรณัง คัจฉามิ.

(ข้าพเจ้าขอเข้าถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ว่าเป็นที่พึ่ง ที่ระลึก แม้ครั้งที่ ๑ แม้ครั้งที่ ๒ แม้ครั้งที่ ๓)

ศีลข้อที่ ๑ ปาณาติปาตา เวรมณี สิกขาปะทัง สมาธิยามิ.

ข้าพเจ้าจะละเว้นจากการฆ่าสัตว์และการเบียดเบียนผู้อื่น “หลักประกันด้านชีวิต”

ศีลข้อที่ ๒ อทินนาทานา เวรมณี สิกขาปะทัง สมาธิยามิ.

ข้าพเจ้าจะละเว้นจากการลักทรัพย์ “หลักประกันด้านทรัพย์สิน”

ศีลข้อที่ ๓ กาเมสุมิฉฉาจารา เวรมณี สิกขาปะทัง สมาธิยามิ.

ข้าพเจ้าจะละเว้นจากการประพฤติดิฉันในกาม “หลักประกันด้านครอบครัว”

ศีลข้อที่ ๔ มุสาวาทา เวรมณี สิกขาปะทัง สมาธิยามิ.

ข้าพเจ้าจะละเว้นจากการพูดเท็จ “หลักประกันด้านความสามัคคี”

ศีลข้อที่ ๕ สุราเมรัยเมษัชปะมาทัฏฐานา เวรมณี สิกขาปะทัง สมาธิยามิ.

ข้าพเจ้าจะละเว้นจากการดื่มสุราของมึนเมาและสารเสพติด “หลักประกันด้านความมั่นคงปลอดภัย”

(พระสงฆ์กล่าวสรุปศีลไม่ต้องว่าตาม)

อิมานิ ปญฺจะ สิกขาปะทานิ สีเลนะ สุคะติง ยันติ

สีเลนะ โภกะสัมปะทา

สีเลนะ นิพพุติง ยันติ ตัสมา สีลัง วิโสระเย.

ให้รับว่า “สาธุ” โดยพร้อมเพรียงกัน

ประโยชน์ของศีล ๕

นอกจากจะทำให้สังคมสงบสุขแล้ว ก็ยังส่งผลบุญให้แก่ตัวเราเองอีกด้วย
โดยอนิสงค์จากการประพฤติตัวเป็นคนดีตามศีล ๕ มีด้วยกัน ดังนี้

ศีลข้อที่ ๑ เว้นจากการฆ่าสัตว์

จะทำให้เป็นผู้มีอวัยวะครบสมบูรณ์ งดงาม มีร่างกายสมส่วน ผิวพรรณงดงาม มีความแคล่วคล่องว่องไว
เป็นที่รักของคนทั่วไป สุขภาพร่างกายแข็งแรงไม่มีโรคภัย ไม่พลัดพรากจากคนที่รัก ของรัก
และทำให้มีอายุยืนยาว

ศีลข้อที่ ๒ เว้นจากการลักทรัพย์

จะทำให้เป็นคนที่มีทรัพย์สินมั่งคั่ง ไม่อดอยาก ไม่มีความยากจน มีความเป็นอยู่ที่สุขสบายไม่เดือดร้อน

ศีลข้อที่ ๓ เว้นจากการประพฤติดินในกาม

จะส่งผลให้มีศัตรูคู่อาฆาต มีเสน่ห์เป็นที่รักของคนทั่วไปและจากคนทุกเพศทุกวัย
ไม่พลัดพรากจากคนที่รักและของรัก

ศีลข้อที่ ๔ เว้นจากการพูดโกหก

จะส่งผลให้เป็นคนพูดจาไพเราะ มีฟันขาวสะอาดเรียงสวยงาม มีกลิ่นปากหอม มีคำพูดที่น่าเชื่อถือ
จิตใจไม่ฟุ้งซ่าน มีความมั่นคงไม่หวั่นไหว มีคนยกย่องให้ความเคารพนับถือ

ศีลข้อที่ ๕ เว้นจากการดื่มสุราเมรัย

จะส่งผลให้มีความเฉลียวฉลาดในการทำงาน ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ทำให้มีสติมั่นคงอยู่เสมอ
เป็นคนมีความรู้ ไม่เป็นคนเกียจคร้าน เป็นคนไม่ประมาท เป็นผู้ฉลาดรู้ในสิ่งที่เป็นประโยชน์

นอกจากนี้การรักษาศีล ๕ ยังเชื่อว่าจะทำให้ชาติภพถัดไป ไม่ต้องพบกับเรื่องทุกข์ทรมาน
และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาตัวเองไปเรื่อย ๆ จนไปสู่การบรรลุนิพพานได้

<https://www.wongnai.com/articles/five-precepts?ref=ct>

สมาทาน ศีล 5

ปาณาติปาตา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ
ข้าพเจ้าขอสมาทานฯ โดยเว้นจากการฆ่าสัตว์

อะทินนาทานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ
ข้าพเจ้าขอสมาทานฯ โดยเว้นจากการลักขโมยของผู้อื่น

กาเมสุมิจจาจารา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ
ข้าพเจ้าขอสมาทานฯ โดยเว้นจากการประพฤติดีกาม

มุสาวาทา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ
ข้าพเจ้าขอสมาทานฯ โดยเว้นจากการพูดเท็จ

สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐาณา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ
ข้าพเจ้าขอสมาทานฯ โดยเว้นจากการดื่มสุรา ของมึนเมา

WWW.WONGNAI.COM

อานิสงส์จากการถือ ศีล 5

ศีลข้อ 1 มีผิวพรรณ
งดงาม แข็งแรง อายุยืน

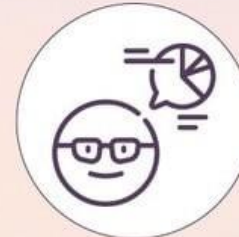
ศีลข้อ 2 มีทรัพย์สิน
มั่งคั่ง ไม่ยากจน

ศีลข้อ 3 มีเสน่ห์
ไม่พลัดพรากจากคนรัก

ศีลข้อ 4 เป็นคนที่
น่าเชื่อถือ มีคนยกย่อง

ศีลข้อ 5 มีสติปัญญา
เฉลียวฉลาด

WWW.WONGNAI.COM

ศีล 5 กับกฎหมายไทย

- 1 ห้ามฆ่าสัตว์ตัดชีวิต**
ประมวลกฎหมายอาญา ตั้งแต่มาตรา 288-294
- 2 ห้ามลักทรัพย์ ลักขโมย**
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334-357
- 3 การประพฤติน่าไม่เหมาะสมทางเพศ และพรากรผู้เยาว์**
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 317-320, 276 – 287/2
- 4 ห้ามพูดเท็จ**
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 172-180
- 5 การดื่มสุรา เป็นข้อแก้ตัวในการทำคามผิดไม่ได้**
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 66

WWW.WONGNAI.COM

กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์
“บทสวดมนต์หมู่สรรเสริญพระรัตนตรัย ทำนองสรภัญญะ”
(สถานศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอาชีวศึกษา)

แบบฝึกสวดมนต์หมู่สรรเสริญพระรัตนตรัย
ทำนองสรภัญญะ

https://e-book.dra.go.th/media/download?media_id=17&item_id=1

กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม

คู่มือการสวดมนต์หมู่สรรเสริญพระรัตนตรัย
ทำนองสรภัญญะ

<https://e-book.dra.go.th/ebook/2564/Praytriplegems64/files/downloads/PrayTripleGems64.pdf>

กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม

คลิปวิดีโอ

โดยศูนย์ส่งเสริมศิลปธรรม วัดชัยชนะสงคราม

โรงเรียนเมตตาวิทยา จ.เพชรบูรณ์ รางวัลชนะเลิศ ระดับประถมศึกษา ประเภททีมหญิงล้วน
การประกวดสวดมนต์หมู่สรรเสริญพระรัตนตรัย ทำนองสรภัญญะ ประเภททีม ๕ คน ระดับประเทศ
งานสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา เนื่องในเทศกาลวิสาขบูชา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕
จัดโดย กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม ร่วมกับ ศูนย์ส่งเสริมศิลปธรรม วัดชัยชนะสงคราม

<https://www.youtube.com/watch?v=VRTnGywoBVQ>

โรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม จังหวัดขอนแก่น รางวัลชนะเลิศ ระดับประเทศ
การประกวดสวดมนต์หมู่สรรเสริญพระรัตนตรัย ทำนองสรภัญญะ ประเภททีมโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา
งานสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา เนื่องในเทศกาลวิสาขบูชา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔
จัดโดย กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม ร่วมกับ ศูนย์ส่งเสริมศิลปธรรม วัดชัยชนะสงคราม

<https://www.youtube.com/watch?v=cQJW9WGw5Ak&t=21s>

โรงเรียนบ้านสวด จังหวัดสุรินทร์ รางวัลชนะเลิศ ระดับประเทศ
การประกวดสวดมนต์หมู่สรรเสริญพระรัตนตรัย ทำนองสรภัญญะ ประเภททีมโรงเรียน ระดับประถมศึกษา
งานสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา เนื่องในเทศกาลวิสาขบูชา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๓
จัดโดย กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม ร่วมกับ ศูนย์ส่งเสริมศิลปธรรม วัดชัยชนะสงคราม

<https://www.youtube.com/watch?v=nl-jZL0aj2c>

กิจกรรมการแข่งขันสวดมนต์หมู่สรรเสริญพระรัตนตรัย ทำนองสรภัญญะ ระดับปฐมวัย
งานสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาเนื่องในเทศกาล “วันวิสาขบูชา วันสำคัญสากลของโลก และวันอัฐมีบูชา”
ณ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร

<https://www.youtube.com/watch?v=2x4RoL5ACm8>

ศาสนาอิสลาม

๑. ประวัติศาสนาอิสลาม

“อิสลาม” เป็นคำภาษาอาหรับ แปลว่า การยอมจำนน การปฏิบัติตาม และการนอบน้อม เมื่อนำคำว่า “อิสลาม” มาเป็นชื่อของศาสนาจึงมีความหมายว่าเป็นศาสนาแห่งการยอมนอบน้อมจำนนต่อพระเจ้า คือ อัลลอฮ์

ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาสุดท้ายที่ถูกประทานลงมาจากชั้นฟ้าด้วยความพอพระทัยของอัลลอฮ์ ที่มอบให้แก่มวลมนุษยชาติ พระองค์ทรงส่งท่านศาสดามุฮัมมัด บุตรอับดุลลอฮ์ มาเป็นความเมตตาแก่ชาวโลกทั้งหลาย เพื่อยืนยันความเป็นเอกะของพระองค์ นำมวลมนุษย์ออกจากความมืดสู่แสงสว่าง พร้อมทั้งยอมจำนนต่อพระประสงค์ของพระองค์ด้วยความพอใจและสมัครใจ ปฏิบัติตามคำบัญชาใช้ของพระองค์และออกห่างไกลจากคำสั่งห้ามของพระองค์ พร้อมทั้งยึดมั่นในจริยธรรมอันสูงส่งแห่งอิสลาม โดยการปฏิบัติศาสนกิจตามหลักการอิสลาม ๕ ประการ และหลักศรัทธาอีก ๖ ประการ เพื่อให้เกิดคุณธรรมในจิตสำนึก อันจะนำมาซึ่งการเกื้อกูลกันในสังคม

“มุสลิม” เป็นคำภาษาอาหรับเช่นกัน หมายถึง ผู้ที่นอบน้อมและยอมจำนนต่อข้อบัญญัติของอัลลอฮ์ และหมายถึงผู้ที่ยอมรับนับถือศาสนาอิสลาม

อิสลาม เป็นศาสนาที่ถูกกำหนดมาจากพระเจ้าผู้ทรงสร้างโลก ซึ่งมีพระนามว่า อัลลอฮ์ ดังนั้นอิสลามจึงเริ่มต้นตั้งแต่มีมนุษย์คนแรกในโลกนี้คือ อาดัม ซึ่งพระองค์ทรงสร้างขึ้นมาจากดิน และสร้างคู่ครองของเขา คือ เฮวาว์ จากกระดูกซี่โครงด้านซ้ายของเขา และทั้งสองได้ก่อให้เกิดเผ่าพันธุ์มนุษย์เป็นกักเป็นเหล่า จวบจนโลกพบกับจุดจบ

ในทุกยุคทุกสมัยอัลลอฮ์ได้แต่งตั้งศาสนทูตของพระองค์ เพื่อทำหน้าที่สั่งสอนผู้คนให้รู้จักพระเจ้าที่แท้จริง และปฏิบัติตามข้อบัญญัติของพระองค์ ตามที่ปรากฏในคัมภีร์อัลกุรอาน จนกระทั่งถึงยุคของศาสดามุฮัมมัด คือลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ท่านได้เผยแพร่ข้อบัญญัติจากอัลลอฮ์ โดยใช้ชื่อว่า อิสลาม หรือศาสนาอิสลาม ดังนั้นผู้คนทั้งหลายจึงมักเข้าใจว่า ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่เกิดขึ้นใหม่ เมื่อ ๑,๔๐๐ กว่าปีที่ผ่านมา

อิสลามเป็นคำสอนที่อัลลอฮ์ได้กำหนดให้แก่มวลมนุษยชาติในโลกนี้ ไม่ใช่คำสอนที่ถูกกำหนดมาเพื่อเฉพาะกลุ่มชนชาวอาหรับเท่านั้น เพียงแต่ว่าศาสดามุฮัมมัด คือลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม เป็นชาวอาหรับ จึงเริ่มเผยแพร่จากถิ่นที่อยู่ของท่าน และได้ขยายออกสู่ดินแดนต่างๆ ของโลก

อิสลามในประเทศไทย

ศาสนาอิสลามมีจุดเริ่มต้นการเผยแพร่จากคาบสมุทรอาหรับ และได้ขยายเข้าสู่ดินแดนต่างๆ ของโลก รวมทั้งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ อินโดนีเซีย และมาเลเซีย รวมถึงตอนใต้ของประเทศไทย โดยพ่อค้าชาวอาหรับที่เดินทางเข้ามาค้าขาย พร้อมนำหลักปฏิบัติของอิสลามที่งดงามเข้ามาเผยแพร่ จนได้รับการยอมรับจากประชาชนในดินแดนเหล่านั้น

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ อิสลามได้ขยายเข้าสู่ภาคกลางและภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศไทย โดยการอพยพและย้ายถิ่นฐานของมุสลิม นอกจากนี้ยังมีมุสลิมชาวต่างชาติที่ได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในดินแดนของไทยด้วย

๒. ประวัติศาสตร์

การเกิด

ท่านศาสดามุฮัมมัด คือลัลลอสูอะลียะฮ์ซัลลัม เกิดที่นครมักกะฮ์ ซึ่งปัจจุบันอยู่ในประเทศซาอุดีอาระเบีย ตั้งอยู่แถบตะวันออกกลาง ท่านเกิดเมื่อเวลาเช้ามืดของวันที่ ๑๒ เดือนร่อบิอุลเอาวัล ปีช้าง สาเหตุที่เรียกว่าปีช้าง เพราะเป็นปีที่กษัตริย์อับรอหะฮ์ได้นำกองทัพช้างมาเพื่อทำลายกะอ์บะฮ์ แต่ไม่สามารถทำลายได้เพราะอัลลอฮ์ได้ทำลายกองทัพนั้นเสียก่อน ซึ่งตรงกับวันที่ ๒๒ เมษายน ค.ศ. ๕๗๑ หรือ พ.ศ. ๑๑๑๔ เมื่อท่านอับดุลมุฏฏอลิบ ผู้เป็นปู่ได้ทราบข่าวการเกิด จึงได้รับไปเยี่ยมและได้ตั้งชื่อให้หลานชายว่า “มุฮัมมัด” ซึ่งมีความหมายว่า “ผู้ได้รับการสรรเสริญ”

เชื้อสาย

บิดาของท่านชื่อ อับดุลลอฮ์ เป็นบุตรของอับดุลมุฏฏอลิบ บุตรของฮาซิม บุตรของอับดุมะนาฟ บุตรของกุศ็อย บุตรของกิลาบ มารดาของท่านชื่อ อามีนะฮ์ บุตรีของวะฮับ บุตรของอับดุมะนาฟ บุตรของซุรอฮ์ บุตรของกิลาบ บิดาและมารดาของท่านศาสดามุฮัมมัด คือลัลลอสูอะลียะฮ์ซัลลัม เป็นต้นตระกูลเดียวกัน หรือเผ่าเดียวกัน คือเผ่ากุร็อยช์ บิดาของท่านเสียชีวิตในขณะที่ท่านอยู่ในครรภ์มารดา และต่อมามารดาของท่านก็เสียชีวิตอีก ในขณะที่ท่านมีอายุได้ ๖ ปี ท่านศาสดาจึงได้ไปอยู่กับปู่ชื่อ อับดุลมุฏฏอลิบ และเมื่อปู่เสียชีวิต ท่านได้ไปอยู่กับลุงชื่อ อะบูฏอลิบ

ในวัยเด็กท่านเคยทำงานโดยมีอาซีฟร็อบจัจลิ้งแพะ เลี้ยงแกะ ให้แก่ชาวมักกะฮ์ และได้เคยติดตามลุงไปค้าขายยังประเทศซาม (ซีเรีย) สองครั้ง ครั้งแรก ไปเมื่ออายุ ๑๒ ปี และครั้งที่สอง ไปเมื่ออายุ ๒๕ ปี

ในขณะที่ท่านมีอายุ ๒๕ ปีนั้น ท่านไปทำการค้าให้แก่ ท่านหญิง คอติญะฮ์ ซึ่งเป็นเจ้าของกิจการค้าในนครมักกะฮ์ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีไมตรีและมิตรภาพ ประกอบกับมีประสบการณ์ในเรื่องการค้าขายเมื่อสมัยที่ยังอยู่กับลุง จึงทำให้กิจการค้าของท่านหญิงคอติญะฮ์เจริญรุ่งเรืองเป็นลำดับ ซึ่งต่อมาท่านหญิงคอติญะฮ์ได้ขอแต่งงานกับท่าน ซึ่งขณะนั้นท่านอายุได้ ๒๕ ปี ส่วนท่านหญิงคอติญะฮ์อายุได้ ๔๐ ปี ซึ่งเป็นหญิงหม้าย

การเป็นศาสดา (นบี)

ท่านศาสดามุฮัมมัด คือลัลลลอฮุอะลยฮิวะซัลลัม ได้รับวะฮียู (วะฮียู) คือ การติดต่อสื่อสารโดยฉับพลันจากอัลลอฮ์ โดยผ่านสื่อคือ เทวทูต ญิบรีล และยังไม่มีความรู้ให้บอกเผยแพร่ ซึ่งเริ่มต้นด้วยคำว่า อิกเราะฮ์ ที่มีความหมายว่า “เจ้าจงอ่านเถิด”

“เจ้าจงอ่านเถิด ด้วยพระนามของพระผู้อภิบาลของเจ้าผู้ทรงสร้าง มนุษย์จากก้อนเลือด เจ้าจงอ่านเถิด และผู้อภิบาลของเจ้าทรงเอื้อเพื่อ เผื่อแผ่ยิ่ง พระองค์ทรงสอนมนุษย์ ให้รู้จักใช้ปากกา และทรงสอนมนุษย์ ในสิ่งที่เขาไม่รู้” (๙๖ : ๑-๕)

การได้รับวะฮียู โดยไม่มีปัญญาให้ออกเผยแพร่นี้ถือเป็นการ แต่งตั้งให้ท่านมีตำแหน่งเป็นศาสดา (นบี) จากพระองค์อัลลอฮ์ ซึ่งเกิดขึ้น ในเดือนรอมฎอน ณ ถ้ำอิรอฮ์ ขณะนั้นท่านมีอายุได้ ๔๐ ปี ส่วนการแต่งตั้ง ให้ท่านเป็นรอซูล (ศาสนทูต) พร้อมมีปัญญาให้นำเอาหลักการศาสนาออก เผยแพร่ต่อมวลมนุษยชนนั้น เกิดขึ้นหลังจากวันที่ท่านได้รับการแต่งตั้งเป็นนบี ๖ เดือน

การประกาศอิสลามอย่างลับ ๆ

พระผู้เป็นเจ้าทรงมีบัญชาให้ท่านศาสดามุฮัมมัด คือลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ประกาศอิสลามอย่างลับ ๆ ก่อน คือ ประกาศแก่ญาติผู้ใกล้ชิด และผู้หญิงคนแรกที่น่าเชื่อถือศาสนาอิสลาม คือ ท่านหญิงคอดีญะฮ์ ภรรยาของท่าน ส่วนชายหนุ่มคนแรกที่รับอิสลาม คือ ท่านอับบัส และเยาวชนคนแรกที่รับอิสลาม คือ ท่านอาลี ทาสคนแรก คือ ท่านเซด บุตรฮารีซะฮ์ และต่อมาได้รับการปลดปล่อยให้เป็นอิสระ การประกาศอิสลามอย่างลับ ๆ ได้กระทำมาเป็นเวลา ๓ ปี สาเหตุที่ประกาศอย่างลับ ๆ นี้เพราะบรรดามุสลิมยังอ่อนแอและมีจำนวนน้อย

การประกาศอิสลามอย่างเปิดเผย

หลังจากที่ท่านศาสดามุฮัมมัด คือลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ได้ประกาศศาสนาอย่างลับ ๆ เป็นเวลา ๓ ปี แล้วก็ได้รับบัญชาจากพระผู้เป็นเจ้าให้ประกาศอิสลามอย่างเปิดเผย ทั้ง ๆ ที่ในขณะนั้นมีผู้นับถืออิสลามยังไม่มากนัก

ชาวกูรีอยซ์ต่อต้านท่านศาสดา

ปีที่ ๓-๕ ของการแต่งตั้งเป็นรอซูล ชาวกูรีอยซ์ได้ประชุมหารือเพื่อขอร้องลุงของท่านศาสดา คือ อะบูฏอลิบ เพื่อให้ศาสดาเลิกการเผยแพร่ศาสนาอิสลาม แต่ท่านศาสดาปฏิเสธข้อเสนอ ท่านกล่าวว่า ขอสาบานต่ออัลลอฮ์ ฉันจะไม่ทำงานเผยแพร่เป็นอันขาด จนกว่าอัลลอฮ์จะทรงให้ได้รับชัยชนะหรือไม่ฉันก็พินาศไป แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการเผยแพร่ศาสนาของท่านศาสดา

และปีที่ ๕-๗ ของการแต่งตั้งเป็นรอซูล ชาวกูร็อยซ์เริ่มทำร้าย บรรดาศอฮาบะฮ์ (สาวก) โดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกที่เป็นทาส พวกอ่อนแอ ซึ่งไม่มีคนคอยช่วยเหลือ

การอพยพสู่อะบิสสินีเย

เมื่อศาสดาเห็นบรรดาศอฮาบะฮ์ (สาวก) ได้รับความทุกข์ทรมาน และการทำทารุณ ท่านศาสดามุฮัมมัด จึงมีคำสั่งให้ศอฮาบะฮ์อพยพไป อะบิสสินีเย (เอธิโอเปีย) ในปีที ๕ ของการแต่งตั้งเป็นรอซูล

ปีแห่งความโศกเศร้า

ปีที่ ๑๐ ของการแต่งตั้งเป็นรอซูล ถือว่าเป็นปีแห่งความโศกเศร้า เนื่องจากพระนางคอดีญะฮ์ผู้เป็นภรรยาและอะบูฏอลิบผู้เป็นลุงที่ได้ให้การอุปการะท่านได้เสียชีวิตลง

การเริ่มต้นของอิสลามที่มะดีนะฮ์

ปีที่ ๑๑ ของการแต่งตั้งเป็นรอซูล ชาวมะดีนะฮ์จำนวน ๖ คน เข้าพบท่านศาสดาเพื่อขอรับอิสลาม

การให้สัตยาบัน อัลอะกอบะฮ์ ครั้งที่ ๑

ปีที่ ๑๒ ของการแต่งตั้งเป็นรอซูล ชาวมะดีนะฮ์ ๑๒ คน เข้าพบ ท่านศาสดาเพื่อให้สัตยาบัน อัลอะกอบะฮ์ ครั้งที่ ๑ โดยให้สัตยาบันว่าจะเคารพภักดีอัลลอฮ์เพียงองค์เดียว

การให้สัตยาบัน อัลอะกอเบฮ์ ครั้งที่ ๒

ปีที่ ๑๓ ของการแต่งตั้งเป็นรอซูล ชาวมะดีนะฮ์ ๗๕ คน เข้าพบท่านศาสดาเพื่อให้สัตยาบัน อัลอะกอเบฮ์ ครั้งที่ ๒ โดยให้สัตยาบันว่าพวกเขาจะสนับสนุนและช่วยเหลือท่านศาสดา พร้อมทั้งบรรดาคอฮาเบฮ์ที่อพยพไปอยู่ที่มะดีนะฮ์

ท่านศาสดาอพยพจากมักกะฮ์สู่มะดีนะฮ์

ท่านศาสดาอพยพจากมักกะฮ์โดยมี อับูบักร์ ร่วมเดินทางไปด้วย เมื่อไปถึงตำบลกุบาห์ ท่านได้สร้างมัสยิดกุบาห์ ซึ่งเป็นมัสยิดหลังแรกที่ถูกสร้างขึ้น ท่านศาสดาเข้าเมืองมะดีนะฮ์ในวันศุกร์ ในระหว่างทางท่านได้ทำการละหมาดวันศุกร์ร่วมกับพี่น้องมุสลิมที่นั่น และถือว่าการละหมาดวันศุกร์ครั้งแรกของอิสลาม

เมื่อถึงเมืองมะดีนะฮ์ ท่านศาสดาได้สร้างความรัก ความเป็นพี่น้องร่วมศรัทธา ระหว่างชาวมุฮาญิรีน (ผู้อพยพ) กับชาวอันศอร (ผู้ช่วยเหลือ)

การอพยพของท่านศาสดามีความสำคัญมากในประวัติศาสตร์อิสลาม มุสลิมจึงถือเอาการอพยพของท่านศาสดามุฮัมมัดเป็นจุดเริ่มของศักราชอิสลาม ซึ่งเรียกว่า ฮิจญเราะฮ์ศักราช (ฮ.ศ.) ปีแห่งการอพยพของท่านศาสดามุฮัมมัด คือลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม

๓. คัมภีร์ วัตถุประสงค์เพื่อ หลักจริยธรรมคำสอน และหลักปฏิบัติของศาสนา

คัมภีร์ของศาสนาอิสลาม

คัมภีร์ของศาสนาอิสลาม เรียกว่า คัมภีร์อัลกุรอาน เนื้อหาในคัมภีร์นี้ทั้งหมดเป็นวณะของพระเจ้า ที่ได้ประทานแก่ท่านศาสดา

นบีมุฮัมมัด คือลัลลลอฮูอะลัยฮิอะซัลลัม ผ่านทางสื่อคือเทวทูตญิบรีล เพื่อนำไปเผยแพร่แก่มวลมนุษย์ ศาสดานบีมุฮัมมัดเป็นบุคคลที่อัลลอฮ์ทรงเลือกให้ทำหน้าที่ประกาศศาสนา และเป็นผู้ดำเนินการปฏิบัติศาสนกิจตามคำสั่งของพระองค์ อัลลอฮ์ประทานคัมภีร์แก่ท่านศาสดาเป็นระยะๆ รวมเวลาทั้งสิ้น ๒๓ ปี แบ่งเป็นสองช่วง คือ ช่วงก่อนการอพยพเป็นเวลา ๑๓ ปี เรียกว่า “มักกียะห์” และช่วงหลังการอพยพเป็นเวลา ๑๐ ปี เรียกว่า “มะดะนียะห์” เมื่อได้รับโองการมาท่านจะอ่านให้สาวกฟังและให้จดบันทึกลงบนแผ่นหิน หนังสัตรี กระดาษ กาบอินทผลัม และวัสดุอื่นๆ เก็บไว้

คัมภีร์อัลกุรอาน มีความหมายทางภาษาว่า “คัมภีร์ที่ถูกอ่าน” มี ๓๐ ภาค (ญุซอ์) ๑๑๔ บท (ซูเราะห์) และ ๖,๒๓๖ วรรค (อายะห์) เป็นแนวทางการปฏิบัติสำหรับบุคคลและสังคม มีคำสอนเกี่ยวกับการทำความดี การดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกัน การแต่งงาน ความตาย อาชีพ การทำมาหากิน รวมทั้งมีเรื่องวิทยาศาสตร์ การเมือง เศรษฐกิจ กฎหมาย และสังคมไว้อย่างครบถ้วน

ภาษาที่ใช้บันทึกคัมภีร์อัลกุรอาน คือ ภาษาอาหรับ ข้อความในคัมภีร์เป็นภาษาที่ไพเราะ มีใช้ร้อยแก้ว และมีใช้ร้อยกรอง แต่ก็มีสัมผัสในแบบของตัวเอง ปัจจุบันนี้ได้มีการแปลคัมภีร์อัลกุรอานเป็นภาษาต่างๆ ทั่วโลก มุสลิมถือว่าทุกคำและทุกตัวอักษรของคัมภีร์อัลกุรอานมาจากอัลลอฮ์ และเป็นความจริงที่บริสุทธิ์และเป็นธรรมนูญสำหรับชีวิต

หลักการพื้นฐานอิสลาม

หลักการพื้นฐานของอิสลามคือหลักทางด้านศาสนา อันประกอบด้วย หลักศรัทธา (อัครานุลอีมาน) หลักปฏิบัติศาสนกิจ (อัครานุลอิสลาม) และหลักศีลธรรม (เอียะห์ซาน)

ความศรัทธา (อัลอีมาน)

ความศรัทธาในความหมายทั่วไปคือ การที่จิตใจยึดมั่น โดยไม่มีข้อสงสัยหรือข้อโต้แย้งใดๆ ทั้งสิ้น พร้อมกล่าวคำยืนยันในเอกภาพของอัลลอฮ์ และลงมือปฏิบัติในข้อปฏิบัติต่างๆ จึงจะเป็นศรัทธาที่สมบูรณ์

ศรัทธานั้นจะต้องเกิดขึ้นด้วยหลักฐานประกอบ จะศรัทธาด้วยความมกมายเชื่อตามผู้อื่นบอกไม่ได้

หลักฐานประกอบศรัทธาสามารถแบ่งได้เป็น ๒ ประการ คือ หลักฐานจากบทบัญญัติ (ตะลีสลักลี) และหลักฐานจากสติปัญญา (ตะลีสอักลี)

๑. หลักฐานจากบทบัญญัติ (ตะลีสลักลี)

หลักฐานจากบทบัญญัติ คือ โองการจากอัลกุรอาน หรือวจนะของท่านศาสดาซึ่งถือเป็นหลักฐานชั้นเด็ดขาดที่จะโต้แย้งไม่ได้ เป็นบรรทัดฐานอันสำคัญสำหรับกำหนดโครงสร้างแห่งศรัทธา การศรัทธาอันมีอยู่นอกเหนือไปจากบทบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นศรัทธาที่ไม่ถูกต้อง

ดังนั้น ผู้นับถือศาสนาอิสลามจึงจำเป็นต้องยกเลิกความศรัทธาตั้งเดิมก่อนรับอิสลามโดยสิ้นเชิง และสร้างศรัทธาขึ้นมาตามหลักศรัทธาอิสลามอันตรงกับบทบัญญัติ ระหว่างความศรัทธาทั้งสองจะนำมาผสมผสานให้กลมกลืนกันไม่ได้

ในยุคของท่านศาสดามุฮัมมัดนั้นพวกอาหรับเมื่อรับอิสลามในระยะแรกๆ ก็ยังไม่สามารถจะสลัดความเชื่อตั้งเดิมทิ้งได้ ต้องใช้เวลานานพอสมควรจึงจะมีศรัทธาอย่างบริสุทธิ์แท้จริง บทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับหลักศรัทธา อันนำมาเป็นหลักฐานในความศรัทธานั้น เมื่อระบุว่าเกี่ยวกับคุณลักษณะของพระผู้เป็นเจ้าอย่างไร ก็จะถือเป็นคุณลักษณะแท้จริงของพระองค์ เช่น อัลกุรอาน ระบุว่า พระองค์ทรงอำนาจ ทรงสัพพัญญู ทรงเมตตา เป็นต้น คุณสมบัติเหล่านี้เป็นคุณสมบัติอันได้มาจากหลักฐานจากบทบัญญัติซึ่งมุสลิมทุกคนจะต้องเชื่อ

๒. หลักฐานจากสติปัญญา (ตะลิลอักลี)

การเชื่อถือศรัทธา จะต้องมาจากการยอมรับของสติปัญญา อีกส่วนหนึ่งด้วย เป็นส่วนประกอบและหลักฐานจากสติปัญญานี้ จะต้องดำเนินสอดคล้องกับหลักฐานจากบทบัญญัติ จะค้านกันหรือขัดแย้งกันไม่ได้ เด็ดขาด อาทิ

เมื่อหลักฐานจากบทบัญญัติระบุว่าพระผู้เป็นเจ้าทรงอำนาจ สติปัญญาก็จะแสวงหาเหตุผลตามพื้นฐานของปัญญามาประกอบ จนเป็นที่ยอมรับอย่างไม่คลอนแคลนว่าพระองค์ทรงอำนาจ

เมื่อหลักฐานจากบทบัญญัติระบุว่าพระผู้เป็นเจ้า ทรงสัพพัญญู สติปัญญาก็จะแสวงหาเหตุผลจนเป็นที่ยอมรับว่าพระองค์สัพพัญญู

โองการจากอัลกุรอานได้บัญญัติให้มนุษย์ใช้สติปัญญาตรึกตรอง และพิจารณาถึงสรรพสิ่งทั้งหลายมากกว่า ๓๐๐ แห่ง ซึ่งสรรพสิ่งเหล่านี้เป็นหลักฐานแสดงถึงความมีอยู่จริงของพระผู้เป็นเจ้า

การศรัทธาเป็นเงื่อนไขแรกในการประกอบความดีงาม หากกระทำความดีโดยไม่มีศรัทธาเป็นพื้นฐาน ความดีนั้นก็ไร้ผล ความดีที่แสดงออกมาจึงถือเป็นสาขาแห่งศรัทธา แท้จริงแล้วการทำความดีทั้งมวล อิสลามถือเป็นรูปธรรมแห่งศรัทธานั้นเอง ดังนั้นศรัทธาจึงแตกแขนงออกไปเป็นจำนวนมาก ดังท่านศาสดามุฮัมมัด ค็อลลัลลอฮูอะลัยฮิอะซัลลัม ได้กล่าวไว้ว่า

“ความศรัทธามีประมาณ ๖๐ หรือ ๗๐ กว่าสาขา และที่ยอดเยี่ยมที่สุดคือการกล่าว ลาอิลาฮะ อิลลัลลอฮุ และที่ต่ำที่สุดคือการขจัดสิ่งเดือตร้อนออกจากทางเดิน และความละอายเป็นสาขาหนึ่งของความศรัทธา”

หลักศรัทธา (อัครกานูลือมาน)

หลักศรัทธา มี ๖ ประการ ดังต่อไปนี้

๑. ศรัทธาในอัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะด้าอาลา)

พระองค์คือพระผู้เป็นเจ้าเพียงพระองค์เดียวเท่านั้น มุสลิมทุกคนต้องยึดมั่นในพระองค์อย่างแน่นแฟ้น ไม่สงสัยหรือลังเล พระองค์ทรงไว้ซึ่งคุณลักษณะอันสมบูรณ์ที่สุด

มุสลิมยึดมั่นว่าพระองค์ทรงบันดาลทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่มีสิ่งใดเกิดขึ้นมาเองโดยลำพังอำนาจของสิ่งนั้น แท้จริงแล้วพระองค์ทรงไว้ซึ่งเดชานุภาพ ทรงไว้ซึ่งอำนาจอันสูงสุด ทรงเอกสิทธิ์ในการปกครองและการบริหาร ทรงเป็นที่พึ่งของทุกสิ่งสรรพ ทรงกำหนดการดำเนินชีวิตของมนุษย์และสัตว์ รวมทั้งสรรพสิ่งทั้งมวล

พระองค์ทรงสัพพัญญู ทรงพระปรีชา ทรง پاکคิด ทรงนิรันดร์ ทรงดำรงโดยพระองค์เองไม่อาศัยปัจจัยอื่น ทรงแตกต่างไปจากทุกๆ สิ่ง พระองค์ทรงไว้ตัวตน พระองค์ไม่ให้กำเนิด พระองค์มิถูกกำเนิด พระองค์มิใช่สารพัดธุ มิใช่พลังงาน มิใช่นามธรรม มิใช่รูปธรรม

พระองค์ทรงมีอยู่อย่างแน่นอน ทรงพ้นไปจากญาณวิสัยของมนุษย์ที่จะพึงสัมผัส สื่อสัมผัสที่มนุษย์มีอยู่นั้น ไม่มีประสิทธิภาพพอที่จะสัมผัสพระองค์ พระองค์ทรงมองเห็นทุกๆ สิ่งแต่ไม่มีใครสามารถมองเห็นพระองค์

๒. ศรัทธาในมะลาอิกะฮ์

มุสลิมเชื่อว่าพระองค์อัลลอฮ์ทรงบันดาลมะลาอิกะฮ์ขึ้นมา ซึ่งเป็นข้าทาสของพระองค์ รับบัญชาจากพระองค์ และปฏิบัติตามคำบัญชาของพระองค์อย่างมั่นคงที่สุด

มะลาอิกะฮ์เป็นเทพอันไร้ตัวตน ไม่มีเพศ ไม่กินไม่นอน ไม่มีคู่ครอง ไม่มีบุตร สามารถจำแลงร่างได้ทุกอย่าง เป็นอีกโลกหนึ่งอันแตกต่างไปจากมนุษย์ มนุษย์ไม่สามารถมองเห็นในสภาพเดิมของเขาได้ นอกจากจะแปลงร่างเป็นคนหรืออย่างอื่น

ไม่มีใครสามารถรู้จำนวนอันแน่นอนของมะลาอิกะฮ์ นอกจากพระองค์อัลลอฮ์เท่านั้น พระองค์ทรงสร้างมาเป็นจำนวนมาก เพื่อรับใช้พระองค์ตามหน้าที่อันแตกต่างกัน และมีชื่อต่าง ๆ กัน เช่น

ญิบริล มีหน้าที่สื่อโอองการระหว่างพระเจ้ากับศาสนทูต

มีกาอิล มีหน้าที่ควบคุมระบบธรรมชาติและปัจจัยยังชีพ

อิซรอฟีล มีหน้าที่เป่าสัญญาณให้วิญญาณมนุษย์กลับสู่ร่างเพื่อฟื้นขึ้นในโลกหน้า และเป่าสัญญาณดับสลายของโลกนี้

ริฎวาน มีหน้าที่ดูแลสวรรค์

มาลิก มีหน้าที่ดูแลนรก

รอกิบ มีหน้าที่บันทึกความดีของมนุษย์

อะติต มีหน้าที่บันทึกความชั่วของมนุษย์

มุนักร์ นะกีร์ มีหน้าที่สอบสวนความประพฤติของมนุษย์ภายหลังจากตายไปแล้ว

อิซรออีล มีหน้าที่เก็บชีวิตของมนุษย์ออกจากร่าง

เมื่อมนุษย์เชื่อว่ามะลาอิกะฮ์เป็นจำนวนมากทำหน้าที่ตามพระบัญชาของพระผู้เป็นเจ้า อันเกี่ยวกับตัวของเขา เขาจึงสามารถควบคุมจิตใจและความประพฤติของเขาได้ด้วยสังวรตนเป็นอย่างยิ่ง

คนที่คิดว่าจะทำความชั่วก็เกิดความกลัวที่จะทำเพราะทราบดีว่าความชั่วนั้นมีมะลาอิกะฮ์คอยบันทึก เพื่อเสนอต่อพระผู้เป็นเจ้าอยู่ตลอดเวลา เขาก็กำลังใจทำแต่ความดี เพราะความดีที่เขาทำไม่มีทางสูญหายไปไหน เนื่องจากมีมะลาอิกะฮ์คอยบันทึกไว้ทุกระยะ

๓. ศรัทธาในคัมภีร์

มุสลิมต้องศรัทธาว่า พระผู้เป็นเจ้าทรงประทานคัมภีร์อันเป็น
โอองการของพระองค์แก่บรรดามนุษยชาติผ่านศาสนทูต ในแต่ละยุคแต่ละสมัย
พระโอองการของพระองค์เป็นบทบัญญัติที่มนุษย์จะต้องนำมาปฏิบัติเป็น
ธรรมนุญสูงสุดที่ใครจะฝ่าฝืนไม่ได้

ในยุคที่ผ่านมา มีศาสนทูตได้รับพระคัมภีร์มาประกาศ
แก่มนุษย์ในยุคของท่านเหล่านั้นอยู่เป็นจำนวนมาก トラบถึงยุคสุดท้ายคือ
ยุคปัจจุบันอันเป็นยุคของท่านศาสดามุฮัมมัด คือลัลลลอฮูอะลัยฮิอะซัลลัม

คัมภีร์ของพระผู้เป็นเจ้าที่ทรงพระราชทานผ่านศาสนทูตมาสู่
มนุษยชาติในแต่ละยุคแต่ละสมัยนั้นมีลักษณะที่สลับซับซ้อนซึ่งกันและกัน
หรือเสริมให้สมบูรณ์ขึ้น

จำนวนคัมภีร์ที่พระองค์ทรงพระราชทานมานั้น เท่าที่นักวิชาการ
ระบุไว้มีจำนวน ๑๐๔ เล่ม ในจำนวนนั้นที่มีชื่อเรียกและมีสาระแห่งบทบัญญัติ
โดยครบสมบูรณ์ มีดังต่อไปนี้

๓.๑ เตารอฮ์ ในยุคของท่านศาสดามูซา

๓.๒ ชะบูร ในยุคของท่านศาสดาดาวูด คัมภีร์นั้นไม่มี
บทบัญญัติการปฏิบัติ เพราะยุคนี้ปฏิบัติตามบทบัญญัติของคัมภีร์ เตารอฮ์
ดังนั้นคัมภีร์ชะบูร จึงเป็นคำขอพร คำเตือน และสุภาษิต

๓.๓ อินญิล ในยุคของท่านศาสดาอีซา

๓.๔ อัลกุรอาน ในยุคสุดท้ายคือยุคปัจจุบันทรงพระราชทาน
ผ่านท่านศาสดามุฮัมมัด คือลัลลลอฮูอะลัยฮิอะซัลลัม เป็นคัมภีร์ที่มนุษย์
จะต้องยึดถือเป็นแนวทางการดำเนินชีวิต トラบถึงวันอวสานของโลกนี้
อัลกุรอานเป็นคัมภีร์ฉบับสุดท้ายที่พระผู้เป็นเจ้าทรงพระราชทานจึงเป็น
คัมภีร์ที่สมบูรณ์ทั้งเนื้อหาสาระและรูปแบบการใช้ภาษา

อัลกุรอาน เป็นภาษาอาหรับ ซึ่งเป็นภาษาที่มีความไพเราะ ในการออกเสียง และภาษาที่ใช้ความหมายอันลึกซึ้ง ถ้อยคำ เท่าที่ถ่ายทอด มาจากท่านศาสดามุฮัมมัด คือสลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม เมื่อ ๑,๔๐๐ ปีกว่า ยังได้รับการรักษาไว้โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงแม้แต่อักษรเดียว

มุสลิมทั้งโลกจะอ่านอัลกุรอานในพิธีละหมาด ในวาระ อันต้องการความดี และอ่านเพื่อนำความหมายมาปฏิบัติ

อัลกุรอานเป็นธรรมนูญสูงสุด ความประเสริฐอันถูกต้อง จะต้องสืบหรือปรับเข้าหาอัลกุรอานได้ กฎหมายอิสลามจะต้องยึดถือ อัลกุรอานเป็นหลักในด้านนิติบัญญัติ จะออกกฎหมายอันแย้งต่อบัญญัติ ของอัลกุรอานไม่ได้อย่างเด็ดขาด

อัลกุรอานถูกประทานลงมาครั้งแรก ณ ถ้ำฮิรอ์ ที่นครมักกะฮ์ เมื่อศาสดานบีมุฮัมมัด คือสลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม มีอายุ ๔๐ ปี โองการ ที่ถูกประทานลงมานั้น จะทยอยกันลงมาตามแต่พระผู้เป็นเจ้าทรงประสงค์ และมีเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับโองการดังกล่าว

เมื่อได้รับโองการแล้ว ท่านศาสดาก็จะนำมาประกาศแก่ผู้อื่น แล้วทุกคนก็จะท่องจำจนขึ้นใจ มีการทบทวนกันอยู่เสมอ และมีการบันทึก ลงบนหนังสือหนังสัตว์แห้งบาง บนกาบอินทผลัมบ้าง บนแผ่นหินบ้าง

ต่อมาในสมัยปกครองของท่านอุมร์คอลีฟะห์ท่านที่ ๒ ท่านได้ ดำริให้มีการจัดรวบรวมขึ้นเป็นเล่มจากส่วนที่กระจัดกระจายกันในบุคคล และสถานที่ต่าง ๆ

จากนั้นในสมัยการปกครองของท่านอุสมาน บินอัฟฟาน คอลีฟะห์ท่านที่ ๓ ได้สั่งให้มีการรวบรวมและปรับปรุงในด้านการเขียน มีจำนวนถึง ๖ เล่ม และส่งไปยังหัวเมืองต่าง ๆ เพื่อให้อ่านเป็นสำนวน เดียวกัน และป้องกันการปลอมแปลงอันอาจจะเกิดขึ้นได้

๔. ศรัทธาต่อศาสนทูตหรือศาสดา

ศาสนทูตผู้ประกาศอิสลาม เรียกว่า “รอซูล” หรือเป็นศาสนทูตที่ไม่ได้ประกาศ ก็จะใช้คำว่า “นบี” แต่การให้ความหมายเช่นนี้ไม่ได้เข้มงวดนัก ส่วนใหญ่จึงใช้ถ้อยคำทั้งสองนี้ หมายความว่าผู้เป็นศาสนทูตที่ทำการประกาศอิสลาม

ผู้เป็นศาสนทูต เป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติแบบมนุษย์ธรรมดาทั่วไป มิใช่ผู้วิเศษ หรือมะลาอิกะฮ์ ศาสนทูตจึงดำเนินชีวิตเหมือนสามัญชน คือ กิน นอน ขับถ่าย และแต่งงาน

แต่ศาสนทูตมีคุณลักษณะอันสมบูรณ์เหนือกว่ามนุษย์ทั่วไป อันเป็นคุณลักษณะทางด้านความประพฤติและคุณธรรมอันสูงส่ง นักวิชาการได้สรุปคุณลักษณะของศาสนทูตไว้ว่าจะต้องมีครบ ๔ ประการ คือ

๔.๑ ความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่ไว้วางใจของบุคคลทั่วไป ไม่คดโกง ไม่ตร่บดลัศัย์

๔.๒ มีสัจจะ พูดจริงทำจริง ไม่โกหก ไม่หลอกลวงใคร

๔.๓ มีสติปัญญาเป็นอัจฉริยะ

๔.๔ ทำหน้าที่เผยแพร่โอองการจากพระผู้เป็นเจ้าแก่ประชาชนทั่วไป โดยไม่ปิดบัง และด้วยความตั้งใจสูง มีมานะอดทน เพียรพยายาม ไม่ย่อท้อต่อการขัดขวางของผู้ใดทั้งสิ้น

การที่พระผู้เป็นเจ้าทรงคัดเลือกศาสนทูตขึ้นมาจากมนุษย์ธรรมดา ก็เพื่อให้ศาสนทูตเป็นตัวอย่างในการประพฤติปฏิบัติตามของประชาชน หากศาสนทูตเป็นผู้วิเศษหรือเป็นมะลาอิกะฮ์ ซึ่งดำเนินชีวิตไปอีกแบบหนึ่ง ประชาชนก็ไม่สามารถจะหาตัวอย่างการดำเนินชีวิตที่ใกล้เคียงกับตนเอง แล้วคำสอนของศาสนทูตก็จะไร้ผล

ศาสนทูตที่มีปรากฏชื่อในอัลกุรอานมีจำนวน ๒๕ ท่าน คือ อาดัม อีดรีส นูห์ ฮีด ซอลิย์ อิบรอฮีม ลูฏ อิสฮาก ยะอ์กูบ ยูซุฟ มูซา ฮารูน อีลยาส ยูนุส ซุัยยบ์ ดาวูด สุลัยมาน อัลยะชะอ์ ซุลกิฟล์ ชะกะรียา อัยยูบ ยะห์ยา อีสมาอิล อีซา และมุฮัมมัด ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม

๕. ศรัทธาในวันสิ้นโลก

มุสลิมต้องศรัทธาว่า โลกนี้พระผู้เป็นเจ้าได้สร้างขึ้นเป็นการชั่วคราว สำหรับเป็นแดนที่มนุษย์ได้ดำเนินชีวิตส่วนหนึ่ง เพื่อสู่โลกอันจีรัง และโลกนิรันดร์ต่อไป ดังนั้นโลกที่เราอาศัยอยู่ในปัจจุบันนี้ จึงต้องมีวาระดับสลาย ไม่วันใดก็วันหนึ่ง ไม่มีใครสามารถตอบได้ว่าวันดับสลายของโลก หรือวันสิ้นโลกนี้จะเกิดขึ้นเมื่อใด

เมื่อท่านศาสดามุฮัมมัด ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม สนทนากับเทวทูตญิบรีล เทวทูตถามว่า “เมื่อใดจะถึงวันอวสานของโลก” ท่านตอบว่า “ทั้งผู้ถามและผู้ถูกถามไม่มีใครรู้กว่ากัน” เทวทูตถามต่อไปว่าแล้วสัญญาณแสดงอาการโลกสลายมีอะไรบ้าง ท่านศาสดาตอบว่า

“ท่านจะมองเห็นผู้คนซึ่งตั้งเดิมฐานะต่ำต้อยทางสังคม รongเท้าไม่ใส่ เสื้อผ้าไม่สวม พวกเขากันแข่งขันสร้างบ้านเรือนสูงตระหง่านอย่างมากมาย ท่านจะมองเห็นมารดาผู้เป็นทาสคลอดบุตรออกมาเป็นนายของนางเอง”

สัญญาณแสดงอาการโลกสลายแบ่งได้เป็น ๒ ระยะ คือ

๕.๑ สัญญาณระยะไกล

สัญญาณระยะไกล หมายถึง สัญญาณที่ยังอยู่อีกไกลกว่าจะถึงวันสิ้นโลก ดังเช่น สัญญาณที่ปรากฏในคำตอบของท่านศาสดาต่อเทวทูตญิบรีลข้างต้น ส่วนใหญ่แล้วเป็นสัญญาณจากความประพัตของมนุษย์ในด้านศีลธรรม ที่มีความฟอนพะมัวเมาในกามคุณ ต้มสุรายาเมา หมกมุ่น

ในกิเลสตัณหา ด้านเศรษฐกิจ ที่มีแต่ความเอาวัดเอาเปรียบ เห็นแก่ตัว การคิดดอกเบี้ยในรูปแบบต่างๆ การฉ้อฉล คอรัปชั่น และการกดขี่ข่มเหง ด้านสังคมมีแต่ความแตกแยก ขำพันทัน และทำการรุกรานซึ่งกันและกัน

๕.๒ สัญญาณระยะใกล้

สัญญาณระยะใกล้ หมายถึง สัญญาณแสดงถึงการจะสิ้นโลกอันอยู่ในระยะเวลาใกล้ ซึ่งเป็นสัญญาณจากเหตุการณ์วิกฤติต่างๆ เช่น จะเกิดความวิปริตทางสิ่งแวดล้อม ดวงตะวันจะเปลี่ยนทิศทาง จะมีมนุษย์ที่ดูร้ายออกมาอาละวาดทำลายชีวิตของประชาชน ความโกลาหลจะเกิดขึ้นอย่างรุนแรง แผ่นดินจะไหวและถล่มทลาย

ผลที่สุดมะลาอิกะฮ์อิสรอฟีลจะเป่าสัญญาณครั้งแรก สิ่งที่มีชีวิตทั้งหลายจะล้มตายจนหมดสิ้น ภูเขาจะพังทลายเป็นผุยผง ทุกสิ่งทุกอย่างพินาศไม่มีเหลือ

ต่อมา มะลาอิกะฮ์อิสรอฟีล เป่าสัญญาณครั้งที่สอง สิ่งมีชีวิตก็จะฟื้นขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง มนุษย์ทุกคนจะเกิดมาในสภาพเดิมและถูกต้อนไปรวมกัน ณ ที่โล่งเพื่อรอการสอบสวน พิจารณาความประพฤติของแต่ละคนและพิพากษา ช่วงเวลาของการรอคอยนั้นยาวนาน มนุษย์เต็มไปด้วยความหวาดกลัวท่ามกลางความร้อนแรงของดวงอาทิตย์ ไม่มีใครหนีไปไหนได้ และไม่สามารถจะช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ จะมีทรัพย์สินสมบัติหรือบริวารมากมายเท่าใดก็จะนำมาใช้จ่ายเพื่อปลดปล่อยตัวเองไม่ได้

เมื่อมนุษย์เชื่อว่า โลกนี้มีวาระดับสลาย และจะมีโลกหน้าสำหรับเป็นที่อยู่อาศัยอันแท้จริง และเป็นนิจนิรันดร์ มนุษย์ก็จะอยู่ในโลกนี้ด้วยความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ไม่มีความโลภ ไม่มีความเห็นแก่ตัว พร้อมกับสะสมแต่ความดีงาม แม้ว่าการทำดีนั้น จะไม่ได้รับผลตอบแทนในช่วงที่มีชีวิตอยู่ในโลกนี้ แต่ก็มั่นใจได้ว่าต้องได้รับอย่างแน่นอนในโลกหน้า

ผู้ทำความดีจึงไม่ท้อแท้ที่จะทำความดี มีกำลังใจอันสูงส่งที่จะทำความดี และ
ไม่คิดที่จะละเลยต่อการทำความดีจนตลอดชีวิต

๖. ศรัทธาในกฎแห่งสภาวะการณ

สภาวะการณทั้งหลายถูกกำหนดมาเป็นกฎอย่างตายตัว
และแน่นอน ซึ่งต้องดำเนินไปตามที่กำหนดนั้น เช่น แดดเผา ใอน้ำขึ้นไป
รวมตัวกันอยู่บนอากาศ เป็นก้อนเมฆ เมื่อลมพัดก็กระจายตกลงมาเป็นฝน
ฝนตกลงมาบนพื้นดิน ทำให้อุดมสมบูรณ์ มีพันธุ์ไม้และพืชนานาชนิด
งอกงามขึ้นมา มนุษย์และสัตว์ได้รับประโยชน์จากพืชพันธุ์เหล่านั้น เป็นกฎ
กำหนดสภาวะซึ่งพระผู้เป็นเจ้าทรงกำหนดไว้

การดำเนินชีวิตของมนุษย์ก็เช่นเดียวกัน ถูกกำหนดไว้อย่าง
เป็นระบบที่แน่นอน ไม่มีใครสามารถฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ดังกล่าวได้ ทุกคนจะต้อง
ดำเนินไปตามกฎสภาวะการณจากมนุษย์คนแรกจนถึงคนสุดท้าย

มนุษย์ต้องกิน ต้องนอน ต้องหายใจ ต้องประสบกับเหตุ
ให้อารมณ์และจิตใจผันแปรอยู่ตลอดเวลา เดียวดีใจ เดียวเสียใจ บางจังหวะ
ชีวิตก็ร่ำรวยมหาศาล แต่ผลลไม่ยาวนานฐานะก็ยากจนลงมา บางช่วงเวลามีคน
นับหน้าถือตาอย่างกว้างขวางและมากมาย แต่ต่อมาก็กลับมีคนเกลียดชัง
การสลับหมุนเวียนสภาวะการณเหล่านี้ในชีวิตของมนุษย์นั้น มุสลิมศรัทธาว่า
เป็นไปโดยกำหนดของพระองค์อัลลอฮ์ ตะอาลา ทั้งสิ้น หาใช่เป็นไป
โดยอำนาจของมนุษย์เองไม่ และมีใช้อำนาจของผู้วิเศษ อำนาจของฟ้าดิน
อำนาจของดวง อำนาจของไสยศาสตร์ หรือโดยอำนาจอื่นใดก็ตาม
แต่ทั้งหมดเป็นไปโดยอำนาจอันสมบูรณ์สุดของพระผู้เป็นเจ้าทั้งสิ้น

ธรรมชาติทั้งหลายที่ดำเนินไปตามครรลองอย่างแน่นอน
ชัดเจน เป็นระบบมั่นคงและแม่นยำ ก็เป็นไปตามกำหนดกฎสภาวะ
โดยพระองค์ทั้งสิ้น

ในด้านเหตุการณ์ต่างๆ ที่ประสบแก่มนุษย์ ที่จริงแล้วการที่มนุษย์ประสบกับความเดือดร้อนในรูปแบบต่างๆ มนุษย์อาจไม่พอใจในสิ่งนั้น แต่สิ่งนั้นจะสร้างความแข็งแกร่งแก่มนุษย์เอง ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน คือ เด็กที่ถูกเลี้ยงดูอย่างทนุถนอมในห้องแอร์ ได้รับการปรนเปรอด้วยความสุขและความสะดวกสบายพัฒน์นั้น ย่อมจะอ่อนแอ ผิดกับเด็กที่ถูกชุบเลี้ยงแบบชนบท ต้องเผชิญกับธรรมชาติแท้ๆ ต้องช่วยตัวเอง ต้องทำงานหนัก เด็กเหล่านี้จะแข็งแรงกว่าอย่างแน่นอน

คนที่ประสบกับสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่เสมอๆ ก็เช่นเดียวกัน เขาจะมีสภาพอ่อนแอ ขาดความกระตือรือร้น ขลาดกลัวและไม่สามารถช่วยตัวเองได้ ต้องอาศัยผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นการที่เขาประสบกับภัยพิบัติในชีวิต หรือพบกับความเดือดร้อนอยู่เนืองๆ คนเหล่านี้จะแข็งแกร่ง มั่นคง หนักแน่น กระตือรือร้น ช่วยตัวเองได้ และประสบผลสำเร็จในการดำเนินชีวิต ไม่พ่ายแพ้อะไรง่าย ๆ ตัวอย่างสิ่งเหล่านี้สามารถหาได้อย่างครบครันจากชีวิตของบรรดาท่านศาสนทูตทั้งหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรดาศาสนทูตที่เรียกว่า “อูลูลอัซมี” อันหมายถึง ศาสนทูตที่ประสบกับเหตุร้ายในชีวิตมากมายกว่าบรรดาศาสนทูตอื่นๆ แต่ท่านเหล่านี้มีความแข็งแกร่ง การประกาศอิสลามของท่านจึงประสบผลสำเร็จสูงกว่าศาสนทูตท่านอื่นๆ

การประสบภัยแห่งชีวิตและความเดือดร้อน จึงเป็นเพียงข้อทดสอบของพระผู้เป็นเจ้า เพื่อหลอมชีวิตของมนุษย์ให้มีความเข้มแข็ง สามารถต่อสู้กับภยันตรายนานัปการได้อย่างมั่นคง สิ่งเหล่านี้จึงกลายเป็นสิ่งดีงามสำหรับมนุษย์ มุสลิมถือว่าเป็นข้อกำหนดของพระเจ้า ซึ่งจะต้องยินดีในสภาพดังกล่าวอย่างจริงใจ

หลักปฏิบัติศาสนกิจ (อركانุลอิสลาม)

หลักปฏิบัติศาสนกิจ หมายถึง หลักศาสนกิจที่อิสลามได้บัญญัติเป็นพื้นฐานแรกสำหรับมุสลิมทุกคนที่จะต้องนำมาปฏิบัติ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดของอิสลาม ซึ่งเราเรียกว่า “อركانุลอิสลาม” มีประกอบกัน ๕ ประการ คือ

๑. การปฏิญาณตน (ชะฮาดะฮฺ)

ผู้ประสงค์จะเข้าสู่อิสลาม จะต้องกล่าวคำปฏิญาณตนอย่างเปิดเผยและชัดเจน พร้อมทั้งเลื่อมใสศรัทธาตามที่ตนปฏิญาณ และจะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติอย่างจริงจัง

การเป็นมุสลิม มิใช่เพียงการกล่าวคำปฏิญาณ หรือเพียงแต่ประพฤติตามแบบมุสลิมเท่านั้น หากจะต้องประกอบด้วย ความเลื่อมใสศรัทธาอย่างแท้จริงด้วย องค์ประกอบแห่งการปฏิญาณจะต้องมีพร้อมทั้ง ๓ ประการ คือ

๑.๑ กล่าวปฏิญาณด้วยวาจา

๑.๒ เลื่อมใสด้วยจิตใจ

๑.๓ ปฏิบัติด้วยร่างกาย

บุคคลที่นับถืออิสลาม จำเป็นต้องจัดการขลิบหนังหุ้มปลายอวัยวะเพศออก เพื่อเหตุผลด้านความสะอาดและสุขภาพอนามัย เรียกในภาษาอาหรับว่า “คิตาน” หรือ “คอดัน”

คำปฏิญาณของอิสลาม มิใช่การสวดสาบานให้มีอันเป็นไปต่าง ๆ นานา มิใช่คำสวดภาวนา หากเป็นประโยคที่กล่าวแสดงถึงความศรัทธามั่นในพระเจ้า และในศาสนทูตมุฮัมมัด คือลัลลอฮุอะละยฮิซซาลัม โดยกล่าวว่า

“ข้าพเจ้าปฎิญาณว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นใด นอกจากอัลลอฮ์ และข้าพเจ้าปฎิญาณว่า มุฮัมมัด คือลัลลอฮูอะลยฮิวะซัลลัม เป็นศาสนทูตของอัลลอฮ์

ผู้ที่ประสงค์จะเข้ารับอิสลาม จึงต้องเริ่มด้วยจิตใจที่มีศรัทธา จากนั้นจึงกล่าวประโยคปฎิญาณดังกล่าว ซึ่งมุสลิมทุกคนต้องกล่าวได้ การสอนประโยคปฎิญาณจึงไม่จำเป็นต้องเลือกเอาบุคคลที่มีความรู้ศาสนาสูง มุสลิมทุกคนสามารถที่จะกล่าวนำประโยคปฎิญาณได้ทั้งนั้น

๒. การละหมาด

การละหมาด คือ การแสดงความเคารพนมัสการต่ออัลลอฮ์ ตะอาลา ประกอบด้วย จิตใจ วาจา และร่างกายพร้อมกัน มุสลิมจำเป็นต้องปฏิบัติละหมาดวันละห้าครั้ง คือ ละหมาดดุหรี ในช่วงบ่าย ละหมาดอัครี ในช่วงเย็น ละหมาดมักริบ ในช่วงตะวันตกขอบฟ้า ละหมาดอิฮาอ์ ในช่วงหัวค่ำ และละหมาดศุบฮี ในช่วงแสงอรุณขึ้น

ผู้ทำละหมาดโดยสม่ำเสมอ จะก่อประโยชน์แก่ตัวเขาเอง อย่างอเนกอนันต์ ทำให้จิตใจของเขาสะอาดบริสุทธิ์ ขจัดความหมองหม่นทางอารมณ์ ทำลายความตึงเครียด ทำให้เป็นคนที่มีเคร่งครัดในระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา มีความซื่อสัตย์สุจริต อุดหนุนและจิตใจสำรวมระลึกอยู่กับพระเจ้าตลอดเวลา

เมื่อจิตใจสำรวมอยู่กับพระเจ้า และระลึกถึงแต่พระองค์ ก็ไม่มีโอกาสที่จะคิดทำความชั่วต่างๆ คิดแต่จะปฏิบัติตามคำบัญชาและบทบัญญัติของพระองค์ ไม่กล้าทำความผิด และฝึบบทบัญญัติของพระองค์

๓. การจ่ายชะกาต

ชะกาต คือ ทรัพย์จำนวนหนึ่งที่ได้กำหนดไว้เป็นอัตราส่วนจากจำนวนทรัพย์ที่เจ้าของทรัพย์ได้มาจนครบพิภักดิ์ที่ศาสนาได้บัญญัติไว้ และนำทรัพย์จำนวนนั้นจ่ายออกไปแก่ผู้มีสิทธิ

คำว่า “ชะกาต” แปลว่า ความเจริญก้าวหน้า และการขัดเกลาให้สะอาดเนื่องเพราะเมื่อเจ้าของทรัพย์ได้จ่ายชะกาตออกไป เท่ากับเป็นการขัดเกลาจิตใจให้สะอาดปราศจากกิเลสหนาหนาประการ โดยเฉพาะความตระหนี่ ความใจแคบ ซึ่งเป็นกิเลสใหญ่ชนิดหนึ่งที่เป็นสาเหตุสำคัญให้สังคมอยู่กันอย่างเห็นแก่ตัว ไม่มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน แนวนอนสังคมที่เต็มไปด้วยความเห็นแก่ตัว ไม่นานวิกฤตการณ์ก็ต้องเกิดแก่สังคมนั้น การแก่งแย่งฉกชิง กดขี่ ขูดรีด ทำลายกัน และอาชญากรรมต่างๆ จะต้องอุบัติขึ้น

การจ่ายชะกาตจะทำให้สังคมเจริญก้าวหน้า คนยากจนมีโอกาสได้รับการช่วยเหลือ การสังคมสงเคราะห์จะกระจายออกไปอย่างกว้างขวาง สถาบันทางสังคมได้รับการพัฒนา รวมทั้งผู้ยากไร้ที่หมดทุนในการประกอบอาชีพ หรือไม่มีทุนศึกษาต่อ ก็มีโอกาสนี้จะใช้ชะกาตเงินจุนสร้างชีวิตใหม่แก่ผู้ขาดแคลนและผู้ยากไร้เหล่านั้น

ระบบชะกาต หากนำมาจัดดำเนินการอย่างเต็มระบบแล้ว จะมีผลในทางพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านการเมือง และด้านสังคม ตลอดจนด้านอื่นๆ ที่ขาดแคลนทุนโดยตรง

๔. การถือศีลอด-ถือบวช

การถือศีลอดหรือการถือบวช ภาษาอาหรับใช้คำว่า “อัสเซฮัม” หรือ “อัสคิยาม” ความหมายเดิมหมายถึง การงดเว้น การระงับ การหักห้ามตัวเอง ในนิกายศาสนาบัญญัติ หมายถึง

“การงดเว้นสิ่งที่จะทำให้การถือศีลอดเป็นโมฆะ ตามศาสนบัญญัติ โดยเริ่มตั้งแต่วเวลาแสงอรุณขึ้นจบถึงตะวันตกดิน”

การถือศีลอดที่บังคับให้กระทำนั้นมีเฉพาะในเดือนรอมฎอน เท่านั้น ส่วนในวาระอื่นๆ ไม่ได้บังคับแต่ประการใด นอกจากจะมีเหตุปัจจัย อย่างอื่นมาบังคับ เช่น การบวชบวชไว้ว่าจะถือศีลอดอันมิใช่ในเดือนรอมฎอน อย่างนี้ถือว่าการถือศีลอดตามที่บวชไว้ นั้นถูกบังคับให้กระทำ เป็นต้น

ผลจากการถือศีลอด นำไปสู่คุณธรรมนานาประการ เช่น แสดงให้ประจักษ์ชัดถึงความเสมอภาคทางสังคม สามารถควบคุมจิตใจ ของตนเองได้ มีความอดทน อดกลั้น มีคุณธรรม มีความสำรวมตนเอง และยำเกรงพระเจ้า ไม่ประพฤติดื้อในขณะถือศีลอด มีจิตเมตตาสงสาร เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ต่อผู้อื่น มีความสำนึกในเมตตาแห่งพระผู้เป็นเจ้า มีระเบียบวินัย และฝึกให้ตรงต่อเวลาเพราะการถือศีลอดมีเงื่อนไขให้ทุกคนปฏิบัติอยู่ใน กรอบแห่งความประพฤติอันดีงามมากมาย จะรับประทานก็ต้องตรงต่อเวลา จะพูดจาหรือจะเคลื่อนไหวก็ต้องระมัดระวังกลัวกุศลแห่งการถือศีลอด จะบกพร่องไป

๕. การประกอบพิธีฮัจญ์

การประกอบพิธีฮัจญ์ครั้งหนึ่งในชีวิตของมุสลิมที่มีความ สามารถพร้อมทั้งทางร่างกายและทางการเงินที่จะเดินทางไปทำพิธี ที่บัยตุลลอฮ์ได้ พิธีฮัจญ์เป็นศาสนกิจที่สรุปไว้ซึ่งอุดมการณ์ทางสังคม อย่างครบบริบูรณ์

การที่มุสลิมจากทั่วทุกมุมโลกเดินทางออกไปจากถิ่นที่อยู่อาศัยของตนไปสู่พิธีฮัจญ์เป็นประจำติดต่อกันมาถึง ๑,๔๐๐ กว่าปี นับเป็นกิจกรรมที่มีความมหัศจรรย์และมีพลังอันแกร่งกล้าทางศรัทธายิ่งนัก สำนักของผู้เดินทางไปสู่พิธีฮัจญ์เป็นสำนักเดียวกัน จากวิญญูณจิตที่ผนึกเป็นดวงเดียวกัน แม้จะมาจากถิ่นฐานอันแตกต่างกัน มีภาษาผิดแผกกัน มีสีผิวไม่เหมือนกัน มีฐานะต่างกัน มีตำแหน่งทางสังคมไม่เท่ากัน แต่เมื่อทุกคนเดินทางมาสู่ศาสนกิจข้อนี้ สิ่งเหล่านั้นถูกลดทิ้งไปโดยสิ้นเชิง ทุกคนซึ่งมีจำนวนมหาศาล แต่ก็ร่วมกิจกรรมเดียวกันโดยไม่รังเกียจเด็ดฉันทิ ไม่มีศรัทธาโกรธเกลียดซึ่งกันและกัน คนเป็นจำนวนล้านไปรวมกันอยู่ในสถานที่เดียวกัน แต่ไม่มีเรื่องขัดแย้งกัน ทุกคนมีใบหน้าอันยิ้มแย้ม ทักทายซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือกันอย่างไม่ถือเอาถือเรา ผิดพลาดล่วงเกินกันบ้าง ก็พร้อมที่จะให้อภัยแก่กันและกัน

หลักศีลธรรม (เอียะห์ซาน)

หมายความว่า ความดีต่างๆ ที่ต้องประพฤติอยู่เสมอ อันได้แก่ หน้าที่และมารยาทที่ต้องแสดงออก และคุณสมบัติที่ดีทางจิตใจ เช่น

หน้าที่ของบุคคลต่อพระเจ้า ต้องระลึกอยู่เสมอว่าตัวเองอยู่ต่อหน้าพระผู้เป็นเจ้า พระองค์ทรงมองเห็นอยู่ตลอดเวลา จึงต้องทำแต่ความดี มีมารยาท และละเว้นการกระทำที่ผิดต่อบทบัญญัติของพระองค์

หน้าที่ของผู้รู้ ครูและผู้รู้โดยทั่วไปจะต้องสำนึกอยู่เสมอว่า ความรู้ที่ตนได้มานั้นเป็นไปโดยความเมตตาของพระผู้เป็นเจ้า พระองค์ทรงประทานให้ ดังนั้นจึงต้องเผยแพร่ต่อให้ผู้อื่นได้รับความรู้นั้นโดยไม่มุ่งหวัง อามิสสินจ้างใดๆ ทั้งสิ้น และแนะนำความรู้ไปสร้างสมอานาจบารมี หรือนำความรู้ไปแข่งขันกับใคร หรือทับถมผู้อื่นๆ หรือหาประโยชน์อันมิชอบ

หน้าที่ของผู้ไม่รู้ ผู้ไม่รู้จะต้องศึกษาเพื่อจะได้มีความรู้ ความรู้มิได้จำกัดแต่เฉพาะความรู้ทางด้านสามัญหรือศาสนาใดด้านหนึ่ง มุสลิมจะต้องเรียนรู้ทั้งสองด้าน จนสามารถนำความรู้ ความสามารถ ไปประพฤติทางด้านศาสนาอย่างดี และนำความรู้สามัญหรือวิชาชีพไป ประกอบสัมมาอาชีพต่อไป และผู้เรียนรู้ทุกคนจะต้องให้ความเคารพต่อผู้สอน มีความนอบน้อมถ่อมตน พุดจาสุภาพ อ่อนโยน และคอยอุปถัมภ์ผู้สอน ของตนอยู่เสมอ

หน้าที่ของลูก ลูกทุกคนมีหน้าที่ต้องระลึกถึงพระคุณอันยิ่งใหญ่ ของพ่อแม่ ต้องมีความกตัญญูต่เวทีคุณต่อท่านทั้งสอง ต้องคิดอุปการะ ท่านทั้งสอง ไม่ปล่อยให้ท่านทั้งสองต้องเดี๋ยวตาย อยู่กับความเหงา และ ต้องปรนนิบัติท่านทั้งสองเป็นอย่างดีที่สุด

หน้าที่ของพ่อแม่ เมื่อพ่อแม่มีลูกก็ต้องเลี้ยงดูลูกอย่างดี ให้การดูแล ให้ความสุข ให้ความรู้ คอยอบรมบ่มนิสัยให้เป็นคนดี มีมารยาท ไม่ปล่อยปละละเลยต่อลูกจนขาดความอบอุ่นทางจิตใจ เติลิดออกไปหา ความสนุกสนานนอกครอบครัว พ่อแม่ต้องสร้างสถาบันครอบครัวให้เป็น ความหวังของลูก เป็นสวรรค์ของลูก อย่าทำให้เป็นนรกสำหรับลูก

หน้าที่ของเพื่อน คนทุกคนมีเพื่อน ไม่ว่าเพื่อนร่วมงาน เพื่อนร่วมโรงเรียน เพื่อนร่วมหมู่บ้าน ตลอดจนเพื่อนร่วมโลก ทุกคนต้องหวังดีต่อกัน มีความประพฤติที่ดีต่อกัน ไม่ดูถูก ไม่เกลียด ไม่อาฆาตแค้น ไม่ทับถมหรือทำลายใคร ต่างคิดที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

หน้าที่ของสามเณร ทั้งสามเณร-ภรรยา จะต้องทำหน้าที่พึงปฏิบัติต่อกัน กล่าวคือ สามเณรต้องรับผิดชอบในด้านการปกครองครอบครัวและการหารายได้เลี้ยงดูครอบครัว และสามเณรจะต้องเป็นที่พึ่งของครอบครัว มีความประพฤติที่ดีงามต่อคนในครอบครัว เป็นแบบอย่างที่ดีงามแก่คนในครอบครัวโดยสม่ำเสมอ ไม่ทิ้งครอบครัวออกไปหาความสุขนอกบ้าน และต้องตักเตือนและสอนภรรยาและคนในครอบครัว

หน้าที่ของภรรยา ภรรยามีหน้าที่ช่วยเหลือสามเณรในด้านต่างๆ คอยสอดส่องดูแลเป็นกำลังใจให้สามเณร ให้ความสุขแก่สามเณร และต้องต้อนรับแขกของสามเณรด้วยมารยาท ด้วยอัชฌาสัยไมตรี ด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส และด้วยความจริงใจ ไม่นินทาสามเณรลับหลัง ไม่บ่นหรือก้าวร้าวสามเณร หากสามเณรทำผิดก็เตือนด้วยความหวังดีและครองสติไม่โมโห ให้เกียรติสามเณร และอยู่ในโอวาทของสามเณร

หน้าที่ของผู้เฒ่า ผู้เฒ่าทางสังคมในตำแหน่งต่างๆ ที่ถูกแต่งตั้งหรือเลือกตั้งก็ตาม จะต้องปฏิบัติตนต่อผู้ตามด้วยความเมตตา และด้วยเมตตา นอบน้อม ไม่ถือตัว พุดจาสุภาพอ่อนโยน เมื่อจะใช้อำนาจก็ใช้ด้วยความยุติธรรม มีความกล้าหาญ และกล้าตัดสินใจ ไม่ลังเล ไม่อ่อนแอ ไม่ซลาดกลัว ต้องประพฤติดี พร้อมทั้งเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับประชาชน ต้องเสียสละทุกสิ่งเพื่อประชาชน

หน้าที่ของประชาชน ประชาชนในฐานะผู้ตามจะต้องเคารพผู้นำ กฎต่างๆ ที่ออกมาโดยชอบธรรม ประชาชนต้องปฏิบัติโดยเคร่งครัด ผู้ตามจะคิดกระด้างกระเดื่องไม่ได้ แต่ก็กล้าหาญที่จะเตือนผู้นำเมื่อผู้นำทำผิดหรือออกกฎหมายโดยไม่ชอบธรรม ให้ความร่วมมือในกิจกรรมที่ดี รักษาและปกป้องเกียรติยศของผู้นำที่มีคุณธรรม ไม่ละเมิดต่อสิทธิของผู้นำและสิทธิของประชาชนด้วยกัน

คุณลักษณะที่ต้องละเว้น

มีคุณลักษณะที่มุสลิมต้องละเว้นอยู่มากมาย ล้วนเป็นข้อห้ามที่อิสลามได้บัญญัติไว้ พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

เกี่ยวกับคุณลักษณะด้านร้ายทางจิตใจ ซึ่งเมื่อใครมี หัวใจของเขา ก็จะมีติดบอด เช่น ความโกรธ ความอิจฉาริษยา ความเกลียดชัง ความตระหนี่ ความหลง ความโลภ ความมโหฬาร ความลำพอง ความโอ้อวด เป็นต้น

เกี่ยวกับความประพฤติโดยทั่วไป เช่น ความฟุ่มเฟือยในการบริโภค การดูถูกคนอื่น การรังแกผู้อื่น การฉ้อโกง การนินทา ใส่ร้าย ส่อเสียด การลักขโมย การปล้น การฉกชิงวิ่งราว การล่วงประเวณี การลักเพศ การเลียนแบบหญิงหรือชาย ซ่องเสพกบฏสัตว์ การพนัน การประกอบอาชีพทุจริต การดื่มสุราและของมึนเมา การกินดอกเบี้ย การบริโภคสุกสุก โลภิตสัตว์ตายเอง สิ่งเช่นไหว้ สัตว์ที่มุสลิมมิได้เชือด

เกี่ยวกับคุณลักษณะและความประพฤติที่มีผลต่อการศรัทธา ซึ่งข้อห้ามเหล่านี้มีผลทำให้ผู้ประพฤติหรือมีอยู่ต้องสิ้นสภาพอิสลามทันที เช่น การนับถือสิ่งอื่นนอกจากอัลลอฮ์เป็นพระเจ้า การกราบสิ่งอื่นนอกจากอัลลอฮ์ กระทำการอันเป็นการเหยียดหยามต่อพระเจ้า ต่อมะลาอิกะฮ์ ต่อศาสนทูต ต่อคัมภีร์ ต่อบทบัญญัติทางศาสนา ประวิงการเข้าอิสลามของผู้อื่น ใช้คำพูดกล่าวหามุสลิมว่ามีใช้มุสลิม การเชื่อถือโซค เครื่องราง ยันต์ ของขลัง เวทมนต์คาถา ปฏิบัติพิธีกรรมศาสนาอื่น ใช้คำพูดแสดงไม่เห็นความสำคัญในการปฏิบัติศาสนกิจ ใช้คำพูดหรือคิดเปลี่ยนแปลงบทบัญญัติของศาสนา ปฏิเสธอัลกุรอาน สงสัยหรือปฏิเสธหลักศรัทธา เป็นต้น

๔. ผู้สืบทอดศาสนา

ศาสนาอิสลามไม่มีพระหรือนักบวชเพื่อทำหน้าที่ประกอบพิธีกรรม และเผยแผ่ศาสนาโดยเฉพาะ เช่น อิหม่ามก็เป็นเพียงผู้นำในการละหมาดเท่านั้น มีใช้พระที่ทำหน้าที่เป็นกลางระหว่างพระเจ้ากับมนุษย์

ดังนั้น อิสลามิกชนทุกคนจึงมีหน้าที่สืบทอดศาสนาอิสลามด้วยการปฏิบัติตนตามหลักการศาสนา ศึกษาและเรียนรู้หลักคำสอนของศาสนา ให้รู้แจ้งเห็นจริง และทำหน้าที่เผยแผ่ตามกำลังความรู้ของตน ท่านศาสดามุฮัมมัด คือลัลลอฮุอะลัยฮิอะซัลลัม ได้กล่าวว่า “ผู้รู้คือทายาทของศาสดา”

๕. ศาสนสถานและศาสนวัตถุ

ในศาสนาอิสลาม สถาปนาศาสนาได้แก่ “มัสยิด” ซึ่งเป็นจุดศูนย์กลางสำหรับมุสลิมในท้องถิ่นต่างๆ ในสมัยนบีมุฮัมมัด คือลัลลอฮุอะลัยฮิอะซัลลัม มัสยิดเป็นที่ปฏิบัติศาสนา การประชุม การศึกษา การบริหารประเทศ การแต่งงาน การตัดสินคดีความ ครบทุกด้าน สถาปนัมัสยิด จึงเป็นสถาบันบริหารทั้งด้านอาณาจักรและศาสนจักรพร้อมกันไป

ในสมัยนบีมุฮัมมัด คือลัลลอฮุอะลัยฮิอะซัลลัม นั้น มัสยิดอยู่ติดกับบ้านพักของท่าน เพื่อความสะดวกในการมัสยิดของท่าน

มุสลิมทุกคนจะต้องถือเป็นหน้าที่อย่างสำคัญในการทำนุบำรุงมัสยิด เพราะมัสยิดเป็นของอัลลอฮ์ ตะอาลา เป็นสมบัติส่วนรวม มีใช้ของผู้ใด บุคคลจึงไม่มีสิทธิที่จะปกครองถือสิทธิ์ และผูกขาดในปฏิบัติการต่างๆ เฉพาะตน หรือตระกูล และจะต้องไม่นำพิธีศาสนาอื่นมาปฏิบัติในมัสยิด หรือมีการภวณาต่อสิ่งอื่นใดร่วมกับอัลลอฮ์ ตะอาลา

มัสยิดที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ท่านนบีมุฮัมมัด คืออลลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ได้ระบุไว้ ๓ มัสยิด ซึ่งท่านสั่งให้ทุกคนทำนุบำรุงรักษาไว้ กำชับให้ทุกคนพยายามเดินทางไปทำละหมาด ณ มัสยิดทั้ง ๓ นี้ให้ได้ พร้อมทั้งกล่าวไว้ด้วยว่า จะได้รับกุศลแตกต่างกันตามลำดับดังต่อไปนี้

๑. มัสยิดหะรอม ณ มักกะฮ์ ได้กุศล ๑๐๐,๐๐๐ เท่า

๒. มัสยิดนะบะวี ณ มะดีนะฮ์ ได้กุศล ๑,๐๐๐ เท่า

๓. มัสยิดอัลอักซอ ณ ฟิลิสเตียน ได้กุศล ๕๐๐ เท่า

วัดอุประกอบของมัสยิด

นอกจากอาคารมัสยิดแล้ว ภายในมัสยิดยังมีวัดอุประกอบอีก ๒ อย่าง คือ

มัสยิดวัดดิลุเซ็น อ.บาเจาะ จ.นราธิวาส

๑. มิมบร ได้แก่ แท่นยกชั้นไม่น้อยกว่า ๓ ชั้น สำหรับยืนแสดงธรรมกถา

๒. มิห์รอบ ได้แก่ สถานที่ที่อิหม่ามยืนนำละหมาด มักจะสร้างเป็นส่วนเว้าลึกขนาดเล็กตรงด้านหน้าสุดของมัสยิด เมื่ออิหม่ามอ่านเสียงก็จะก้องสะท้อนไปจากส่วนเว้านี้ได้ยินไปทั่วมัสยิด

ภาพภายในมัสยิด

กะอ์บะฮ์

กะอ์บะฮ์ เป็นคำภาษาอาหรับ หมายถึง อาคารรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ตั้งอยู่ใจกลางมัสยิดหะรอมในนครมักกะฮ์ เป็นกิบลัต คือจุดหมายในการผินหน้าไปของมุสลิมขณะละหมาด และเป็นสถานที่ที่ญอวาล (เดินเวียนรอบ) ในการประกอบพิธีฮัจญ์และอุมเราะฮ์ และที่มุมหนึ่งของกะอ์บะฮ์มีหินดำที่ใช้เป็นจุดกำหนดเริ่มและสิ้นสุดการเดินญอวาล

๖. ศาสนพิธี

การแต่งงาน

การแต่งงานตามศาสนบัญญัติ ภาษาอาหรับเรียกว่า “นิกาส์” มิได้หมายถึงการอยู่ร่วมกันระหว่างผู้หญิงกับผู้ชาย และได้เสียกันเท่านั้น แต่จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ ๕ ประการอย่างครบถ้วน จะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งมิได้โดยเด็ดขาด คือ

๑. ผู้ปกครองของผู้หญิงที่แต่งงาน

๒. พยานไม่น้อยกว่า ๒ คน

๓. ชายผู้จะเป็นสามี

๔. หญิงผู้จะเป็นภรรยา

๕. คำตกลงนิกาส์จากฝ่ายผู้ปกครองกับฝ่ายผู้จะเป็นสามี เช่น ผู้ปกครองกล่าวว่า “ฉันทำการนิกาส์ท่านแก่ น.ส.เรณูบุตรของฉันด้วยคำมะฮัร ทองหนัก ๑ บาท” ผู้จะเป็นสามีรับว่า “ฉันรับการนิกาส์ของ น.ส.เรณูด้วยคำมะฮัร ตามที่กล่าว”

“มะฮัร” หมายถึง ทรัพย์สินที่ตกลงกันว่าจะมอบแก่ผู้จะเป็นเจ้าสาว และทรัพย์สินนี้เป็นของเจ้าสาวโดยตรง มิใช่ของบิดามารดาแต่ประการใดๆ นอกจากจะยกให้ทีหลังตามความสมัครใจของเจ้าสาว

พิธีแต่งงาน

การจัดพิธีแต่งงาน เริ่มต้นด้วยการสู่ขอ แล้วกำหนดคำมะฮัร ตามแต่ความสมัครใจและพอใจของทั้งสองฝ่าย อิสลามไม่สนับสนุน การเรียกคำมะฮัรแพงเกินไป เพราะจะทำให้ไม่มีการแต่งงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่ผิด

ต่อบทบัญญัติของอิสลาม การไม่แต่งงานก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมทางเพศขึ้นได้ เช่น การข่มขืน การลักลอบประเวณี เป็นต้น

การเกิด

เมื่อมารดาเริ่มตั้งครรภ์ มารดาจะต้องดูแลตัวเองให้ดี ทั้งร่างกายและจิตใจ เพราะพฤติกรรมและอารมณ์ของมารดามีผลกระทบต่อทารกในครรภ์ มารดาจึงควรหมั่นประกอบศาสนกิจอ่านคัมภีร์อัลกุรอานเสมอๆ เพื่อให้จิตใจสะอาดบริสุทธิ์และสงบอย่างแท้จริง

เมื่อครบกำหนดคลอด ทันทีที่ทารกหลุดพ้นจากครรภ์ของมารดา ผู้อยู่ในเหตุการณ์ควรต้อนรับการออกมาสู่โลกของทารก ด้วยการกล่าวประโยคปฏิญาณ ต่อมาให้กล่าวอะซานใส่หูขวาและอิกอมะฮ์ใส่หูซ้าย และทำตะฮนีกให้ในวันที่ ๗ นับแต่วันคลอด และให้ผู้ปกครองปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑. ตั้งชื่อที่ดี เช่น อับดุลเราะห์มาน มุฮัมมัด อะลี อีซา เป็นต้น

๒. ทำ “อะกิเกาะฮ์” คือ เชือดสัตว์พลีทาน นำมาทำอาหารบริจาคเป็นทองคำ หรือเทียบเท่า

การเลี้ยงดูลูก

อิสลามกำชับให้พ่อแม่ร่วมกันดูแลลูก และเลี้ยงลูกให้มีสุขภาพพลานามัย มีความสุข มีความอบอุ่น ฝึกฝนให้ปฏิบัติศาสนา อบรมให้มารยาท และให้ความรู้พร้อมกันไป ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูลูกเป็นของพ่อโดยตรง โดยแม่เป็นผู้ดูแลอย่างใกล้ชิด

เมื่อเด็กอายุ ๗ ขวบ จะต้องฝึกให้ทำละหมาดเป็นเพื่อสร้างศาสนธรรมขึ้นในจิตใจของเด็ก เมื่ออายุ ๑๐ ขวบ อนุญาตให้หลงโทะได้บ้าง และจะต้องแยกที่นอนออกเป็นสัดส่วน ไม่ปะปนกัน

การตาย

เมื่อมีใครเจ็บป่วย ให้ไปเยี่ยมอาการ ขอพรให้ และให้กำลังใจ หากเป็นคนฐานะยากจน ก็ช่วยเหลือเขาตามความสามารถ เมื่อล้มตายลง ผู้มีชีวิตรอยู่จะต้องปฏิบัติต่อผู้ตายดังต่อไปนี้

๑. อาบน้ำศพ ให้สะอาดทั้งร่างกายอย่างทั่วถึง
๒. ห่อศพด้วยผ้าสีขาวให้มิดชิด
๓. ละหมาดขอพรให้ศพ
๔. ฝังศพในหลุมลึกพอมั่นใจว่า สัตว์ร้ายไม่สามารถคุ้ย และกลืน ไม่สามารถส่งออกมาได้

การแต่งกาย

การแต่งกายของมุสลิมทั้งชายและหญิง อิสลามกำหนดหลักการไว้อย่างรัดกุม โดยมีเป้าหมายมิให้เปิดเผย ประเจิดประเจ้อ หรือเน้นสัดส่วน เพราะการแต่งกายอย่างเปิดเผย ประเจิดประเจ้อ เน้นสัดส่วน หรือโชว์ร่างกายดังที่กล่าวมานี้ ย่อมเป็นสื่อนำอันตรายมาสู่ผู้กระทำเองหากเป็นหญิง หรือหากเป็นชายก็จะทำให้บุคลิกของตนเองเสียไป

อิสลามต้องการให้ผู้ชายแสดงความแข็งแรง เอาจริงเอางัง กล้าหาญ บึกบึน และองอาจ

อิสลามห้ามผู้ชายแต่งตัวและทำตัวเป็นผู้หญิง และในทำนองเดียวกัน ห้ามผู้หญิงแต่งตัวและทำตัวเหมือนผู้ชาย

๗. วันสำคัญทางศาสนา

วันศุกร์

เป็นวันสำคัญในรอบสัปดาห์ที่มุสลิมจะต้องไปรวมตัวกันเพื่อฟังคำกล่าวสุนทรพจน์ (คุฏบะฮ์) และละหมาดวันศุกร์ ในการไปร่วมละหมาดวันศุกร์ มุสลิมต้องอาบน้ำและแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่สะอาด ตั้งใจรับฟังคำสั่งสอนและนำมาปฏิบัติ

การอ่านคุฏบะฮ์วันศุกร์

วันอีดิ้ลฟิฏริ

ตรงกับวันที่หนึ่ง เดือนเชาวาล เป็นวันเฉลิมฉลองหลังจากการถือศีลอดตลอดเดือนรอมฎอน ในวันดังกล่าวมีการละหมาด อีดิ้ลฟิฏริ การบริจาคทาน การเลี้ยงอาหารและเยี่ยมเยียนกัน

วันอีตลัฏฐา

ตรงกับวันที่สิบ เดือนชุลลหิยะห์ เป็นวันเฉลิมฉลองที่เกี่ยวข้องกับ
พิธีฮัจญ์ ในวันดังกล่าวมีการละหมาดอีตลัฏฐาและมีการเชือดสัตว์พลีทาน

วันอะรอฟะฮ์

คือวันที่เก้า เดือนชุลลหิยะห์ เป็นวันร่วมชุมนุมใหญ่ของผู้ไป
ประกอบพิธีฮัจญ์ที่ทุ่งอะรอฟะฮ์ ผู้ใดไม่ได้ไปร่วมชุมนุมใหญ่ในเวลาที่กำหนดไว้
พิธีฮัจญ์ของเขาใช้ไม่ได้ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ไปประกอบพิธีฮัจญ์ ศาสนาเชيعะฮ์
ให้เขาถือศีลอด

วันตัชริกทั้งสาม

คือวันที่สิบเอ็ด สิบสอง และสิบสาม เดือนชุลลหิยะห์ เป็นวันที่
เกี่ยวข้องกับพิธีฮัจญ์ กล่าวคือ เป็นวันที่ผู้ประกอบพิธีฮัจญ์ ขว้างก้อนหิน
ที่เสาหินทั้งสามต้น และเป็นวันของการเชือดสัตว์พลีทาน

วันอาซูรอฮ์

คือวันที่สิบ เดือนมูฮัรรอหม์ เป็นวันที่ศาสนาเชيعะฮ์ให้ถือศีลอด
และได้กุศลอันยิ่งใหญ่

แนวทางปฏิบัติ (กิจกรรมที่ ๒.๑.๗ และ ๓.๓.๓)

ขอให้ดำเนินการตามแนวทางของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

อ้างถึง หนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๕/ว ๓๖๗๗ ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๕
เรื่อง โครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น “ปลูกผักรักโลก” และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องกับโครงการข้างต้น
สำนัก/กองเจ้าภาพตัวชี้วัด : กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น (กศ.)
โรงเรียน/วิทยาลัย : กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาท้องถิ่น (กสศ.)

.....

กิจกรรมที่ ๒.๑.๗

การจัดกิจกรรม Active Learning โดยให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริงในการปลูกผักปลอดสารพิษ
ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีความปลอดภัยในการบริโภค
โดยดำเนินการภายใต้โครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น “ปลูกผัก รักโลก”

ตัวชี้วัดหลักด้านที่ ๒. ด้านหลักประกันทรัพยากร

ตัวชี้วัดย่อยข้อ ๒.๑ กิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
และสร้างความมั่นคงทางอาหาร

เกณฑ์การประเมิน (รายปี) : ร้อยละ ๙๐ ของสถานศึกษา (หรือจำนวน ๑,๑๙๔ แห่ง) จัดกิจกรรม
Active Learning การปลูกผักปลอดสารพิษ

(ฐานข้อมูล : โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับประถมศึกษาขึ้นไป จำนวน ๑,๓๒๖ แห่ง)

กิจกรรมที่ ๓.๓.๓

การจัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อนภายในสถานศึกษา เพื่อเป็นต้นแบบและแหล่งเรียนรู้
ให้กับนักเรียนและครอบครัว
โดยดำเนินการภายใต้โครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น “ปลูกผัก รักโลก”

ตัวชี้วัดหลักด้านที่ ๓. ด้านหลักประกันครอบครัว

ตัวชี้วัดย่อยข้อ ๓.๓ กิจกรรมถังขยะเปียกลดโลกร้อน การคัดแยกขยะต้นทาง (3R)
การจัดการขยะหมู่บ้าน/ชุมชน

เกณฑ์การประเมิน (รายปี) : ร้อยละ ๘๐ ของสถานศึกษา (๑,๐๖๑ แห่ง) จัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน
ภายในสถานศึกษา อย่างน้อย ๑ ถัง

(ฐานข้อมูล : โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับชั้นประถมศึกษาขึ้นไป จำนวน ๑, ๓๒๖ แห่ง)

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๑๖.๓/ว ๓๖๓/๓

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง โครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น “ปลูกผักรักโลก”

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๙๓.๒/ว ๘๗๗ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น “ปลูกผักรักโลก”	จำนวน ๑ ชุด
๒. รายชื่อโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย	จำนวน ๑ ชุด
๓. แบบรายงานการดำเนินโครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น “ปลูกผักรักโลก”	จำนวน ๑ ฉบับ
๔. แบบรายงานการติดตามผลการดำเนินโครงการของจังหวัด	จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้ดำเนินการโครงการ “โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น (Local Sufficiency School : LSS)” ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นต้นมา โดยการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาใน ๕ มิติ ดังนี้ มิติที่ ๑ ด้านสังคม มิติที่ ๒ ด้านวัฒนธรรม มิติที่ ๓ ด้านเศรษฐกิจ มิติที่ ๔ ด้านสิ่งแวดล้อม และมิติที่ ๕ ด้านการเกษตร เพื่อให้โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสริมสร้างลักษณะนิสัยในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้แก่นักเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีทักษะในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการชีวิตประจำวันได้อย่างมีวิจารณญาณ บนหลักการของความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน โดยมีความรู้และคุณธรรมกำกับเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติภารกิจหน้าที่เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างสมดุล พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง นั้น

จากสถานการณ์โลกในปัจจุบัน เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความแห้งแล้ง ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) และภาวะสงครามมีผลกระทบต่อความมั่นคงด้านอาหาร ส่งผลกระทบต่อการผลิตอาหารทั่วโลก ซึ่งนำไปสู่ราคาอาหารที่เพิ่มขึ้น รวมไปถึงการขาดแคลนอาหารที่เป็นปัจจัยให้ประชากรโลกเข้าสู่ภาวะความยากจน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กไทยได้รับประทานอาหารที่ปลอดภัย มีสุขภาพแข็งแรง เติบโตสมวัย ส่งผลต่อพัฒนาการการเรียนรู้ที่ดี และเติบโตเป็นพลเมืองคุณภาพเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศชาติ จึงจัดทำโครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น “ปลูกผักรักโลก” ขึ้น โดยน้อมนำ “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานไว้มาปรับใช้ เพื่อให้โรงเรียนซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ของเด็กได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และบูรณาการ “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ไปใช้ ให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงในการปลูกผักปลอดสารพิษในโรงเรียนโดยให้ปลูกผักที่กินและกินผักที่ปลูก เป็นการปลูกฝังให้เด็กนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งเป็นการสร้างคุณลักษณะ/อุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียง และต่อยอดไปถึงการสร้างจิตสำนึก ความตระหนักในเรื่องอาหารที่ปลอดภัยต่อสุขภาพและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยไม่ใช้สารเคมีที่ส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเป้าหมายให้เด็กไทยมีสุขภาพที่ดีและได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ขององค์การสหประชาชาติ จึงขอความร่วมมือจังหวัดดำเนินการ ดังนี้

/๑. ให้องค์กร ...

๑. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา ดำเนินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา โดยดำเนินโครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น “ปลูกผักไร้โลก” ด้วยการรณรงค์ส่งเสริมให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดปลูกพืชผักสวนครัวแบบปลอดสารพิษ เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารให้กับนักเรียน สร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการพอเพียง มีทักษะชีวิต และพึ่งพาตนเองได้

๒. ให้สถานศึกษาบูรณาการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การปลูกพืชผักสวนครัวปลอดสารพิษ โดยจัดเป็นกิจกรรมเสริมในชั่วโมงเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือสังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม หรือกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ หรือชุมนุม/ชมรม ทั้งนี้ ตามความเหมาะสมและบริบทของสถานศึกษา แต่ละแห่ง โดยมุ่งให้นักเรียนมีความรู้เรื่องอาหารปลอดภัย การเพาะปลูกพืชแบบปลอดสารพิษและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก สร้างความตระหนักในเรื่องของอาหารที่ปลอดภัยต่อการบริโภค และการเพาะปลูกที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยเลือกปลูกพืชผักที่ใช้ปรุงอาหารประจำวันเป็นประจำ เช่น ผักสลัด ผักกาดขาว ผักบรอกโคลี กะหล่ำปลี ผักบุ้ง ผักคะน้า ผักกวางตุ้ง แตงกวา เป็นต้น กรณีสถานศึกษาไม่มีพื้นที่ดำเนินการ เพาะปลูก ให้พิจารณาจัดทำสวนแบบแนวตั้ง หรือปลูกในกระถาง หรือภาชนะอื่นตามความเหมาะสม

๓. ให้สถานศึกษาจัดให้มีถังขยะเปียก เพื่อใช้ประโยชน์แทนปุ๋ยเคมี

๔. ให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาดำเนินโครงการดังกล่าว รวมทั้งติดตามผลและรายงานผลให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ เพื่อจัดทำเกียรติบัตรให้แก่สถานศึกษาที่ได้ดำเนินโครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น “ปลูกผักไร้โลก” ต่อไป

รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายขจร ศรีชวโนทัย)

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น

กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาท้องถิ่น

โทร. ๐-๒๒๔๑-๕๐๐๐ ต่อ ๕๓๑๒

โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๕๐๒๑-๓ ต่อ ๒๑๘

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

สิ่งที่ส่งมาด้วย

ตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๓/ว ๓๖๗๗

ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

๑. โครงการ “โรงเรียนพอเพียงปลูกผักรักโลก”
๒. รายชื่อโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย
๓. แบบรายงานการดำเนินโครงการ “โรงเรียนพอเพียงปลูกผักรักโลก”
๔. แบบรายงานการติดตามผลการดำเนินโครงการของจังหวัด

<https://bit.ly/3NSN24C>

แนวทางปฏิบัติ (กิจกรรมที่ ๓.๓.๑ และ ๓.๓.๒)

ขอให้ดำเนินการตามแนวทางของกระทรวงมหาดไทย และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
อ้างอิง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๒๐.๒/ว ๗๒๘๙ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕
เรื่อง การขับเคลื่อนและเตรียมการทวนสอบโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย
สำนัก/กองเจ้าภาพตัวชี้วัด : กองสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น (กสว.)

กิจกรรมที่ ๓.๓.๑

การจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน
โดยดำเนินการภายใต้โครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตัวชี้วัดหลักด้านที่ ๓. ด้านหลักประกันครอบครัว
ตัวชี้วัดย่อยข้อ ๓.๓ กิจกรรมถังขยะเปียก ลดโลกร้อน การคัดแยกขยะต้นทาง (3R)
การจัดการขยะหมู่บ้าน/ชุมชน

เกณฑ์การประเมิน (รายปี) : ร้อยละ ๑๐๐ ของหมู่บ้านมีการจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน
(ฐานข้อมูล : ข้อมูลหมู่บ้านจำนวน ๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน)

กิจกรรมที่ ๓.๓.๒

การบริหารจัดการขยะอย่างเป็นระบบ หมู่บ้านมีระบบคัดแยกขยะ ๔ ประเภท
คือ ขยะทั่วไป ขยะเปียก (อินทรีย์) ขยะอันตรายชุมชน และขยะรีไซเคิลอย่างเป็นระบบ
เป็นการจัดการขยะที่ต้นทาง และลดปริมาณขยะ
โดยดำเนินการภายใต้โครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตัวชี้วัดหลักด้านที่ ๓. ด้านหลักประกันครอบครัว
ตัวชี้วัดย่อยข้อ ๓.๓ กิจกรรมถังขยะเปียก ลดโลกร้อน การคัดแยกขยะต้นทาง (3R)
การจัดการขยะหมู่บ้าน/ชุมชน

เกณฑ์การประเมิน (รายปี) : ร้อยละ ๑๐๐ ของหมู่บ้านมีการบริหารจัดการขยะอย่างเป็นระบบ
(ฐานข้อมูล : ข้อมูลหมู่บ้านจำนวน ๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน)

ด่วนที่สุด
ที่ มท ๐๘๒๐.๒/ว ๒๕๖๕

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ เขตพระนคร กทม. ๑๐๒๐๐

๓๐ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง การขับเคลื่อนและเตรียมการทวนสอบโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ประเทศไทย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

- อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๕./ว ๒๐๗๒ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๐
๒. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๕./ว ๔๘๕ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒
๓. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๒๐.๒/ว ๔๐๗๙ ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๕
๔. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๒๐.๒/ว ๒๑๖๙ ลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕
๕. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๒๐.๒/ว ๕๖๒๑ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๕
๖. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๒๐.๒/ว ๒๗๓๒ ลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๕

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๕๕๖ /๒๕๖๕ จำนวน ๑ ชุด
ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕
๒. แนวทางดำเนินการขับเคลื่อนเพื่อเตรียมรับการทวนสอบ จำนวน ๑ ชุด
ภายใต้โครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนฯ
๓. แบบรายงานตามแนวทางการขับเคลื่อนฯ จำนวน ๑ ชุด
๔. รายละเอียดโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนฯ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ กระทรวงมหาดไทยกำหนดนโยบายการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
เพื่อบรรลุเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกและการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของ
ประเทศตามนโยบายของรัฐบาล โดยขึ้นทะเบียนของโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย ตามโครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย (T-VER)
ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และให้แจ้งอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งดำเนินการ
สำรวจและเก็บข้อมูลข้อมูลถังขยะเปียกในระดับครัวเรือน โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
เป็นผู้บันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศการจัดเก็บข้อมูลถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
เพื่อรายงานกระทรวงมหาดไทยเป็นรายวันและรายเดือน รายละเอียดตามที่อ้างถึง นั้น

กระทรวงมหาดไทยขอเรียนว่า การดำเนินการรับรองปริมาณก๊าซเรือนกระจกจากโครงการ
ถังขยะเปียก ลดโลกร้อนของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย มีกระบวนการดำเนินงาน
ให้มีการทวนสอบจากผู้ประเมินภายนอก (Validation and verification Body :VVB) เพื่อทำการตรวจสอบเอกสาร
ในภาพรวมโดยผู้ประเมินภายนอกจะลงพื้นที่ในจังหวัดต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบข้อมูลการจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน
รายเดือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รวบรวมและบันทึกไว้ในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอย
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจะมีการสุ่มลงตรวจครัวเรือนที่จัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน
โดยสุ่มตรวจครัวเรือนตามข้อมูลที่บันทึกในระบบสารสนเทศฯ และอาจมีการสัมภาษณ์ครัวเรือนและผู้เกี่ยวข้อง
ในการดำเนินโครงการฯ ซึ่งคาดว่าจะการทวนสอบจากผู้ประเมินภายนอกจะดำเนินการในห้วงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๕

/ในการนี้ ...

ในการนี้ กระทรวงมหาดไทยจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อน กระทรวงมหาดไทย เพื่อกำหนดนโยบายและแนวทางเพื่อเตรียมการรับการทวนสอบจากผู้ประเมินภายนอก (Validation and verification Body :VVB) ตามโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย และได้กำหนดแนวทางดำเนินการขับเคลื่อนเพื่อเตรียมรับการทวนสอบภายใต้โครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย ให้แก่จังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

๑. การดำเนินการในระดับจังหวัด ให้คณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัด ดำเนินการขับเคลื่อนเพื่อเตรียมรับการทวนสอบภายใต้โครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย ในระดับจังหวัด โดยจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย ระดับจังหวัด โดยกำหนดเป้าหมายการดำเนินการจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อนในครัวเรือนให้ครบถ้วน ร้อยละ ๑๐๐ พร้อมทั้ง กำกับ ติดตามการดำเนินงาน และรายงานผลการขับเคลื่อนโครงการฯ ในการประชุมกรรมการจังหวัดทุกเดือน ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับประชาชน และให้คณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัดพิจารณาและประเมินความพร้อมในการทวนสอบของข้อมูลโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย ระดับจังหวัด ไปยังกระทรวงมหาดไทยตามแบบรายงานที่กำหนด (แบบรายงาน ก) ภายในวันที่ ๒๐ ของทุกเดือน ทั้งนี้ ให้รายงานการประเมินความพร้อมครั้งแรก ภายในวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๕

๒. การดำเนินการในระดับอำเภอ ให้คณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยอำเภอ ดำเนินการขับเคลื่อนเพื่อเตรียมรับการทวนสอบภายใต้โครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย ในระดับอำเภอ โดยจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย ระดับอำเภอ และกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้แก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และภาคประชาสังคมในพื้นที่ และแต่งตั้งทีมปฏิบัติการเตรียมความพร้อมสำหรับการทวนสอบ ระดับอำเภอ ในพื้นที่ตำบล โดยมีปลัดอำเภอประจำตำบลเป็นหัวหน้าทีมปฏิบัติการ เพื่อลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงานตามโครงการฯ ของทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยดำเนินการสุ่มตรวจสอบครัวเรือนในพื้นที่ที่จัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อนทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรายงานให้คณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยอำเภอตามแบบรายงานที่กำหนด (แบบรายงาน ค) เพื่อรวบรวมและรายงานคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัดตามแบบรายงานที่กำหนด (แบบรายงาน ข) ภายในวันที่ ๑๕ ของทุกเดือน รวมถึงประชาสัมพันธ์การขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย ระดับอำเภอ และสร้างการรับรู้ให้กับประชาชนในพื้นที่ โดยใช้กลไกกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ผ่านหอกระจายข่าวของตำบล/หมู่บ้าน การบูรณาการร่วมกับสื่อมวลชนภาคประชาชนในพื้นที่อำเภอ และสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media)

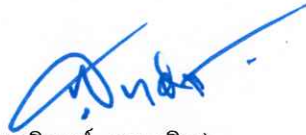
๓. การดำเนินการในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้คณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการขับเคลื่อนเพื่อเตรียมรับการทวนสอบภายใต้โครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย ในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรายงานคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเทศไทย ระดับอำเภอ ตามแบบรายงานที่กำหนด (แบบรายงาน ค) ภายในวันที่ ๓๐ ของทุกเดือน กระตุ้น และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อนในครัวเรือนที่ถูกต้อง โดยดำเนินการเชิงรุกและใช้กลยุทธ์ “เคาะประตูบ้าน (Knock Door Marketing)” ไปยังทุกครัวเรือนในเขตพื้นที่

ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชักซ้อม/ทำความเข้าใจกับครัวเรือนในพื้นที่ที่ดำเนินการจัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อน เพื่อเตรียมความพร้อมในกระบวนการสุ่มตรวจติดตามจากผู้ประเมินภายนอก โดยให้ประสานการปฏิบัติกับทีมปฏิบัติการเตรียมความพร้อมสำหรับการทวนสอบ ระดับอำเภอ

๔. ขอให้จังหวัดกำกับ ประสาน บูรณาการการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งระดับจังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้การขับเคลื่อนและเตรียมการทวนสอบโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย เป็นไปตามนโยบายและแนวทางที่กำหนด ทั้งนี้ ได้มอบหมายให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นประสานสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย และองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) ดำเนินการชักซ้อมการปฏิบัติให้แก่ผู้เกี่ยวข้องต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น

โทร ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๐๐ ต่อ ๒๑๑๒

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ Saraban@dla.go.th

แนวทางปฏิบัติ (กิจกรรมที่ ๔.๔.๒ และ ๔.๗.๑)

ขอให้ดำเนินการตามแนวทางของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

อ้างอิง หนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๕/ว ๑๓๓๓ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๖
เรื่อง การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องกับโครงการข้างต้น

สำนัก/กองเจ้าภาพตัวชี้วัด : กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น (กศ.)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ ศิลปะ วัฒนธรรม
และภูมิปัญญาท้องถิ่น (กง.ศน.)

กิจกรรมที่ ๔.๔.๒

ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน มีส่วนร่วมโดยการ “ร่วมพูดคุย ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับประโยชน์”
ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศาสนสถาน สถานศึกษา และ ๗ ภาคีเครือข่ายในพื้นที่
โดยดำเนินการภายใต้โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัดหลักด้านที่ ๔. ด้านความสามัคคี

ตัวชี้วัดย่อยข้อ ๔.๔ กิจกรรมพบปะในหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อร่วมพูดคุย ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับประโยชน์

เกณฑ์การประเมิน (รายปี) ข้อ ๔.๔.๒ : ร้อยละ ๒๐ ของหมู่บ้าน/ชุมชน (หรือจำนวน ๑๕,๐๒๘ หมู่บ้าน/ชุมชน)
ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ร่วมกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศาสนสถาน (วัด/มัสยิด/
โบสถ์คริสต์) สถานศึกษา และภาคีความร่วมมือ (๗ ภาคีเครือข่าย)
(ฐานข้อมูล : ข้อมูลหมู่บ้านจำนวน ๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน)

กิจกรรมที่ ๔.๗.๑

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดกิจกรรมภายใต้โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
ไตรมาสละอย่างน้อย ๑ ครั้ง รวม ๔ ครั้งต่อปี เช่น “กิจกรรมการให้ความรู้เรื่องหลักการ ๕ส,
การปลูกฝังเรื่องคุณธรรมจริยธรรม, การรักษาศีล ๕, และกิจกรรม ๕ส หรือ Big Cleaning Day” เป็นต้น

ตัวชี้วัดหลักด้านที่ ๔. ด้านความสามัคคี

ตัวชี้วัดย่อยข้อ ๔.๗ กิจกรรมจิตอาสา และการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์

เกณฑ์การประเมิน (รายปี) ข้อ ๔.๗.๑ : ร้อยละ ๑๐๐ ของหมู่บ้าน/ชุมชนที่ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ
(MOU) มีส่วนร่วมในกิจกรรมจิตอาสา และการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ศาสนสถาน (วัด/มัสยิด/โบสถ์คริสต์) และสถานศึกษา โดยดำเนินการภายใต้โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
(ฐานข้อมูล : ๑๕,๐๒๘ หมู่บ้าน/ชุมชนที่ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในกิจกรรมที่ ๔.๔.๒)

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย (เชิงปริมาณ)				
	ไตรมาสที่ ๑	ไตรมาสที่ ๒	ไตรมาสที่ ๓	ไตรมาสที่ ๔	รวม
กิจกรรมที่ ๔.๔.๒	ร้อยละ ๒๐ ของหมู่บ้าน/ชุมชน (จำนวน ๑๕,๐๒๘ หมู่บ้าน)				
กิจกรรมที่ ๔.๗.๑	ร้อยละ ๑๐๐ ของหมู่บ้าน/ชุมชนที่ร่วมลงนาม ๔.๔.๒ (จำนวน ๑๕,๐๒๘ หมู่บ้าน)				
	มีส่วนร่วม ในกิจกรรม (อย่างน้อย ๑ ครั้ง)	มีส่วนร่วม ในกิจกรรม (อย่างน้อย ๑ ครั้ง)	มีส่วนร่วม ในกิจกรรม (อย่างน้อย ๑ ครั้ง)	มีส่วนร่วม ในกิจกรรม (อย่างน้อย ๑ ครั้ง)	มีส่วนร่วม ในกิจกรรม (อย่างน้อย ๔ ครั้ง)

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย (เชิงคุณภาพ)				
	ไตรมาสที่ ๑	ไตรมาสที่ ๒	ไตรมาสที่ ๓	ไตรมาสที่ ๔	รวม
กิจกรรมที่ ๔.๔.๒	ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน (จำนวน ๑๕,๐๒๘ หมู่บ้าน) มีส่วนร่วมโดยการ “ร่วมพูดคุย ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับประโยชน์” ในคณะกรรมการ ๕๓ ของแต่ละศาสนสถาน				
กิจกรรมที่ ๔.๗.๑	ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน (จำนวน ๑๕,๐๒๘ หมู่บ้าน) มีส่วนร่วมในกิจกรรมจิตอาสา จิตสาธารณะ, กิจกรรมการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ กิจกรรมการให้ความรู้เรื่องหลักการ ๕๓ และการคัดแยกขยะจากต้นทางอย่างถูกต้อง, การปลูกฝังเรื่องคุณธรรมจริยธรรม, การฝึกปฏิบัติในการรักษา ๕ สี ๘ สี ๑๐, และกิจกรรม ๕๓ หรือ Big Cleaning Day เป็นต้น				

	ผังการปฏิบัติงานเรื่อง : การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายใต้บันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพื่อดำเนินงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)	
	กอง : กองส่งเสริมและพัฒนากิจการศึกษาท้องถิ่น กลุ่มงาน : กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ ศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น	
	หนังสือ : ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๕/ว ๑๓๓๓ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๖	
	วันที่เริ่มใช้ : กรกฎาคม ๒๕๖๖	แก้ไขครั้งที่ : ๑ (พฤศจิกายน ๒๕๖๖)

กระบวนการ : การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข **ระดับจังหวัด**

กระบวนการย่อย : ส่งเสริม สนับสนุน นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่วนราชการ/หน่วยงานภาคีความร่วมมือ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

ตัวชี้วัดที่สำคัญของกระบวนการ :

ตัวชี้วัดที่ ๑ : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลงนามบันทึกข้อตกลง (MOU) ร่วมกับศาสนสถาน สถานศึกษา และภาคีความร่วมมือในระดับพื้นที่ (๗ ภาคีเครือข่าย) ภายในเดือนธันวาคม ๒๕๖๖

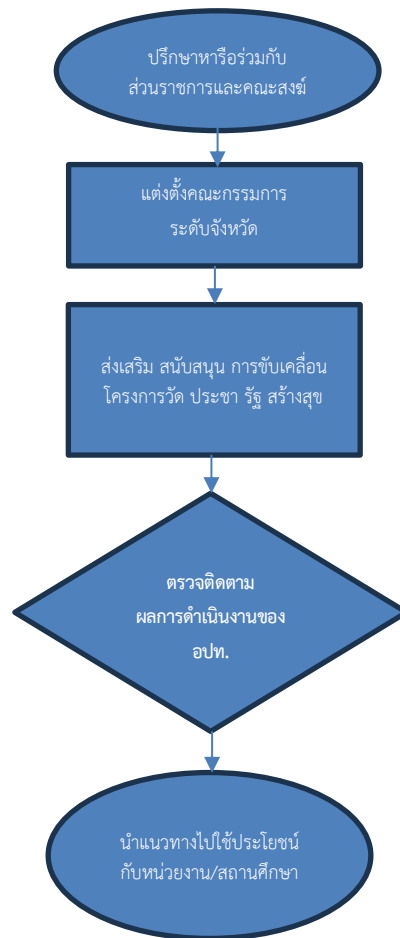
ตัวชี้วัดที่ ๒ : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับศาสนสถาน สถานศึกษา และภาคีความร่วมมือในระดับพื้นที่ ร่วมกันพัฒนาวัดให้ผ่านเกณฑ์การประเมินของโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๐

ระดับที่ ๑ : มุ่งสู่มาตรฐาน (เป้าหมาย ๒๐,๐๐๐ วัด)

ระดับที่ ๒ : มาตรฐานดี (เป้าหมาย ๑๐,๐๐๐ วัด)

ระดับที่ ๓ : มาตรฐานดีเด่น (เป้าหมาย ๕,๐๐๐ วัด)

ระดับที่ ๔ : มาตรฐานดีเยี่ยม (เป้าหมาย ๓,๐๐๐ วัด)

ปรึกษาหารือ
ร่วมกับส่วนราชการ
และคณะสงฆ์

แต่งตั้ง
คณะกรรมการ
ระดับจังหวัด

ส่งเสริม สนับสนุน
การขับเคลื่อน
โครงการวัด ประชา
รัฐ สร้างสุข

ตรวจติดตาม
ผลการดำเนินงาน
ขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น

นำแนวทาง
ไปใช้ประโยชน์
กับหน่วยงาน/
สถานศึกษา

SDGs เป้าหมายที่ 17 : ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnership for the Goals)

	ผังการปฏิบัติงานเรื่อง : การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายใต้บันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพื่อดำเนินงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)		
	กอง : กองส่งเสริมและพัฒนากิจการศึกษาท้องถิ่น กลุ่มงาน : กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ ศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น		
	หนังสือ : ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๕/ว ๑๓๓๓ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๖		
	วันที่เริ่มใช้ : กรกฎาคม ๒๕๖๖	แก้ไขครั้งที่ : ๑ (พฤศจิกายน ๒๕๖๖)	

กระบวนการ : การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กระบวนการย่อย : ขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ “๑ อปท. ๒ ศาสนสถาน ๒ สถานศึกษา และภาคีความร่วมมือในระดับพื้นที่ของแต่ละตำบล”

ตัวชี้วัดที่สำคัญของกระบวนการ :

ตัวชี้วัดที่ ๑ : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลงนามบันทึกข้อตกลง (MOU) ร่วมกับศาสนสถาน สถานศึกษา และภาคีความร่วมมือในระดับพื้นที่ (๗ ภาคีเครือข่าย) ภายในเดือนธันวาคม ๒๕๖๖

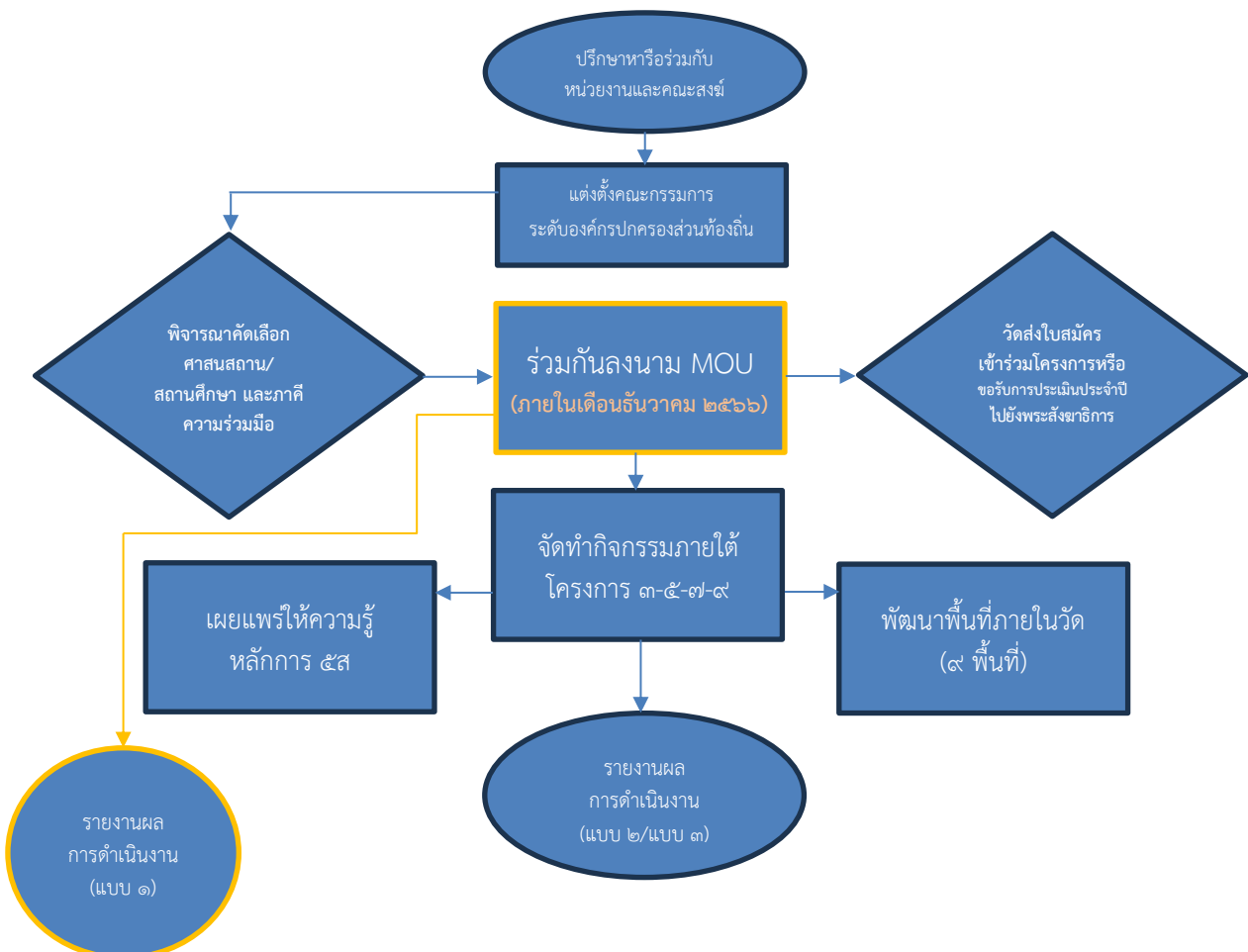
ตัวชี้วัดที่ ๒ : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับศาสนสถาน สถานศึกษา และภาคีความร่วมมือในระดับพื้นที่ร่วมกันพัฒนาวัดให้ผ่านเกณฑ์การประเมินของโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๐

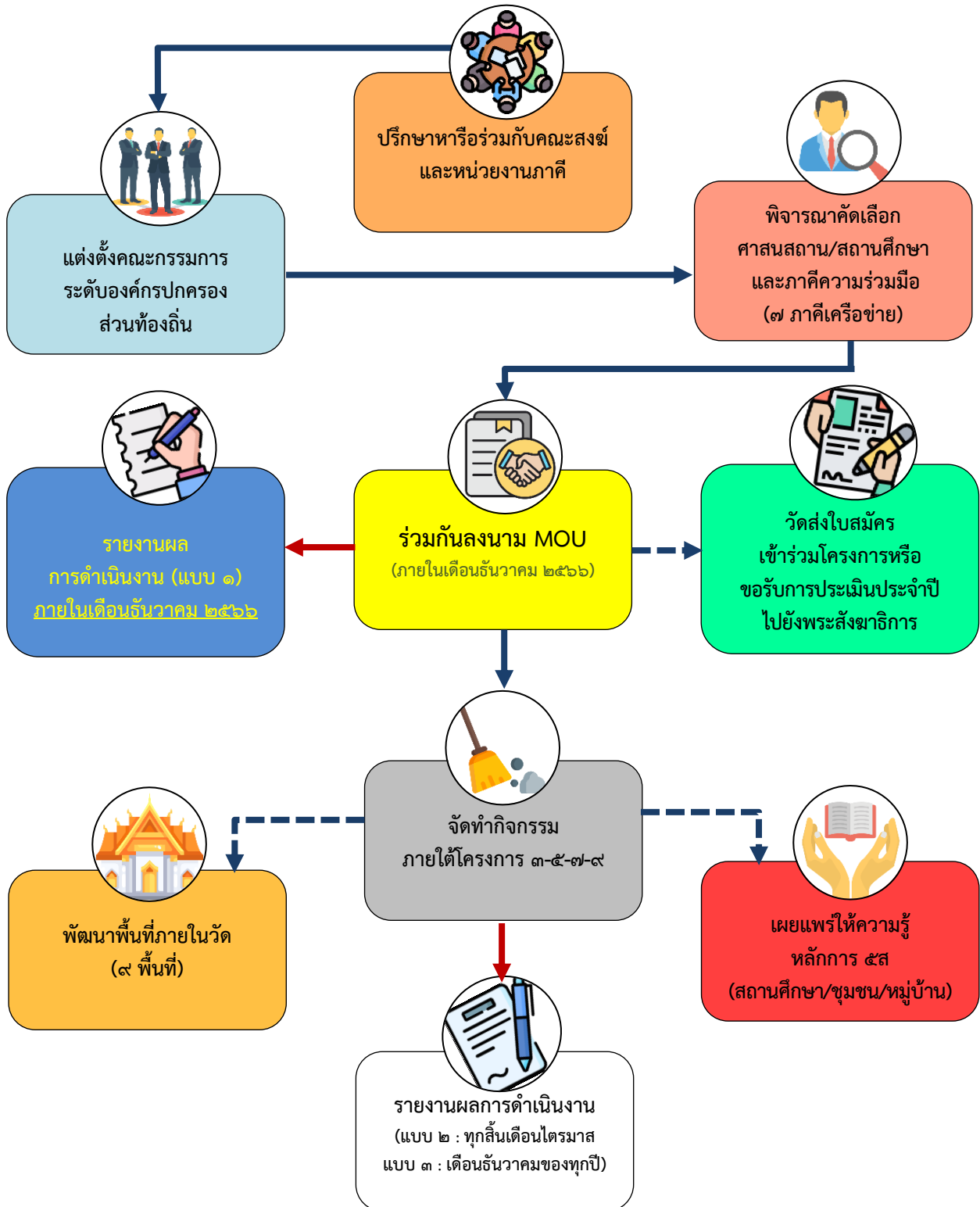
ระดับที่ ๑ : มุ่งสู่มาตรฐาน (เป้าหมาย ๒๐,๐๐๐ วัด)

ระดับที่ ๒ : มาตรฐานดี (เป้าหมาย ๑๐,๐๐๐ วัด)

ระดับที่ ๓ : มาตรฐานดีเด่น (เป้าหมาย ๕,๐๐๐ วัด)

ระดับที่ ๔ : มาตรฐานดีเยี่ยม (เป้าหมาย ๓,๐๐๐ วัด)

คำอธิบายผังการปฏิบัติงาน (Flow chart)
เรื่อง การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
ภายใต้บันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพื่อดำเนินงาน
โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ระดับจังหวัด

๑. แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ระดับจังหวัด เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานและให้คำปรึกษาแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ คณะกรรมการฯ อาจแต่งตั้ง คณะกรรมการที่ปรึกษาและคณะทำงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานได้ตามที่เห็นสมควร
๒. ส่งเสริม สนับสนุน นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่วนราชการ/หน่วยงานภาคีความร่วมมือ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เช่น การประชาสัมพันธ์ และผลักดันการสร้างภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาพื้นที่ ด้านความปลอดภัยของเด็ก เยาวชน นักเรียน นักศึกษา ประชาชน และด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างเป็นกลยุธมิตรในแต่ละระดับ
๓. ติดตามการดำเนินงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามแนวทาง ๓-๕-๗-๙ และรวบรวมแบบรายงานพร้อมทั้งสรุปผลการดำเนินงานตามระยะเวลาที่กำหนดให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ
๔. นำผลการดำเนินงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ไปใช้ประโยชน์ เช่น การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่หลักการพัฒนาวัด ศาสนสถาน ตามแนวทาง ๓-๕-๗-๙ ผ่านทางเว็บไซต์และสื่อสังคมออนไลน์ของหน่วยงาน หรือประชาสัมพันธ์ในรูปแบบเอกสารวิชาการต่าง ๆ

ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปจ./เทศบาล/อบต.)

๑. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานร่วมกับภาคีความร่วมมือ และให้คำปรึกษากับคณะสงฆ์ วัด/ศาสนสถาน สถานศึกษา (โรงเรียน/วิทยาลัย/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) ประชาชน/ชุมชน/หมู่บ้าน และภาคีเครือข่ายอื่นในระดับพื้นที่ ซึ่งคณะกรรมการฯ ประกอบด้วย คณะกรรมการที่ปรึกษา และคณะกรรมการอำนวยการ ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพิจารณาองค์ประกอบและตำแหน่งของคณะกรรมการฯ รวมถึงแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานได้ตามที่เห็นสมควร
๒. ขอคำปรึกษาจากคณะกรรมการที่ปรึกษาและพิจารณาคัดเลือกวัดที่เหมาะสมเข้าร่วมโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เพื่อร่วมกันปรับปรุงพัฒนาวัดให้ได้มาตรฐานตามแนวทางของโครงการ และพัฒนาเป็นวัดต้นแบบในระดับพื้นที่ (ตำบล/อำเภอ/จังหวัด/ภาค/หน) โดยขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จับคู่ร่วมกับวัดหรือศาสนสถาน “อย่างน้อย ๒ ศาสนสถาน” เว้นแต่พื้นที่ใดไม่มีวัดหรือศาสนสถานตั้งอยู่ในพื้นที่ หรือมีวัดหรือศาสนสถานเพียงแห่งเดียว หรือประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอื่นก็ให้พิจารณาคัดเลือก ศาสนสถานของศาสนาอื่นในพื้นที่เพื่อจับคู่ร่วมกันพัฒนาศาสนสถานในรูปแบบคู่ขนานโดยไม่ต้องสมัครเข้าร่วมโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ของมหาเถรสมาคม และให้น้อมนำแนวทางของโครงการมาปรับใช้ให้สอดคล้องตามหลักของศาสนานั้นโดยไม่ขัดต่อหลักการปฏิบัติของศาสนิกชน และขอให้รายงานให้จังหวัดทราบด้วย
๓. พิจารณาคัดเลือกสถานศึกษา (โรงเรียน/วิทยาลัย/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) ในสังกัด (ถ้ามี) หรือสถานศึกษาสังกัดอื่นในเขตพื้นที่ “อย่างน้อย ๒ สถานศึกษา” เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินงานร่วมกับภาคีความร่วมมือและภาคีเครือข่ายอื่นในพื้นที่ในรูปแบบ “๑ อปท. ๒ ศาสนสถาน ๒ สถานศึกษา และภาคีความร่วมมือในระดับพื้นที่ของแต่ละตำบล”

๔. ดำเนินการจัดให้มีพิธีหรือการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัด ศาสนสถาน สถานศึกษา ชุมชน/หมู่บ้าน และภาคีความร่วมมือในระดับพื้นที่ให้แล้วเสร็จภายในเดือนกันยายน ๒๕๖๖ เพื่อประกาศเจตนารมณ์ที่จะขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ในระดับปฏิบัติการเชิงพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และร่วมกันพัฒนาวัด ศาสนสถาน สถานศึกษา (โรงเรียน/วิทยาลัย/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) ประชาชน/ชุมชน/หมู่บ้าน และภาคีความร่วมมือในระดับพื้นที่ โดยใช้กลไก ๓-๕-๗-๙ ของโครงการเป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ของแต่ละตำบล โดยคำนึงถึงหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตามหลัก “บวร” และ ๗ ภาคีเครือข่ายในระดับพื้นที่ตำบล ได้แก่ ภาครัฐ ภาคศาสนา ภาควิชาการ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม และภาคสื่อสารมวลชน ซึ่งสอดคล้องตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป้าหมายที่ ๑๗ ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnership for the Goals)

๕. ประสานวัดที่จับคู่ร่วมกันส่งใบสมัครเข้าร่วมโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ได้ที่ พระเลขานุการเจ้าคณะตำบล ไปยังพระเลขานุการเจ้าคณะอำเภอ และพระเลขานุการเจ้าคณะจังหวัด ตามลำดับขั้น

๖. ดำเนินการจัดทำโครงการ/กิจกรรมภายใต้ขอบเขตของบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ โดยคำนึงถึงหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตามหลัก “บวร” และ ๗ ภาคีเครือข่ายในระดับพื้นที่ตำบล และมอบหมายเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำภาพกิจกรรมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ลงใน Page Facebook : 1 ท้องถิ่น 1 ศาสนสถาน ประชา รัฐ สร้างสุข เว็บไซต์และสื่อสังคมออนไลน์ของหน่วยงาน หรือประชาสัมพันธ์ในรูปแบบเอกสารวิชาการต่าง ๆ โดยขอความร่วมมือจัดทำโครงการ/กิจกรรมอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

๖.๑ อบรมให้ความรู้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการ/พนักงานส่วนท้องถิ่น
ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา (โรงเรียน/วิทยาลัย/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก)
ตลอดจนผู้ปกครองและประชาชนในพื้นที่ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในวิธีการและหลักการพัฒนาด้วยแนวทาง
๕ส อย่างลึกซึ้ง สามารถเกื้อหนุนและพัฒนาวัด/ศาสนสถาน ประชาชน/ชุมชน/หมู่บ้าน และสถานศึกษา
(โรงเรียน/วิทยาลัย/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) อย่างได้ผลและเป็นรูปธรรม พร้อมทั้งปลูกฝังเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม
ที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตและสามารถนำมาปรับใช้ให้มีความสุขได้อย่างยั่งยืน อาทิ การปลูกฝังและฝึกปฏิบัติ
ในเรื่องการรักษาสิ่งแวดล้อม ๕, หลักศรัทธา ๖ ประการ และหลักปฏิบัติที่สำคัญ ๕ ประการ เป็นต้น ทั้งนี้ อาจกำหนด
จัดกิจกรรมการให้ความรู้ในภาคเช้าก่อนการทำกิจกรรม Big Cleaning Day เป็นต้น

๖.๒ ร่วมกันดำเนินการพัฒนาพื้นที่ภายในวัดอย่างน้อย ๙ พื้นที่ โดยการจัดกิจกรรม ๕ส และกิจกรรม Big Cleaning Day ซึ่งอาจกำหนดจัดทำกิจกรรมในวันพระขึ้น ๑๕ ค่ำ, วันสำคัญทางศาสนา, วันสำคัญของชาติ, วันสำคัญในพื้นที่ หรือวันสำคัญอื่นตามที่เห็นสมควร เพื่อสร้างความตระหนักรู้ในเรื่องของจิตอาสา จิตสาธารณะ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตามหลัก “บวร” และ ๗ ภาคีเครือข่ายในระดับพื้นที่ตำบล ที่ทุกภาคส่วนต้องมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบร่วมกันต่อส่วนรวมในการใช้ประโยชน์จากสิ่งของและพื้นที่สาธารณะ

๗. รายงานผลการดำเนินงานให้จังหวัดทราบตามหัวระยะเวลาที่กำหนด ดังนี้

๗.๑ แบบรายงาน ๑ (รายเดือน) การลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ MOU

- เป้าหมายคือ อปท. จำนวน ๗,๗๔๙ แห่ง ลงนาม MOU ภายในเดือนธันวาคม ๒๕๖๖
- รายงานข้อมูลในระบบข้อมูลกลางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (INFO)

หลังจากเสร็จสิ้นการลงนาม พร้อมทั้งส่งไฟล์ MOU (File PDF) ให้จังหวัดทราบเพื่อรวบรวมส่งให้ สก. ทราบต่อไป

๗.๒ แบบรายงาน ๒ (รายไตรมาส) ข้อมูลการจัดกิจกรรม/โครงการ

- เป้าหมายคือ อปท. จัดกิจกรรมอย่างน้อยไตรมาสละ ๑ ครั้ง รวม ๔ ครั้งต่อปีงบประมาณ
- รายงานข้อมูลในระบบข้อมูลกลางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (INFO)

หลังจากเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรม

๗.๓ แบบรายงาน ๓ (รายงานประจำปี) ผลการดำเนินงานในภาพรวม

- เป้าหมายคือ อปท. จำนวน ๗,๗๔๙ แห่ง ส่งแบบรายงานภายในเดือนธันวาคมของทุกปี
- รายงานผลการดำเนินงาน *หลังจากเสร็จสิ้นการตรวจประเมินจากคณะสงฆ์* พร้อมทั้งส่งไฟล์แบบรายงาน (File PDF) ให้จังหวัดทราบเพื่อรวบรวมส่งให้ สส. ทราบต่อไป

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๑๖.๕/ว ๑๓๓๓

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๙

มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๕/ว ๘๐๑ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

จำนวน ๑ ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้เชิญท้องถิ่นจังหวัด ท้องถิ่นอำเภอ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด เข้าร่วมรับชมการถ่ายทอดสดในพิธีมอบโล่รางวัล พัดเกียรติยศ และเกียรติบัตรวัดต้นแบบ ระดับหนึ่ง ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ พิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพื่อดำเนินงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข รับฟังการบรรยายพิเศษ เรื่อง “บทบาทและความร่วมมือของกระทรวงมหาดไทยกับกิจการพระพุทธศาสนา” และการประชุมชี้แจงแผนยุทธศาสตร์โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ในรูปแบบออนไลน์ เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ณ วัดพระพุทธแสงธรรม ตำบลหนองนาถ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นโครงการภายใต้คณะกรรมการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ฝ่ายสาธารณูปการ ของมหาเถรสมาคม นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้ว เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ของมหาเถรสมาคม เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและมีแนวทางการบูรณาการความร่วมมือร่วมกับส่วนราชการ/หน่วยงานในส่วนภูมิภาค และภาคีความร่วมมือในระดับพื้นที่ เพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการตามแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และรายงานผลการดำเนินงานตามห้วงระยะเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย โดยสามารถดาวน์โหลดได้ที่ QR Code ท้ายหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายจรัส ศรีชวนะ)

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น

กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ ศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๐๐ ต่อ ๕๓๓๗

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

ผู้ประสานงาน ว่าที่ร้อยตรี ไอยศุรย์ บุญมงคลโชค โทร. ๐๘ ๙๒๕ ๒๘๗๖

รายละเอียดการบูรณาการตัวชี้วัด

โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ขยายผลสู่ หมู่บ้านศีลธรรม”

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก (สถ.)

“เจ้าภาพตัวชี้วัดหลัก ๔ ด้าน ๕ ตัวชี้วัดย่อย ๗ กิจกรรม”

๑๗ ต.ค. ๖๖

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	ตัวชี้วัดย่อย	กิจกรรม	เกณฑ์ประเมิน	โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่	หน่วยงานรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น	SDG	ฐานข้อมูล
						หลัก	สนับสนุน			
๑	ตัวชี้วัดด้านหลักประกันชีวิต หมายถึง กิจกรรมที่นำหลักทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่ทำร้ายผู้อื่น	๑.๑ กิจกรรมทางศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรม	๑.๑.๒ การส่งเสริมสนับสนุน การศึกษาแก่เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา อย่างสม่ำเสมอ ประพฤติตนตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ	ร้อยละ ๑๐๐ ของสถานศึกษาในสังกัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีการจัดกิจกรรมหรือเข้าร่วมกิจกรรม อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง	บูรณาการ ร่วมกับการ จัดกิจกรรม การเรียน การสอนของ โรงเรียน/วิทยาลัย และ กิจกรรม การ จัด ประสพการ ณ์การ เรียนรู้ ของ ศูนย์ พัฒนาเด็ก เล็ก	สถ.	สป. ปค. พช.	ศธ. พศ.	ข้อ ๔ ข้อ ๑๐	สถานศึกษาสังกัด อบท. จำนวน ๑๙,๙๗๐ แห่ง
๒	ตัวชี้วัดด้านหลักประกันทรัพย์สิน หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพ สร้างรายได้ ภายในครัวเรือน ให้สามารถ	๒.๑ กิจกรรมส่งเสริมการ ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจ พอเพียง และ สร้างความมั่นคงทางอาหาร	๒.๑.๗ จัดกิจกรรม Active Learning ให้ นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง ในการปลูกผักปลอดสารพิษที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม และมีความปลอดภัยในการบริโภค	สถานศึกษาร้อยละ ๙๐ จัดกิจกรรม Active Learning	โครงการ โรงเรียนพอเพียง ท้องถิ่น “ปลูกผัก รักโลก”	สถ.	สป. ปค. พช.	ศธ.	ข้อ ๔ ข้อ ๑๐	โรงเรียนสังกัด อบท. ชั้นประถมศึกษาขึ้นไป จำนวน ๑,๓๒๖ แห่ง

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	ตัวชี้วัดย่อย	กิจกรรม	เกณฑ์ประเมิน	โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่	หน่วยงานรับผิดชอบ ของ กระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น	SDG	ฐานข้อมูล
						หลัก	สนับสนุน			
	พึ่งตนเองได้ โดยการน้อมนำ หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการ ดำเนินชีวิต									
๓	ตัวชี้วัดด้าน หลักประกัน ครอบครั หมายถึง กิจกรรมที่ เสริมสร้างความ อบอุ่นให้สมาชิก ในครัวเรือน และ หมู่บ้าน/ชุมชน และเสริมสร้างสุข ภาวะที่ดีใน ครัวเรือน	๓. ๓ กิจกรร ม ถึงขยะเปียกกลด โลกร้อน การคัด แยกขยะต้นทาง (๓R) การจัดการ ขยะหมู่บ้าน/ ชุมชน	๓.๓.๑ การจัดทำถังขยะ เปียกลดโลกร้อน	ร้อยละ ๑๐๐ ของ หมู่บ้านมีการจัดทำถัง ขยะเปียกลดโลกร้อน	โครงการถัง ขยะเปียก ลดโลกร้อน ขององค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น	สถ.	สป. ปค. พช..	ทส.	ข้อ ๑๓,๑๔, ๑๕	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน
			๓.๓.๒ การบริหาร จัดการขยะอย่างเป็น ระบบ หมู่บ้านมีระบบ คัดแยกขยะ ๔ ประเภท คือ ขยะทั่วไป ขยะเปียก (อินทรีย์) ขยะอันตราย ชุมชน ขยะรีไซเคิล อย่างเป็นระบบ เป็นการ จัดการขยะที่ต้นทาง ลดปริมาณขยะ	ร้อยละ ๑๐๐ ของ หมู่บ้านมีการบริหาร จัดการขยะอย่างเป็น ระบบ	โครงการถัง ขยะเปียก ลดโลกร้อน ขององค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น	สถ.	สป ปค พช.	ทส.	ข้อ ๑๓,๑๔, ๑๕	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน
			๓.๓.๓ การจัดทำถังขยะ เปียกลดโลกร้อนภายใน สถานศึกษา เพื่อเป็น ต้นแบบและแหล่งเรียนรู้ ให้กับนักเรียนและ ครอบครัว	ร้อยละ ๘๐ ของ สถานศึกษา (หรือ ๑,๐๖๑ แห่ง) จัดทำ ถังขยะเปียก ลดโลกร้อน ภายในสถานศึกษา อย่างน้อย ๑ ถัง	โครงการ โรงเรียน พอเพียง ท้องถิ่น “ปลูกผัก รักโลก”	สถ.	สป ปค พช.	ทส. ศธ.	ข้อ ๑๓,๑๔, ๑๕	โรงเรียนสังกัด อบท. ชั้นประถมศึกษาขึ้นไป จำนวน ๑,๓๒๖ แห่ง

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	ตัวชี้วัดย่อย	กิจกรรม	เกณฑ์ประเมิน	โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่	หน่วยงานรับผิดชอบ ของ กระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น	SDG	ฐานข้อมูล
						หลัก	สนับสนุน			
๔	ตัวชี้วัดด้านความ สามัคคี หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริม การสร้าง ความสามัคคี ปรองดอง ช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน ภายในชุมชน โดยยึดประโยชน์ ของส่วนรวม เป็นที่ตั้ง	๔.๔ กิจกรรม พบปะในหมู่บ้าน ชุมชน เพื่อร่วม พูดคุย ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับ ประโยชน์	๔.๔.๒ ประชาชน ในหมู่บ้าน/ชุมชน มีส่วนร่วมโดยการ “ร่วมพูดคุย ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับ ประโยชน์” ร่วมกับ อปท. ศาสนสถาน (วัด/มัสยิด) และ สถานศึกษา และ ๗ ภาศึเครือข่ายในพื้นที่ ภายใต้โครงการ วัด ประชา รัฐ สร้างสุข เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	ร้อยละ ๒๐ ของ หมู่บ้าน/ชุมชน ร่วม ลงนามบันทึกข้อตกลง ความร่วมมือ (MOU) ร่วมกับ อปท. ศาสนสถาน (วัด/มัสยิด) และ สถานศึกษา	บ้ ้น ที่ ก ข้อตกลง คว าม ร่วมมือเพื่อ ดำเนินงาน โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ระยะ ๕ ปี (พ . ศ . ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)	สถ.	สป. ปค. พช.	ศธ. พศ.	ข้อ ๑๐,๑๖	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน
		๔.๗ กิจกรรม จิตอาสา และ การบำเพ็ญ สาธารณ ประโยชน์	๔.๗.๑ อปท. จัดกิจกรรม ภายใต้โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เพื่อการ พัฒนาที่ยั่งยืน อย่างน้อย ๔ ครั้งต่อปี เช่น “กิจกรรมการให้ ความรู้เรื่องหลักการ ๕ส, การปลูกฝังเรื่อง คุณธรรม/จริยธรรม, การรักษาสิ่งแวดล้อม ๕, และ กิจกรรม ๕ส หรือ Big Cleaning Day” เป็นต้น	ร้อยละ ๑๐๐ ของ หมู่บ้าน/ชุมชนที่ร่วม ลงนามบันทึกข้อตกลง ความร่วมมือ (MOU) มีส่วนร่วมในกิจกรรม จิตอาสา และการบำเพ็ญ สาธารณประโยชน์ ร่วมกับ อปท. ศาสนสถาน (วัด/มัสยิด) และ สถานศึกษา ภายใต้ โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เพื่อการพัฒนา ที่ยั่งยืน	บ้ ้น ที่ ก ข้อตกลง คว าม ร่วมมือเพื่อ ดำเนินงาน โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ระยะ ๕ ปี (พ . ศ . ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)	สถ.	สป พช สถ	ศธ. พศ.	ข้อ ๑๐,๑๖	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน
๕	ตัวชี้วัดด้านความ มั่นคงปลอดภัย					สถ. (ไม่มี)				

แนวทางการดำเนินงาน

Quick Win

“หมู่บ้านรักษาศีล 5 ขยายผล สู่หมู่บ้านศีลธรรม”

- ชักซ้อมแนวทางการขับเคลื่อนโครงการฯ ในระดับ อปท. และสถานศึกษาในสังกัด
- จัดทำระบบการรายงาน ติดตาม และประเมินผลคู่ขนานกับระบบรายงานของ ปค.

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ภายใต้ 3 โครงการ (7 กิจกรรม)

สถ. บุรณการตัวชี้วัด (KPIs) ที่อยู่ในความรับผิดชอบ
ของ สถ. ในระดับพื้นที่ อปท. และสถานศึกษาในสังกัด
(โรงเรียน/วิทยาลัย/ศพด.)

- โครงการที่ 1 โครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น “ปลูกผัก รักซ์โลก”
- โครงการที่ 2 โครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนของ อปท.
- โครงการที่ 3 โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

แนวทางการดำเนินงาน

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (ต่อ)

KPI 1 ด้านหลักประกันของชีวิต

- กิจกรรมที่ 1 (1.1.2)

KPI 2 ด้านหลักประกันทรัพยากร

- กิจกรรมที่ 2 (2.1.7)

KPI 3 ด้านหลักประกันครอบครัว

- กิจกรรมที่ 3 (3.3.1)
- กิจกรรมที่ 4 (3.3.2)
- กิจกรรมที่ 5 (3.3.3)

KPI 4 ด้านความสามัคคี

- กิจกรรมที่ 6 (4.4.2)
- กิจกรรมที่ 7 (4.7.1)

KPI 5 ด้านความมั่นคงปลอดภัย

“หมู่บ้านรักษาศีล 5
ขยายผล สู่หมู่บ้านศีลธรรม”

7 กิจกรรม 7 ตัวชี้วัด

รายละเอียดการบูรณาการตัวชี้วัดโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ (รวมทุกกิจกรรม)

“ตัวชี้วัดหลัก ๕ ด้าน ๒๐ ตัวชี้วัดย่อย ๔๙ กิจกรรม”

๑๗ ต.ค. ๖๖

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	ตัวชี้วัดย่อย	กิจกรรม	เกณฑ์ประเมิน	โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่	หน่วยงานรับผิดชอบ ของ กระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น	SDG	ฐานข้อมูล
						หลัก	สนับสนุน			
๑	ตัวชี้วัดด้านหลักประกันชีวิต หมายถึง กิจกรรมที่นำหลักทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม มา ปรับใช้ในการ ดำเนินชีวิต โดย ไม่เบียดเบียน ผู้อื่น ไม่ทำร้าย ผู้อื่น	๑.๑ กิจกรรมทางศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรม	๑.๑.๑ การส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนาในหมู่บ้าน มีการจัดกิจกรรมทางศาสนาเป็นประจำตามความศรัทธา ความเชื่อ ของคนในหมู่บ้าน เพื่อเป็นการสร้างที่ยึดเหนี่ยวจิตใจให้กับคนในหมู่บ้าน	ร้อยละ ๘๐ ของหมู่บ้าน มีการจัดกิจกรรม อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง	โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งหมู่บ้านยั่งยืน (Sustainable Village) เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา	ปค.	สถ สป พช	พศ.	ข้อ ๑๖	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน
			๑.๑.๒ การส่งเสริมสนับสนุน การศึกษาแก่เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา อย่างสม่ำเสมอ ประพฤติตนตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ	ร้อยละ ๑๐๐ ของสถานศึกษาในสังกัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีการจัดกิจกรรมหรือเข้าร่วมกิจกรรม อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง	บูรณาการร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน/วิทยาลัย และ กิจกรรมการจิตอาสา	สถ.	สป ปค พช	ศธ. พศ.	ข้อ ๔ ข้อ ๑๐	สถานศึกษาสังกัดอปท. จำนวน ๑๙,๙๗๐ แห่ง

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	ตัวชี้วัดย่อย	กิจกรรม	เกณฑ์ประเมิน	โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่	หน่วยงานรับผิดชอบ ของ กระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น	SDG	ฐานข้อมูล
						หลัก	สนับสนุน			
					แผนการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
			๑.๑.๓ มีการสนับสนุนหรือมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น การอนุรักษ์ภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือสามารถถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น	ร้อยละ ๑๐๐ ของหมู่บ้านมีการจัดกิจกรรมอย่างน้อย ๑ ครั้ง/ปี	โครงการหมู่บ้านแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง (หมู่บ้านอยู่เย็น)	ปค.	สป สธ พช	วธ. พศ.	ข้อ ๓ ข้อ ๑๖	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน
			๑.๑.๔ บูรณาการร่วมกันในการเสริมสร้างให้คนไทยในสังคมมีจิตใจที่เป็นบุญเป็นกุศล เลื่อมใสในศาสนา มีวัตรปฏิบัติ ในการที่จะลด ละ การทำบาปอกุศล การทำสิ่งไม่ดีไม่งาม และเพิ่มพูนในการทำความดี ทำบุญ ทำกุศล ช่วยกันดูแลสังคม การหาเลี้ยงชีพของประชาชน เพื่อที่จะนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนและเสริมสร้างให้คนพึ่งพาตนเองได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ร้อยละ ๑๐๐ ของหมู่บ้านมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้สมาชิกในหมู่บ้าน ลด ละ เลิก การทำบาป และ ส่งเสริมการทำความดีอย่างน้อย ๑ ครั้ง/ปี	บันทึกข้อตกลงความร่วมมือบทบาทในการเกื้อหนุนระหว่างวัดชุมชนให้มีความสุขอย่างยั่งยืน	สป.	ปค พช สธ	พศ. สสส.	ข้อ ๑๖	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	ตัวชี้วัดย่อย	กิจกรรม	เกณฑ์ประเมิน	โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่	หน่วยงานรับผิดชอบ ของ กระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น	SDG	ฐานข้อมูล
						หลัก	สนับสนุน			
		๑.๒ กิจกรรม เทิดทูนสถาบัน หลักของชาติ	๑.๒.๑ การจัดกิจกรรม เทิดทูนสถาบันใน หมู่บ้านมีการจัด กิจกรรมเพื่อแสดงออก ถึงความจงรักภักดีต่อ สถาบันพระมหากษัตริย์ รวมถึงการน้อมนำ ศาสตร์พระราชและ แนวทางการพัฒนาตาม พระราชดำริมาใช้	ร้อยละ ๘๐ ของหมู่บ้าน มีการจัดกิจกรรมเทิดทูน สถาบัน อย่างน้อยเดือน ละ ๑ ครั้ง	โครงการ หนึ่งตำบล หนึ่งหมู่บ้าน ยั่งยืน (Sustainabl e Village) เพื่อเฉลิม พระเกียรติ สมเด็จพระ เจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริ วัณ ณี วรี นาเรรัตนราช กัญญา	ปค.	สป พช สธ	วธ. สำนักนายกฯ	ข้อ ๑๖	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน
		๑.๓ กิจกรรมการ ส่งเสริมการ ปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข	๑.๓.๑ การส่งเสริมการ ปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยให้ ประชาชนมีส่วนร่วมใน การปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข	ร้อยละ ๘๐ ของหมู่บ้าน มีการเปิดโอกาสให้ ประชาชนในหมู่บ้านร่วม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือดำเนินการอื่นใดที่ แสดงออกถึงการ ดำเนินการตามหลัก ประชาธิปไตย อย่างน้อย เดือนละ ๑ ครั้ง	โครงการ หนึ่งตำบล หนึ่งหมู่บ้าน ยั่งยืน (Sustainabl e Village) เพื่อเฉลิม พระเกียรติ สมเด็จพระ เจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริ วัณ ณี วรี นาเรรัตนราช กัญญา	ปค.	สป พช สธ	สำนักนายกฯ	ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๖	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	ตัวชี้วัดย่อย	กิจกรรม	เกณฑ์ประเมิน	โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่	หน่วยงานรับผิดชอบ ของ กระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น	SDG	ฐานข้อมูล
						หลัก	สนับสนุน			
๒	ตัวชี้วัดด้านหลักประกัน ทรัพย์สิน หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริม การประกอบอาชีพ สร้างรายได้ภายใน ครัวเรือน ให้ สามารถพึ่งตนเอง ได้ โดยการน้อมนำ หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการ ดำเนินชีวิต	๒.๑ กิจกรรม ส่งเสริมการดำเนิน ชีวิตตามหลัก ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง และสร้างความ มั่นคงทางอาหาร	๒.๑.๑ การมีแหล่ง กระจายสินค้าทาง การเกษตร ในหมู่บ้านมี แหล่งกระจายสินค้าทาง การเกษตร เช่น ตลาด นัด สินค้าเกษตร ตลาด กลางสินค้าเกษตร ร้านค้าสหกรณ์ ร้านค้า กลุ่มเกษตรกร ร้านรับ ซื้อพืชไร่ ร้านจำหน่าย ผลิตภัณฑ์เกษตรของ กลุ่มชีพในชุมชน	ร้อยละ ๘๐ ของหมู่บ้าน มีแหล่งกระจายสินค้า ทางการเกษตร อย่าง น้อย ๑ แห่งขึ้นไป	โครงการ หนึ่งตำบล หนึ่งหมู่บ้าน ยั่งยืน (Sustainabl e Village) เพื่อเฉลิม พระเกียรติ สมเด็จพระ เจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริ วัณ ณี วรี นาเรรัตนราช กัญญา	ปค.	สป พช สธ อตก.	พณ. กษ.	ข้อ ๑ ข้อ ๘ ข้อ ๑๐	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน
			๒.๑.๒ หมู่บ้านต้นแบบมี กิจกรรมการน้อมนำ ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงในการดำเนินวิถี ชีวิตชุมชน	ร้อยละ ๑๐๐ ของ จำนวน <u>หมู่บ้านต้นแบบ</u> ที่ได้รับการพัฒนา หมู่บ้านเศรษฐกิจ พอเพียง ประกอบด้วย ๒ กระบวนการ คือ ๑) พัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจ พอเพียง และ ๒) พัฒนา ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง	โครงการ พัฒนา หมู่บ้าน เศรษฐกิจ พอเพียง	พช.	สป ปค ยธ สธ	กษ.	ข้อ ๑ ข้อ ๘ ข้อ ๑๐	จำนวนหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียง ต้นแบบ ปี ๒๕๖๖- ๒๕๖๗ (๙๓๔+๗๓๐ หมู่บ้าน)
			๒.๑.๓ หมู่บ้านต้นแบบมี กิจกรรมการน้อมนำ ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงในการดำเนินวิถี	ร้อยละ ๘๕ ของ <u>หมู่บ้าน ต้นแบบ</u> ได้รับการ พัฒนาตามหลักปรัชญา		พช.	สป ปค ยธ สธ	กษ.	ข้อ ๑ ข้อ ๘ ข้อ ๑๐	จำนวนหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียง ต้นแบบ ปี ๒๕๖๖-

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	ตัวชี้วัดย่อย	กิจกรรม	เกณฑ์ประเมิน	โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่	หน่วยงานรับผิดชอบ ของ กระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น	SDG	ฐานข้อมูล
						หลัก	สนับสนุน			
			ชีวิตชุมชน โดยมีความสุขมวลรวมเพิ่มขึ้น	ของเศรษฐกิจพอเพียง มีสุขมวลรวมเพิ่มขึ้น						๒๕๖๗ (๙๓๔+๗๓๐ หมู่บ้าน)
			๒.๑.๔ หมู่บ้านมีกิจกรรมการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินวิถีชีวิตชุมชน	ร้อยละ ๑๐๐ ของหมู่บ้านมีกิจกรรมน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง		พช.	สป ปก ยธ สธ	กษ.	ข้อ ๑ ข้อ ๘ ข้อ ๑๐	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน
			๒.๑.๕ มีการน้อมนำแนวพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สู่ปฏิบัติการปลูกผักสวนครัว เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖	ร้อยละ ๑๐๐ ของหมู่บ้านเป้าหมาย มีการน้อมนำแนวพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สู่ปฏิบัติการปลูกผักสวนครัว เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร โดยรณรงค์ส่งเสริมการดำเนินงานปลูกผักสวนครัวในระดับครัวเรือนอย่างน้อย ๑๐ ครัวเรือน	การน้อมนำแนวพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สู่ปฏิบัติการปลูกผักสวนครัว เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารเพื่อสร้างความ	พช.	สป ปก สธ	กษ.	ข้อ ๑ ข้อ ๒ ข้อ ๓ ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๒ ข้อ ๑๓ ข้อ ๑๕	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	ตัวชี้วัดย่อย	กิจกรรม	เกณฑ์ประเมิน	โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่	หน่วยงานรับผิดชอบ ของ กระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น	SDG	ฐานข้อมูล
						หลัก	สนับสนุน			
					มั่นคงทางอาหาร					
			๒.๑.๖ มีการน้อมนำแนวพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สู่ปฏิบัติการปลูกผักสวนครัว เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ (กิจกรรมทางนี้ มีผล ผู้คนรักกัน)	ร้อยละ ๑๐๐ ของหมู่บ้านเป้าหมาย มีการรณรงค์ส่งเสริมการดำเนินกิจกรรม ๑ หมู่บ้าน ๑ ทางนี้มีผล ผู้คนรักกัน โดยขอความร่วมมือ ผู้นำต้นแบบตัวอย่างที่เห็นจริง และภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ร่วมบูรณาการขยายผล สร้างคลังอาหารชุมชน ปลูกไม้ผลสองข้างทาง เช่น มะกรูด มะนาว กล้วย มะละกอมะม่วง ขนุน ฯลฯ ร่วมกับการปลูกผักสวนครัว และพืชสมุนไพร	การน้อมนำแนวพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สู่ปฏิบัติการปลูกผักสวนครัว เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร	พช.	สป ปค สธ	กษ.	ข้อ ๑ ข้อ ๒ ข้อ ๓ ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๒ ข้อ ๑๓ ข้อ ๑๕	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน
			๒.๑.๗ จัดกิจกรรม Active Learning ให้ นักเรียนลงมือปฏิบัติจริงในการปลูกผักปลอดสารพิษที่เป็นมิตรกับ	สถานศึกษาร้อยละ ๙๐ จัดกิจกรรม Active Learning	โครงการโรงเรียนพอเพียงถิ่น “ปลูกผักรักโลก”	สธ.	สป ปค พช	ศธ	ข้อ ๔ ข้อ ๑๐	โรงเรียนสังกัด อปท. ชั้นประถมศึกษาขึ้นไป จำนวน ๑,๓๒๖ แห่ง

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	ตัวชี้วัดย่อย	กิจกรรม	เกณฑ์ประเมิน	โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่	หน่วยงานรับผิดชอบ ของ กระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น	SDG	ฐานข้อมูล
						หลัก	สนับสนุน			
			สิ่งแวดล้อม และมีความปลอดภัยในการบริโภค							
			๒.๑.๘ หมู่บ้านมีน้ำใช้ในการอุปโภคบริโภคเพียงพอตลอดปี	ร้อยละ ๖๐ ของหมู่บ้านมีน้ำใช้ในการอุปโภคบริโภคเพียงพอตลอดปี โดยมีภาชนะกักเก็บน้ำในครัวเรือน ภาชนะกักเก็บน้ำกลางในระดับคุ่มบ้านและมีแหล่งน้ำสาธารณะของหมู่บ้าน	โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งหมู่บ้านยั่งยืน (Sustainable Village) เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีนารีรัตนราชกัญญา	ปค.	สป พช สถ ยธ	กษ. ทส.	ข้อ ๑,๒,๓,๖	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน
		๒.๒ กิจกรรมส่งเสริมการประกอบอาชีพและการร่วมกลุ่มอาชีพ	๒.๒.๑ การมีอาชีพของคนในหมู่บ้านมีอาชีพ มีรายได้ที่สามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้ในคนวัยทำงานยกเว้นผู้ที่กำลังศึกษาอย่างเดียวหรือคนพิการ หรือมีรายได้จากทางอื่นที่สามารถเลี้ยงดูตนเองได้	ร้อยละ ๘๐ ของหมู่บ้านมีคนวัยทำงานในหมู่บ้านไม่มีการประกอบอาชีพต่ำกว่าร้อยละ ๒๐	โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งหมู่บ้านยั่งยืน (Sustainable Village) เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรี	ปค.	สป พช สถ	รง. พม.	ข้อ ๑,๘,๑๐	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	ตัวชี้วัดย่อย	กิจกรรม	เกณฑ์ประเมิน	โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่	หน่วยงานรับผิดชอบ ของ กระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น	SDG	ฐานข้อมูล
						หลัก	สนับสนุน			
					นาริรัตนราช กัญญา					
			๒.๒.๒ คนในหมู่บ้านเป้าหมายมีการรวมกลุ่ม เช่น กลุ่ม เย็บผ้า กลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร กลุ่มจักสาน กลุ่มโคกหนองนา เป็นต้น	ร้อยละ ๘๐ ของหมู่บ้านเป้าหมายมีการรวมกลุ่มเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพ	โครงการสร้างความมั่นคงด้านอาชีพและรายได้	พช.	สป ปค สธ	รง. พม.	ข้อ ๑,๘,๑๐	เป้าหมาย ๖๖,๒๑๗ หมู่บ้าน ตั้งแต่ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๕
			๒.๒.๓ การส่งเสริมการใส่ผ้าไทย ในหมู่บ้านมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใส่ผ้าไทยเพื่อเป็นการอุดหนุนกลุ่มทอผ้าหรือวิสาหกิจชุมชน เป็นการกระจายรายได้ให้กับผู้ประกอบการทอผ้า	ร้อยละ ๑๐๐ ของหมู่บ้านมีการส่งเสริมการใส่ผ้าไทยอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง		พช.	สป ปค สธ	รง. พม.	ข้อ ๑,๘,๑๐	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน
		๒.๓ กิจกรรมส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือน และส่งเสริมการออม กิจกรรมการออมที่หลากหลาย	๒.๓.๑ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้คนในหมู่บ้านมีการจัดทำบัญชีครัวเรือน	ร้อยละ ๕๐ ของหมู่บ้าน ต้นแบบ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้คนในหมู่บ้านมีการจัดทำบัญชีครัวเรือน	โครงการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง	พช.	สป ปค สธ	พม.	ข้อ ๑,๘,๑๐	จำนวนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ปี ๒๕๖๖-๒๕๖๗ (๙๓๔+๗๓๐ หมู่บ้าน)
			๒.๓.๒ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้คนในหมู่บ้านมีการออมเงิน	ร้อยละ ๕๐ ของหมู่บ้าน ต้นแบบ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้คนในหมู่บ้านมีการออมเงิน	โครงการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง	พช.	สป ปค สธ	พม.	ข้อ ๑,๘,๑๐	จำนวนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ปี ๒๕๖๖-๒๕๖๗ (๙๓๔+๗๓๐ หมู่บ้าน)

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	ตัวชี้วัดย่อย	กิจกรรม	เกณฑ์ประเมิน	โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่	หน่วยงานรับผิดชอบ ของ กระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น	SDG	ฐานข้อมูล
						หลัก	สนับสนุน			
			๒.๓.๓ มีการจัดตั้งกองทุนกลางการพัฒนาหมู่บ้าน หรือกองทุนอื่น ๆ ที่จัดทำขึ้นสำหรับสำหรับเป็นกองกลางในการบริหารจัดการและพัฒนาหมู่บ้าน	ร้อยละ ๘๐ ของหมู่บ้านมีกองทุนที่เกี่ยวข้องในกิจกรรมอย่างน้อย ๑ กองทุน	โครงการหมู่บ้านแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง (หมู่บ้านอยู่เย็น) โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งหมู่บ้านยั่งยืน (Sustainable Village) เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีนารีรัตนราชกัญญา	ปค.	สป พช สธ	พม.	ข้อ ๑,๘,๑๐	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน
๓	ตัวชี้วัดด้านหลักประกันครอบครัว หมายถึง กิจกรรมที่เสริมสร้างความอบอุ่นให้สมาชิกในครัวเรือน และ	๓.๑ กิจกรรมดูแลสุขอนามัยและส่งเสริมสุขภาวะ	๓.๑.๑ การดูแลสุขภาพอนามัย ภายในหมู่บ้าน จัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับบริการและการดูแลสุขภาพ เช่น กิจกรรมวัดความดันโลหิต กิจกรรมดูแลสุขภาพผู้ป่วยติดเตียง/	ร้อยละ ๘๐ ของหมู่บ้านมีการจัดกิจกรรมดูแลสุขภาพอนามัย เช่น การวัดความดันโลหิต การกำจัดลูกน้ำยุงลาย การออกกำลังกายรักสุขภาพ	โครงการหมู่บ้านแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง (หมู่บ้านอยู่เย็น)	ปค.	สป พช สธ	พม. สธ.	ข้อ ๑,๒,๓,๕, ๑๐	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	ตัวชี้วัดย่อย	กิจกรรม	เกณฑ์ประเมิน	โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่	หน่วยงานรับผิดชอบ ของ กระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น	SDG	ฐานข้อมูล
						หลัก	สนับสนุน			
	หมู่บ้าน/ชุมชน และเสริมสร้างสุข ภาวะที่ดีใน ครัวเรือน		ผู้ป่วยโรคประจำตัว กิจกรรมออกกำลังกายรัก สุขภาพ กิจกรรมกำจัด ลูกน้ำยุงลาย เป็นต้น	อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง	โครงการ หนึ่งตำบล หนึ่งหมู่บ้าน ยั่งยืน (Sustainabl e Village) เพื่อเฉลิม พระเกียรติ สมเด็จพระ เจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริ วัณ ณ วรี นาเรรัตน์ราช กัญญา					
			๓.๑.๒ การรักษาความ สะอาดภายในหมู่บ้าน หมู่บ้านมีการรณรงค์/จัด กิจกรรม เพื่อรักษาความ สะอาดภายในหมู่บ้านให้ เป็นหมู่บ้านน่าอยู่ เช่น การปรับปรุงภูมิทัศน์ การเก็บกวาดขยะใน พื้นที่สาธารณะ	ร้อยละ ๒๕ ของหมู่บ้าน มีการรณรงค์ / จัด กิจกรรม เพื่อรักษาความ สะอาดภายในหมู่บ้านให้ เป็นหมู่บ้านน่าอยู่ อย่าง น้อยเดือนละ ๑ ครั้ง	โครงการ หมู่บ้าน แผ่นดิน ธรรม แผ่นดินทอง (หมู่บ้าน อยู่ เย็น)	ปก.	สป พช สธ	พม. สธ. ทส.	ข้อ ๑๓,๑๔, ๑๕	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน
			๓.๑.๓ ประชาชนมีที่อยู่ อาศัยมั่นคงแข็งแรงและ มีส่วนที่ถูกสุขลักษณะ	ร้อยละ ๖๐ ของ ครัวเรือน ใน หมู่บ้านที่มีที่อยู่อาศัยมี ความมั่นคงแข็งแรงและ มีส่วนถูกสุขลักษณะ	โครงการ หนึ่งตำบล หนึ่งหมู่บ้าน ยั่งยืน (Sustainabl e Village)	ปก	สป พช สธ ยธ	พม. สธ.	ข้อ ๑,๓,๖,๑๑	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	ตัวชี้วัดย่อย	กิจกรรม	เกณฑ์ประเมิน	โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่	หน่วยงานรับผิดชอบ ของ กระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น	SDG	ฐานข้อมูล
						หลัก	สนับสนุน			
					เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีนารีรัตนราชกัญญา					
		๓.๒ กิจกรรมการพัฒนาเด็กเยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และกลุ่มเปราะบาง	๓.๒.๑ การดูแลผู้สูงอายุ และกลุ่มเปราะบาง	ร้อยละ ๖๐ ของหมู่บ้าน มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และกลุ่มเปราะบางในหมู่บ้าน ทั้งด้านสุขภาพกายและใจ เช่น ออกกำลังกายเดินแอโรบิก ส่งเสริมการสร้างอาชีพ กิจกรรมนันทนาการ ตรวจสุขภาพ เป็นต้น อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง	โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งหมู่บ้านยั่งยืน (Sustainable Village) เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรี	ปค.	สป พช สถ	พม. สธ.	ข้อ ๑,๒,๓,๕, ๑๐	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน
			๓.๒.๒ การส่งเสริมบทบาทสตรี	ร้อยละ ๖๐ ของหมู่บ้าน มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมบทบาทสตรี เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สตรีในชุมชน เช่น กิจกรรมพัฒนาอาชีพสตรี กิจกรรมเสริมสร้างสุขภาพให้สตรี เป็นต้น	นารีรัตนราชกัญญา	ปค.	สป พช สถ	พม.	ข้อ ๕	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	ตัวชี้วัดย่อย	กิจกรรม	เกณฑ์ประเมิน	โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่	หน่วยงานรับผิดชอบ ของ กระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น	SDG	ฐานข้อมูล
						หลัก	สนับสนุน			
				อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง						
		๓.๓ กิจกรรม ถึงขยะเปียกลด โลกร้อน การคัด แยกขยะต้นทาง (๓R) การจัดการ ขยะหมู่บ้าน/ ชุมชน	๓.๓.๑ การจัดทำถังขยะ เปียกลดโลกร้อน	ร้อยละ ๑๐๐ ของ หมู่บ้านมีการจัดทำถัง ขยะเปียกลดโลกร้อน	โครงการถึง ขยะเปียก ลดโลกร้อน ขององค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น	สถ.	สป ปก สถ	ทส.	ข้อ ๑๓,๑๔, ๑๕	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน
			๓.๓.๒ การบริหารจัดการ ขยะอย่างเป็น ระบบ หมู่บ้านมีระบบ คัดแยกขยะ ๔ ประเภท คือ ขยะทั่วไป ขยะเปียก (อินทรีย์) ขยะอันตรายชุมชน ขยะ รีไซเคิล อย่างเป็นระบบ เป็นจัดการขยะที่ต้น ทาง ลดปริมาณขยะ	ร้อยละ ๑๐๐ ของ หมู่บ้านมีการบริหาร จัดการขยะอย่างเป็น ระบบ		สถ.	สป ปก สถ	ทส.	ข้อ ๑๓,๑๔, ๑๕	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน
			๓.๓.๓ การจัดทำถังขยะ เปียก ลดโลกร้อนภายใน สถานศึกษา เพื่อเป็น สถานศึกษา เพื่อเป็น ต้นแบบและแหล่งเรียนรู้	ร้อยละ ๘๐ ของ สถานศึกษา(หรือ ๑,๐๖๑ แห่ง) จัดทำ ถังขยะเปียก ลดโลกร้อน ภายในสถานศึกษา อย่างน้อย ๑ แห่ง	โครงการ โรงเรียน พอเพียง ท้องถิ่น “ปลูกผัก รักโลก”	สถ.	สป ปก สถ	ทส. ศธ.	ข้อ ๑๓,๑๔, ๑๕	โรงเรียนสังกัด อปท. ชั้นประถมศึกษาขึ้นไป จำนวน ๑,๓๒๖ แห่ง

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	ตัวชี้วัดย่อย	กิจกรรม	เกณฑ์ประเมิน	โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่	หน่วยงานรับผิดชอบ ของ กระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น	SDG	ฐานข้อมูล
						หลัก	สนับสนุน			
			ให้กับนักเรียนและครอบครัว							
		๓.๔ กิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๓.๔.๑ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกป่า การดูแลรักษาป่า การสร้างฝายชะลอน้ำ ปล่อยสัตว์น้ำ เป็นต้น	ร้อยละ ๖๐ ของหมู่บ้าน มีการจัดกิจกรรมอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง	โครงการหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง (หมู่บ้านอยู่เย็น)	ปค.	สป พช สถ	ทส.	ข้อ ๑๓,๑๔, ๑๕	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน
๔	ตัวชี้วัดด้านความสามัคคี หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้างสามัคคี ประองตองช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในชุมชน โดยยึดประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง	๔.๑ กิจกรรมสร้างความปรองดองสมานฉันท์	๔.๑.๑ การสร้างความปรองดองสมานฉันท์	ร้อยละ ๖๐ ของหมู่บ้าน มีการจัดกิจกรรมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง	โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งหมู่บ้านยั่งยืน (Sustainable Village) เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา	ปค.	สป พช สถ	ยธ.	ข้อ ๑,๑๐,๑๖	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน
			๔.๑.๒ การจัดกิจกรรมของ ๗ ภาควิชา	ร้อยละ ๖๐ ของหมู่บ้าน มีการจัดกิจกรรมร่วมกับภาควิชาเครือข่าย เช่น การประชุมหารือการพัฒนาหมู่บ้าน การแก้ไขปัญหา	โครงการหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง	ปค.	สป พช สถ	ยธ.	ข้อ ๑,๑๐,๑๖	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	ตัวชี้วัดย่อย	กิจกรรม	เกณฑ์ประเมิน	โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่	หน่วยงานรับผิดชอบ ของ กระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น	SDG	ฐานข้อมูล
						หลัก	สนับสนุน			
				หรือช่วยเหลือผู้ได้รับความเดือดร้อนในหมู่บ้านอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง	(หมู่บ้าน อยู่เย็น)					
		๔.๒ กิจกรรมการแบ่งปัน ช่วยเหลือ เกื้อกูล	๔.๒.๑ มีการระบบจัดสวัสดิการในหมู่บ้าน เช่น เบี้ยผู้สูงอายุ เงินสนับสนุนเด็กแรกเกิด หรือสวัสดิการอื่นๆ <u>นอกเหนือจากที่รัฐจัดให้</u>	ร้อยละ ๖๐ ของหมู่บ้าน มีการจัดระบบสวัสดิการอย่างน้อย ๑ ระบบ สวัสดิการให้แก่คนในชุมชน	โครงการหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง (หมู่บ้าน อยู่เย็น)	ปค.	สป พช สธ	พม.	ข้อ ๑,๒,๓,๕, ๑๐	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน
			๔.๒.๒ การบูรณาการร่วมกันสร้างพื้นที่ต้นแบบงานพัฒนาที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดความรู้รักสามัคคีเกื้อกูลซึ่งกันและกันในชุมชนและสังคม	ร้อยละ ๑๐๐ ของจังหวัด มีพื้นที่ต้นแบบการดำเนินกิจกรรมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างน้อย ๑ แห่ง	บันทึกข้อตกลงความร่วมมือบทบาทในการเกื้อหนุนระหว่างวัดชุมชนให้มีความสุขอย่างยั่งยืน	สป.	ปค พช สธ	พม.	ข้อ ๑,๒,๓,๕, ๑๐	๗๖ จังหวัด
		๔.๓ การเข้าถึงกระบวนการไกล่เกลี่ย ร้องเรียน ร้องทุกข์	๔.๓.๑ การเข้าถึงกระบวนการไกล่เกลี่ย ร้องเรียน ร้องทุกข์ คนในหมู่บ้านสามารถเข้าถึงกระบวนการไกล่เกลี่ย เช่น การ	ร้อยละ ๑๐๐ ของหมู่บ้านที่ข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์ได้รับการแก้ไข หรือส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งหมู่บ้านยั่งยืน (Sustainable Village)	ปค.	สป พช สธ ยธ ทด ปก	ยธ สำนักงานกฤษฎีกา	ข้อ ๑,๒,๓,๖, ๙,๑๐,๑๑, ๑๒,๑๖	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	ตัวชี้วัดย่อย	กิจกรรม	เกณฑ์ประเมิน	โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่	หน่วยงานรับผิดชอบ ของ กระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น	SDG	ฐานข้อมูล
						หลัก	สนับสนุน			
			ประนีประนอมข้อพิพาท ของ คณะกรรมการ หมู่บ้าน การไกล่เกลี่ยข้อ พิพาท โดยนายอำเภอ เป็นต้น รวมถึง สามารถ ร้องเรียน/ร้องทุกข์ให้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้า แก้ไขได้		เพื่อเฉลิม พระเกียรติ สมเด็จพระ เจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริ วัณ ณา วรี นาเรรัตนราช กัญญา					
		๔.๔ กิจกรรม พบปะในหมู่บ้าน ชุมชน เพื่อร่วม พูดคุย ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับ ประโยชน์	๔.๔.๑ การประชุม ประจำเดือนของหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมของ ประชาชนผ่านเวที ประชาคมหมู่บ้าน และ การมีส่วนร่วมจัดทำ แผนพัฒนาหมู่บ้าน	ร้อยละ ๖๐ ของหมู่บ้าน มีการดำเนินประชุม ประจำเดือนอย่างน้อย เดือนละ ๑ ครั้ง	โครงการ หนึ่งตำบล หนึ่งหมู่บ้าน ยั่งยืน (Sustainabl e Village) เพื่อเฉลิม พระเกียรติ สมเด็จพระ เจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริ วัณ ณา วรี นาเรรัตนราช กัญญา	ปค.	สป พช สถ		ข้อ ๑,๒,๓, ๑๐,๑๖	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน
			๔.๔.๒ ประชาชนใน หมู่บ้าน/ชุมชน มีส่วน ร่วมโดยการ “ร่วมพูดคุย ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับ ประโยชน์” ร่วมกับ อปท. ศาสนสถาน (วัด/ มัสยิด) สถานศึกษา และ	ร้อยละ ๒๐ ของ หมู่บ้าน/ชุมชน ที่ร่วมลง นามบันทึกข้อตกลง ความร่วมมือ (MOU) ร่วมกับ อปท. ศาสนสถาน (วัด/มัสยิด) และ สถานศึกษา	บ้าน ที่ ก ข้อ ต กล ค ว าม ร่วมมือเพื่อ ดำเนินงาน โครงการวัด ประชา รัฐ	สถ.	สป ปค พช	ศธ. พศ.	ข้อ ๑๐,๑๖	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	ตัวชี้วัดย่อย	กิจกรรม	เกณฑ์ประเมิน	โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่	หน่วยงานรับผิดชอบ ของ กระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น	SDG	ฐานข้อมูล
						หลัก	สนับสนุน			
			๗ ภาศึเครือข่ายในพื้นที่ ภายใต้โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เพื่อ การพัฒนาที่ยั่งยืน		สร้างสุข ระยะ ๕ ปี (พ . ศ . ๒ ๕ ๖ ๖ - ๒๕๗๐)					
		๔.๕ กิจกรรมตาม หลัก “บวร” “บรม” และ “ครบ”	๔.๕.๑ การจัดการ กิจกรรมตามหลัก “บวร” “บรม” หรือ “ครบ”	ร้อยละ ๖๐ ของหมู่บ้าน ที่มีการจัดกิจกรรมตาม หลัก “บวร” “บรม” หรือ “ครบ”	โครงการ หนึ่งตำบล หนึ่งหมู่บ้าน ยั้ ง ยั น (Sustainabl e Village) เพื่อเฉลิม พระเกียรติ สมเด็จพระ เจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริ วัณ ณ วรี นาเรรัตนราช กัญญา	ปค.	สป พช สธ	ศธ. พศ.	ข้อ ๑๐,๑๖	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน
			๔.๕.๒ ร่วมมือกันในการ สงเคราะห์เกื้อกูล บูรณา การความร่วมมือเพื่อช่วย เสริมสร้างสังคมสุข ภาวะ พัฒนาสังคมไทย และขยายผลไปช่วย สังคมโลก ให้มีความสุข อย่างยั่งยืน โดยส่งเสริม และสนับสนุนให้ทุกฝ่าย ร่วมมือกันเป็นอย่างดีทั้ง	ร้อยละ ๑๐๐ ของ อำเภอมีการจัดกิจกรรม แบ่งปัน ช่วยเหลือ เกื้อกูล ร่วมกันระหว่าง ภาคีเครือข่าย บ้าน วัด โรงเรียน หน่วยงาน ราชการ ภาคเอกชน	บ้ น ที่ ก ข้อ ต ก ล ง ค ว า ม ร ' ว ม มี อ บ ท บ า ท ใน การเกื้อหนุน ระหว่างวัด ชุมชนให้มี ค ว า ม ส ข อย่างยั่งยืน	สป.	ปค พช สธ	พศ.	ข้อ ๑๐,๑๖	๘๗๘ อำเภอ

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	ตัวชี้วัดย่อย	กิจกรรม	เกณฑ์ประเมิน	โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่	หน่วยงานรับผิดชอบ ของ กระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น	SDG	ฐานข้อมูล
						หลัก	สนับสนุน			
			บ้าน วัด โรงเรียน หน่วย งานราชการ และองค์กร เอกชน							
			๔.๕.๓ ผู้นำศาสนามี ส่วนร่วมในการพัฒนา หมู่บ้าน เช่น มีการ แต่งตั้งผู้นำศาสนาเป็นที่ ปรึกษา / คณะทำงานฯ เป็นต้น	ร้อยละ ๑๐๐ ของ หมู่บ้านมีผู้นำทาง ศาสนามีส่วนร่วมในการ พัฒนาหมู่บ้าน	โครงการ หมู่บ้าน แผ่นดิน ธรรม แผ่นดินทอง (หมู่บ้าน อยู่ เย็น)	ปค.	สป พช สธ	พศ.	ข้อ ๑๐,๑๖	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน
		๔.๖ มีการรวมตัว กันเป็นคุ้มบ้าน ปึกบ้าน หย่อม บ้าน และภาคี เครือข่าย เพื่อดูแล ช่วยเหลือ พึ่งพา อาศัยกัน	๔.๖.๑ การมี ภาคี เครือข่ายในหมู่บ้าน	ร้อยละ ๘๐ ของหมู่บ้าน ที่มีการรวมตัวกันเป็นคุ้ม บ้าน หย่อมบ้าน ปึก บ้าน ฯลฯ ไม่น้อยกว่า ๑ กลุ่ม	โครงการ หนึ่งตำบล หนึ่งหมู่บ้าน ยั่งยืน (Sustainabl e Village) เพื่อเฉลิม พระเกียรติ สมเด็จพระ เจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริ วัฒนวรี นาเรรัตนราช กัญญา	ปค.	สป พช สธ		ข้อ ๑,๒,๓, ๑๐,๑๖	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน
		๔.๗ กิจกรรมจิต อาสา และการ บำเพ็ญ สาธารณประโยชน์	๔.๗.๑ อปท. จัดกิจกรรม ภายใต้โครงการวัด ประชา รัฐสร้างสุข เพื่อการ พัฒนาที่ยั่งยืน อย่าง น้อย ๔ ครั้งต่อปี เช่น	ร้อยละ ๑๐๐ ของ หมู่บ้าน ที่ร่วมลงนามบันทึก ข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) มีส่วนร่วมใน	บันทึก ข้อตกลง ความร่วมมือ เพื่อดำเนินงาน	สธ.	สป พช สธ	ศธ. พศ.	ข้อ ๑๐,๑๖	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	ตัวชี้วัดย่อย	กิจกรรม	เกณฑ์ประเมิน	โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่	หน่วยงานรับผิดชอบ ของ กระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น	SDG	ฐานข้อมูล
						หลัก	สนับสนุน			
			“กิจกรรมการให้ความรู้เรื่องหลักการ ๕ส, การปลูกฝังเรื่องคุณธรรม/จริยธรรม, การรักษาศีล ๕, และกิจกรรม ๕ส หรือ Big Cleaning Day” เป็นต้น	กิจกรรมจิตอาสา และ ก า ร บ ำ เ พ็ ญ สาธารณประโยชน์ ร่วมกับ อปท. ศาสนสถาน (วัด/มัสยิด) และ สถานศึกษา ภายใต้ โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ระยะ ๕ ปี (พ . ศ . ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)					
๕	ตัวชี้วัดด้านความมั่นคงปลอดภัย หมายถึงกิจกรรมที่เสริมสร้างความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในหมู่บ้าน โดยการมุ่งเน้นให้ประชาชนห่างไกล ยาเสพติด และปลอดภัยอบายมุข	๕.๑ กิจกรรมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชุมชน	๕.๑.๑ การจัดเจ้าหน้าที่/อาสาชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านมีการป้องกันอาชญากรรม และการก่อความไม่สงบ โดยการลาดตระเวน หรือตั้งด่านตรวจรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน	ร้อยละ ๖๐ ของหมู่บ้านในมีการจัดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน	โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งหมู่บ้านยั่งยืน (Sustainable Village) เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา	ปค.	สป พช สภ ปภ	ตร.	ข้อ ๔,๕,๑๐,๑๖	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	ตัวชี้วัดย่อย	กิจกรรม	เกณฑ์ประเมิน	โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่	หน่วยงานรับผิดชอบ ของ กระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น	SDG	ฐานข้อมูล
						หลัก	สนับสนุน			
			๕.๑.๒ การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข ห่างไกลจากภัยอันตราย	ร้อยละ ๖๐ ของหมู่บ้านที่มีการจัดกิจกรรม เช่น การลาดตระเวน หรือการรักษาความสงบเรียบร้อยในแต่ละเดือน		ปค.	สป พช สธ ปภ	ตร.	ข้อ ๔,๕,๑๐,๑๖	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน
		๕.๒ กิจกรรมส่งเสริมการป้องกันยาเสพติด และลด ละ เลิก อบายมุข	๕.๒.๑ การป้องกันยาเสพติดผ่านการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านทุกกลุ่ม โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน	ร้อยละ ๑๐๐ ของหมู่บ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมป้องกันยาเสพติดอย่างน้อย ๑ ครั้ง/ปี	โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งหมู่บ้านยั่งยืน (Sustainable Village) เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีนารีรัตนราชกัญญา	ปค.	สป พช สธ ปภ	ตร. ศธ. ยธ.	ข้อ ๓,๑๖	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน
			๕.๒.๒ คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน ๘๗๘ อำเภอ มีแผนในการพัฒนาศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอ	ร้อยละ ๑๐๐ ของศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน มีการขับเคลื่อนกิจกรรมพัฒนาศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอ เพื่อ	กองทุนแม่ของแผ่นดิน	พช.	สป ปค สธ ปภ	ตร. ศธ. ยธ.	ข้อ ๓,๑๖	๘๗๘ หมู่บ้าน

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	ตัวชี้วัดย่อย	กิจกรรม	เกณฑ์ประเมิน	โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่	หน่วยงานรับผิดชอบ ของ กระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น	SDG	ฐานข้อมูล
						หลัก	สนับสนุน			
			เพื่อเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่องค์ความรู้	เตรียมความพร้อมเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ดูงาน						
			๕.๒.๓ มีการพัฒนาและขยายผลหมู่บ้านต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดินจำนวน ๘๗๘ หมู่บ้าน	ร้อยละ ๑๐๐ ของหมู่บ้านต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน มี แผนปฏิบัติการ และ กิจกรร มขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดิน อย่างน้อย ปีละ ๕ กิจกรรม/หมู่บ้าน	กองทุนแม่ของแผ่นดิน	พช.	สป ปค สธ ปภ	ตร. ศธ. ยธ.	ข้อ ๓,๑๖	๘๗๘ หมู่บ้าน
		๕.๓ กิจกรรมเสริมสร้างประสิทธิภาพการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	๕.๓.๑ ผู้ได้รับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม ได้รับการติดตาม ดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ และสงเคราะห์ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ ไม่กลับมากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอีก	ร้อยละ ๘๐ ของผู้ได้รับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม ได้รับการช่วยเหลือและสงเคราะห์	โครงการช่วยเหลือผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม	ปค.	สป พช สธ ปภ	ตร. ศธ. ยธ.	ข้อ ๓,๑๖	จำนวนผู้เสพยาเสพติดที่เข้าร่วมโครงการ
			๕.๓.๒ การประเมินหมู่บ้าน/ชุมชนปลอดยาเสพติด	ร้อยละ ๗๐ ของหมู่บ้านที่ได้รับการตรวจสอบ ไม่พบปัญหาเสพติด		ปค.	สป พช สธ ปภ	ตร. ศธ. ยธ.	ข้อ ๓,๑๖	๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	ตัวชี้วัดย่อย	กิจกรรม	เกณฑ์ประเมิน	โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่	หน่วยงานรับผิดชอบ ของ กระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น	SDG	ฐานข้อมูล
						หลัก	สนับสนุน			
			๕.๓.๓ เยาวชนกลุ่มเสี่ยงหรือผู้ผ่านการบำบัดเป้าหมายได้รับความรู้ด้านประกอบอาชีพตามความสนใจ	ร้อยละ ๑๐๐ เยาวชนกลุ่มเสี่ยงหรือผู้ผ่านการบำบัดได้รับความรู้ด้านประกอบอาชีพ	กองทุนแม่ของแผ่นดิน	พช.	สป พช สภ ปภ	ตร. ศธ. ยธ.	ข้อ ๓,๑๖	จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรม

การบูรณาการตัวชี้วัด "หมู่บ้านศีลธรรม" และ "หมู่บ้านยั่งยืน"		ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในแต่ละตัวชี้วัด		
ลำดับ	กิจกรรม	หน่วยงานรับผิดชอบ ของกระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น (นอก มท.)
		นง. หลัก	นง.สนับสนุน	
ด้านหลักประกันชีวิต				
หมายถึง กิจกรรมที่นำหลักทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่ทำร้ายผู้อื่น				
๑	การส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนาในหมู่บ้านมีการจัดกิจกรรมทางศาสนาเป็นประจำตามความศรัทธาความเชื่อ ของคนในหมู่บ้าน เพื่อเป็นการสร้างที่ยึดเหนี่ยวจิตใจให้กับคนในหมู่บ้าน	ปค.	สธ สป พช	พศ.
๒	การส่งเสริมสนับสนุน การศึกษาแก่เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ ประพฤติตนตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ	สธ.	สป ปค พช	พศ. ศธ.
๓	มีการสนับสนุนหรือมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น การอนุรักษ์ภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือสามารถถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น	ปค.	สป สธ พช	พศ. วธ.
๔	บูรณาการร่วมกันในการเสริมสร้างให้คนไทยในสังคมมีจิตใจที่เป็นบุญเป็นกุศล เลื่อมใสในศาสนา มีวัตรปฏิบัติ ในการที่จะลด ละ การทำบาปอกุศล การทำสิ่งไม่ดีไม่งาม และเพิ่มพูนในการทำความดี ทำบุญทำกุศล ช่วยกันดูแลสังคม การหาเลี้ยงชีพของประชาชน เพื่อที่จะนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนและเสริมสร้างให้คนพึ่งพาตนเองได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	สป.	ปค พช สธ	พศ. สสส.
๕	การจัดกิจกรรมเทิดทูนสถาบันในหมู่บ้านมีการจัดกิจกรรมเพื่อแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์รวมถึงการน้อมนำศาสตร์พระราชาและแนวทางการพัฒนาตามพระราชดำริมาปรับใช้	ปค.	สป พช สธ	วธ. สำนักนายกฯ
๖	การส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	ปค.	สป พช สธ	สำนักนายกฯ

การบูรณาการตัวชี้วัด "หมู่บ้านศีลธรรม" และ "หมู่บ้านยั่งยืน"		ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในแต่ละตัวชี้วัด		
ลำดับ	กิจกรรม	หน่วยงานรับผิดชอบ ของกระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น (นอก มท.)
		นง. หลัก	นง.สนับสนุน	
ด้านหลักประกันทรัพยากร				
หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพ สร้างรายได้ภายในครัวเรือน ให้สามารถพึ่งตนเองได้ โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต				
๗	การมีแหล่งกระจายสินค้าทางการเกษตร ในหมู่บ้านมีแหล่งกระจายสินค้าทางการเกษตร เช่น ตลาดนัด สินค้าเกษตร ตลาดกลางสินค้าเกษตร ร้านค้าสหกรณ์ ร้านค้า กลุ่มเกษตรกร ร้านรับซื้อพืชไร่ ร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกษตรของกลุ่มชีพในชุมชน	ปค.	สป พช สธ อตก.	พณ. กษ.
๘	หมู่บ้านต้นแบบมีกิจกรรมการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินวิถีชีวิตชุมชน	พช.	สป ปค ยธ สธ	กษ.
๙	หมู่บ้านต้นแบบมีกิจกรรมการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินวิถีชีวิตชุมชน โดยมีความสุขมวลรวมเพิ่มขึ้น	พช.	สป ปค ยธ สธ	กษ.
๑๐	หมู่บ้านมีกิจกรรมการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินวิถีชีวิตชุมชน	พช.	สป ปค ยธ สธ	กษ.

การบูรณาการตัวชี้วัด "หมู่บ้านศีลธรรม" และ "หมู่บ้านยั่งยืน"		ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในแต่ละตัวชี้วัด		
ลำดับ	กิจกรรม	หน่วยงานรับผิดชอบ ของกระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น (นอก มท.)
		นง. หลัก	นง.สนับสนุน	
๑๑	มีการน้อมนำแนวพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สู่ปฏิบัติการปลูกผักสวนครัว เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖	พช.	สป ปค สธ	กษ.
๑๒	มีการน้อมนำแนวพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สู่ปฏิบัติการปลูกผักสวนครัว เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ (กิจกรรมทางนี้ มีผล ผู้คนรักกัน)	พช.	สป	กษ. ปค สธ
๑๓	จัดกิจกรรม Active Learningให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริงในการปลูกผักปลอดสารพิษที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีความปลอดภัยในการบริโภค	สธ.	สป ปค พช	ศธ
๑๔	หมู่บ้านมีน้ำใช้ในการอุปโภคบริโภคเพียงพอตลอดปี	ปค.	สป พช สธ ยธ	กษ. ทส.
๑๕	การมีอาชีพของคนในหมู่บ้านมีอาชีพ มีรายได้ ที่สามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้ในคนวัยทำงานยกเว้นผู้ที่กำลังศึกษาอย่างเดียว หรือคนพิการ หรือมีรายได้จากทางอื่นที่สามารถเลี้ยงดูตนเองได้	ปค.	สป พช สธ	รง. พม.

การบูรณาการตัวชี้วัด "หมู่บ้านศีลธรรม" และ "หมู่บ้านยั่งยืน"		ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในแต่ละตัวชี้วัด		
ลำดับ	กิจกรรม	หน่วยงานรับผิดชอบ ของกระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น (นอก มท.)
		นง. หลัก	นง.สนับสนุน	
๑๖	คนในหมู่บ้านเป้าหมายมีการรวมกลุ่ม เช่น กลุ่ม เย็บผ้า กลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร กลุ่มจักสาน กลุ่มโคกหนองนา เป็นต้น	พช.	สป ปค สธ	รง. พม.
๑๗	การส่งเสริมการใส่ผ้าไทย ในหมู่บ้านมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใส่ผ้าไทยเพื่อเป็นการอุดหนุนกลุ่มทอผ้าหรือวิสาหกิจชุมชน เป็นการกระจายรายได้ให้กับผู้ประกอบการอาชีพทอผ้า	พช.	สป ปค สธ	รง. พม.
๑๘	มีการส่งเสริมสนับสนุน ให้คนในหมู่บ้านมีการจัดทำบัญชีครัวเรือน	พช.	สป ปค สธ	พม.
๑๙	มีการส่งเสริมสนับสนุนให้คนในหมู่บ้านมีการออมเงิน	พช.	สป ปค สธ	พม.
๒๐	มีการจัดตั้งกองทุนกลางการพัฒนาหมู่บ้าน หรือกองทุน อื่น ๆ ที่จัดทำขึ้นสำหรับสำหรับเป็นกองกลางในการบริหารจัดการและพัฒนาหมู่บ้าน	ปค.	สป พช สธ	พม.

การบูรณาการตัวชี้วัด "หมู่บ้านศีลธรรม" และ "หมู่บ้านยั่งยืน"		ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในแต่ละตัวชี้วัด		
ลำดับ	กิจกรรม	หน่วยงานรับผิดชอบ ของกระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น (นอก มท.)
		นง. หลัก	นง.สนับสนุน	
ด้านหลักประกันครอบครัว				
หมายถึง กิจกรรมที่เสริมสร้างความอบอุ่นให้สมาชิกในครัวเรือน และหมู่บ้าน/ชุมชน และเสริมสร้างสุขภาวะที่ดีในครัวเรือน				
๒๑	การดูแลสุขภาพอนามัย ภายในหมู่บ้านจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับบริการและการดูแลสุขภาพ เช่น กิจกรรมวัดความดันโลหิต กิจกรรมดูแลผู้ป่วยติดเตียง/ผู้ป่วยโรคประจำตัว กิจกรรมออกกำลังกายรักษสุขภาพ กิจกรรมกำจัดลูกน้ำยุงลาย เป็นต้น	ปค.	สป พช สธ	พม. สธ
๒๒	การรักษาความสะอาดภายในหมู่บ้าน หมู่บ้านมีการรณรงค์/จัดกิจกรรม เพื่อรักษาความสะอาดภายในหมู่บ้านให้เป็นหมู่บ้านน่าอยู่ เช่น การปรับปรุงภูมิทัศน์ การเก็บกวาดขยะในพื้นที่สาธารณะ	ปค.	สป พช สธ	พม. สธ ทส
๒๓	ประชาชนมีที่อยู่อาศัยมั่นคงแข็งแรงและมีส้วมที่ถูกสุขลักษณะ	ปค.	สป พช สธ ยธ	พม. สธ
๒๔	การดูแลผู้สูงอายุและกลุ่มเปราะบาง	ปค.	สป พช สธ	พม. สธ
๒๕	การส่งเสริมบทบาทสตรี	ปค.	สป พช สธ	พม.

การบูรณาการตัวชี้วัด "หมู่บ้านศีลธรรม" และ "หมู่บ้านยั่งยืน"		ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในแต่ละตัวชี้วัด		
ลำดับ	กิจกรรม	หน่วยงานรับผิดชอบ ของกระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น (นอก มท.)
		นง. หลัก	นง.สนับสนุน	
๒๖	การจัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อน	สถ.	สป ปก สถ	ทส.
๒๗	การบริหารจัดการขยะอย่างเป็นระบบ หมู่บ้านมีระบบคัดแยกขยะ ๔ ประเภท คือ ขยะทั่วไป ขยะเปียก (อินทรีย์) ขยะอันตรายชุมชน ขยะรีไซเคิล อย่างเป็นระบบเป็นการจัดการขยะที่ต้นทาง ลดปริมาณขยะ	สถ.	สป ปก สถ	ทส.
๒๘	การจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อนภายในสถานศึกษา เพื่อเป็นต้นแบบและแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียนและครอบครัว	สถ.	สป ปก สถ	ทส. ศธ.
๒๙	การอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกป่า การดูแลรักษาป่า การสร้างฝายชะลอน้ำ ปปล่อยสัตว์น้ำ เป็นต้น	ปก.	สป พช สถ	ทส.

การบูรณาการตัวชี้วัด "หมู่บ้านศีลธรรม" และ "หมู่บ้านยั่งยืน"		ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในแต่ละตัวชี้วัด		
ลำดับ	กิจกรรม	หน่วยงานรับผิดชอบ ของกระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น (นอก มท.)
		นง. หลัก	นง.สนับสนุน	
ด้านความสามัคคี				
หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้างสามัคคี ประองตอง ช่วยเหลือ เกื้อกูลกันภายในชุมชน โดยยึดประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง				
๓๐	การสร้างความปลอดภัยสमानันท์	ปค.	สป พช สถ	ยธ.
๓๑	การจัดกิจกรรมของ ๗ ภาคิเครือข่าย	ปค.	สป พช สถ	ยธ.
๓๒	มีการระบบจัดสวัสดิการในหมู่บ้าน เช่น เบี้ยผู้สูงอายุ เงินสนับสนุนเด็กแรกเกิด หรือสวัสดิการอื่นๆ <u>นอกเหนือจากที่รัฐจัดให้</u>	ปค.	สป พช สถ	พม.
๓๓	การบูรณาการร่วมกันสร้างพื้นที่ต้นแบบงานพัฒนาที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดความรู้รักสามัคคีเกื้อกูลซึ่งกันและกันในชุมชนและสังคม	สป.	ปค พช สถ	พม.
๓๔	การเข้าถึงกระบวนการไกล่เกลี่ย ร้องเรียน ร้องทุกข์ คนในหมู่บ้านสามารถเข้าถึงกระบวนการไกล่เกลี่ย เช่น การประนีประนอมข้อพิพาทของคณะกรรมการหมู่บ้าน การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท โดยนายอำเภอ เป็นต้น รวมถึง สามารถร้องเรียน/ร้องทุกข์ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าแก้ไขได้	ปค.	สป พช สถ ยธ ทด ปภ	ยธ สำนักนายกฯ

การบูรณาการตัวชี้วัด "หมู่บ้านศีลธรรม" และ "หมู่บ้านยั่งยืน"		ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในแต่ละตัวชี้วัด		
ลำดับ	กิจกรรม	หน่วยงานรับผิดชอบ ของกระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น (นอก มท.)
		นง. หลัก	นง.สนับสนุน	
๓๕	การประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านเวทีประชาคมหมู่บ้าน และการมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน	ปค.	สป พช สถ	
๓๖	ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน มีส่วนร่วมโดยการ “ร่วมพูดคุย ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับประโยชน์” ร่วมกับ อบท. ศาสนสถาน (วัด/มัสยิด) สถานศึกษา และ ๗ ภาควิชาในพื้นที่ ภายใต้โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	สถ.	สป ปค พช	ศธ. พศ.
๓๗	การจัดการกิจกรรมตามหลัก “บวร” “บรม” หรือ “ครบ”	ปค.	สป พช สถ	ศธ. พศ.
๓๘	ร่วมมือกันในการสงเคราะห์เกื้อกูล บูรณาการความร่วมมือเพื่อช่วยเสริมสร้างสังคมสุขภาวะ พัฒนาสังคมไทย และขยายผลไปช่วยสังคมโลก ให้มีความสุขอย่างยั่งยืน โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันเป็นอย่างดีทั้งบ้าน วัด โรงเรียน หน่วยงานราชการ และองค์กรเอกชน	สป.	ปค พช สถ	พศ.
๓๙	ผู้นำศาสนามีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้าน เช่น มีการแต่งตั้งผู้นำศาสนาเป็นที่ปรึกษา / คณะทำงานฯ เป็นต้น	ปค.	สป พช สถ	พศ.
๔๐	การมีภาควิชาในหมู่บ้าน	ปค.	สป พช สถ	
๔๑	อบท. จัดกิจกรรมภายใต้โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน อย่างน้อย ๔ ครั้งต่อปี เช่น “กิจกรรมการให้ความรู้เรื่องหลักการ ๕ส, การปลูกฝังเรื่องคุณธรรม/จริยธรรม, การรักษาศีล ๕, และ กิจกรรม ๕ส หรือ Big Cleaning Day” เป็นต้น	สถ.	สป พช สถ	ศธ. พศ.

การบูรณาการตัวชี้วัด "หมู่บ้านศีลธรรม" และ "หมู่บ้านยั่งยืน"		ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในแต่ละตัวชี้วัด		
ลำดับ	กิจกรรม	หน่วยงานรับผิดชอบ ของกระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น (นอก มท.)
		นง. หลัก	นง.สนับสนุน	
ด้านความมั่นคงปลอดภัย				
หมายถึง กิจกรรมที่เสริมสร้างความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในหมู่บ้าน โดยการมุ่งเน้นให้ประชาชนห่างไกล ยาเสพติด และปลอดภัยจากมิจฉาชีพ				
๔๒	การจัดเจ้าหน้าที่/อาสาสมัครรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านมีการป้องกันอาชญากรรม และการก่อความไม่สงบ โดยการลาดตระเวน หรือตั้งด่านตรวจรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน	ปค.	สป พช สถ ปภ	ตร.
๔๓	การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข ห่างไกลจากภัยอันตราย	ปค.	สป พช สถ ปภ	ตร.
๔๔	การป้องกันยาเสพติดผ่านการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านทุกกลุ่ม โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน	ปค.	สป พช สถ ปภ	ตร. ศธ ยธ
๔๕	คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน ๘๗๘ อำเภอ มีแผนในการพัฒนาศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอ เพื่อเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเผยแพร่องค์ความรู้	พช.	สป พช สถ ปภ	ตร. ศธ ยธ

การบูรณาการตัวชี้วัด "หมู่บ้านศีลธรรม" และ "หมู่บ้านยั่งยืน"		ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในแต่ละตัวชี้วัด		
ลำดับ	กิจกรรม	หน่วยงานรับผิดชอบ ของกระทรวงมหาดไทย		หน่วยงานอื่น (นอก มท.)
		นง. หลัก	นง.สนับสนุน	
๔๖	มีการพัฒนาและขยายผลหมู่บ้านต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน จำนวน ๘๗๘ หมู่บ้าน	พช.	สป พช สธ ปภ	ตร. ศธ ยธ
๔๗	ผู้ได้รับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม ได้รับการติดตาม ดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ และสงเคราะห์ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ ไม่กลับมากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอีก	ปค.	สป พช สธ ปภ	ตร. ศธ ยธ
๔๘	การประเมินหมู่บ้าน/ชุมชน ปลอดภัยาเสพติด	ปค.	สป พช สธ ปภ	ตร. ศธ ยธ
๔๙	เยาวชนกลุ่มเสี่ยงหรือผู้ผ่านการบำบัดเป้าหมายได้รับความรู้ด้านประกอบอาชีพตามความสนใจ	พช.	สป พช สธ ปภ	ตร. ศธ ยธ

คู่มือ

การขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
“หมู่บ้านรักษาศีล 5 ขยายผลสู่ หมู่บ้านศีลธรรม”

ความเป็นมา

๑

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้มีการจัดประชุมเพื่อรับมอบนโยบายในการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านศีล ๕” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ณ หอประชุมพุทธมณฑล อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม โดยมีสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า กรมการศาสนา เจ้าคณะใหญ่หนกลาง ประธานคณะกรรมการอำนวยการโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านศีล ๕” เป็นประธาน

๒

กระทรวงมหาดไทยจัดประชุมคณะกรรมการอำนวยการโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ และคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ

๑ วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์
- 2) เพื่อเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ลดปัญหาความขัดแย้ง สร้างความมั่นคง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับประชาชนในประเทศ
- 3) เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้นำคำสอนทางศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี
- 4) เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างความตระหนัก รักและเชิดชูสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ให้เป็นสถาบันหลักของประเทศอย่างมั่นคง
- 5) เพื่อสนับสนุนการดำเนินการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ ภาครัฐและภาคประชาคมที่เกี่ยวข้อง

๒ เป้าหมาย

76 จังหวัด 878 อำเภอ 7,255 ตำบล 75,136 หมู่บ้าน/ชุมชน

๓ ระยะเวลา

28 ก.ค. 2566 – 28 ก.ค. 2567

๔ กลไกการขับเคลื่อน

ส่วนกลาง

1. คณะกรรมการอำนวยการฯ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ประธาน
2. คณะกรรมการขับเคลื่อนฯ อธิบดีกรมการปกครอง ประธาน

ส่วนภูมิภาค

1. คณะกรรมการระดับจังหวัด
2. คณะกรรมการระดับอำเภอ
3. คณะกรรมการระดับตำบล
4. คณะกรรมการระดับหมู่บ้าน

หนังสือ ปค. ส่วนที่สี่ ที่ มท 0310.3/ว 25969 ลงวันที่ 8 กันยายน 2566

แจ้งจังหวัดขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ

ส่วนที่สี่

เรื่อง การขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ

โดย พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี

มีมติว่า

1. ให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ
2. ให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ
3. ให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ
4. ให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ
5. ให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ

การขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ

ในการประชุมที่ ๓๖๖๖ เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖ ได้มีมติให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ

๓. ให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ

๔. ให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ

๕. ให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ

๖. ให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ

๗. ให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ

๘. ให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ

๙. ให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ

๑๐. ให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ

Change for Good

change for Good

สำนักงานบริหารการปกครองท้องถิ่น กรมการปกครอง

สรุปการขับเคลื่อน
ของจังหวัด

หนังสือ ปค. ส่วนที่สี่ ที่ มท 0310.3/ว 25969 ลงวันที่ 8 กันยายน 2566

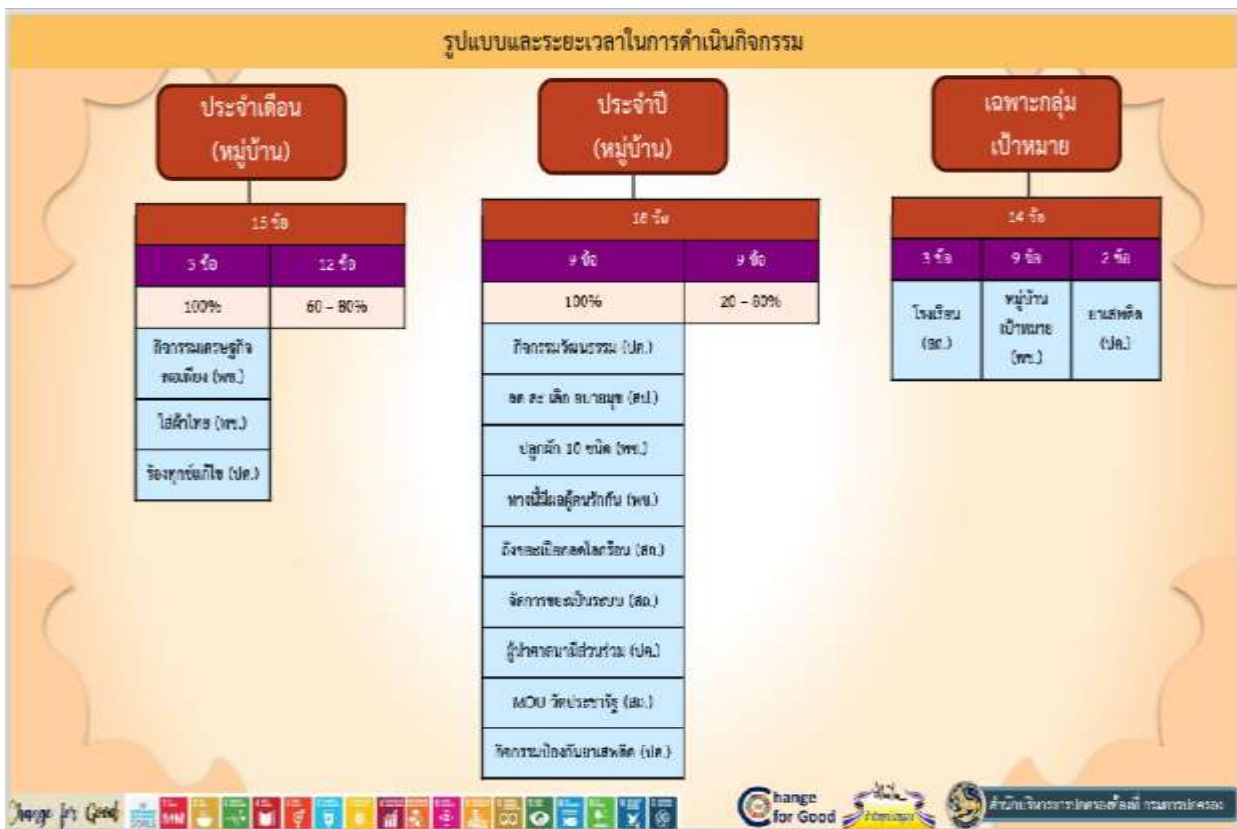
แจ้งจังหวัดขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ฯ

1. หน่วยงานอำเภอ/ผู้นำท้องถิ่น/ท้องถิ่น ให้หลักแหล่งคนในการดำเนินงาน เคารพความแตกต่างทางศาสนา/ความเชื่อ
2. กำหนดรูปแบบการดำเนินงาน/กิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักศาสนาในทุกศาสนา
3. สร้างการมีส่วนร่วมจากผู้นำศาสนาทุกศาสนาให้เข้าร่วมขับเคลื่อนโครงการ
4. กำหนดรูปแบบกิจกรรมตามตัวชี้วัด (KPIs) โครงการ
5. ดำเนินงานโดยใช้ไกด์ไลน์ 3 5 7
6. การดำเนินงานในระยะ 30 วัน (1-30 กันยายน 2566)
7. การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง (1 กันยายน 2566 – 28 กรกฎาคม 2567)

Change for Good

change for Good

สำนักงานบริหารการปกครองท้องถิ่น กรมการปกครอง

2. ด้านหลักประกันทรัพย์สิน		3 ตัวชี้วัดย่อย	13 ตัวชี้วัด			
๒. ตัวชี้วัดด้านหลักประกันทรัพย์สิน	๒.๑ กิจกรรมส่งเสริมการดำเนินงานชีวิตตามหลักศาสนาของพระภิกษุสงฆ์และสามเณร	๒.๑.๑ การมีแหล่งกระจายสินค้าทางการเกษตร ในหมู่บ้านมีแหล่งกระจายสินค้าทางการเกษตร เช่น ตลาดนัด สินค้าเกษตร ตลาดกลางสินค้าเกษตร ร้านค้าสหกรณ์ ร้านค้ากลุ่มเกษตรกร ร้านรับซื้อพืชไร่ ร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกษตรของเกษตรกรในชุมชน	ร้อยละ ๘๐ ของหมู่บ้านมีแหล่งกระจายสินค้าทางการเกษตร อย่างน้อย ๑ แห่งขึ้นไป	โครงการพัฒนาลำโพง พันธ์หมู่บ้านยั่งยืน (Sustainable Village) เพื่อเสริมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา	ป.ด.	๓๕,๑๑๖ ไร่
	๒.๑.๒ หมู่บ้านต้นแบบมีกิจกรรมการรื้อถอนบ้านเรือนของราษฎรเพื่อใช้ในการดำเนินวิถีชีวิตชุมชน	๒.๑.๒ หมู่บ้านต้นแบบมีกิจกรรมการรื้อถอนบ้านเรือนของราษฎรเพื่อใช้ในการดำเนินวิถีชีวิตชุมชน	ร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนหมู่บ้านต้นแบบที่ได้รับการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ๒ กระบวนการ คือ ๑) พัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และ ๒) พัฒนาศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	โครงการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง	พ.ย.	จำนวนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๓ (๒๕๖๑+๒๕๖๒ หมู่บ้าน)
	๒.๑.๓ หมู่บ้านต้นแบบมีกิจกรรมการรื้อถอนบ้านเรือนของราษฎรเพื่อใช้ในการดำเนินวิถีชีวิตชุมชน โดยมีความสุขและความมั่นคง	๒.๑.๓ หมู่บ้านต้นแบบมีกิจกรรมการรื้อถอนบ้านเรือนของราษฎรเพื่อใช้ในการดำเนินวิถีชีวิตชุมชน โดยมีความสุขและความมั่นคง	ร้อยละ ๘๕ ของหมู่บ้านต้นแบบได้รับการพัฒนาหลักประกันของเศรษฐกิจพอเพียง มีความสุขและความมั่นคง		พ.ย.	จำนวนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๓ (๒๕๖๑+๒๕๖๒ หมู่บ้าน)

2. ด้านหลักประกันทรัพย์สิน		3 ตัวชี้วัดย่อย	13 กิจกรรม			
๒.๑.๔	๒.๑.๔ หมู่บ้านมีกิจกรรมการรื้อถอนบ้านเรือนของราษฎรเพื่อใช้ในการดำเนินวิถีชีวิตชุมชน	๒.๑.๔ หมู่บ้านมีกิจกรรมการรื้อถอนบ้านเรือนของราษฎรเพื่อใช้ในการดำเนินวิถีชีวิตชุมชน	ร้อยละ ๑๐๐ ของหมู่บ้านมีกิจกรรมรื้อถอนบ้านเรือนของราษฎรเพื่อใช้ในการดำเนินวิถีชีวิตอย่างน้อยเดือนละ ๓ ครั้ง		พ.ย.	๓๕,๑๑๖ ไร่
	๒.๑.๕ มีการรื้อถอนบ้านเรือนของราษฎรเพื่อใช้ในการดำเนินวิถีชีวิตชุมชน	๒.๑.๕ มีการรื้อถอนบ้านเรือนของราษฎรเพื่อใช้ในการดำเนินวิถีชีวิตชุมชน	ร้อยละ ๑๐๐ ของหมู่บ้านมีการรื้อถอนบ้านเรือนของราษฎรเพื่อใช้ในการดำเนินวิถีชีวิตชุมชน	การรื้อถอนบ้านเรือนของราษฎรเพื่อใช้ในการดำเนินวิถีชีวิตชุมชน	พ.ย.	๓๕,๑๑๖ ไร่
	๒.๑.๖ มีการรื้อถอนบ้านเรือนของราษฎรเพื่อใช้ในการดำเนินวิถีชีวิตชุมชน	๒.๑.๖ มีการรื้อถอนบ้านเรือนของราษฎรเพื่อใช้ในการดำเนินวิถีชีวิตชุมชน	ร้อยละ ๑๐๐ ของหมู่บ้านมีการรื้อถอนบ้านเรือนของราษฎรเพื่อใช้ในการดำเนินวิถีชีวิตชุมชน	การรื้อถอนบ้านเรือนของราษฎรเพื่อใช้ในการดำเนินวิถีชีวิตชุมชน	พ.ย.	๓๕,๑๑๖ ไร่

2.ด้านหลักประกันทรัพย์สิน 3 ตัวชี้วัดย่อย 13 กิจกรรม						
	๒.๑.๑ จัดกิจกรรม Active Learning ให้เด็กเรียนลงมือปฏิบัติจริงในการปลูกผักปลอดสารพิษที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีความปลอดภัยในการบริโภค	สถานศึกษาร้อยละ ๕๐ จัดกิจกรรม Active Learning	โครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น "ปลูกผัก รักโลก"	สถ.		โรงเรียนสังกัด อปท. ขึ้น ประถมศั ษาชั้นไป จำนวน ๑,๓๒๖ แห่ง
๒.๒ กิจกรรมส่งเสริมการประกอบอาชีพ และการรวมกลุ่มอาชีพ	๒.๒.๑ การมีอาชีพของคนในหมู่บ้านมีอาชีพ มีรายได้ ที่สามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้ในคนวัยทำงาน ยกเว้นผู้ที่กำลังศึกษาอย่างเดียว หรือคนพิการ หรือมีรายได้จากทางอื่นที่สามารถเลี้ยงดูตนเองได้	ร้อยละ ๘๐ ของหมู่บ้านมีคนวัยทำงานในหมู่บ้านไม่มีการประกอบอาชีพต่ำกว่าร้อยละ ๒๐	โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งหมู่บ้านยั่งยืน (Sustainable Village) เพื่อเสริมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา	ปศ.		๓๕,๑๗๖ หมู่บ้าน
	๒.๒.๒ คนในหมู่บ้านเป้าหมายมีการรวมกลุ่ม เช่น กลุ่ม เอ็นวี กลุ่มแปรรูป ผลผลิต ีค ทาง การเกษตร กลุ่มจักสาน กลุ่มโคกหนองนา เป็นต้น	ร้อยละ ๘๐ ของหมู่บ้านเป้าหมายมีการรวมกลุ่มเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพ	โครงการสร้างความมั่นคงด้านอาชีพและรายได้	พช.		เป้าหมาย ๖๖,๒๑๓ หมู่บ้าน ตั้งแต่ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๕
	๒.๒.๓ การส่งเสริมการได้ใช้ประโยชน์ในหมู่บ้านมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ผ้าไทยเพื่อเป็นการลดต้นทุนของผ้าหรือวัสดุที่จะชุมชน เป็นการกระจายรายได้ให้กับผู้ประกอบการรายย่อย	ร้อยละ ๑๐๐ ของหมู่บ้านมีการส่งเสริมการใช้ผ้าไทย อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง		พช.		๓๕,๑๗๖ หมู่บ้าน

2.ด้านหลักประกันทรัพย์สิน

➤ 3 ตัวชี้วัดย่อย

➤ 13 กิจกรรม

๒.๓ กิจกรรมส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือนและส่งเสริมการออม กิจกรรมการออมที่หลากหลาย	๒.๓.๑ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้คนในหมู่บ้านมีการจัดทำบัญชีครัวเรือน	ร้อยละ ๕๐ ของหมู่บ้าน ต้นแบบ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้คนในหมู่บ้านมีการจัดทำบัญชีครัวเรือน	โครงการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง	พช.	จำนวนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๓ (๓๓๔+๓๓๐ หมู่บ้าน)
	๒.๓.๒ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้คนในหมู่บ้านมีการออมเงิน	ร้อยละ ๕๐ ของหมู่บ้าน ต้นแบบ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้คนในหมู่บ้านมีการออมเงิน	โครงการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง	พช.	จำนวนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๓ (๓๓๔+๓๓๐ หมู่บ้าน)
	๒.๓.๓ มีการจัดตั้งกองทุนกลาง การพัฒนาหมู่บ้าน หรือกองทุนอื่น ๆ ที่จัดทำขึ้นสำหรับช่วยเหลือด้านการบริหารจัดการและพัฒนาหมู่บ้าน	ร้อยละ ๘๐ ของหมู่บ้าน มีกองทุนที่เกี่ยวข้องไม่กิจกรรม อย่างน้อย ๑ กองทุน	โครงการหมู่บ้านมั่นคงธรรมแผ่นดินทอง (หมู่บ้าน อุดมถิ่น) โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งหมู่บ้านยั่งยืน (Sustainable Village) เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา	ปศ.	๓๕,๑๗๖ หมู่บ้าน

3.ด้านหลักประกันครอบครัว					
4 ตัวชี้วัดย่อย					
8 กิจกรรม					
3.3 กิจกรรมส่งเสริมการจัดการขยะรีไซเคิลโลก	3.3.1 การจัดทำถังขยะเปียกโลก	ร้อยละ 100 ของหมู่บ้านมีการจัดทำถังขยะเปียกโลก	โครงการถังขยะเปียกโลก	80	75,000 หมู่บ้าน
	3.3.2 การบริหารจัดการขยะ	ร้อยละ 100 ของหมู่บ้านมีการบริหารจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ		80	75,000 หมู่บ้าน
	3.3.3 การจัดทำถังขยะเปียกโลก	ร้อยละ 100 ของหมู่บ้านมีการจัดทำถังขยะเปียกโลก	โครงการถังขยะเปียกโลก	80	75,000 หมู่บ้าน
3.4 กิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	3.4.1 การอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติ	ร้อยละ 100 ของหมู่บ้านมีการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติ	โครงการหมู่บ้านยั่งยืน	80	75,000 หมู่บ้าน

4.ด้านความสามัคคี					
7 ตัวชี้วัดย่อย					
12 กิจกรรม					
4.1 ตัวชี้วัดด้านความสามัคคี	4.1.1 การสร้างเสริมความสามัคคี	ร้อยละ 100 ของหมู่บ้านมีการสร้างเสริมความสามัคคี	โครงการหมู่บ้านยั่งยืน (Sustainable Village)	80	75,000 หมู่บ้าน
	4.1.2 การจัดการของเสีย	ร้อยละ 100 ของหมู่บ้านมีการจัดการของเสียอย่างมีประสิทธิภาพ	โครงการหมู่บ้านยั่งยืน	80	75,000 หมู่บ้าน

โครงการสร้างความโปร่งใสตามธรรมาภิบาล

ระบบรายงานติดตามประเมินผล
(การรายงานภายในวันที่ 30 กันยายน 2566)

- 1 คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนฯ ระดับจังหวัดและอำเภอ
- 2 รายงานการประชุมคณะกรรมการฯ หรือหนังสือเชิญประชุม
- 3 แผนงาน/โครงการฯ
- 4 ภาพกิจกรรม Kick off/กำหนดวัน Kick off

กรรมการปกครองจะแจ้งให้รายงานพร้อมเอกสารผ่านหนังสือ/email/google form

Change for Good

โครงการสร้างความโปร่งใสตามธรรมาภิบาล

ระบบรายงานติดตามประเมินผล
(รายงานทุกวันวันที่ 30 ของเดือน เริ่มครั้งแรก 30 ตุลาคม 2566)

- 1 กรรมการปกครองจะจัดทำระบบรายงานสำหรับโครงการฯ โดยเฉพาะ
- 2 การนำเข้าข้อมูลจะนำเข้าจากอำเภอ
- 3 รายงานนำเข้าข้อมูลเป็นระดับหมู่บ้าน
- 4 การนำเข้าข้อมูลจะมี username ให้หน่วยงานระดับอำเภอเข้าไปกรอกข้อมูลตามตัวชี้วัดที่รับผิดชอบ (ปค./สค./พข.)

Change for Good

ขั้นตอนการดำเนินงานระดับจังหวัด

ขั้นตอนการดำเนินงานระดับจังหวัด

1. แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานขับเคลื่อนระดับจังหวัด
2. จัดทำคู่มือในการดำเนินงาน
3. ประชุมทำความเข้าใจร่วมกับ 7 ภาศีเครือข่ายและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่การบูรณาการการทำงานร่วมกัน
4. ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ และ Kick Off
5. มอบหมายงานให้กับคณะทำงานและอำนวยความสะดวกในการขับเคลื่อนการขยายผลหมู่บ้านศีล 5 สู่หมู่บ้านศีลธรรมระดับโซนพื้นที่
6. ร่วมดำเนินงานตามกิจกรรมที่กำหนด
7. ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับ ติดตาม ให้กำลังใจในการดำเนินกิจกรรมระดับพื้นที่ คือ อำเภอ ตำบล ชุมชน หมู่บ้าน
8. ประชาสัมพันธ์กิจกรรมโดยนักสื่อสารในพื้นที่ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย
9. สรุปผล รายงานผลผ่านระบบที่กำหนด
10. จัดมหกรรมหมู่บ้านศีลธรรม ระดับจังหวัด ในปี พ.ศ.2567

ขั้นตอนการดำเนินงานระดับอำเภอ

ขั้นตอนการดำเนินงานระดับอำเภอ

1. แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานขับเคลื่อนระดับอำเภอ
2. อำเภอประชุมสร้างความเข้าใจกับ 7 ภาศึเครือข่ายทุกตำบล
3. อำเภอมอบหมายให้ทีมตำบล (T- CAST) ทำกิจกรรม Work Shop ในแต่ละตำบลเพื่อรวบรวมกิจกรรมตามบริบทพื้นที่สอดคล้องกับ 5 ตัวชี้วัดหลักของโครงการ และจัดทำแผนปฏิบัติการของตำบล
4. รวบรวม ส่งเคราะห์แผนปฏิบัติการแต่ละตำบลเป็นแผนปฏิบัติการระดับอำเภอ
5. ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ กับ 7 ภาศึเครือข่าย และ Kick Off
6. แต่ละตำบลบูรณาการขับเคลื่อนตามแผนปฏิบัติการ
7. ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับ ติดตาม ให้กำลังใจในการดำเนินกิจกรรมระดับพื้นที่ คือ ตำบล ชุมชน หมู่บ้าน
8. ประชาสัมพันธ์กิจกรรมโดยนักสื่อสารในพื้นที่ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย
9. สรุปผล รายงานผลผ่านระบบที่กำหนด
10. จัดมหกรรมหมู่บ้านศีลธรรม ระดับอำเภอ ในปี พ.ศ.2567

ตัวอย่าง แผนปฏิบัติการของอำเภอ

แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

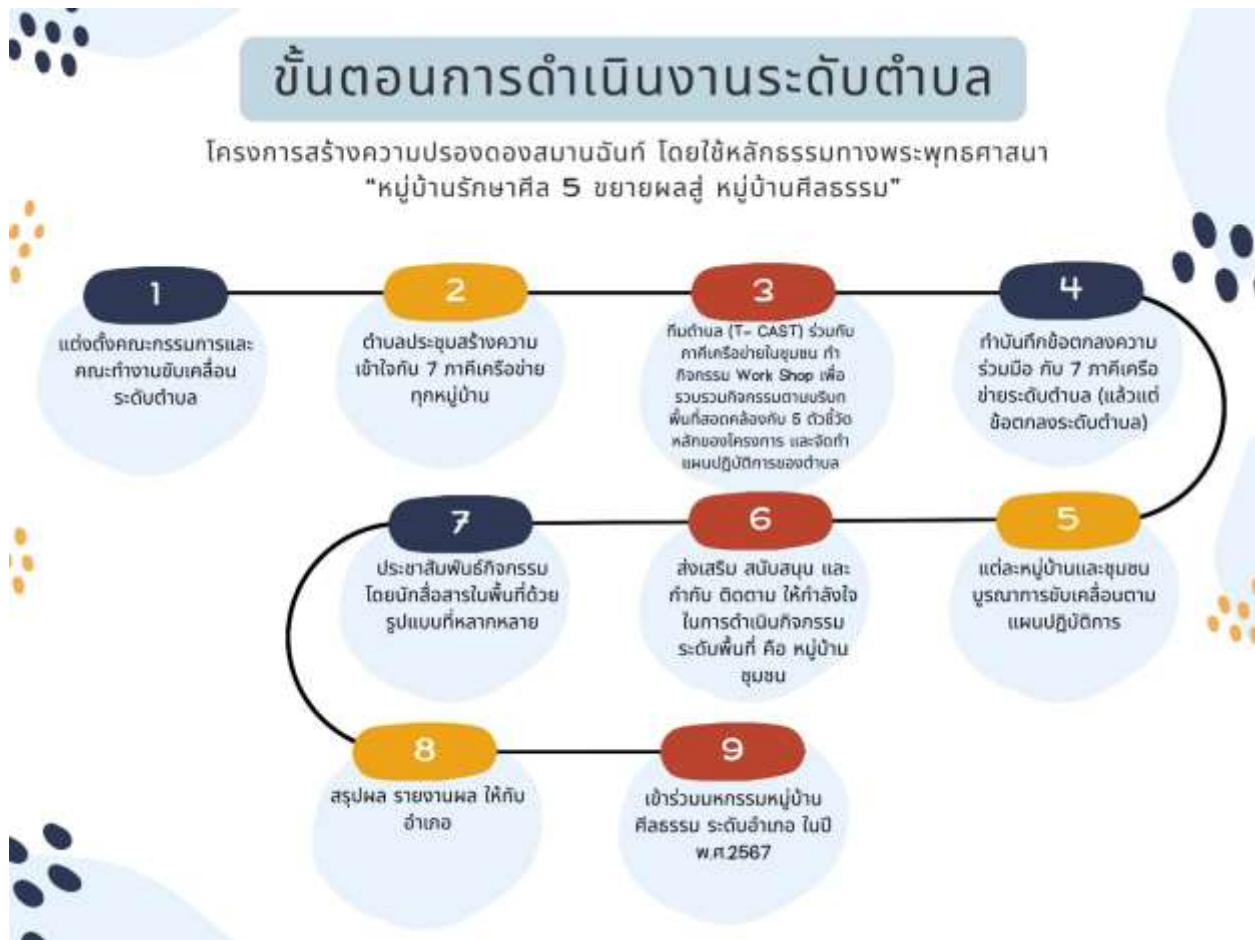
“หมู่บ้านรักษาศีล 5 ขยายผลสู่ หมู่บ้านศีลธรรม” ปี.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	กิจกรรม	เกณฑ์การประเมิน	สอดคล้องกับตัวชี้วัดย่อย	บูรณาการโครงการที่ทำอยู่	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	แผน/ระยะเวลา
1	ด้านหลักประกันชีวิต						
2	ด้านหลักประกันทรัพย์สิน						
3	ด้านหลักประกันครอบครัว						
4	ด้านความสามัคคี						
5	ด้านความมั่นคงปลอดภัย						

หมายเหตุ อำเภอรวบรวมแผนของระดับตำบลจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการระดับอำเภอ

ขั้นตอนการดำเนินงานระดับตำบล

ขั้นตอนการดำเนินงานระดับตำบล

1. แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานขับเคลื่อนระดับตำบล
2. ตำบลประชุมสร้างความเข้าใจกับ 7 ภาควิชาเครือข่ายทุกหมู่บ้าน
3. ทีมตำบล (T- CAST) ร่วมกับภาคีเครือข่ายในชุมชน ทำกิจกรรม Work Shop เพื่อรวบรวมกิจกรรมตามบริบทพื้นที่สอดคล้องกับ 5 ตัวชี้วัดหลักของโครงการ และจัดทำแผนปฏิบัติการของตำบล

4. ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ กับ 7 ภาควิชาเครือข่ายระดับตำบล (แล้วแต่ข้อตกลงระดับตำบล) และ Kick Off

5. แต่ละหมู่บ้านและชุมชนบูรณาการขับเคลื่อนตามแผนปฏิบัติการ
6. ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับ ติดตาม ให้กำลังใจในการดำเนินกิจกรรมระดับพื้นที่ คือ หมู่บ้าน ชุมชน
7. ประชาสัมพันธ์กิจกรรมโดยนักสื่อสารในพื้นที่ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย
8. สรุปผล รายงานผล ให้กับอำเภอ
9. เข้าร่วมมหกรรมหมู่บ้านศีลธรรม ระดับอำเภอ ในปี พ.ศ.2567

ตัวอย่าง แผนปฏิบัติการ ระดับตำบล

แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5 ขยายผลสู่ หมู่บ้านศีลธรรม” ปี 2567

ตำบลหัวดอน อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

5 ด้าน 32 กิจกรรม

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	กิจกรรม	เกณฑ์การประเมิน	สอดคล้องกับ ตัวชี้วัดย่อย	บูรณาการ โครงการที่ทำอยู่	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ	แผน/ ระยะเวลา
1	ด้านหลักประกัน ชีวิต (9 กิจกรรม)	1.กิจกรรมประเพณี 12 เดือน - งานบูรพาจารย์รำลึก วัดบ้านแหม - งานบุญคูณลาน บุญลอมข้าว วัดบ้าน แหม	-ร้อยละ 80 ของหมู่บ้าน มีการจัดกิจกรรมอย่าง น้อยเดือนละ 1 ครั้ง	1.1 กิจกรรมทาง ศาสนา ประเพณีและ วัฒนธรรม	-โครงการหนึ่งตำบล หนึ่ง หมู่บ้านยั่งยืน(Sustainable Village) เพื่อเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริ วัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา -โครงการหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง (หมู่บ้านอยู่เย็น)	- คณะสงฆ์ใน เขตปกครอง ตำบลหัวดอน -ปค. - ภาศึเครือข่าย	-Quick win
		2.กิจกรรมบุญประเพณีในวันสำคัญทาง ศาสนา วันสำคัญของชาติ และวันสำคัญ ทางสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น วันพระ ราชสมภพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชินีและพระบรมวงศานุวงศ์ -ประเพณีแข่งเรือ ณ บ้านท่าวาริ -ประเพณีบุญสังฆทานสังฆจร หมู่บ้าน ละ 1 วัด	-ร้อยละ 80 ของหมู่บ้าน มีการจัดกิจกรรมอย่าง น้อยปีละ 1 ครั้ง				-Quick win
		3.กิจกรรมถนนสายวัฒนธรรมนำสู่ทาน ศีล ภาวนา และการสงเคราะห์ และการ ทำบุญตักบาตรในวันธรรมสวนะ	-ร้อยละ 80 ของหมู่บ้าน มีการจัดกิจกรรม หมุนเวียน 11 หมู่บ้าน อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง		-บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ บทบาทในการเกื้อหนุนระหว่าง วัดและชุมชนให้มีความสุขอย่าง ยั่งยืน	- คณะสงฆ์ใน เขตปกครอง ตำบลหัวดอน -ปค. - ภาศึเครือข่าย	-Quick win

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	กิจกรรม	เกณฑ์การประเมิน	สอดคล้องกับ ตัวชี้วัดย่อย	บูรณาการ โครงการที่ทำอยู่	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ	แผน/ ระยะเวลา
		4.กิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรม -นักเรียนทุกโรงเรียน - พิธีกรน้อยคอยบอกบุญ หรือศาสน พิธีกรน้อยคอยบอกบุญ นำให้พระ อาราธนาศีล กล่าวคำถวายสังฆทาน สามัญ -ผู้บริหาร บุคลากร และเจ้าหน้าที่ อบต.หัวดอน และประชาชนทั่วไป	-ร้อยละ 80 ของ กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ เข้าร่วมกิจกรรมอย่าง น้อยปีละ 1 ครั้ง		-บูรณาการร่วมกับการจัด กิจกรรมการเรียนรู้การสอนของ โรงเรียน/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	- คณะสงฆ์ใน เขตปกครอง ตำบลหัวดอน -สธ. - ภาควิชาการ -กระทรวง ศึกษาธิการ	-Quick win
		5. ขยายผลหมู่บ้านรักษาศีล 5 สู่หมู่บ้าน ศีลธรรม	-ร้อยละ 80 ของ ประชาชนในพื้นที่เข้า ร่วมกิจกรรม		- ขยายผลหมู่บ้านรักษาศีล 5 สู่ หมู่บ้านศีลธรรม	- คณะสงฆ์ใน เขตปกครอง ตำบลหัวดอน -ปค. - ภาควิชาการ	-Quick win
		6.งานบุญ งานศพ ปลอดเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์และอบายมุข โดยยึดถือหลัก ธรรมบัญญัติมีความสุข ต.หัวดอน	-ร้อยละ 80 ของ ประชาชนในพื้นที่เข้า ร่วมกิจกรรม		-บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ เพื่อดำเนินโครงการวัดประชารัฐ สร้างสุข ระยะ 5 ปี(พ.ศ.2566- 2570)	- คณะสงฆ์ใน เขตปกครอง ตำบลหัวดอน -สธ. - ภาควิชาการ	-Quick win
		7. กิจกรรมนิมนต์พระเยี่ยมไข้ ผู้สูงวัย ถามข่าวกัน	-ร้อยละ 80 ของหมู่บ้าน มีการจัดกิจกรรมอย่าง น้อยเดือนละ 1 ครั้ง		-โครงการหนึ่งตำบล หนึ่ง หมู่บ้านยั่งยืน(Sustainable Village) เพื่อเฉลิมพระเกียรติ	- คณะสงฆ์ใน เขตปกครอง ตำบลหัวดอน	-Quick win

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	กิจกรรม	เกณฑ์การประเมิน	สอดคล้องกับตัวชี้วัดย่อย	บูรณาการโครงการที่ทำอยู่	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	แผน/ระยะเวลา
					สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา	-ปค. - ภาคิเครือข่าย	
		8. การขยายผล ศาสตร์พระราชา ด้านการอนุรักษ์ ดิน น้ำ ป่า การพัฒนา การบริหาร และเศรษฐกิจพอเพียง สู่บุคคล หมู่บ้าน ชุมชน และขยายผลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เชิงเกษตร เชิงวัฒนธรรม	-ร้อยละ 80 ของหมู่บ้าน มีการจัดกิจกรรมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	1.2 กิจกรรมเทิดทูนสถาบันหลักของชาติ			-Quick win -ระยะกลาง -ระยะยาว
		9.กิจกรรมเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น เข้าแถวเคารพธงชาติทุกวันจันทร์, จิตอาสาบำเพ็ญประโยชน์, ปลุกป่าเฉลิมพระเกียรติ, ลงนามถวายพระพรฯ ฯลฯ	-ร้อยละ 80 ของหมู่บ้าน มีการจัดหรือเข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง -ร้อยละ 80 ของหมู่บ้าน มีการจัดกิจกรรมแสดงออกถึงการดำเนินการตามหลักประชาธิปไตย อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	1.2 กิจกรรมเทิดทูนสถาบันหลักของชาติ 1.3 กิจกรรมส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข			-Quick win
	2.ด้านหลักประกันทรัพยากร (9 กิจกรรม)	1.กิจกรรมพัฒนาแหล่งกระจายสินค้าทางการเกษตรในหมู่บ้าน เช่น ตลาดนัดชุมชน, ร้านค้าชุมชน, ตลาดถนนสายวัฒนธรรม, ตลาดนัดรวมยางพารา	-ร้อยละ 80 ของหมู่บ้าน มีแหล่งกระจายสินค้าทางการเกษตร อย่างน้อย 1 แห่งขึ้นไป	2.1 กิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ	-โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งหมู่บ้านยั่งยืน(Sustainable Village) เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริ	-ปค. - ภาคิเครือข่าย	-Quick win -ระยะกลาง -ระยะยาว

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	กิจกรรม	เกณฑ์การประเมิน	สอดคล้องกับ ตัวชี้วัดย่อย	บูรณาการ โครงการที่ทำอยู่	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ	แผน/ ระยะเวลา
		ต.หัวดอนฯลฯ		สร้างความมั่นคงทาง อาหาร	วันฉวี นารัตนราชกัญญา		
		2.โครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบการพัฒนา คุณภาพชีวิตตามหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่โคก หนอง นา โมเดล ต่อยอด เป็นขั้นก้าวหน้าสู่เขตพัฒนาเศรษฐกิจ พอเพียงระดับภูมิภาค	-ร้อยละ 100 ของ หมู่บ้านที่มีศูนย์เรียนรู้ ต้นแบบที่ได้รับการ พัฒนาฯ -ร้อยละ 80 ของหมู่บ้าน ต้นแบบได้รับการพัฒนา ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง มี ความสุขมวลรวมเพิ่มขึ้น		-โครงการพัฒนาหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียง -โครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบ โคก หนอง นา	- คณะสงฆ์ใน เขตปกครอง ตำบล หัวดอน -พช. - ภาศึเครือข่าย	-Quick win -ระยะกลาง -ระยะยาว
		3.กิจกรรมบ้านนี้มีรัก ปลูกผักกินเอง (ตุ๋นไก่บ้าน/ หน่บ้านสวย หลังบ้าน สวน/หน้าบ้าน นามอง	ร้อยละ 100 ของ หมู่บ้านมีการสร้างความ มั่นคงทางอาหาร โดย รณรงค์ส่งเสริมการ ดำเนินการปลูกผักสวน ครัวในระดับครัวเรือน อย่างน้อย 10 ชนิด		-การน้อมนำแนวพระราชดำริ ของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช กุมารี สู่ปฏิบัติการปลูกผักสวน ครัวเพื่อสร้างความมั่นคงทาง อาหาร	- คณะสงฆ์ใน เขตปกครอง ตำบล หัวดอน -พช. - ภาศึเครือข่าย	-Quick win
		4.กิจกรรมบ้านนี้มีผล ผู้คนรักกัน	ร้อยละ 100 ของ หมู่บ้านหมู่บ้าน รณรงค์ ขอความร่วมมือผู้นำ		-การน้อมนำแนวพระราชดำริ ของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพ	- คณะสงฆ์ใน เขตปกครอง ตำบล หัวดอน	-Quick win

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	กิจกรรม	เกณฑ์การประเมิน	สอดคล้องกับ ตัวชี้วัดย่อย	บูรณาการ โครงการที่ทำอยู่	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ	แผน/ ระยะเวลา
			ต้นแบบตัวอย่างที่เห็น จริงและภาคีเครือข่าย ทุกภาคส่วน บูรณาการ ขยายผลสร้างคลังอาหาร ชุมชน ปลุกไม้ผลสอง ข้างทาง ร่วมกับการปลูก ผักสวนครัวและพืช สมุนไพร		รัตนราชสุตาฯ สยามบรมราช กุมารี สู่ปฏิบัติการปลูกผักสวน ครัวเพื่อสร้างความมั่นคงทาง อาหาร	-พช. - ภาคีเครือข่าย	
		5.กิจกรรมคลังยา คลังอาหารชุมชน เช่น สวนสุขภาพ บ้านวังอ้อ ฯลฯ - ชุมชน วัด บ้าน โรงเรียนในตำบลหัว ดอน	ร้อยละ 100 ของ หมู่บ้านเป้าหมาย โดย รณรงค์ บูรณาการขยาย ผลสร้างคลังยา คลัง อาหารชุมชน ปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง ปลูกไม้ผล ปลูกผักสวน ครัวและพืชสมุนไพร		-บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ บทบาทในการเกื้อหนุนระหว่าง วัดและชุมชนให้มีความสุขอย่าง ยั่งยืน	- คณะสงฆ์ใน เขตปกครอง ตำบลหัวดอน -สป. - ภาคีเครือข่าย	-Quick win -ระยะกลาง -ระยะยาว
		6.กิจกรรมโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียง	ร้อยละ 90 ของ สถานศึกษา จัดกิจกรรม Active Learning น้อม นำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง		-โครงการโรงเรียนพอเพียง ท้องถิ่น “ปลูกผัก รักโลก” -โครงการโรงเรียนพัฒนาพื้นที่ ตามแนวพระราชดำริและหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	- คณะสงฆ์ใน เขตปกครอง ตำบล หัวดอน -สธ. -ปค.	-Quick win -ระยะกลาง -ระยะยาว

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	กิจกรรม	เกณฑ์การประเมิน	สอดคล้องกับ ตัวชี้วัดย่อย	บูรณาการ โครงการที่ทำอยู่	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ	แผน/ ระยะเวลา
						- ภาคิเครือข่าย	
		7.กิจกรรมส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มแม่บ้านเกษตร ไก่ย่าง มะพร้าวเผา ข้าวหลาม วุ้นมะพร้าว(ทาวารี), กลุ่มถั่วคั่วสมุนไพร(บ้านวังอ้อ) กลุ่มวิสาหกิจชุมชน โคก หนอง นา วังอ้อ ,กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอินทรีย์วิถีไทย , กลุ่มทอผ้า บ้านหัวดอน กลุ่มสัมมาชีพชุมชน (ไม้กวาดทางมะพร้าวบ้านแหม) กลุ่มเกษตรพอเพียง บ้านแหม, กลุ่มจักสาน(บ้านวังอ้อ) กลุ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์ โคก หนอง นา ต.หัวดอน	-ร้อยละ 80 ของหมู่บ้าน มีคนวัยทำงานในหมู่บ้าน ที่ไม่มีการประกอบอาชีพต่ำกว่าร้อยละ 20 -ร้อยละ 80 ของหมู่บ้าน มีการรวมกลุ่มเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพ	2.2 กิจกรรมส่งเสริมการประกอบอาชีพ และการรวมกลุ่มอาชีพ	-โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งหมู่บ้านยั่งยืน(Sustainable Village) เพื่อเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา -โครงการสร้างความมั่นคงด้านอาชีพและรายได้	-ปค. - ภาคิเครือข่าย -พช. - ภาคิเครือข่าย	-Quick win
		8.กิจกรรมผ้าไทย ใส่สนุก	-ร้อยละ 100 ของหมู่บ้านมีการส่งเสริมการใส่ผ้าไทย อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง		-โครงการสร้างความมั่นคงด้านอาชีพและรายได้	-พช. - ภาคิเครือข่าย	-Quick win
		9.กิจกรรมกองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้าน เช่น กองทุนเงินล้าน, กองทุน กข.คจ., กองทุนแม่ของแผ่นดิน, กองทุนร้านค้าชุมชน, กองทุนฌาปนกิจประจำหมู่บ้าน, กองทุนกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ฯลฯ	-ร้อยละ 80 ของหมู่บ้าน มีการส่งเสริมให้สนับสนุนให้คนในหมู่บ้านมีการจัดทำบัญชีครัวเรือน	2.3 กิจกรรมส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือนและส่งเสริมการออม	-โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งหมู่บ้านยั่งยืน(Sustainable Village) เพื่อเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา	- คณะสงฆ์ในเขตปกครองตำบล หัวดอน -ปค.	-Quick win

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	กิจกรรม	เกณฑ์การประเมิน	สอดคล้องกับ ตัวชี้วัดย่อย	บูรณาการ โครงการที่ทำอยู่	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ	แผน/ ระยะเวลา
			-ร้อยละ 80 ของหมู่บ้าน มีการสนับสนุนให้คนใน หมู่บ้านมีการออม -ร้อยละ 80 ของหมู่บ้าน มีกองทุนที่เกี่ยวข้องใน กิจกรรม อย่างน้อย 1 กองทุน		-โครงการหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง (หมู่บ้านอยู่เย็น) -โครงการพัฒนาหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียง	-พช.	
3	ด้านหลักประกัน ครอบครัว (8 กิจกรรม)	1.กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพประชาชนใน ตำบลด้วยกองทุนหลักประกันสุขภาพ ต. หัวดอน เช่น -ตรวจสอบสุขภาพประจำปี, รักษาความ สะอาดในหมู่บ้าน, ดูแลกลุ่มเปราะบางใน ด้านที่อยู่อาศัยและความเป็นอยู่ทุกด้าน, ควบคุมโรคทุกชนิดในหมู่บ้าน - การส่งเสริมวิถีสุขภาพแบบพอเพียง (กินข้าวเป็นหลัก กินผักเป็นยา ภาวนา เป็นอาหารใจ) - ขยายผลคลังยา คลังอาหารชุมชน - บทบาทพระสงฆ์กับการสร้างสุขภาวะ สังคมโดยความร่วมมือของ บวร มี อศว. อาสาสมัครประจำวัด. มีพระคณา	-ร้อยละ 80 ของหมู่บ้าน มีการจัดกิจกรรมดูแล สุขภาพอนามัย อย่าง น้อยเดือนละ 1 ครั้ง -ร้อยละ 80 ของหมู่บ้าน มีการรณรงค์/จัด กิจกรรมเพื่อรักษาความ สะอาดในหมู่บ้าน อย่าง น้อย เดือนละ 1 ครั้ง	3.1 กิจกรรมดูแล สุขอนามัยและส่งเสริม สุขภาวะ	-โครงการหนึ่งตำบล หนึ่ง หมู่บ้านยั่งยืน(Sustainable Village) เพื่อเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริ วัฒนวรี นารีรัตนราชกัญญา -โครงการหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง (หมู่บ้านอยู่เย็น)	-ปค. - ภาคิเครือข่าย	-Quick win -ระยะกลาง -ระยะยาว

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	กิจกรรม	เกณฑ์การประเมิน	สอดคล้องกับ ตัวชี้วัดย่อย	บูรณาการ โครงการที่ทำอยู่	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ	แผน/ ระยะเวลา
		นุ้ปฐฐาก มีพระคิลานธรรม มีกองทุนสงฆ์ อาพาธ					
		2.กิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพและ บทบาทสตรีให้เข้มแข็ง เช่น พัฒนาอาชีพ ฯลฯ	-ร้อยละ 80 ของหมู่บ้าน มีการจัดกิจกรรมส่งเสริม บทบาทสตรีอย่างน้อย เดือนละ 1 ครั้ง	3.2 กิจกรรมการ พัฒนาเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และกลุ่มเปราะบาง	-โครงการหนึ่งตำบล หนึ่ง หมู่บ้านยั่งยืน(Sustainable Village) เพื่อเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริ วัฒนวรี นารีรัตนราชกัญญา	- คณะสงฆ์ใน เขตปกครอง ตำบล หัวดอน -ปค. - ภาศึเครือข่าย	-ระยะกลาง -ระยะยาว
		3.กิจกรรมสานสัมพันธ์ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง เช่น ปู่ย่าสอนหลาน สืบ สานประเพณีวัฒนธรรม ครอบครัวทรงประสิทธิภาพ มีวันหยุด ร่วมกัน มีการทำบุญร่วมกัน บำเพ็ญ ประโยชน์ร่วมกัน	-ร้อยละ 80 ของหมู่บ้าน มีการจัดกิจกรรมส่งเสริม ศักยภาพครอบครัว อย่างน้อย เดือนละ 1 ครั้ง				-ระยะกลาง -ระยะยาว
		4.กิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุ แก่อายุมี่คุณค่า ชราอย่างมีคุณภาพ	-ร้อยละ 80 ของหมู่บ้าน มีการจัดกิจกรรมใน โรงเรียนผู้สูงอายุ อย่าง น้อย เดือนละ 1 ครั้ง				-ระยะกลาง
		5.กิจกรรมส่งเสริมศักยภาพสภาเด็กและ เยาวชน เช่น ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต คุณธรรม จริยธรรม	-ร้อยละ 80 ของหมู่บ้าน มีการจัดกิจกรรมเพื่อ ส่งเสริมศักยภาพให้กับ สภาเด็กและเยาวชน	3.2 กิจกรรมการ พัฒนาเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และกลุ่มเปราะบาง	-โครงการหนึ่งตำบล หนึ่ง หมู่บ้านยั่งยืน(Sustainable Village) เพื่อเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริ	- คณะสงฆ์ใน เขตปกครอง ตำบล หัวดอน -ปค.	-ระยะกลาง -ระยะยาว

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	กิจกรรม	เกณฑ์การประเมิน	สอดคล้องกับตัวชี้วัดย่อย	บูรณาการโครงการที่ทำอยู่	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	แผน/ระยะเวลา
			อย่างน้อย เดือนละ 1 ครั้ง		วันฉวี นารัตนราชกัญญา	- ภาศิเครือข่าย	
		6.กิจกรรมถึงขยะเปียกลดโลกร้อน 100%	-ร้อยละ 100 ของหมู่บ้านมีการจัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อน	3.3 กิจกรรมถึงขยะเปียกลดโลกร้อน การคัดแยกขยะต้นทาง (3R)การจัดการขยะหมู่บ้าน/ชุมชน	-โครงการถึงขยะเปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น -โครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น “ปลูกผัก รักโลก”	- คณะสงฆ์ในเขตปกครองตำบล หัวดอน -สธ. - ภาศิเครือข่าย	-Quick win
		7.กิจกรรมบริหารจัดการขยะในครัวเรือน หมู่บ้าน ชุมชน สถานที่ราชการ	-ร้อยละ 100 ของหมู่บ้านมีการบริหารจัดการขยะอย่างเป็นระบบ				-Quick win
		8.กิจกรรมการอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกป่าในวันสำคัญต่างๆ, ปลูกผักสวนครัว รั้วกินได้,รณรงค์ลดการเผาตอซังข้าว, เขตอภัยทานบริเวณวัด และสระน้ำสาธารณะ, อนุรักษ์สัตว์ป่าและสัตว์หายาก, ปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง, ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ฯลฯ	ร้อยละ 80 ของหมู่บ้านมีการจัดกิจกรรมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	3.4 กิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	-โครงการหมู่บ้านแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง(หมู่บ้านอยู่เย็น)	- คณะสงฆ์ในเขตปกครองตำบลหัวดอน -ปค. - ภาศิเครือข่าย	-Quick win -ระยะกลาง -ระยะยาว

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	กิจกรรม	เกณฑ์การประเมิน	สอดคล้องกับตัวชี้วัดย่อย	บูรณาการโครงการที่ทำอยู่	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	แผน/ระยะเวลา
4	ด้านความสามัคคี (3 กิจกรรม)	1.กิจกรรมพลัง บวร จิตอาสาพัฒนาวัดและชุมชน	ร้อยละ 80 ของหมู่บ้าน มีการจัดกิจกรรมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	4.1 กิจกรรมสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ 4.2 กิจกรรมการแบ่งปัน ช่วยเหลือ เกื้อกูล 4.5 กิจกรรมตามหลัก “บวร” 4.7กิจกรรมจิตอาสา และการบำเพ็ญ สาธารณประโยชน์	-บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ บทบาทในการเกื้อหนุนระหว่าง วัดและชุมชนให้มีความสุขอย่าง ยั่งยืน	- คณะสงฆ์ใน เขตปกครอง ตำบล หัวดอน -ปค. - ภาควิชาการ	-Quick win
		2.กิจกรรมพัฒนาวัด ประชารัฐสร้างสุข (วัด 5 ส)	ร้อยละ 80 ของหมู่บ้าน มีการจัดกิจกรรมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	4.4 กิจกรรมพบปะใน หมู่บ้านชุมชนเพื่อร่วม พูดคุย ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับประโยชน์	-บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ เพื่อดำเนินโครงการวัดประชารัฐ สร้างสุข ระยะ 5 ปี(พ.ศ.2566- 2570)	- คณะสงฆ์ใน เขตปกครอง ตำบล หัวดอน -สอ. - ภาควิชาการ	-ระยะกลาง -ระยะยาว
		3.กิจกรรมตำบลเข้มแข็ง ตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3 มิติ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน	ร้อยละ 80 ของหมู่บ้าน มีการจัดกิจกรรมแบ่งปัน ช่วยเหลือ เกื้อกูล ร่วมกันระหว่างภาคี เครือข่าย บ้าน วัด	4.3 การเข้าถึง กระบวนการใกล้เคียง ร้องเรียน ร้องทุกข์ 4.6 มีการรวมตัวกัน เป็นคุ้มบ้าน ปึกบ้าน	-บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ บทบาทในการเกื้อหนุนระหว่าง วัดชุมชนให้มีความสุขอย่าง ยั่งยืน -โครงการหนึ่งตำบล หนึ่ง	- คณะสงฆ์ใน เขตปกครอง ตำบล หัวดอน - ภาควิชาการ -สป.	-ระยะกลาง -ระยะยาว

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	กิจกรรม	เกณฑ์การประเมิน	สอดคล้องกับ ตัวชี้วัดย่อย	บูรณาการ โครงการที่ทำอยู่	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ	แผน/ ระยะเวลา
			โรงเรียน หน่วยงาน ราชการ ภาคเอกชน	หย่อมบ้าน และภาคี เครือข่ายเพื่อดูแล ช่วยเหลือพึ่งพาอาศัย กัน	หมู่บ้านยั่งยืน(Sustainable Village) เพื่อเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริ วัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา -โครงการหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง (หมู่บ้านอยู่เย็น)	-ปค.	
5	ด้านความมั่นคง ปลอดภัย (3 กิจกรรม)	1.กิจกรรมสร้างความมั่นคงปลอดภัยใน ชุมชน เช่น ตั้งจุดตรวจช่วงเทศกาล, ธงแดงแจ้ง เตือนผู้ใช้รถใช้ถนนเพื่อความปลอดภัย, กรรมการรักษาความสงบในทุกหมู่บ้าน และชุมชน, การลาดตระเวน หรือการ รักษาความสงบเรียบร้อยในแต่ละเดือน ฯลฯ	-ร้อยละ 100 ของ หมู่บ้านมีการจัดระบบ รักษาความปลอดภัยใน หมู่บ้าน	5.1 กิจกรรมสร้าง ความมั่นคงในชุมชน	-โครงการหนึ่งตำบล หนึ่ง หมู่บ้านยั่งยืน(Sustainable Village) เพื่อเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริ วัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา	- คณะสงฆ์ใน เขตปกครอง ตำบล หัวดอน -ปค. - ภาคีเครือข่าย	-Quick win -ระยะกลาง -ระยะยาว
		2.กิจกรรมส่งเสริมการป้องกันยาเสพติด และลด ละ เลิก อบายมุข เช่น กีฬาด้านยาเสพติด, ครูแดร์ D.A.R.E. (ครูตำรวจในโรงเรียน), รณรงค์สร้าง จิตสำนึกเกี่ยวกับยาเสพติดในวันสำคัญ, งดเหล้า เข้าพรรษา, อบรมคุณธรรม จริยธรรม, งานบุญ งานศพ ปลอดภัย	-ร้อยละ 100 ของ หมู่บ้านมีส่วนร่วมใน กิจกรรมป้องกันยาเสพติด อย่างน้อย 1 ครั้ง/ปี	5.2 กิจกรรมส่งเสริม การป้องกันยาเสพติด และลด ละเลิก อบายมุข			-Quick win -ระยะกลาง -ระยะยาว

ที่	ตัวชี้วัดหลัก	กิจกรรม	เกณฑ์การประเมิน	สอดคล้องกับ ตัวชี้วัดย่อย	บูรณาการ โครงการที่ทำอยู่	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ	แผน/ ระยะเวลา
		เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์และอบายมุข ตาม ธรรมเนียมอยู่ดีมีสุข, ส่งเสริมครอบครัวให้ ห่างไกลยาเสพติด ฯลฯ					
		3.กิจกรรมคืนคนดีสู่สังคม เช่น ผู้ได้รับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม ได้รับการช่วยเหลือและสงเคราะห์, เยาวชนกลุ่มเสี่ยงหรือผู้ผ่านการบำบัด ได้รับความรู้ด้านประกอบอาชีพตาม ความสนใจ ฯลฯ	-ร้อยละ 80 ของผู้ได้รับ การฟื้นฟูสภาพทาง สังคม ได้รับการ ช่วยเหลือและสงเคราะห์ -ร้อยละ 100 ของ เยาวชนกลุ่มเสี่ยงหรือผู้ ผ่านการบำบัดได้รับ ความรู้ด้านประกอบ อาชีพ	5.3 กิจกรรม เสริมสร้าง ประสิทธิภาพ การ ป้องกันและแก้ไข ปัญหา ยาเสพติด	-โครงการช่วยเหลือผู้เสพ/ผู้ติด ยาเสพติดของศูนย์ฟื้นฟูสภาพ ทางสังคม -กองทุนแม่ของแผ่นดิน	- คณะสงฆ์ใน เขตปกครอง ตำบล หัวดอน -ปค. -พช. - ภาคิเครือข่าย	-ระยะกลาง -ระยะยาว

เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา บูรณาการ

เพื่อสร้างความเข้าใจแก่คณะสงฆ์ในการบูรณาการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาหมู่บ้านรักษาศีล 5 /การขยายผลหมู่บ้านรักษาศีล 5 สู่มุ่บ้านศีลธรรม /วัดประชา รัฐ สร้างสุข /บทบาทการเกื้อหนุนวัดและชุมชนให้มีความสุขอย่างยั่งยืน ในส่วนที่คณะสงฆ์และฝ่ายบ้านเมือง ที่ได้ทำ MOU หรือบันทึกข้อตกลงร่วมกันไว้กับกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงต่างๆ ให้เห็นเป็นตัวอย่างว่า คณะสงฆ์ได้ยืนอยู่บนหลักพระธรรมวินัย แล้วยังนำเอางานการคณะสงฆ์ (6+8) ด้าน มาบูรณาการร่วมกับฝ่ายบ้านเมือง ช่วยบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แก่ประชาชนได้ คือ

1. งานด้านปกครอง
2. ด้านศาสนศึกษา
3. ด้านศึกษาสงเคราะห์
4. ด้านการเผยแผ่
5. ด้านสาธารณูปการ
6. ด้านสาธารณสงเคราะห์

และงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) 8 ด้าน คือ

- ❖ ศีลธรรมและวัฒนธรรม
- ❖ สุขภาพอนามัย
- ❖ สัมมาชีพ
- ❖ สันติสุข
- ❖ ศึกษาสงเคราะห์
- ❖ สาธารณสงเคราะห์
- ❖ กตัญญูกตเวทิตาธรรม
- ❖ สามัคคี

นำมาแปลงสู่การปฏิบัติ บูรณาการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาหมู่บ้านรักษาศีล 5 /การขยายผลหมู่บ้านรักษาศีล 5 สู่หมู่บ้านศีลธรรม /วัดประชา รัฐ สร้างสุข /บทบาทการเกื้อหนุนวัดและชุมชนให้มีความสุขอย่างยั่งยืน ในส่วนคณะสงฆ์และฝ่ายบ้านเมืองที่ได้ทำ MOU หรือบันทึกข้อตกลงร่วมกันไว้ ผ่านการประชุม การหารือ การจัดเวที การถอดบทเรียน การนำมาประยุกต์ การทำแผนปฏิบัติร่วมกัน

การบูรณาการโครงการ กิจกรรม ในชุมชน มาเป็นแผนปฏิบัติ และลงมือปฏิบัติร่วมกันนั้นให้เป็นไปตามบริบทพื้นที่ ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อทางศาสนาในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งมีความหลากหลาย แผนงาน โครงการ กิจกรรมบูรณาการ ในแต่ละพื้นที่ ที่ทำอยู่เดิม สามารถนำมาขับเคลื่อนต่อได้ หรือมีการกำหนดแผนใหม่ร่วมกันได้ตามความเหมาะสม

ข้อสำคัญ คือ พระ ครู คลัง ช่าง หมอ พ่อ แม่ ปราชญ์ ภูมิปัญญา จิตอาสา และภาคีเครือข่าย ต้องรวมพลัง ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมป้องกันปัญหา ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมพัฒนาชุมชน (เพราะคำตอบอยู่ที่ชุมชน)

จัดทำโดย พระพิพัฒน์วีโรภาส ที่ปรึกษาปลัดกระทรวงมหาดไทย และ กลุ่มจิตอาสาชาววัง

(ตัวอย่าง) การนำงานคณะสงฆ์ (6+8) แปลงสู่การปฏิบัติบูรณาการขับเคลื่อนอำเภอบำบัดทุกข์ บำรุงสุข หมู่บ้านศีลธรรม นำสู่หมู่บ้านยั่งยืน
ชุมชนบ้านวังอ้อ ตำบลหัวดอน อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี และภาคีเครือข่าย

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการกิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
พระ ครู คลัง ช่าง หมอ พ่อ แม่ ปราชญ์ ภูมิปัญญา จิตอาสา และ 7 ภาคี เครือข่าย ร่วมกัน ขับเคลื่อน	งานด้านการปกครอง ดูแลควบคุม ส่งเสริม สนับสนุน ให้พระภิกษุ สามเณร แม่ชี ศิษย์วัด ให้ ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย กฎระเบียบ มติ ประกาศ คำสั่ง ของมหาเถรสมาคม และกฎหมายบ้านเมือง	โครงการประชุมตรวจการ วัดในตำบล แบบบูรณาการ 265 ตำบล ในเขตปกครอง คณะสงฆ์จังหวัด อุบลราชธานี เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะ ตำบล เจ้าอาวาส ตรวจการ คณะสงฆ์ในพื้นที่ระดับตำบล เรื่อง คน/ งาน/ เอกสาร / สถานที่ โดยมีฝ่ายบ้านเมือง มาร่วมประชุมหารือแนว ทางการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แก่ชุมชน อาทิ นายอำเภอ ปลัดอำเภอประจำตำบล พัฒนาการอำเภอ พัฒนาการ ตำบล เกษตรอำเภอ เกษตร ตำบล สสอ. รพ.สต. อสม.	อำเภอบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ผลการดำเนินงาน คน -พระภิกษุ สามเณร แม่ชี ศิษย์วัด ไวยาวัจกร กรรมการวัด ผู้อาศัยวัดในเขตปกครองได้ ทราบ ได้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย กฎระเบียบ มติ ประกาศ คำสั่ง ของมหาเถรสมาคม และ ปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง พระภิกษุ สามเณร มีหนังสือสุทธิ มีการย้ายเข้าสังกัดถูกต้อง ไวยาวัจกร และกรรมการวัดมีการแต่งตั้ง งาน -คณะสงฆ์วัดต่างๆ ได้ปฏิบัติและสนองงานการคณะสงฆ์ 6 ด้าน และขับเคลื่อนงานหน่วย อบรมประชาชนประจำตำบล 8 ด้าน เอกสาร -วัดต่างๆ มีตราตั้งวัด มีหนังสือรับรองสภาพวัด มีการเก็บรักษาเอกสารสิทธิ์โฉนดที่ดิน วัด ธรณีสงฆ์ วัดต่างๆมีการจัดทำสมุดรายรับ-รายจ่าย มีสมุดบันทึกทะเบียนทรัพย์สินของวัด มีสมุดเยี่ยม มีการขอวิสุงคามสีมาให้สมบูรณ์ สถานที่ -บริเวณของวัดได้ร่วมมือกับ อบต.และฝ่ายช่างโยธาประจำตำบล และผู้เชี่ยวชาญการ ออกแบบ จัดทำแผนผังวัด ให้สอดคล้องกับบริบทภูมิสังคม บริบทวัดประชา รัฐ สร้างสุข (5ส) วัดส่งเสริมสุขภาพ (5ร) มีความสะอาดร่มรื่น สงบร่มเย็น เป็นสถานที่สัปปายะธรรม โครงการ กิจกรรม -มีการสรุปผลการจัดกิจกรรมภายในชุมชน อาทิ ถนนสายวัฒนธรรมนำสู่ ทาน ศีล ภาวนา และการสังเคราะห์ร่วมกับวัด เดือนละ 1 ครั้งแล้วนำข้าวกันบาตร ขนมนม สิ่งของเครื่องใช้ ไปมอบให้แก่กลุ่มเป้าหมายในหมู่บ้าน จำนวน 33 ราย อาทิ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วย

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการกิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
		วัฒนธรรมอำเภอ ผู้นำท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษา จิตอาสา 904 จิตอาสาพระราชทาน ไวยาวัจกร กรรมการวัด ชาวบ้านในตำบล ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคสื่อสารมวลชน	ติดบ้าน ติดเตียง ผู้พิการ ผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาส เด็กเล็กนักเรียนประถม บางครั้งการตักบาตร เน้นไปที่ข้าวสาร อาหารแห้งสมทบอาหารกลางวันนักเรียนโรงเรียนบ้านวังอ้อ ๑) มีการจัดกิจกรรมพลัง บวร จิตอาสาพัฒนาวัด พัฒนาโรงเรียน พัฒนาหมู่บ้าน เดือนละ 1-2 ครั้ง โดยเฉพาะหน้าฝน หญ้า และวัชพืชขึ้นเร็ว ๑) มีการจัดกิจกรรมคลังยา คลังอาหารชุมชนแบบต่อเนื่อง ขยายผลจากวัดป่ามหาธีรจารย์ จำนวน 20 ไร่ มาที่ครอบครัว ญาติ จำนวน 6 ไร่ ขยายในวัดวังอ้อ จำนวน 3 ไร่ ขยายในหมู่บ้านริมถนนสายวัฒนธรรม ขยายมาโรงเรียน จำนวน 5 ไร่ และขยายพื้นที่สาธารณะประโยชน์ จำนวน 30 ไร่ เป็นคลังยา คลังอาหารชุมชน เป็นธนาคารเมล็ดพันธุ์ ต้นพันธุ์ โดยมีแม่ธรณีเป็นนายธนาคารใหญ่ ๑) มีการประสานการไฟฟ้าจังหวัดอุบลราชธานี และสาขาอำเภอเขื่องใน ติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างที่บริเวณวัด ที่บริเวณโรงเรียน ตามแยกจุดเสี่ยงในหมู่บ้านเพิ่มเติม ๑) มีการสำรวจและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขังในหมู่บ้าน ชุมชนด้วยการนำรถขุดคุ้ยใบตม ขุดคลองระบายน้ำ ทำหลุมขนมครก ทำคลองไส้ไก่ และทำหนองรองรับน้ำ ๑) มีการนำจิตอาสาในชุมชนหมุนเวียนมาปลูกป่าสามอย่าง ประโยชน์สี่อย่าง ในพื้นที่สวนสุขภาพชุมชน อย่างต่อเนื่อง ๑) มีการสร้างสวนครัวชาววังริมทาง ที่ทุกคนสามารถเก็บพืช ผัก สวนครัว หรือผลผลิตอื่นๆ ไปบริโภคได้ฟรีตลอด ๑) มีการเสนอแผนงาน โครงการ ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ รายได้ ที่อยู่อาศัย การเข้าถึงบริการภาครัฐ เป็นประโยชน์ในชุมชนมาร่วมกันขับเคลื่อนร่วมกันโดยมีการลำดับความสำคัญของโครงการ กิจกรรม และประเภทกิจกรรมทำเอง ทำร่วม ทำให้

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการกิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ	
			สอดคล้องกับหมู่บ้านศีลธรรม ตัวชี้วัดที่ 5 ด้านความมั่นคงปลอดภัย	สอดคล้องกับหมู่บ้านยั่งยืน ตัวชี้วัดที่ 7 ด้านความมั่นคงปลอดภัย
			5.1 กิจกรรมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชุมชน 5.2 กิจกรรมการส่งเสริม การป้องกันยาเสพติด และลด ละ เลิก อบายมุข 5.3 กิจกรรมบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดโดยการฟื้นฟูสภาพทางสังคม	7.1 การช่วยดูแลคนในครัวเรือน หมู่บ้านชุมชน ไม่ให้ติดยาเสพติดฯ 7.2 การบริหารความเสี่ยงด้านกายภาพ 7.2.1 การมีไฟฟ้าส่องสว่างเพียงพอ โดยเฉพาะสถานที่เปลี่ยว จุดเสี่ยงภัย
	งานหน่วยอบรม ประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านสันติสุข การเผยแผ่องค์ความรู้ และหลักธรรมทาง พระพุทธศาสนาที่ สอดคล้องกับการอยู่ ร่วมกันอย่างสงบสุข เข้าใจความแตกต่างและ หลากหลายของบริบท	โครงการถักทอ ก่อพลัง ชุมชน พัฒนาหมู่บ้าน คุณธรรมต้นแบบ	เกิดครอบครัวคุณธรรมทรงประสิทธิภาพ ทำสิ่งสำคัญก่อน เช่น ๑ ให้เวลาครอบครัวรายสัปดาห์ ๑ มีเวลาแห่งการวางแผน ๑ มีเวลาแห่งการสั่งสอน ๑ มีเวลาแห่งการแก้ปัญหา ๑ มีเวลาแห่งความสนุกสนาน ลับเลื้อยให้คมอยู่เสมอ เติมพลังให้กับชีวิตคนใน ครอบครัว เช่น ๑ มีเวลาอาหารเป็นของครอบครัว ๑ มีวันหยุดของครอบครัว	เกิดชุมชนคุณธรรมต้นแบบ พระ ครู คลัง ช่าง หมอ พ่อแม่ ปราชญ์ ภูมิปัญญาจิตอาสา ครอบครัวต้นแบบ ครูต้นแบบ เด็ก เยาวชนต้นแบบ พระสงฆ์ ต้นแบบ ประชาชนต้นแบบ คนในชุมชน และ 7 ภาคีเครือข่ายมาร่วมกันจัดกิจกรรม ป้องกันปัญหา แก้ไขปัญหา พัฒนาคุณภาพ ชีวิตคนในชุมชน ตามบริบทขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณี ที่หลากหลายในพื้นที่

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการกิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ	
	ทางสังคมและวัฒนธรรม โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เห็นคุณค่าของการไม่เบียดเบียนผู้อื่นบนหลักการของการรักษาศีล 5 ทั้งนี้พระสงฆ์และวัดสามารถใช้สถานที่และโอกาสของการที่วัดเป็นพื้นที่ศูนย์กลางชุมชนพัฒนาจิตใจและประสานหน่วยงานภาครัฐ ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้ามาแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และพบปะประชาชน เพื่อร่วมวางแผนทาง การสร้างสันติสุขร่วมกันได้ ตัวอย่างเช่น △ การจัดตั้งตุ้มยา ป้อมยาม		๑ มีวันคล้ายวันเกิดของคนในครอบครัว ๑ มีวันหยุดประจำปี ๑ มีกิจกรรมครอบครัวใหญ่และครอบครัวต่างรุ่น ๑ มีการเรียนรู้ร่วมกัน ๑ มีการสวดมนต์ร่วมกัน ๑ มีการทำงานร่วมกัน ๑ มีการทำประโยชน์ร่วมกัน ๑ มีการเล่นสนุกด้วยกัน ๑ มีการพุ่มพิกทำนุบำรุงจิตวิญญาณแห่งการเติมพลังชีวิต ๑ ขนบธรรมเนียมประเพณีช่วยสมานบาดแผลให้ครอบครัว ครูเป็นปูชนียบุคคล -มีบทบาทเป็นเหมือนพ่อแม่คนที่สองของลูกศิษย์ เป็นครูกัลยาณมิตร เป็นครูจิตอาสา เป็นเป้าหมายลอมพิมพ์ดีแก่ศิษย์ คอยชี้แนะ ประคับประคอง ให้เด็กเยาวชนมีปัญหา วิชาความรู้ และศีลธรรม ป้องกันและแก้ไขปัญหาดัง ท้อง ทิ้ง แท้ง เสพยา วิวาทะ ของเยาวชน	

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการกิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ	
	△ การจัดตั้งอาสาสมัคร ดูแลหมู่บ้านในยามวิกาล △ การจัดฝึกอบรมปฏิบัติ ธรรม นุ่งสมาธิ △ การจัดอบรมประชาชน ให้มีความรักสามัคคี △ การเชิญเจ้าหน้าที่จาก หน่วยงานต่างๆ มา บรรยายให้ความรู้ในเรื่อง ยาเสพติดให้แก่พระภิกษุ สงฆ์ และสามเณร เยาวชนและประชาชน ทั่วไป		เด็ก เยาวชน เป็นคนดี มีจิตอาสา -มีบทบาททำหน้าที่ ปฏิบัติศาสนพิธีได้ถูกต้อง สวดมนต์ได้ ภาวนาเป็น ทำความดีออกมาให้ เห็น เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ เป็นศิษย์ที่ดีของครู อาจารย์ เป็นเพื่อนที่ดีของเพื่อน เป็นพลเมืองที่ ดีของชาติ เป็นศาสนิกที่ดีของศาสนา เป็นผู้นำ การเปลี่ยนแปลงชุมชนและสังคมไทย พระสงฆ์เป็นนักพัฒนา -มีบทบาททำวัดให้เป็นศูนย์รวมใจ เป็นที่พึ่ง ของคนในสังคมตั้งแต่เกิดจนถึงตาย ป้องกัน และแก้ไขปัญหา คนทางวัด จิตทางธรรม กิจกรรมไม่สร้างสรรค์ ประชาชนเป็นต้นแบบความดี -มีบทบาทสร้างความรู้ รัก สามัคคี เป็นชุมชน คุณภาพ ชุมชนแห่งการให้ ชุมชนเอื้ออาทร ชุมชนไม่ทอดทิ้งกัน เป็นภูมิคุ้มกันของสังคม ลดวิกฤตปัญหา และเป็นการพัฒนาสังคมเชิงรุก ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ถูกทอดทิ้ง ผู้ประสบภัยวิบัติ และผู้ป่วยติดเตียง	

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการกิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ	
			องค์กรภาคี มีความโดดเด่น -เช่น อบต., เทศบาล, รพ.สต. มีบทบาท บูรณาการ ให้หน่วยงานบ้าน วัด โรงเรียน ราชการ (บวร) ร่วมกันนำครอบครัวต้นแบบ ครูต้นแบบ เด็ก เยาวชนต้นแบบ พระสงฆ์ ต้นแบบ ประชาชนต้นแบบ และคนในชุมชน จัดกิจกรรมป้องกันปัญหา แก้ไขปัญหา พัฒนา คุณภาพชีวิตในชุมชน	

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ	
พระ ครู คลัง ช่าง หมอ พ่อ แม่ ปราชญ์ ภูมิปัญญา จิตอาสา	ด้านศาสนศึกษา และศึกษาสงเคราะห์ © ส่งเสริมให้พระภิกษุ สามเณร ศึกษาและสอบ นักธรรม บาลี © จัดหาวัสดุอุปกรณ์ การศึกษา ตำรับตำรา หลักสูตร รวมทั้งจัดหา ครูผู้ทำการสอนมา	© จัดตั้งศูนย์ศึกษา พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ใน ตำบลหัวดอน ตั้งแต่ ปี 2542 รวมทั้งประสานความร่วมมือ กับผู้บริหารสถานศึกษาใน ตำบลหัวดอน นำนักเรียนเข้า ศึกษา เรียนรู้ ปีละ 100-150 คน และได้ประสานความ ร่วมมือกับองค์การบริหารส่วน	อำเภอบำบัดทุกข์ บำรุงสุข การเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐาน ความรู้ และการศึกษา การได้รับการศึกษาและระดับการศึกษา © ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ในตำบลหัวดอนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก องค์การบริหารส่วนตำบลหัวดอน เป็นค่าพาหนะ ค่าอาหาร น้ำดื่ม ปีละ 50,000 บาท ตั้งแต่ ปี 2542-2566 ปัจจุบัน ศพอ.ตั้งอยู่วัดบ้านแหม ตำบลหัวดอน © โรงเรียนบ้านวังอ้อ ได้รับความร่วมมือกับชาวบ้านวังอ้อ ทอดผ้าป่าข้าวเปลือก เพื่อนำไป เป็นทุนอาหารกลางวันแก่นักเรียน โรงเรียนบ้านวังอ้อทุกปี ตั้งแต่ ปี 2534-2566 ปัจจุบัน © พระพิพัฒน์วชิโรภาส ได้มอบเงินสร้างห้องสมุดโรงเรียนบ้านก่อวิทยาคาร	

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
และ 7 ภาคี เครือข่าย ร่วมกัน ขับเคลื่อน	ประจำสำนักศาสนศึกษา ให้เพียงพอต่อความ ต้องการของนักเรียนใน สำนักศาสนศึกษา เป็น ประจำทุกปี © มอบทุนการศึกษา ให้แก่นักเรียนที่สามารถ สอบไล่ได้ในสนามหลวง	ตำบลหัวดอน สนับสนุน งบประมาณดำเนินการค่า พาหนะ ค่าอาหาร น้ำดื่ม ปีละ 50,000 บาท ตั้งแต่ปี 2542-2566 ปัจจุบัน ศพอ. ตั้งอยู่วัดบ้านแหม ตำบล หัวดอน © ผู้บริหารสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้นำ ชุมชนประสานความร่วมมือ กับชาวบ้านวังอ้อ ทอดผ้าป่า ข้าวเปลือก เพื่อนำไปเป็นทุน อาหารกลางวันแก่นักเรียน โรงเรียนบ้านวังอ้อทุกปีตั้งแต่ ปี 2534-2566 ปัจจุบัน © พระพิพัฒน์วิโรภาส มอบ เงินสร้างห้องสมุดโรงเรียน บ้านก่อวิทยาคาร สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาอุบลราชธานี เขต 4	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำนวนเงิน 30,000 บาท วันที่ 13 พฤษภาคม 2555 © พระพิพัฒน์วิโรภาส ได้มอบทุนซื้อเครื่องกรองน้ำให้กับโรงเรียนบ้านยางน้อย(พรหมพิทยา) ตำบลก่อเอ้ อำเภอลำดวน จังหวัดอุบลราชธานี จำนวนเงิน 100,000 บาท วันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2555 © พระพิพัฒน์วิโรภาส ได้ประสานงบประมาณ จากพลเอก สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์ รัฐมนตรีช่วย ว่าการกระทรวงศึกษาธิการสนับสนุนสร้างห้องสมุดโรงเรียนบ้านวังอ้อปี 2561 รวมเงิน 351,000 บาท (สามแสนห้าหมื่นหนึ่งพันบาท) © โรงเรียนบ้านวังอ้อ มีห้องสมุดโรงเรียนบ้านวังอ้อ ปี 2561 รวมเงิน 835,226 บาท (แปดแสนสามหมื่นห้าพันสองร้อยยี่สิบหกบาท)โดยผู้บริหารสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ประสานความร่วมมือกับศิษย์เก่าและชาวบ้านวังอ้อ ทอดผ้าป่า © โรงเรียนบ้านวังอ้อ ชาวบ้านวังอ้อ ได้รับมอบข้าว ขนมนม สิ่งของเครื่องใช้ จากการจัด กิจกรรมถนนสายวัฒนธรรม ทำบุญตักบาตร ตั้งแต่ ปี 2549 -2566 ปัจจุบัน © บ้าน วัด โรงเรียน ชุมชนวังอ้อ มีฐานเรียนรู้ โคก หนอง นา เป็นแหล่งอาหารเพื่อน้อง ใน โรงเรียนบ้านวังอ้อ ปี 2564-ปัจจุบัน © ห้องสมุดโรงเรียนบ้านวังอ้อ ได้รับการปรับปรุงพัฒนา ปี 2566 รวมเงิน 373,200 บาท (สามแสนเจ็ดหมื่นสามพันสองร้อยบาท) จากผู้บริหารสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้นำ ชุมชน ประสานความร่วมมือกับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค(กฟภ.) © โรงเรียน ประถมศึกษาในอำเภอลำดวน 11 โรงเรียน และอำเภอดงหลวง จำนวน 5 โรงเรียน รวม 16 โรงเรียน ได้รับงบประมาณ จากนายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ ปลัดกระทรวง

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
		จำนวนเงิน 30,000 บาท วันที่ 13 พฤษภาคม 2555 © พระพิพัฒน์วิโรภาส มอบ ทุนซื้อเครื่องกรองน้ำให้กับ โรงเรียนบ้านยางน้อย (พรหม พิทยา) ตำบลก่อเอ้ อำเภอเชียงใน จังหวัด อุบลราชธานี จำนวนเงิน 100,000 บาท วันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2555 © พระพิพัฒน์วิโรภาส ประสานงบประมาณ จาก พลเอก สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ สนับสนุนสร้างห้องสมุด โรงเรียนบ้านวังอ้อปี 2561 รวมเงิน 351,000 บาท (สาม แสนห้าหมื่นหนึ่งพันบาท)	มหาดไทย ผศ.พิเชฐ โสวิทยสกุล รศ.วรรณ โรจนไพบูลย์ สนับสนุนโครงการพัฒนาพื้นที่ตาม แนวพระราชดำริและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใน ปี 2565 รวมเงิน 2,500,000 บาท (สองล้านห้าแสนบาท) © โรงเรียนบ้านวังอ้อ โรงเรียนบ้านยางน้อย โรงเรียนบ้านทัน โรงเรียนบ้านบุตร ได้รับชุด อุปกรณ์สูบน้ำเคลื่อนที่แบบเอนกประสงค์ด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ (Solar Cell) จำนวน 4 ชุด มูลค่า 200,000 บาท จากการไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) โดยพระพิพัฒน์วิโรภาส ประสาน งบประมาณ ประสานบุญ © โรงเรียนบ้านวังอ้อ มีฐานศึกษา เรียนรู้ โคก หนอง นา และฐานเรียนรู้อื่นๆจำนวน 18 ฐาน เพื่อบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดทักษะอาชีพและทักษะชีวิต ตาม นโยบายของเขตพื้นที่การศึกษา © โรงเรียนบ้านวังอ้อ เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหาร ครู อาจารย์ คนในชุมชน วัด ร่วมกัน ดูแลและพัฒนา รวมทั้งได้รับความเชื่อมั่นจากผู้ปกครองนำลูก หลาน เข้ามาเรียนระดับประถม 100%

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
		© ผู้บริหารสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้นำ ชุมชน ประสานความร่วมมือ กับศิษย์เก่าและชาวบ้านวังอ้อ ทอดผ้าป่าสร้างห้องสมุด โรงเรียนบ้านวังอ้อ ปี 2561 รวมเงิน 835,226 บาท (แปดแสนสามหมื่นห้าพันสอง ร้อยยี่สิบหกบาท) © บ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน วังอ้อ จัดกิจกรรมถนนสาย วัฒนธรรม ทำบุญตักบาตร ใน โรงเรียน และมอบข้าว ขน นม แก่นักเรียน โรงเรียนบ้าน วังอ้อ ตำบลหัวดอน อำเภอ เชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี ปี 2564 -2566 ปัจจุบัน © บ้าน วัด โรงเรียน ชุมชนวัง อ้อ ร่วมกันพัฒนาฐานเรียนรู้ โคก หนอง นา เป็นแหล่ง	

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
		อาหารเพื่อน้อง ในโรงเรียน บ้านวังอ้อ ปี 2564-ปัจจุบัน © ผู้บริหารสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้นำ ชุมชน ประสานความร่วมมือ กับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) ปรับปรุงพัฒนา ห้องสมุดโรงเรียนบ้านวังอ้อ ปี 2566 รวมเงิน 373,200 บาท (สามแสนเจ็ดหมื่นสาม พันสองร้อยบาท) © พระพิพัฒน์วิโรภาส ประสานงาน ประสานบุญกับ นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ผศ.พิเชฐ โสวิทยสกุล รศ.วรวรรณ โรจนไพบูลย์ สนับสนุนโครงการพัฒนาพื้นที่ ตามแนวพระราชดำริและหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
		ให้กับโรงเรียนประถมศึกษาใน อำเภอเชียงใน 11 โรงเรียน และอำเภอเดชอุดม จำนวน 5 โรงเรียน รวม 16 โรงเรียน ปี 2565 รวมเงิน 2,500,000 บาท (สองล้านห้าแสนบาท) © พระพิพัฒน์วีโรภาส ประสานงบประมาณกับการ ไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) จัด ชุดอุปกรณ์สูบน้ำเคลื่อนที่ แบบเอนกประสงค์ด้วย พลังงานแสงอาทิตย์ (Solar Cell) จำนวน 4 ชุด) ให้กับ โรงเรียนบ้านวังอ้อ โรงเรียน บ้านยางน้อย โรงเรียนบ้านทัน โรงเรียนบ้านบุตร มูลค่า 200,000 บาท	

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ	
			สอดคล้องกับหมู่บ้านศีลธรรม	สอดคล้องกับหมู่บ้านยั่งยืน
	งานหน่วยอบรม ประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านศึกษาสงเคราะห์ การประชาสัมพันธ์และ เผยแพร่ข้อมูลที่ช่วยให้ พุทธศาสนิกชนมีโอกา สได้เข้ามาเรียนรู้ หลักธรรมทาง พระพุทธศาสนาในวัดที่ จัดการศึกษาสงเคราะห์ รวมทั้งสนับสนุน กิจกรรมให้เกิดการเผย แผ่หลักธรรมทาง พระพุทธศาสนาแก่ เยาวชน โดยมีเป้าหมาย เพื่อสร้างเกิดศาสน ทายาทที่เห็นคุณค่าของ			

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ	
	หลักธรรมและแก่นแท้ ของพระพุทธศาสนา เพื่อช่วยส่งเสริมศรัทธา และทะนุบำรุง พระพุทธศาสนาต่อไป ตัวอย่างเช่น △ การจัดกิจกรรมหา ทุนการศึกษาให้แก่ นักเรียน △ การมอบทุนการศึกษา แก่นักเรียนที่เรียนดีแต่ ยากจน △ การจัดหาอุปกรณ์การ เรียนการสอน △ การจัดหาอุปกรณ์ ทางการกีฬา △ การจัดตั้งศูนย์การ เรียนชุมชนในวัด △ การใช้สถานที่ของวัด จัดทำห้องสมุดประชาชน			

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ	
	△ การดูแลการศึกษา ของเด็กที่ด้อยโอกาส เช่น จัดตั้งศูนย์อบรมเด็ก ก่อนเกณฑ์ในวัด จัดตั้ง ศูนย์ศึกษา พระพุทธศาสนาวัน อาทิตย์ จัดตั้งโรงเรียน การกุศลของวัด ฯลฯ △ การส่งพระบิณฑิตเข้า ไปสอนศีลธรรมใน สถานศึกษา การจัดสอน ธรรมศึกษา ทั้งเด็กและ ประชาชน ในหมู่บ้าน △ การจัดอุทยาน การศึกษาภายในวัด			

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
พระ ครู คลัง ช่าง หมอ พ่อ แม่ ปราชญ์ ภูมิปัญญา จิตอาสา และ 7 ภาคี เครือข่าย ร่วมกัน ขับเคลื่อน	ด้านการเผยแผ่ พระพุทธศาสนา ๑ ตั้งสำนักปฏิบัติธรรม ที่บ้านวังอ้อ (ปัจจุบันคือ วัดป่ามหาธีรจารย์) ให้ การฝึกอบรม พระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ข้าราชการ และประชาชนทั่วไป มีผู้เข้า รับการฝึกอบรม ศึกษา เรียนรู้ ฐาน ตั้งแต่ปี 2546-2566 ปัจจุบัน รวม 421,323 รูป/คน ๑ จัดตั้งหน่วยอบรม ประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ที่วัดวังอ้อ เมื่อ ปี 2563 เพื่อดำเนินการ จัดกิจกรรม 8 ด้าน คือ 1. ด้านศีลธรรม/ วัฒนธรรม	1. โครงการตั้งสำนักปฏิบัติ ธรรมฝึกอบรมศีลธรรมแก่ ประชาชนประจำจังหวัด อุบลราชธานี ตั้งแต่ปี 2546- ปัจจุบัน 2. โครงการถนนสาย วัฒนธรรมนำสู่ทาน ศีล ภาวนา และความพอเพียง ปี 2548-ปัจจุบัน 3. โครงการส่งเสริมผู้สูงวัย ให้แก่อายุมูลค่า ชราอย่าง มีคุณภาพปี 2551 4. โครงการเสริมทักษะการ ตัดสินใจทำทายชีวิตวัยรุ่น ปี 2552-ปัจจุบัน 5. โครงการ 84 วัน 8,884 คน ละชั่วทำดี ทำจิตให้ผ่องใส เทิดไท้องค์ราชา ปี 2556	อำเภอบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ผลการดำเนินงานโครงการที่ 1 มีสำนักปฏิบัติธรรม ที่บ้านวังอ้อ (ปัจจุบันคือ วัดป่ามหาธีร จารย์) ให้การฝึกอบรม พระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ข้าราชการ และประชาชนทั่วไป มีผู้เข้ารับการฝึกอบรม ศึกษา เรียนรู้ ฐาน ตั้งแต่ปี 2546-2566 ปัจจุบัน รวม 421,323 รูป/ คน ผู้ผ่านการฝึกอบรม มีความตระหนัก มีจิตสำนึกที่ดี มีคุณธรรม เห็นได้จากความประพฤติ ที่ดีงามของวัฒนธรรมไทยที่แสดงออก เช่น การกราบพระได้อย่างสวยงามถูกต้อง และมีความ พร้อมเพรียง มีความอ่อนน้อม เมื่อเดินผ่านครู พระสงฆ์ ผู้ใหญ่ หรือเพื่อน รู้จัก ยิ้ม ไหว้ ทักทาย มีระเบียบวินัย ในการเดินแถวเข้า-ออกห้องอบรม การรับประทานอาหาร การถอด วางรองเท้า มีน้ำใจ รู้จักส่งงานข่าว แก้วน้ำ ให้กับผู้เข้าอบรมด้วยกัน มีความซื่อสัตย์ เก็บ สิ่งของแล้วนำมาคืนในค่ายขณะฝึกอบรม มีจิตอาสา เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงชุมชนและ สังคมไทย มีหัวใจอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินชีวิตตามหลักธรรมคำสอนทาง พระพุทธศาสนา สามารถดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดำเนินชีวิตตามหลักภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นแบบอย่างที่ดี มีสัมมาอาชีพ อีกทั้ง ยังเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ เป็นศิษย์ที่ดีของครูอาจารย์ เป็นเพื่อนที่ดีของเพื่อน เป็นพลเมืองที่ดี ของชาติ เป็นศาสนิกที่ดีของพระพุทธศาสนา ปฏิบัติศาสนพิธีได้ถูกต้อง สวดมนต์ได้ ภาวนา เป็น ทำความดีให้เห็น ผลการดำเนินงานโครงการที่ 2 ถนนสายวัฒนธรรมสะอาด สวยงาม สร้างสรรค์ ปลอดภัย คน ในชุมชนวัฒนธรรม มีบทบาทหน้าที่และมีระเบียบปฏิบัติต่อกัน ข้าวสารอาหารแห้ง ข้าวกัน บาตรที่เหลือนำส่งเคราะห์ผู้อายุ ผู้ป่วยติดเตียง ผู้ยากจนในชุมชน คนในชุมชนเข้าคุณธรรม คือจิตอาสา ซื่อสัตย์ สามัคคี มีน้ำใจ มีความกตัญญู มีทาน มีศีล มีภาวนา

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
	2. ด้านสุขภาพ 3. ด้าน สัมมาชีพ 4. ด้านสันติสุข 5. ด้านศึกษาสงเคราะห์ 6. ด้านสาธารณ สงเคราะห์ 7. ด้านสามัคคีธรรม 8. ด้านกตัญญูกตเวทิตา ธรรม © พระพิพัฒน์วิโรภาส ที่ปรึกษาปลัดกระทรวง มหาดไทย ได้เสนอ โครงการถนนสาย วัฒนธรรม นำสู่ทาน ศีล ภาวนา ให้กับผู้ว่า ราชการจังหวัด อุบลราชธานีนำไป ขับเคลื่อนกับวัดและ ชุมชนอุบลราชธานี ผู้ว่าราชการจังหวัด อุบลราชธานีได้ทำบันทึก	6.โครงการลานธรรม ลานวิถี ไทย กระทรวงวัฒนธรรม 2559-ปัจจุบัน 7.โครงการสร้างความ ประองตอสมานฉันท์ การใช้ หลักธรรมทาง พระพุทธศาสนา“หมู่บ้าน รักษา ศีล 5”ปี 2560-ปัจจุบัน 8. โครงการส่งเสริมแหล่ง เรียนรู้และท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม 9.โครงการส่งเสริมคนใน ชุมชนทำบุญ ตักบาตร ฟัง ธรรม ปฏิบัติธรรม บำเพ็ญ ประโยชน์ ในวันธรรมสวนะ 8 คำ 14 คำ 15 คำ รวมทั้งใน วันสำคัญทางศาสนา คือ วัน มาฆบูชา วันวิสาขบูชา วัน อัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา และตาม	ผลการดำเนินงานโครงการที่ 3 ผู้สูงวัยแก่อย่างมีคุณค่า ชราอย่างมีคุณภาพ ผลการดำเนินงานโครงการที่ 4 เด็กเยาวชนมีกรอบความคิดที่ชัดเจนมีการตัดสินใจได้ถูกต้อง ใน 6 เรื่อง คือ 1.เรื่องพ่อแม่ 2.เรื่องโรงเรียน 3.เรื่องเพื่อน 4.เรื่องการออกเดทเพศสัมพันธ์ 5.เรื่องการเสพติด 6. เรื่องคุณค่าในตัวเอง ผลการดำเนินงานโครงการที่ 5 พุทธศาสนิกชน จำนวน 8,884 คน ละชั่วทำดี ทำจิตให้ผ่องใส อย่างน้อย 84 วัน และเป็นพสกนิกรที่ดีของพระเจ้าอยู่หัวเทิดไท้องค์ราชา ผลการดำเนินงานโครงการที่ 6 คนในชุมชนมีการส่งเสริมการเรียนรู้หลักธรรมทางศาสนา มี การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการสืบสานวิถีวัฒนธรรม ประเพณีไทยที่ดีงาม ผลการดำเนินงานโครงการที่ 7 คนในชุมชนมีศีล 5 ไม่เป็นผู้โหดร้าย ไม่เป็นผู้มีโอว ไม่เป็นผู้ใจ เรว ไม่เป็นผู้ขี้บด ไม่เป็นผู้หมดสติ เป็นผู้ผู้มีใจสูง คือมีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปัน สำรวมในกาม ชื่อสัตย์ มีสติสัมปชัญญะ ผลการดำเนินงานโครงการที่ 8 ชุมชนมีแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, โดยความ ร่วมมือของ(บวร) บ้าน วัด โรงเรียน ราชการ ผลการดำเนินงานโครงการที่ 9 คนในชุมชนเข้าถึง ทาน ศีล ภาวนา มีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง ได้ ประโยชน์ปัจจุบันคือการมีสุขภาพดี มีงาน มีเงิน มีกิน มีเกียรติ มีครอบครัวผาสุก ได้ประโยชน์ ในกายภาคหน้าคือ มีความดี ได้ประโยชน์อย่างยิ่งคือ มีความสงบเย็น ผลการดำเนินงานโครงการที่ 10 คนในชุมชนมีคุณธรรมจริยธรรม แสดงออกซึ่งความ จงรักภักดีต่อสถาบันชาติ สถาบันพระมหากษัตริย์ ผลการดำเนินงานโครงการที่ 11 ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี ได้ทำบันทึกความร่วมมือกับ 7 ภาคีเครือข่าย คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาควิชาการ ภาคศาสนา ภาค

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
ความร่วมมือกับ 7 ภาคีเครือข่าย คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาควิชาการ ภาคศาสนา ภาคประชาชน ภาคสื่อสารมวลชน ขับเคลื่อนโครงการถนนสายวัฒนธรรม นำสู่ทาน ศีล ภาวนา ปี 2565 มีวัดและชุมชนเข้าร่วมและจัดกิจกรรม 742 วัด/ชุมชน ปี 2566 ตั้งเป้าหมายไว้ 1,200 แห่งและฝ่ายยุทธศาสตร์จังหวัดอุบลราชธานี นำเข้าแผนงบประมาณของจังหวัดปี 2567-2569 เพื่อขับเคลื่อนต่อเนื่อง	ความร่วมมือกับ 7 ภาคีเครือข่าย คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาควิชาการ ภาคศาสนา ภาคประชาชน ภาคสื่อสารมวลชน ขับเคลื่อนโครงการถนนสายวัฒนธรรม นำสู่ทาน ศีล ภาวนา ปี 2565 มีวัดและชุมชนเข้าร่วมและจัดกิจกรรม 742 วัด/ชุมชน ปี 2566 ตั้งเป้าหมายไว้ 1,200 แห่งและฝ่ายยุทธศาสตร์จังหวัดอุบลราชธานี นำเข้าแผนงบประมาณของจังหวัดปี 2567-2569 เพื่อขับเคลื่อนต่อเนื่อง	ประเพณี 12 เดือน 10. โครงการส่งเสริมคนในชุมชนทำบุญ ตักบาตร ฟังธรรม ปฏิบัติธรรม บำเพ็ญประโยชน์ ในวันสำคัญของสถาบันชาติ สถาบันพระมหากษัตริย์ 11. โครงการถนนสายวัฒนธรรม นำสู่ทาน ศีล ภาวนา 12. โครงการพิธีกรน้อยคอยบอกบุญ หรือศาสนพิธีกรน้อย	ประชาชน ภาคสื่อสารมวลชน ขับเคลื่อนโครงการถนนสายวัฒนธรรม นำสู่ทาน ศีล ภาวนา ปี 2565 มีวัดและชุมชนเข้าร่วมและจัดกิจกรรม 742 วัด/ชุมชน ปี 2566 ตั้งเป้าหมายไว้ 1,200 แห่ง และฝ่ายยุทธศาสตร์จังหวัดอุบลราชธานี นำเข้าแผนงบประมาณของจังหวัดปี 2567-2569 เพื่อขับเคลื่อนต่อเนื่อง ผลการดำเนินงานโครงการที่ 12 เด็กนักเรียนโรงเรียนบ้านวังอ้อ มีเวทีได้แสดงออกด้านศาสนพิธี โดยมีพ่อใหญ่ทายก หรือมัคทายก และครู คอยเป็นพี่เลี้ยงเป็นการส่งต่อความดีจากรุ่นสู่รุ่น เด็กมีความมั่นใจ ภาคภูมิใจ ได้บุญ ได้ปฏิบัติจริง เข้าใจในเรื่องศาสนพิธีต่างๆ ทางพุทธศาสนา สวดมนต์ได้ ภาวนาเป็น ทำความดีให้เห็น เป็นการนำคนเข้าถึงธรรม อย่างเป็นรูปธรรม ดอกผลความดี © ชุมชนวังอ้อ ได้รับการยกย่อง เป็นต้นแบบชุมชนคุณธรรมจังหวัดอุบลราชธานี โดยวัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี © เป็น “สุดยอดชุมชนคุณธรรมต้นแบบ เทิดไถ่สถาบันพระมหากษัตริย์ ระดับประเทศ” จากกระทรวงวัฒนธรรม © เป็นต้นแบบ “หมู่บ้านรักษา ศีล 5” โดยสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้ามิ่งมงคลจารย์ ในอดีตที่ผ่านมา © จังหวัดอุบลราชธานี โดยผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดอุบลราชธานี ประกาศให้ชุมชนวังอ้อ เป็นองค์กรแผนที่ความดี © กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศให้ชุมชนคุณธรรมวังอ้อ เป็นศูนย์เสมาส่งเสริมศีลธรรมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 © สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้เป็นหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ต้นแบบเสริมสร้างสุขภาวะเชิงพุทธ จังหวัดอุบลราชธานี

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ	
			สอดคล้องกับหมู่บ้านศีลธรรม ตัวชี้วัด ที่ 1	สอดคล้องกับหมู่บ้านยั่งยืน ตัวชี้วัด ที่ 6
			ด้านหลักประกันชีวิต 1.1 กิจกรรมทางศาสนา ประเพณีวัฒนธรรม 1.2 การเทิดทูนสถาบันหลักของชาติ 1.3 กิจกรรมส่งเสริมการปกครองในระบบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น พระประมุข	การปฏิบัติศาสนกิจ ประเพณีวัฒนธรรม 6.1 ทำบุญประเพณี 12 เดือน 6.2 ให้ทาน ศีล ภาวนา และทำเพ็ญ ประโยชน์ ในวันสำคัญทางศาสนา วัน มาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วัน อาสาฬหบูชา 6.3 ให้ทาน ศีล ภาวนา และทำเพ็ญ ประโยชน์ ในวันสำคัญของชาติ วันชาติ วันคล้ายวันพระราชสมภพของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชินี รวมทั้งบูรพมหากษัตริย์ในอดีต และพระบรม วงศานุวงศ์ 6.4 การจัดปฏิบัติธรรมประจำปี
	งานหน่วยอบรม ประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านศีลธรรมวัฒนธรรม			

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ	
	△ เมตตา กรุณา -มี ความรักความปรารถนา ดีต่อผู้อื่น มีความสงสาร คิดช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้น จากความทุกข์ △ สัมมาอาชีวะ-เลี้ยงชีพ ในทางที่ชอบ ประกอบด้วยธรรม มี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจ △ กามสังวร-การสำรวม ในกาม ยินดีในคู่ครอง ของตน △ สัจจะ-มีความซื่อสัตย์ สุจริต ◎สติสัมปชัญญะ-มีความ ระลึกได้ รู้สึกตัวอยู่เสมอ ในการยืน เดิน นั่ง นอน ดื่ม ทำ พูดคิด			

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ	
	△ การส่งเสริมประเพณี 12 เดือน และการ ส่งเสริมวัฒนธรรมด้าน จิตใจ ด้าน ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมการ กิน อยู่ ดู ฟัง			

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
พระ ครู คลัง ช่าง หมอ พ่อ แม่ ปราชญ์ ภูมิปัญญา จิตอาสา	ด้านการสาธารณูปการ ๑ ในภาพรวมภายในวัด มีการออกแบบ ทำแผนผัง ให้สอดคล้องกับบริบทภูมิ สังคม จัดวางตำแหน่ง เสนาสนะ และวาง ตำแหน่งศูนย์การเรียนรู้ ภายในวัด อาทิ ศูนย์การ เรียนรู้ธรรมเกษตรสมเด็จ พระมหาธีรราชวร	1.โครงการขอสร้างวัด ขอตัง วัด 2. โครงการพัฒนาวัดให้เป็น วัดประชา รัฐ สร้างสุข 3. โครงการพัฒนาวัดให้เป็น วัดส่งเสริมสุขภาพ 5 ร 4.โครงการพลัง บวร จิตอาสา พัฒนาวัดและชุมชน	อำเภอบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ผลการดำเนินงานโครงการที่ 1 ได้รับการประกาศจากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ให้ เป็นวัดถูกต้องเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2565 มีชื่อว่า (วัดปามหาธีรราชวร) มีการมอบตราตั้ง วัด เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2566 ผลการดำเนินงานโครงการที่ 2 วัดได้รับการพัฒนาตามหลัก (5 ส) คือ ส1 สะสาง หมายถึง การเสียสละ จาคะ ลดของใช้ส่วนตัวของพระภิกษุสงฆ์ และสิ่งของ ภายในวัดนำไปบริจาคหรือแบ่งปันให้กับวัด โรงเรียน ชุมชน หรือบุคคลที่มีความต้องการ เพื่อลดสิ่งของภายในวัดให้น้อยลง รวมทั้งการจัดพื้นที่ของวัด เช่น ศาลาการเปรียญ อุโบสถ วิหาร ให้มีความเรียบง่าย สะดวกต่อการบำรุงรักษาให้อยู่ให้สภาพดี

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
และ 7 ภาคี เครือข่าย ร่วมกัน ขับเคลื่อน	ศูนย์การเรียนรู้ โคก หนอง นา เป็นต้น ๑ ในภาพรวมภายใน ตำบล ได้ให้กำลังใจ ให้ คำแนะนำ ในการพัฒนา วัดด้านสาธารณูปการแก่ วัดต่างๆ ในตำบลหัวดอน ๑ ในภาพรวมของอำเภอ ร่วมทอดผ้าสมทบทุนก่อน สร้างเสนาสนะศูนย์การ คณะสงฆ์ภาค 10 ทุกปี ที่บ้านสร้างมิ่ง อำเภอม่วง สามสิบ จังหวัด อุบลราชธานี ๑ ในภาพรวมของจังหวัด เสนอให้ผู้ว่าราชการ จังหวัดอุบลราชธานี มี นโยบายให้นายอำเภอ หัวหน้าส่วนราชการอำเภอ	5. โครงการบพทบาทพระสงฆ์ กับการสร้างสุขภาวะสังคม โดยความร่วมมือของ บ้าน วัด ราชการ (บวร.) 6. โครงการ การตรวจสุขภาพ ประจำปี, รักษาความสะอาด ในหมู่บ้าน, ดูแลกลุ่ม เปราะบางในด้านที่อยู่อาศัย และความเป็นอยู่ทุกด้าน, ควบคุมโรคทุกชนิดในหมู่บ้าน	ส2 สะดวก หมายถึง การมีสติในการจัดการ สติ นับว่าเป็นกุญแจที่สำคัญที่จะทำให้การ กระทำไม่เกิดความสูญเปล่า ในที่นี้คือ สามารถรู้ตัวตลอด รู้ว่าได้วางสิ่งของตรงไหน อย่างไร ถ้าจะสามารถรู้ได้ตลอดเวลาก็ต้องมีระบบในการจัดเก็บ ให้สามารถสังเกตได้โดยง่าย จำได้ง่าย เห็นได้ง่าย รู้เข้าใจได้ในทันที รวมทั้งการมีสติในการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต ส3 สะอาด หมายถึง การดูแลรักษาวัดและชุมชนให้มีความสะอาด สวยงาม รวมไปถึง สำรว่า การดำเนินชีวิตประจำวันว่า มีอะไรผิดปกติหรือไม่ โดยการทำความสะอาด ไม่ สะสม ทำกิจให้เสร็จ ไม่เป็นภาระของคนอื่น หรือที่เรียกว่า สะอาดทั้งภายในและภายนอก ส4 สร้างมาตรฐาน หมายถึง การเคารพความถูกต้องของหมู่คณะหรือความยุติธรรมทาง สังคม ในที่นี้คือ การกำหนดสิ่งพึงปฏิบัติของวัดโดยส่วนรวม เป็นการวางระเบียบกฎเกณฑ์ เพื่อให้ทุกคนสามารถปฏิบัติได้เหมือนกัน เข้าใจตรงกัน ซึ่งอาจจะเป็นกฎระเบียบในการจัด วางสิ่งของการเก็บ การค้นหา การใช้ รวมทั้งการทำกิจวัตร 10 ของพระสงฆ์ให้สมบูรณ์ ถ้า เห็นว่ามีอะไรที่ดีกว่า ก็ต้องแก้ไขมาตรฐานให้เหมาะสม มาตรฐานต้องปรับให้ทันสมัย เหมาะสมกับกาลเวลาและงาน ส5 สร้างวินัย หมายถึง การรักษาพระธรรมวินัย โดยการรักษาและประพฤติปฏิบัติตนเอง ตามพระธรรมวินัย หรือระเบียบที่คณะสงฆ์กำหนดไว้ เคารพ นับถือสิ่งที่เป็นประโยชน์ตาม หลักพระพุทธศาสนา และนำหลักการนั้นไปส่งเสริมให้สังคมเกิดความสงบสุข มีศีล มีธรรม มีความปรองดองสมานฉันท์ ผลของวัด 5 ส คือหยิบง่าย หายรู้ ดูสบายตา พาสบายใจ

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
	ผู้นำท้องถิ่น ผู้บริหาร ท้องถิ่น ในจังหวัด อุบลราชธานี จัดกิจกรรม พลัง บวร จิตอาสาพัฒนา วัด และชุมชน ปี 2565 จำนวน 812 ครั้ง ในปี 2566 ตั้งเป้าหมายไว้ 1,200 แห่ง © พระครูโสภณอาภากร เจ้าคณะอำเภอเขื่องในได้ บริจาค ไม้ดอก ไม้ประดับ ให้แก่วัดป่ามหาธีรจารย์ ป่าดงใหญ่วังอ้อเพื่อปรับ ภูมิทัศน์ภายในวัด		ผลการดำเนินงานโครงการ 3 วัดได้รับการตรวจผ่านเกณฑ์มาตรฐาน (5 ร) คือ 1.สะอาดร่ม รื่น 2.สงบร่มเย็น 3.ศิลปะร่วมจิต 4.สุขภาพพร้อมสร้าง 5.ชาวประชาร่วมพัฒนา ในหมู่บ้าน ในโรงเรียน ผลการดำเนินงานโครงการ 4 คนในชุมชนมีจิตอาสา มีการประชุมวางแผนการจัดกิจกรรม กำหนดพื้นที่พัฒนา กำหนดบทบาทหน้าที่รับผิดชอบแต่ละฝ่ายดังนี้ 4.1 ผู้นำท้องถิ่น-จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์พัฒนาเช่น จอบ เสียม มีด พร้า พลั่ว เลื่อย ฆ้อน ตะปู อุปกรณ์ทำความสะอาดห้องน้ำ อุปกรณ์ทำความสะอาดบริเวณ เช่น ไม้กวาดทางมะพร้าว ไม้ กวาดอ่อน เครื่องตัดหญ้า 4.2 ผู้บริหารท้องถิ่น –เตรียมเวที อาหาร น้ำดื่ม เตรียมน้ำมันเติมเครื่องตัดหญ้า เตรียมรถตัด แต่งกิ่งไม้ รถฉีดน้ำล้างทำความสะอาด ธงชาติ ธงธรรมจักร ธงตราสัญลักษณ์ ไม้ดอก ไม้ ประดับ เตรียมถังขยะเปียกลดโลกร้อน สีและแปรงทาพื้นผนัง กำแพง สีหรือสติกเกอร์ สำหรับเขียนหรือติดแผ่นป้ายคติธรรมคำกลอน ข้อคิด คำคม ผญา ต้นไม้สอนธรรม ต้นไม้พูด ได้ หรือป้ายบอกทาง 4.3 พัฒนาการอำเภอ ผู้นำ อช. เกษตรอำเภอ เกษตรตำบล เตรียมสมุนไพร ไม้ยืนต้น พืช ผักสวนครัว หัวเผือก หัวมัน วัสดุอุปกรณ์ทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำ วัสดุทำน้ำหมัก 4.4 สสอ. รพ.สต. อสม. ชุดพยาบาล ร่วมทำความสะอาดบริเวณ ห้องครัว จัดระเบียบถ้วย จาน ชาม ช้อน สิ่งของเครื่องใช้ภายในวัด โรงเรียน 4.5 จิตอาสา 904 จิตอาสาพระราชทาน ร่วมทำความสะอาด บริเวณ และสถานที่กำหนด 4.6 ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคประชาชน ชาวบ้าน สนับสนุนบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ พัฒนา สนับสนุนโรงทานน้ำดื่ม อาหารกลางวัน

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
			4.7 ภาควิชาการ นำนักเรียน นักศึกษา มาร่วมพัฒนาถังขยะเปียกลดโลกร้อน สีและแปรงทาสีพื้นผนัง กำแพง สีหรือสติ๊กเกอร์สำหรับเขียนหรือติดแผ่นป้ายคติธรรมคำกลอน ข้อคิด คำคม ผญา ติดตามต้นไม้สอนธรรม ต้นไม้พูดได้ หรือทำป้ายบอกทาง และปลูกต้นไม้ ทำให้วัด หมู่บ้าน โรงเรียน สะอาด สวยงาม สร้างสรรค์ ปลอดภัย หน้าบ้านสวย หลังบ้านสวน หน้าบ้าน น่านมอง ผลการดำเนินงานโครงการ 5 วัดมีพระคลินานุปัฏฐาก มีพระคิลานธรรม นำการรักษาพยาบาลพระสงฆ์ที่อาพาธในเบื้องต้น พระภิกษุสามเณร แม่ชี ศิษย์วัด และคนในชุมชน มีสุขภาพดี จิตใจสดใส สังคมวัฒนธรรมอบอุ่น ชุมชนพอเพียง มีอาสาสมัคร(อสว.)ประจำวัด พัฒนาวัดให้เอื้อต่อการส่งเสริมสุขภาพ สะอาด สวยงาม มีสวนสมุนไพร มีการแปรรูปสมุนไพร มีทีมตรวจแผนไทยที่ผ่านการฝึกอบรม150 ชั่วโมง มีใบรับรองการประกอบอาชีพ มีการเปิดบริการตรวจแผนไทยในชุมชน มีการให้บริการที่ รพ.สต. เข้ม และให้บริการแก่กลุ่มผู้สูงอายุ คนในชุมชนมีพืช ผัก อาหารปลอดภัย มีการสานขาย ขยายผลไปยัง 47 ชุมชน ครอบคลุม 25 อำเภอในจังหวัดอุบลราชธานี และ 9 จังหวัดภาคอีสาน จำนวน 700 รูป/คน คนในชุมชน 47 ชุมชน ครอบคลุม 25 อำเภอในจังหวัดอุบลราชธานี และ 9 จังหวัดภาคอีสาน ลด ละ เลิก สุรา ยาเสพติด 3,472 คน ครอบครัวปลอดภัย 613 ครอบครัวงานบุญประเพณีปลอดภัย 66 งาน งานศพปลอดภัย 29 งาน มีการยกย่องให้กำลังใจให้ทุน ให้เกียรติบัตร ผู้ลด ละ เลิก สุรา ยาเสพติด จำนวน 3,913 คน ส่วนระยะที่สอง 2561-2563 วัดและชุมชนที่เข้าร่วมโครงการได้ยกระดับเป็นศูนย์เรียนรู้ เป็นต้นแบบระดับอำเภอ ด้านสุขภาพ 2 อำเภอ ด้านสังคมวัฒนธรรม 1 อำเภอ ด้านเศรษฐกิจ 1 อำเภอ ด้านจิตใจ 9 อำเภอ ด้านพลังงานทดแทน สิ่งแวดล้อม การศึกษา 1 อำเภอ ด้านการสงเคราะห์ 1 อำเภอ

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ	
			ผลการดำเนินงานโครงการ 6 คนในชุมชนได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี, ในครัวเรือน หมู่บ้านมีความสะอาด, กลุ่มเปราะบางได้รับการดูแล	
			สอดคล้องกับหมู่บ้านศีลธรรม ตัวชี้วัด ที่ 3	สอดคล้องกับหมู่บ้านยั่งยืน ตัวชี้วัด ที่ 1
			ด้านหลักประกันครอบครัว 3.1 กิจกรรมดูแลสุขภาพอนามัย ส่งเสริม สุขภาพะ 3.2 กิจกรรมพัฒนาเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการและกลุ่มเปราะบาง 3.3 กิจกรรมถึงขยะเปียกลดโลกร้อน การ คัดแยกขยะต้นทาง(3R) การจัดการขยะ หมู่บ้าน/ชุมชน 3.4 กิจกรรมส่งเสริมอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	บ้านและที่อยู่อาศัย 1.1 ที่อยู่อาศัยมีความมั่นคงแข็งแรง 1.2 ครัวเรือนมีส่วนร่วมทุกลักษณะ
	งานหน่วยอบรม ประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านสุขภาพอนามัย ส่งเสริมกิจกรรมทางกาย และการบริโภคอย่าง			

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ	
	ถูกต้องตามโภชนาการ การพัฒนาธรรมานุญสุข ภาวะพระสงฆ์และ ธรรมานุญสุขภาวะชุมชนให้ เกิดการประโยชน์ และ นำไปสู่การเป็นสถานที่ ต้นแบบในการดำเนิน กิจกรรมได้ด้วย เป้าหมาย สำคัญคือ เพื่อสร้างให้เกิด การดูแลสุขภาพองค์รวม ของคนในชุมชน ทั้ง พระสงฆ์และฆราวาสให้ดี และปราศจากโรคภัย โดย มีวัดและพระสงฆ์เป็นภาคี ในการดำเนินงานการ พัฒนาสุขภาพอนามัยร่วม ด้วย ตัวอย่างเช่น △ การจัดตั้งตู้ยาประจำวัด △ การจัดกิจกรรมบริจาค โลหิตเพื่อสภากาชาด			

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ	
	△ การเชิญนายแพทย์มา ตรวจรักษา △ การจัดกิจกรรมบริจาค โลหิตเพื่อสภากาชาด △ การเชิญนายแพทย์มา ตรวจรักษา △ การอบรมเน้นให้รู้จัก โทษของบุหรี่ สุรา △ การอบรมเน้นให้รู้จัก โทษของบุหรี่ △ การจัดตั้งโรงเรียน ผู้สูงอายุ △ การจัดสวนสมุนไพรใน วัด △ การจัดสถานที่ออก กำลังกายเพื่อชุมชน △ การจัดตั้งชมรมออก กำลังกาย △ การสงเคราะห์ผู้ป่วย ยากจน			

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ	
	△ การพัฒนาให้ลานวัด กลายเป็นลานกีฬา △ การจัดหอกระจายข่าว เผยแพร่ข่าวสารด้าน สุขอนามัย			

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
พระ ครู คลัง ช่าง หมอ พ่อ แม่ ปราชญ์ ภูมิปัญญา จิตอาสา และ 7 ภาคี เครือข่าย ร่วมกัน ขับเคลื่อน	ด้านสาธารณสงเคราะห์ © พระพิพัฒน์วิโรภาส ร่วมกับชุมชนวังอ้อ จัดตั้ง กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ตั้งแต่ ปี 2542 มีสมาชิก และกลุ่ม สมาชิก จำนวน 1,040 คน ปัจจุบันมีเงินทุน 8,420,200 บาท มีเงินกองทุนสวัสดิการ 254,000 บาท มีการนำ เงินกองทุนสวัสดิการมา ช่วยเหลือสมาชิก เจ็บป่วย 550 บาท/คืน	1.ร่วมกับชุมชนวังอ้อ จัดตั้ง กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ตั้งแต่ ปี 2542 –ปัจจุบัน 2.โครงการถนนสาย วัฒนธรรม นำสู่ทาน ศีล ภาวนา และการสงเคราะห์ ต้นแบบ ตั้งแต่ 2549-ปัจจุบัน 3. โครงการศูนย์เรียนรู้ ปุทธะเลียมหาวิทยาลัย ปาดง ไหญ่วังอ้อ ถ่ายทอดศาสตร์ พระราชาด้านการอนุรักษ์ ดิน น้ำ ป่า การพัฒนา การบริหาร	อำเภอบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ผลการดำเนินงานโครงการ 1 กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ บ้านวังอ้อ ตำบลหัวดอน อำเภอเขื่อง ใน จังหวัดอุบลราชธานี ตั้งแต่2542-ปัจจุบัน มีสมาชิก และกลุ่มสมาชิก จำนวน 1,040 คน ปัจจุบันมีเงินทุน 8,420,200 บาท มีเงินกองทุนสวัสดิการ 254,000 บาท มีการนำ เงินกองทุนสวัสดิการมาช่วยเหลือสมาชิก เจ็บป่วย 550 บาท/คืน จัดงานบำเพ็ญกุศลศพ สมาชิกผู้เสียชีวิต 7,000 บาท และมอบเงินสวัสดิการให้กับครอบครัวสมาชิกผู้เสียชีวิต ผลการดำเนินงานโครงการ 2 ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดบ้าน ติดเตียง ผู้พิการ ผู้ยากจน ผู้ถูก ทอดทิ้ง ผู้ประสบภัยวิบัติ น้ำท่วม ไฟไหม้ ผู้ได้รับผลกระทบจากโรคระบาด เด็กเล็กใน ชุมชน ได้รับการช่วยเหลือ มอบน้ำข้าวกันบาดตร ขนมน นม สิ่งของเครื่องใช้ มาตั้งแต่ปี 2549-ปัจจุบัน ในปี 2565 มีการสานข่าย ขยายผล จัดกิจกรรมถนนสายวัฒนธรรม จำนวน 1,025 ครั้ง ให้การสงเคราะห์ ช่วยเหลือ จำนวน 26,905 ครอบครัว ปี 2566 มี การขยายผลให้กับวัดและโรงเรียน อปท.พื้นที่ 25 อำเภอ ในจังหวัดอุบลราชธานี 1,200

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
	จัดงานบำเพ็ญกุศลศพ สมาชิกผู้เสียชีวิต 7,000 บาท และมอบเงินสวัสดิการ ให้กับครอบครัวสมาชิก ผู้เสียชีวิต ๑ ชุมชนวังอ้อ จัดกิจกรรม ทำบุญตักบาตร ถนนสาย วัฒนธรรม นำสู่ทาน ศีล ภาวนา และการสงเคราะห์ เดือนละ 1 ครั้ง แล้วนำข้าว ก้นบาตร ขนม นม สิ่งของ เครื่องใช้ มอบให้กับผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดบ้าน ติดเตียง ผู้ พิการ ผู้ยากจน ผู้ถูกทอดทิ้ง ผู้ประสบภัยวิบัติ น้ำท่วม ไฟ ไหม้ ผู้ได้รับผลกระทบจาก โรคระบาด และนำไปมอบ ให้เด็กเล็กในชุมชนมาตั้งแต่ ปี 2549 ในปี 2565 มีการ สานช่วย ขยายผล	และเศรษฐกิจพอเพียง ปี 2556 และโครงการพัฒนา พื้นที่ต้นแบบการพัฒนา คุณภาพชีวิตตามหลักเกษตร ทฤษฎีใหม่ประยุกต์สู่ โคก หนอง นา โมเดล ปี 2563- ปัจจุบัน 4. โครงการสงเคราะห์ชุมชน เรื่องไฟฟ้าเพื่อการเกษตร ไฟฟ้าแสงสว่าง รวมทั้งแหล่ง น้ำอุปโภค บริโภค ระบบ สาธารณูปโภค ถนนหนทาง	วัด/แห่ง ผลการดำเนินงานโครงการ 3 วัดเป็นต้นแบบ โคก หนอง นา แห่งแรกของจังหวัด อุบลราชธานี โดยขั้นตอนดังนี้ 1.เริ่มที่ดิน คือตนมีความต้องการที่จะทำ ที่เรียกว่าระเบิด จากข้างใน ได้ใช้พื้นที่ภายในศูนย์พุทธธรรมสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า ป่าดงใหญ่วังอ้อ จำนวน 20 ไร่ ทำเป็น โคก หนอง นานา มีการอนุรักษ์ฟื้นฟูดิน ด้วยหลักกสิกรรม ธรรมชาติ คือการห่มดิน การใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำ สมุนไพรการเลี้ยงดินเพื่อให้ดินไปเลี้ยงพืช อนุรักษ์ฟื้นฟูน้ำ ด้วยการขุดหนอง ให้สามารถเก็บน้ำฝนที่ตกลงมาในพื้นที่ การทำคลองไส้ ไก่ หลุมขมครก ทำฝายชะลอน้ำทำแปลงนาปลูกข้าวอินทรีย์ ปลูกผัก ทฤษฎีไถ่น้ำเสีย ใช้ธรรมชาติบำบัดธรรมชาติ อนุรักษ์ฟื้นฟูป่าด้วยการปลูกป่าในใจคน ปลูกป่าสามอย่างประโยชน์สี่ อย่างคือ ป่าพอกิน พืช ผัก ผลไม้ ป่าพอใช้ ไม้ใช้สอย ไม้พลังงาน ป่าพออยู่ที่สามารถสร้าง ที่อยู่อาศัยได้รวมทั้งการปลูกป่าห้าระดับ คือสูง กลาง เตี้ย เรี่ยดิน และหัวใต้ดิน ทำฐาน เรียนรู้ อาทิ คนรักแม่ธรณี คนรักน้ำ คนรักป่า คนรักสุขภาพ คนติดดิน คนเอาถ่าน คนมีไฟ คนมีน้ำยา และฐานหัวคันนาทองคำทองคำ ไว้ให้เด็ก เยาวชน คนในชุมชน ได้ ศึกษา เรียนรู้ และนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต 2.ขยายไปสู่ครอบครัว ญาติ –เมื่อดำเนินงานภายในศูนย์ฯจนเกิดผลสำเร็จแล้วจึงได้ขยาย ผลไปครอบครัว ญาติ โดยใช้พื้นที่มรดกแม่จำนวน 6 ไร่ ร่วมกันทำเป็นโคก หนอง นา แบ่ง พื้นที่ออกเป็น(2 2 2) คือโคก 2 ไร่ เป็นที่อยู่อาศัย ปลูกป่าสามอย่าง ป่าห้าระดับ เป็นหัว คันนาทองคำ แบ่งเป็นหนองน้ำ 2 ไร่ใช้เก็บน้ำ ตลอดปี เลี้ยงปลา แบ่งเป็น นา 2 ไร่ ปลูก ข้าวอินทรีย์ไว้เป็นธนาคารเมล็ดพันธุ์แจกจ่ายผู้ประสบภัยวิบัติ ทำให้คนในครอบครัว ญาติ มีความมั่นคงทางอาหาร และมีสุขภาพดี

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
	จัดกิจกรรมถนนสายวัฒนธรรม จำนวน 1,025 ครั้ง ให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือ จำนวน 26,905 ครอบครัว ปี 2566 มีการขยายผลให้กับวัดและโรงเรียน อปท.พื้นที่ 25 อำเภอ ในจังหวัดอุบลราชธานี 1,200 วัด/แห่ง © โคก หนอง นา ป่าดงใหญ่ วังอ้อ โคก หนอง นา ชาววัง คลังยา และภาคีเครือข่าย นำผลผลิต และผลิตภัณฑ์จาก โคก หนอง นา วังอ้อ โมเดล ช่วยเหลือผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดบ้าน ติดเตียง ผู้พิการ ผู้ยากจน ผู้ถูกทอดทิ้ง ผู้ประสบภัยวิบัติ น้ำท่วม ไฟไหม้		3.ขยายไปสู่ชุมชน สังคม ประเทศ –จากนั้นมีการได้สานขยายผลไปสู่ชุมชน สังคม มีการสร้างความเข้าใจและเชิญชาวชาวบ้านที่ผู้สนใจปลูก พืช ผัก ไม้ผล โดยเลิกใช้สารเคมีทุกชนิดที่เป็นอันตรายต่อร่างกายและสิ่งแวดล้อมระบบนิเวศ เน้นการปลูกเพื่อบริโภค แจกจ่าย แบ่งปัน เกื้อกูล ต่อกันต่อมาเมื่อมีผู้ปลูกมากขึ้น ได้มีการประสานมูลนิธิรักษาดิน รักษาน้ำ earthsafe foundation โดยคุณสันหุฑา จิราธิวัฒน์ และกลุ่มธุรกิจเซ็นทรัลกรุ๊ป ได้เข้ามาส่งเสริมด้านการตลาด ด้านการสร้างตราสัญลักษณ์ หรือ (แบรนด์ บวร) บ้าน วัด โรงเรียนโดยให้ชาวบ้านนำผลผลิตไปวางจำหน่ายในท็อปส์มาร์เก็ต เซ็นทรัลอบลราชธานี ตั้งปลายปี 2559 เป็นต้นมา โดยปี 2565 มียอดรายรับรวม 817,516 บาท รวมทั้งมีการจำหน่ายผลผลิตเพิ่มรายได้ที่โรงพยาบาลประจำอำเภอ ตลาดชุมชน และตลาดออนไลน์ ผลผลิตที่เกิดขึ้น –มีพื้นที่โคก หนอง นา ภายในศูนย์พุทธธรรมสมเด็จพระมหาธีรราชย์ ป่าดงใหญ่วังอ้อ จำนวน 20 ไร่ และที่โคก หนอง นา วังอ้อ โมเดล 6 ไร่ เพิ่มพื้นที่สีเขียว คือมีป่าสามอย่าง ป่าห้วยระดับ มีฐานเรียนรู้ อาทิ คนรักษแม่ธรณี คนรักษน้ำ คนรักษป่า คนรักษสุขภาพ คนติดดิน คนเอาถ่าน คนมีไฟ คนมีน้ำยา และฐานหัวคันนาทองคำ ไว้ให้เด็กเยาวชน คนในชุมชนได้ศึกษา เรียนรู้ และนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ผลลัพธ์ –พื้นที่โคก หนอง นา สามารถเก็บน้ำบนโคกได้ประมาณ 40-50 % เก็บที่คลองได้ 100% เก็บน้ำที่หนองได้ 100% เก็บน้ำที่นาได้ 100% ช่วงน้ำท่วมเดือนกันยายน 2562 หนองสามารถรับน้ำได้ 300-400% เมื่อน้ำลดยังมีน้ำไว้ใช้ตลอดปี เรียกว่าแก้ท่วมได้ แก้แล้ง ได้จริง ไม่ใช่วาทะกรรมแต่หากเป็นรูปธรรมชัดเจน ที่สามารถมาพิสูจน์ได้ตลอดเวลา รวมทั้งยังส่งให้คนในชุมชน มีความมั่นคงของชีวิตขั้นพื้นฐาน 4 พอคือ 1.พอกิน 2.พอใช้ 3.พออยู่ 4.พอร่มเย็น คือ

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
	ผู้ได้รับผลกระทบจากโรคระบาด นำไปมอบให้เด็กเล็กในชุมชน และมอบผ่านจังหวัดอุบลราชธานี มาตั้งแต่ ปี 2559-2566 ปัจจุบัน © สร้างคลังยาและอาหารให้กับชุมชนอำเภอเขื่องใน เพื่อรองรับภัยวิบัติ โรคระบาด การขาดแคลนยาและอาหาร 2547 ถึงปัจจุบัน ปี 2565 สานขยายผลไปยังวัด/ชุมชน อุบลราชธานี จัดกิจกรรมคลังยาและอาหาร จำนวน 440 ครั้ง ปี 2566 มีการขยายผลให้กับวัด โรงเรียน ชุมชน ในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี		1.พอกิน - แขนงที่ผ่านการฝึกอบรม ร่วมกับคนในชุมชนเป้าหมาย ปลุก พืช ผัก ไม้ผล ไม้กินดอก ไม้กินใบ ไม้กินลำ ไม้กินหน่อ ไม้กินต้น เผือก มัน ถั่วเขียว ข้าว ทำก้อนเห็ด เลี้ยงกบ ปลา ปศุสัตว์อื่นๆ เพื่อให้พอกิน 2.พอใช้ - แขนงที่ผ่านการฝึกอบรม ร่วมกับคนในชุมชนเป้าหมาย ผลิตน้ำยาเอนกประสงค์เช่น สบู่ แชมพู น้ำยาล้างจาน น้ำยาซักผ้า ปลุกสมุนไพรเป็นคลินิกข้างบ้าน ทำปุ๋ยหมัก ทำน้ำหมักชีวภาพ ทำถ่านชีวมวลทำแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์ จากเศษอาหาร 3. พออยู่- แขนงที่ผ่านการฝึกอบรม ร่วมกับคนในชุมชนเป้าหมาย ทำบ้านดิน บ้านพอเพียง หรือมีปรับปรุงภูมิทัศน์ ให้ที่อยู่ เป็นสถานที่สะอาด สวยงาม มีพื้นที่ปลอดภัย สร้างสรรค์สำหรับทำกิจกรรมร่วมกัน 4. พอร่มเย็น -ป่าสามอย่าง ประโยชน์สี่อย่าง ทำให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุข ดินดี อาหารดี สุขภาพดี ชีวิตมีสุข และคนในชุมชนมีความมั่นคงขึ้นก้าวหน้า 5 ม คือ 1.มีบุญ - แขนงที่ผ่านการฝึกอบรม ร่วมกับคนในชุมชนเป้าหมาย นำพืชพันธุ์ธัญญาหาร ข้าวปลา อาหาร สิ่งของ เครื่องใช้ ในศูนย์เรียนรู้ ไปทำบุญแก่สมณะ พระสงฆ์ สามเณร พ่อแม่ ปู่ ย่า ตา ยาย 2.มีทาน - แขนงที่ผ่านการฝึกอบรม ร่วมกับคนในชุมชนเป้าหมาย นำพืชพันธุ์ธัญญาหาร ข้าว ปลา อาหาร สิ่งของ เครื่องใช้ ในศูนย์เรียนรู้ ไปแบ่งปัน ไปเกื้อกูล แก่เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ คนชรา ผู้ด้อยโอกาสในชุมชน 3. มีเก็บ - แขนงที่ผ่านการฝึกอบรม ร่วมกับคนในชุมชนเป้าหมาย ฝึกอบรมการเก็บ การแปรรูป ข้าว อาหาร ให้มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น นานขึ้น แม้ฝนแล้ง น้ำท่วม หรือเกิดภัยวิบัติ ก็มีกิน มีใช้ ไม่ขาดแคลน

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
	๑. เสนอแผนงาน โครงการ กิจกรรม คือ 1.ถนนสายวัฒนธรรม นำสู่ทาน ศีล ภาวนา และการสงเคราะห์ 2.กิจกรรมพลัง บวร จิตอาสาพัฒนาวัดและชุมชน 3.กิจกรรมคลังยาและอาหารชุมชน ให้จังหวัด อุบลราชธานี นำไปเป็น นโยบายของจังหวัด ขับเคลื่อนโดยภาพรวม จังหวัด ปี 2565- 2566 ปัจจุบัน ๑. พระพิพัฒน์วิโรภาส วัดวังอ้อ ชุมชนวังอ้อ กองทุนกลุ่มสัจจะบ้านวังอ้อ ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลหัวดอน และภาคีเครือข่ายปรับพื้นที่ ณ บริเวณบ้านวังอ้อ		4. มีชาย - แขนงที่ผ่านการฝึกอบรม ร่วมกับคนในชุมชนเป้าหมาย ฝึกอบรมเรื่อง การตลาด การบรรจุภัณฑ์ นำพืช ผัก ผลไม้ ธัญญาหาร ข้าว ปลา อาหาร ไปขายในชุมชน และในห้างสรรพสินค้าได้ 5. มีเครือข่าย - แขนงที่ผ่านการฝึกอบรม ร่วมกับคนในชุมชนเป้าหมาย มีการเชื่อมโยง เครือข่ายทั้งภายใน ภายนอก ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม เพื่อร่วมกันคิดเรื่อง ดีๆ ทำสิ่งดีๆ แก่หมู่บ้าน ชุมชน สังคม ประเทศ ผลกระทบ -ปัจจุบันเป็นศูนย์ฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรม และเป็นศูนย์เรียนรู้ศาสตร์ พระราชา โคก หนอง นา ต้นแบบของจังหวัดอุบลราชธานี โดยปีหนึ่งๆ ถ้าสถานการณ์ปกติ ไม่มีโรคระบาด จะมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมประมาณสามหมื่นคนต่อปี นอกจากนี้ยังมีการ สานขยายผลพื้นที่โคก หนอง นา จำนวน 25 แปลง ในพื้นที่ 13 อำเภอ ในจังหวัด อุบลราชธานี และสานขยายผลในรูปแบบศูนย์ฝึกอบรมในจังหวัดอุบลราชธานี คือ 1. ศูนย์ตามรอยพ่อบ้านดอนหมู อำเภอตระการพืชผล 2.วัดป่าศรีแสงธรรม อำเภอโขงเจียม 3.วัดภูอานนท์ อำเภอโขงเจียม 4.โคก หนอง นา คณะสงฆ์โมเดล อำเภอเดชอุดม 5.วัดป่า พุทธบูชา อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ และขยายผลในรูปแบบคลังยาและอาหารชุมชน 448 แห่ง ในจังหวัดอุบลราชธานี ในปี 2563 -ปัจจุบัน กระทรวงมหาดไทย โดยนายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ ปลัดกระทรวง มหาดไทย ได้นำโคก หนอง นา วังอ้อ โมเดล ไปเป็นต้นแบบให้กับจังหวัดอื่นๆ ประยุกต์ใช้ ตามบริบทภูมิสังคม สรุปได้ว่าเป็นการนำศาสตร์พระราชาด้านอนุรักษ์ ดิน น้ำ ป่า และ ความหลากหลายทางชีวภาพ การพัฒนา การบริหาร และการพัฒนามนุษย์ มาปฏิบัติจน เกิดผลดีเป็นความสุข ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นอย่างเป็นรูปธรรม

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
	เป็นโคก หนอง นา ชาววัง คลังยา จำนวน 5 ไร่ รวมงบประมาณ 34,000 บาท © พระพิพัฒน์วีโรภาส ประสานนายแพทย์วีระชน ทวีศักดิ์ ชุตเจาะบ่อบาดาล เพื่อใช้น้ำรดพืช ผัก ต้นไม้ ที่โคก หนอง นา ชาววัง คลังยา จำนวน 1 บ่อ รวมงบประมาณ 6,000 บาท © พระพิพัฒน์วีโรภาส ประสานคุณสัณห์จุฑา จิราธิวัฒน์ มูลนิธิรักษดิน รักษน้ำ earthsafe เป็นเจ้าภาพติดตั้งโซล่าเซลล์ เพื่อสูบน้ำรดพืช ผัก ต้นไม้ 1 ชุด รวมงบประมาณ 40,000 บาท		และที่สำคัญคือคนเข้าถึง คุณธรรมความอดทน ความเพียร ความกตัญญู ความสามัคคี ความมีน้ำใจ ความประหยัด พอเพียง ปัจจุบันเป็นธนาคารข้าว ธนาคารต้นไม้ ธนาคารเมล็ดพันธุ์ ต้นพันธุ์ของชุมชน © ปี 2564 มีการขยายสร้างคลังยาและอาหารให้กับชุมชนวังอ้อ จำนวน 5 ไร่ โดยใช้พื้นที่สาธารณะประโยชน์ เพื่อรองรับภัยวิบัติ โรคระบาด การขาดแคลนยาและอาหาร โดยมีการระดมทุนพัฒนาเพิ่มเติมจากหลายภาคส่วน ดังนี้ 1. พระพิพัฒน์วีโรภาส วัดวังอ้อ ชุมชนวังอ้อ กองทุนกลุ่มสัจจะบ้านวังอ้อ ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลหัวดอน และภาคีเครือข่าย ปรับพื้นที่ ณ บริเวณบ้านวังอ้อ เป็นโคก หนอง นา ชาววังคลังยา จำนวน 5 ไร่ รวมงบประมาณ 34,000 บาท 2. พระพิพัฒน์วีโรภาส ประสานนายแพทย์วีระชน ทวีศักดิ์ ชุตเจาะบ่อบาดาลเพื่อใช้น้ำรดพืช ผัก ต้นไม้ ที่โคก หนอง นา ชาววังคลังยา จำนวน 1 บ่อ รวมงบประมาณ 6,000 บาท 3. พระพิพัฒน์วีโรภาส ประสานคุณสัณห์จุฑา จิราธิวัฒน์ มูลนิธิรักษดิน รักษน้ำ earthsafe เป็นเจ้าภาพติดตั้งโซล่าเซลล์ เพื่อสูบน้ำรดพืช ผัก ต้นไม้ 1 ชุด รวมงบประมาณ 40,000 บาท 4. พระพิพัฒน์วีโรภาส บริจาคเงินจัดทำระบบน้ำภายในเนื้อที่ คลังยา คลังอาหารชุมชน 5 ไร่ รวม 56,000 บาท 5. พัฒนาการจังหวัดอุบลราชธานี พร้อมด้วยกลุ่มส่งเสริมการพัฒนาชุมชน พัฒนาการอำเภอเขื่องใน พัฒนาการตำบล ผู้นำ อช. และชาวบ้าน จัดกิจกรรมจิตอาสาปลูกต้นไม้ พืชผัก สมุนไพร ที่โคก หนอง นา ชาววังคลังยา

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
	๑ พัฒนาการจังหวัด อุบลราชธานี พร้อมด้วย กลุ่มส่งเสริมการพัฒนา ชุมชน พัฒนาการอำเภอ เขื่องใน พัฒนาการตำบล ผู้นำ อช. และชาวบ้าน จัด กิจกรรมจิตอาสาปลูกต้นไม้ พืช ผัก สมุนไพร ที่โคก หนอง นา ชาววังคล้อยยา ๒ อำเภอเขื่องใน โดย นายอำเภอเขื่องใน พร้อม ด้วยหัวหน้าส่วนราชการ ผู้นำท้องที่ ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ นักเรียน ผอ.รพ. สต. อสม. ในตำบลหัวดอน ประชาชน จัดกิจกรรม จิตอาสาปลูกต้นไม้ พืช ผัก สมุนไพร ที่โคก หนอง นา ชาววังคล้อยยา		6. อำเภอเขื่องใน โดยนายอำเภอเขื่องใน พร้อมด้วยหัวหน้าส่วนราชการ ผู้นำท้องที่ ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ นักเรียน ผอ.รพ.สต. อสม. ในตำบล หัวดอน ประชาชน จัดกิจกรรมจิตอาสาปลูกต้นไม้ พืช ผัก สมุนไพร ที่โคก หนอง นา ชาว วังคล้อยยา ๑ ปี 2565 มีการสานข่าย ขยายผล คลังยาและอาหาร ไปยังวัด/ชุมชนอุบลราชธานี จัด กิจกรรมคลังยาและอาหาร จำนวน 440 ครั้ง ๑ ในปี 2566 มีการขยายผลให้กับวัด โรงเรียน ชุมชน ในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี 1,200 แห่ง ผลการดำเนินงานโครงการ 4 ๑ พระพิพัฒน์วิโรภาส ประสานงบประมาณกับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค(กฟภ.) ขยายเขต ไฟฟ้าให้กับประชาชนอำเภอเขื่องใน อำเภอม่วงสามสิบ รวมงบประมาณ 10,000,000 บาท ๑ พระพิพัฒน์วิโรภาส ประสานกรมโยธาธิการและผังเมือง และโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ขุดลอกหนองรองรับน้ำแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขังในชุมชนครั้งที่หนึ่ง ๑ พระพิพัฒน์วิโรภาส ประสานงบประมาณกับกรมโยธาธิการและผังเมือง รวมทั้งโยธา ธิการและผังเมืองจังหวัดอุบลราชธานี ปรับพื้นที่ บริเวณบ้านวังอ้อ แก้ไขปัญหาน้ำท่วมขัง ขุดหนอง คลอง คลองไส้ไก่ หลุมขมนครก รองรับน้ำ ตามโครงการพัฒนามตามผังภูมิสังคม เพื่อการบริหารจัดการน้ำหมู่บ้าน/ชุมชนแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน (Geo-social Map) จังหวัดอุบลราชธานี "1 โครงการ 1 พื้นที่ต้นแบบ การจัดการน้ำหมู่บ้าน/ชุมชน" มีการ Kick Off วันที่ 10 กรกฎาคม 2566 โดยนายพงศ์รัตน์ ภิรมย์รัตน์ อธิบดีกรมโยธาธิการ และผังเมือง

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
	© พระพิพัฒน์วีโรภาส ประสานงบประมาณกับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค(กฟภ.) ขยายเขตไฟฟ้าให้กับประชาชนอำเภอเชียงใน อำเภอม่วงสามสิบ รวม งบประมาณ 10,000,000 บาท © พระพิพัฒน์วีโรภาส ประสานกรมโยธาธิการและผังเมือง และโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดอุบลราชธานี ขุดลอกหนองรองรับน้ำ แก้ไขปัญหาน้ำท่วมขังในชุมชนครั้งหนึ่ง © พระพิพัฒน์วีโรภาส ประสานงบประมาณกับกรมโยธาธิการและผังเมือง รวมทั้งโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดอุบลราชธานี		© พระพิพัฒน์วีโรภาส จัดหาวัสดุอุปกรณ์ ท่อระบายน้ำ อาหาร น้ำดื่ม น้ำมันเติมรถชุด และสมทบการพัฒนา 1 โครงการ 1 พื้นที่ต้นแบบ การจัดการน้ำหมู่บ้าน/ชุมชน" บ้านวังอ้อ รวมเป็นเงิน 32,000 บาท © พระพิพัฒน์วีโรภาสประสานคณะผู้มีจิตศรัทธาจัดซื้อต้นไม้ยางพารา จำนวน 2,000 ต้น รวม 42,000 บาท © ชาวบ้านวังอ้อ บ้านนาขาว รวมทั้งสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 7 อุบลราชธานี สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 7 หนองอิงโยธิน และหัวหน้าส่วนราชการอำเภอเชียงใน นำพืช ผัก สมุนไพร ต้นไม้ หญ้าแฝก หญ้าเลี้ยงสัตว์ จำนวนมาก มาปลูกบริเวณโครงการ 1 โครงการ 1 พื้นที่ต้นแบบ การจัดการน้ำหมู่บ้าน/ชุมชน" บ้านวังอ้อ © พระพิพัฒน์วีโรภาสประสานคณะผู้มีจิตศรัทธาจัดซื้อต้นไม้ยางพารา จำนวน 2,000 ต้น รวม 42,000 บาท © กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังอ้อ ร.ต.อ. ประศาสตร์ มงคลแก้ว และผู้มีจิตศรัทธาทั่วไป บริจาคเงินซื้อเสาคอนกรีต ลวดหนาม ล้อมหนองน้ำ และจัดหาอาหาร น้ำดื่มสำหรับแรงงานล้อมรั้ว 10,000 บาท © พระพิพัฒน์วีโรภาส จัดหาวัสดุอุปกรณ์จัดระบบน้ำ สมทบการพัฒนา 1 โครงการ 1 พื้นที่ต้นแบบ การจัดการน้ำหมู่บ้าน/ชุมชน" บ้านวังอ้อ รวมเป็นเงิน 6,109 บาท เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2566

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
	ปรับพื้นที่ บริเวณบ้านวังอ้อ แก้ไขปัญหาน้ำท่วมขัง ชุดหนอง คลอง คลองไส้ไก่ หลุมขมครก รongรับน้ำ ตามโครงการพัฒนาตามผังภูมิสังคมเพื่อการบริหารจัดการน้ำหมู่บ้าน/ชุมชน แบบบูรณาการอย่างยั่งยืน (Geo-social Map) จังหวัดอุบลราชธานี "1 โครงการ 1 พื้นที่ต้นแบบ การจัดการน้ำหมู่บ้าน/ชุมชน" มีการ Kick Off วันที่ 10 กรกฎาคม 2566 โดยนายพงศ์รัตน์ ภิรมย์รัตน์ อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง © พระพิพัฒน์วีโรภาส จัดหาวัสดุอุปกรณ์ ท่อระบายน้ำ อาหาร น้ำดื่ม น้ำมันเติมรถชุด และสมทบ		© พระพิพัฒน์วีโรภาสประสานงบประมาณกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณซ่อมแซมถนนลาดยาง อบ.ถ 231-07 บ้านวังอ้อไปวัดป่ามหาธีรอาจารย์ ปี 2566/2567 ระยะทาง 2,110 เมตร รวมงบประมาณที่อนุมัติแล้ว จำนวน 8,024,000 บาท ปัจจุบันกำลังดำเนินการหาผู้รับจ้างซ่อมแซมถนนสายดังกล่าว © พระพิพัฒน์วีโรภาส ประสานบุญกับนายพชร เกาสายะพันธ์ เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี และฝ่ายสำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มอบถุงยังชีพ จำนวน 28 ถุง และเงินช่วยเหลือผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากจน ผู้ป่วย จำนวน 28 คนๆละ 400 บาท เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2566 รวม 11,200 บาท © พระพิพัฒน์วีโรภาสประสานกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ชุดเจาะบ่อบาดาลแก้แล้ง ส่งเสริมสัมมาชีพ เพิ่มรายได้ แก่ชุมชนบ้านวังอ้อ จำนวน 1 บ่อ มูลค่า 30,000 บาท ส่งมอบให้ชุมชนเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2566 และมอบโต๊ะหน้าขาว จำนวน 50 ตัว มูลค่า 125,000 บาท © พระพิพัฒน์วีโรภาสประสาน กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จัดหาโต๊ะหน้าขาว ให้กับวัดป่ามหาธีรอาจารย์ ใช้กิจกรรมต่างๆ จำนวน 50 ชุด ส่งมอบให้ชุมชนเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2566 © พระพิพัฒน์วีโรภาส ประสานงบประมาณกับการไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) จัดชุดอุปกรณ์สูบน้ำเคลื่อนที่แบบเอนกประสงค์ด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ (Solar Cell) จำนวน 36 ชุด มูลค่า 1,800,000 บาท (หนึ่งล้านแปดแสนบาท) มอบให้กับกลุ่มเกษตรกรที่ขาดแคลนน้ำอุปโภค บริโภค ในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 36 ราย และขยายผลให้แปลงข้างเคียงเข้าร่วมอีก 72 ราย รวม 108 ราย เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2566

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
	การพัฒนา 1 โครงการ 1 พื้นที่ต้นแบบ การจัดการน้ำ หมู่บ้าน/ชุมชน" บ้านวังอ้อ รวมเป็นเงิน 32,000 บาท © พระพิพัฒน์วิโรภาส ประสานคณะผู้มีจิตศรัทธา จัดซื้อต้นไม้ข้างหม่น จำนวน 2,000 ต้น รวม 42,000 บาท © ชาวบ้านวังอ้อ บ้านนาขาว รวมทั้งสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 7 อุบลราชธานี สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 7 หนองอิงยโสธร และหัวหน้าส่วนราชการอำเภอเชียงใน นำพืช ผัก สมุนไพร ต้นไม้ กล้วย้าแฝก กล้วย้าเลี้ยงสัตว์ จำนวนมาก มาปลูกบริเวณ		© พระพิพัฒน์วิโรภาส ประสานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โคก หนอง นา วังอ้อ ได้นำรถชุดคูโบต้า U 55 ออกบริการชุมชน โดยไม่คิดค่าเช่าเครื่องจักรกล ดังนี้ 1. ขยายร่องน้ำชุมชนวังอ้อ ระยะทางรวม 1 กม. 2. ขุดคลองไส้ไก่ หลุมขมครก ปรับพื้นที่ ในวัดวังอ้อ 5 วัน 3. ขุดหลุมขมครก ขุดครองไส้ไก่ ปรับพื้นที่สวนสุขภาพบ้านวังอ้อ 1 เดือน 4. ขยายร่องน้ำชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ ระยะทางรวม 1 กม. 5. ขยายร่องน้ำชุมชนบ้านนามน ตำบลก่อเอ้ ระยะทางรวม 2 กม. 6. ปรับพื้นที่วัดป่าหนองบัวแดง อำเภอเดชอุดม 7 วัน 7. ปรับพื้นที่โคก หนอง นา ดอนป่าดัวโมเดล อำเภออุทุมพรพิสัย 7 วัน 8. ปรับพื้นที่ ขุดคลอง ขุดหนอง นายสุรศิลป์ บ้านโนนมะเขือ อำเภออุทุมพรพิสัย 7 วัน 9. ปรับพื้นที่และขุดคลองรอบป่าช้าบ้านหนองเต่า อำเภอตระการพืชผล 7 วัน 10. ขุดคลองระบายน้ำท่วมขังชุมชนวังอ้อ ระยะทาง 2 กม.

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ	
	โครงการ 1 โครงการ 1 พื้นที่ต้นแบบ การจัดการน้ำ หมู่บ้าน/ชุมชน" บ้านวังอ้อ © พระพิพัฒน์วิโรภาส ประธานคณะผู้มีจิตศรัทธา จัดซื้อต้นไผ่ขางหม่น จำนวน 2,000 ต้น รวม 42,000 บาท © กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ บ้านวังอ้อ ร.ต.อ.ประศาสน์ มงคลแก้ว และผู้มีจิตศรัทธา ทั่วไป บริจาคเงินซื้อเสา คอนกรีต ลวดหนาม ล้อม หนองน้ำ และจัดหาอาหาร น้ำดื่มสำหรับแรงงานล้อมรั้ว 10,000 บาท © พระพิพัฒน์วิโรภาส จัดหาวัสดุอุปกรณ์จัดระบบ น้ำ			
			สอดคล้องกับหมู่บ้านศีลธรรม ตัวชี้วัด ที่ 4	สอดคล้องกับหมู่บ้านยั่งยืน ตัวชี้วัด ที่ 3
			ด้านความสามัคคี 4.1 กิจกรรมสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ 4.2 กิจกรรมแบ่งปันช่วยเหลือเกื้อกูล 4.3. การเข้าถึงกระบวนการไกล่เกลี่ย ร้องเรียนร้องทุกข์ 4.5 กิจกรรมตามหลัก บวร บรม ครบ 4.6 มีการรวมตัวกันเป็นคุ้มบ้าน ปึกบ้าน หย่อมบ้าน และภาคีเครือข่าย เพื่อดูแล ช่วยเหลือ พึ่งพาอาศัยกัน 4.7 กิจกรรมจิตอาสาและบำเพ็ญ สาธารณประโยชน์	ความสะอาด 3.1 ถังขยะเปียกลดโลกร้อน 3.2 การคัดแยกขยะต้นทาง(3R) 3.3 การจัดการขยะหมู่บ้าน/ชุมชน เช่น ธนาคารขยะ จุดทิ้งขยะอันตราย ตัวชี้วัด ที่ 8 (เพิ่มเติมตามนโยบาย มท.1) น้ำดื่มสะอาด - ครุฑเรือน คุ้มบ้าน ปึกบ้าน บริเวณ หมู่บ้านมีน้ำดื่มสะอาดปลอดภัย

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ	
	สมทบการพัฒนา 1 โครงการ 1 พื้นที่ต้นแบบ การจัดการน้ำหมู่บ้าน/ ชุมชน" บ้านวังอ้อ รวมเป็น เงิน 6,109 บาท เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2566 © พระพิพัฒน์วิโรภาส ประสานงบประมาณกับกรม ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สนับสนุนงบประมาณ ซ่อมแซมถนนลาดยาง อบ.ถ 231-07 บ้านวังอ้อไปวัดป่า มหาธีรจารย์ ปี 2566/2567 ระยะทาง 2,110 เมตร รวม งบประมาณที่อนุมัติแล้ว จำนวน 8,024,000 บาท ปัจจุบันกำลังดำเนินการหา ผู้รับจ้างซ่อมแซมถนนสาย ดังกล่าว			

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ	
	© พระพิพัฒน์วิโรภาส ประสานบุญกับนายพร เกาสายะพันธ์ เลขานุการ นายกองค์การบริหารส่วน จังหวัดอุบลราชธานี และ ฝ่ายสำนักการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มอบถุงยัง ชีพ จำนวน 28 ถุง และเงิน ช่วยเหลือผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ ยากจน ผู้ป่วย จำนวน 28 คนๆละ 400 บาท เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2566 รวม 11,200 บาท © พระพิพัฒน์วิโรภาส ประสานกับองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ชุด เจาะบ่อบาดาลแก้แล้ง ส่งเสริมสัมมาชีพ เพิ่มรายได้ แก่ชุมชนบ้านวังอ้อ จำนวน 1 บ่อ มูลค่า 30,000 บาท			

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ	
	ส่งมอบให้ชุมชนเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2566 และมอบ โต๊ะหน้าขาว จำนวน 50 ตัว มูลค่า 125,000 บาท © พระพิพัฒน์วีโรภาส ประธาน กักตุนการบริหาร ส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จัดหาโต๊ะหน้าขาว ให้กับวัด ป่ามหาธีรจารย์ ใช้กิจกรรม ต่างๆ จำนวน 50 ชุด ส่ง มอบให้ชุมชนเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2566 © พระพิพัฒน์วีโรภาส ประธานงบประมาณกับการ ไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) จัด ชุดอุปกรณ์สูบน้ำเคลื่อนที่ แบบเอนกประสงค์ด้วย พลังงานแสงอาทิตย์ (Solar Cell) จำนวน 36 ชุด) มูลค่า 1,800,000 บาท			

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ	
	(หนึ่งล้านแปดแสนบาท) มอบให้กับกลุ่มเกษตรกรที่ ขาดแคลนน้ำอุปโภค บริโภค ในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 36 ราย และขยาย ผลให้แปลงข้างเคียงใช้ร่วม อีก 72 ราย รวม 108 ราย เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2566 © พระพิพัฒน์วีโรภาส ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โคกหนองนาวังอ้อ ได้นำ รถชุดคูโบต้า U 55 ออก บริการชุมชน โดยไม่คิดค่า เช่าเครื่องจักรกล ดังนี้ 1. ขยายร่องน้ำชุมชนวังอ้อ ระยะทางรวม 1 กม. 2. ขุดคลองไส้ไก่ หลุมขนม ครก ปรับพื้นที่ ในวัดวังอ้อ 5 วัน			

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ	
	3. ขุดหลุมขมครก ขุด ครองไล่ไก่ ปรับพื้นที่สวน สุขภาพบ้านวังอ้อ 1 เดือน 4. ขยายร่องน้ำชุมชนบ้าน โนนสมบูรณ์ ระยะทางรวม 1 กม. 5. ขยายร่องน้ำชุมชนบ้าน นามน ตำบลก่อเอ้ ระยะทางรวม 2 กม. 6. ปรับพื้นที่วัดป่าหนองบัว แดง อำเภอเดชอุดม 7 วัน 7. ปรับพื้นที่โคก หนอง นา ดอนป่าตัวโมเดล อำเภออุตุ ข้าวปุ้น 7 วัน 8. ปรับพื้นที่ ขุดคลอง ขุด หนอง นายสุรศิลป์ บ้านโนน มะเขือ อำเภออุตุข้าวปุ้น 7 วัน 9. ปรับพื้นที่และขุดคลอง รอบป่าช้าบ้านหนองเต่า			

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ	
	อำเภอตระการพืชผล 7 วัน 10. ชุดคลองระบายน้ำท่วม ซึ่งชุมชนวังอ้อ ระยะทาง 1 กม.			
	งานหน่วยอบรมประชาชน ประจำตำบล (อ.ป.ต.) เหมือนกับงานด้าน สาธารณสงเคราะห์ด้านที่6			

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
พระ ครู คลัง ช่าง หมอ พ่อ แม่ ปราชญ์ ภูมิปัญญา จิตอาสา	งานหน่วยอบรมประชาชน ประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านสัมมาชีพ การส่งเสริมอาชีพและการสร้าง รายได้ให้กับชุมชน ท้องถิ่น บน พื้นฐานของการประกอบกิจกรรม การงานอย่างสุจริต ไม่เอารัดเอา เปรียบสังคมและชุมชน รวมทั้ง ปลูกฝังค่านิยม	1. โครงการส่งเสริมอาชีพคนใน ชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอินทรีย์ วิถีไทย ปี 2558-ปัจจุบัน 2.โครงการชุมชนคุณธรรมน้อมนำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงวัฒนธรรม (ด้านหลักธรรมทางศาสนา วัฒนธรรมประเพณี และเศรษฐกิจ พอเพียง) ปี2559-ปัจจุบัน	อำเภอบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ผลการดำเนินงานโครงการ 1 ในส่วนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอินทรีย์วิถีไทยนั้นจาก การถอดบทเรียนโดย ผศ.ชื่น ศรีสวัสดิ์ และคณะ ในด้านนี้พบว่า เชิงปริมาณ- มีแหล่งเรียนรู้ศาสตร์พระราชารูปแบบโคก หนอง นา ในวัด 1 แห่ง ในหมู่บ้าน 1 แห่ง และกำลังขยายผลในจังหวัดอุบลราชธานี 38 แห่ง, มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อินทรีย์วิถีไทย 1 กลุ่มมีจำนวนสมาชิกเครือข่ายที่เข้าร่วมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อินทรีย์วิถีไทย รวม 50 ครอบครัว ผลิตพืช ผัก อาหารปลอดภัยในหมู่บ้าน ใน ตำบล ในอำเภอ และขยายผลสู่ 47 ชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี คนในชุมชนมี รายได้ มีทุนหมุนเวียน กว่า 2 ล้านบาท กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอินทรีย์วิถีไทย

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
และ 7 ภาคี เครือข่าย ร่วมกัน ขับเคลื่อน	และความประพฤติที่สร้างให้ เยาวชนเชื่อมั่นในความซื่อสัตย์ สุจริต ตลอดจน สร้างความเข้าใจ ต่อกระบวนการและคุณค่าของ หลักการเศรษฐกิจพอเพียงที่มี เป้าหมายอย่างสูงสุด คือการ พัฒนาตนเอง เศรษฐกิจและ สังคมให้มีความยั่งยืน ตัวอย่างเช่น การจัดอบรมวิชาชีพ ที่ชาว บ้านสนใจและประกอบ อาชีพได้ ตัวอย่างเช่น △ การตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ △ การนำศาสตร์พระราชามา ส่งเสริมอาชีพ △ การเชิญวิทยากรมาช่วย ฝึกอบรมในการประกอบวิชาชีพ ต่างๆ △ การส่งเสริมและพัฒนากลุ่ม งานที่มีอยู่ในชุมชนให้มั่นคงขึ้น	3. โครงการ9 ชุมชน 9 ศูนย์เรียนรู้ สู่สวัสดิการ 9 ชั้น (ศาสตร์ พระราชทานฉบับใหม่ 9 ชั้น) ปี 2559-2560 4. โครงการศูนย์ปราชญ์กระทรวง เกษตรและสหกรณ์ (ฝึกอบรม เกษตรกร) ปี 2560-ปัจจุบันโดย เกษตรและสหกรณ์จังหวัด อุบลราชธานี (กษ.อบ.) 5.โครงการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้และ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เชิงเกษตร เชิง วัฒนธรรม 6. กลุ่มถั่วลิสงอบสมุนไพรวังอ้อ 7.กลุ่มทำธูปประดับ 8. กลุ่มวิสาหกิจเพื่อสังคม	ได้รับสนับสนุนตู้แช่หน้าร้านท้อปส์มาร์เก็ต จากกรรมการบริหาร บริษัท กลุ่ม เซ็นทรัล จำกัด จำนวน 2 ตู้ ได้รับการสนับสนุนสร้างโรงแพชุมชน จาก กรรมการบริหาร บริษัท กลุ่มเซ็นทรัล จำกัด จำนวน 2 แห่งที่บ้านวังอ้อ และ บ้านแหม ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนเครื่องผลิตอาหารสัตว์ จากคุณสนหจกฯ จิ ราธิวัฒน์ ประธานผู้ก่อตั้งมูลนิธิรักษน้ำ Earth Safe Foundation 1 เครื่อง ที่บ้านแหม มูลค่า 15,000 บาท ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนโรงตากกล้วย ด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ จากคุณสนหจกฯ จิราธิวัฒน์ ประธานผู้ก่อตั้งมูลนิธิ รักษน้ำ Earth Safe Foundation 1 โรงเรือน มูลค่า 25,000 บาท ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนบุคลากร องค์ความรู้ จากคุณสนหจกฯ จิราธิวัฒน์ ประธานผู้ก่อตั้งมูลนิธิรักษน้ำ Earth Safe Foundation และกลุ่มธุรกิจ เครือ CENTRAL Group ตั้งแต่ปลายปี 2558 ถึงปัจจุบัน รวม 8 ครั้ง คุณสนหจกฯ จิราธิวัฒน์ ประธานผู้ก่อตั้งมูลนิธิรักษน้ำ Earth Safe Foundation และกลุ่มธุรกิจเครือ CENTRAL Group ได้จัดงานเปิดตัวผลผลิต (แบรนด์ บวร) ถ่ายทอดเรื่องราวของผลิตภัณฑ์ ออกสู่ท้องตลาด และจัดงาน กรีนมาร์เก็ต “GREEN MARKET BY โครงการ บวร. (บ้าน วัด โรงเรียน)” ตลาด คนรักสุขภาพ และเชิญผู้ดำเนินรายการไทยพีบีเอส ลงพื้นที่ถ่ายทำและ ประชาสัมพันธ์เรื่องราวของกลุ่มอินทรีย์วิถีไทย ได้รับการส่งเสริมสนับสนุน งบประมาณจากคุณสนหจกฯ จิราธิวัฒน์ ประธานผู้ก่อตั้งมูลนิธิรักษน้ำ Earth Safe Foundation เพื่อเป็นค่าบริหารจัดการในกลุ่มเบื้องต้นเช่น ค่าอาหารในการประชุมแต่ละครั้ง ทุนซื้อผลผลิต ออกแบบจัดทำสติ๊กเกอร์

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
	△ การจัดอบรมวิชาชีพที่ชาวบ้านสนใจและประกอบอาชีพได้ เช่น การนวดแผนไทย การทำขนม การเพาะเห็ด ฯลฯ △ การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดการว่างงานของคนในชุมชน		บอร์ด แผ่นพับ เสือยัดให้กับชุมชนเครือข่าย รวม 100,000 บาท ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณจากพระครูสุขุมวรรโณภาส เพื่อเป็นค่าสวัสดิการเจ้าหน้าที่บริหารจัดการระยะเริ่มต้น 4 เดือน รวม 2 คน และเป็นค่าพาหนะรับ-ส่ง ผลผลิต จากชุมชนไปส่งที่ท่าอัสสัมชัญระยะเริ่มต้น 4 เดือน รวม 84,000 บาท ให้การบริการห้องประชุม เครื่องเสียง โสตทัศน น้ำ-ไฟ ฟรีตลอด มีการเปิดศูนย์เรียนรู้อินทรีย์วิถีไทยที่ป่าดงใหญ่วังอ้อ 1 แห่ง และเปิดหมู่บ้านอินทรีย์วิถีไทยที่บ้านวังอ้อ 1 หมู่บ้าน โดย ดร.วิวัฒน์ ศัลยกำธร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พร้อมคณะทำงานรัฐมนตรี และผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องถื่น มีการให้ความรู้เรื่อง บวร อินทรีย์วิถีไทย และประชาสัมพันธ์แก่ชุมชน 25 อำเภอ 60 หมู่บ้าน ในจังหวัดอุบลราชธานี และ 9 จังหวัดภาคอีสาน มีบุคคล คณะบุคคล หน่วยงาน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม เข้ามาศึกษา เรียนรู้ ดูงาน และเข้ารับการฝึกอบรมเรื่องอินทรีย์วิถีไทย เดือนธันวาคม 2559-มกราคม 2563 รวม 25,220 คน ผลในเชิงคุณภาพ มีดังนี้ 1. ครอบครัวสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอินทรีย์วิถีไทย มีคุณธรรม ความอดทน ความเพียร ความซื่อสัตย์ มีน้ำใจ มีความกตัญญู มีสุขภาพดี มีอาหารที่ประหยัดและปลอดภัยบริโภคในครัวเรือน และมีไว้แจกจ่ายให้ทาน แก่ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส และคนในชุมชน 2. มีความรู้ มีทักษะ เห็นคุณค่าของทรัพยากรที่ตนมีอยู่และศักยภาพของตนเอง มีการเรียนรู้ไม่รู้จบ

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
			3. มีครอบครัวที่อบอุ่น ด้วยคุณธรรม มีการทำกิจกรรมปลูกผัก ไม้ผล ร่วมกัน 4. มีการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ครอบครัวตนเอง และผู้อื่น 5. มีความสุขที่เกิดจากการแบ่งปันผลผลิตที่ปลอดภัยและมีรายได้ที่มั่นคง สม่าเสมอแม้จะไม่มากก็ตาม 6. มีความปลอดภัยจากโรคที่มากับอาหารและสารพิษจากการผลิตพืชผัก ผลไม้ 7. ผลผลิตของกลุ่มมีมาตรฐาน Earth Safe มีตลาดรองรับผลผลิต คือ ท็อปส์ (Top Supermarket) ซึ่งทำให้ไม่ถึงทางตันเหมือนดังอดีตที่ผ่านมาซึ่งผลิตได้แล้ว ไม่มีที่จำหน่าย หรือมีที่จำหน่ายก็ได้ราคาต่ำกว่าต้นทุน เพราะต้องขายผ่านพ่อค้าคนกลาง 8. มีความสุขความอบอุ่น ปลอดภัย มีงานทำที่เป็นอิสระ มีเวลาพักผ่อนเป็นของตนเอง อยู่กับครอบครัว 9. มีการใช้ทรัพยากรที่เป็นมรดกมาจากรพบุรุษ เช่น ที่ดิน ไร่นา ให้เกิดประโยชน์ และเกิดคุณค่า 10. มีความรักถิ่นฐานบ้านเกิด เห็นความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและรู้จักนำทุกสิ่งอย่างที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ เช่น ผักตบชวา เศษหญ้า ใบไม้ มูลสัตว์ และทรัพยากรต่างๆ อย่างเห็นคุณค่า สร้างมูลค่าให้กับทรัพยากรที่มี เห็นทุกอย่างมีความสำคัญและนำมาใช้ประโยชน์ได้ 11. ใฝ่เรียนรู้อยู่แบบมีอุดมการณ์บนฐานแห่งความเป็นจริงจากสิ่งที่ทำได้ มิใช่รอโชคความสวาหรือดวงชะตา

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
			12. มีการพัฒนาวิธีคิด วิธีปฏิบัติและทักษะที่เป็นวิชาการต่อยอดจากวิถีเดิมแบบพื้นฐานที่เคยปฏิบัติต่อกันมา 13. มีพฤติกรรมที่เป็นประชาธิปไตยสามารถรับฟังความคิดเห็นและแนวปฏิบัติที่ต่าง สามารถปรับตัวไปสู่สิ่งที่ดีกว่าได้ 14. มีความซื่อสัตย์ต่อเวลา ต่องานที่ทำ ต่อภาคีที่เกี่ยวข้อง ยึดมั่นในหลักการ นำพาต่อแนวทางพื่อคือเศรษฐกิจแบบพอเพียง 15. มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี ที่เกิดจากการพึ่งตนเองได้ใช้ตัวเองเป็นเห็นคุณค่าของตนเองว่าจริงๆแล้วก็สามารถเรียนรู้และทำอะไรได้หลายอย่างที่ไม่เคยเชื่อว่าจะทำได้ เช่น การเข้าสมาคมกับคนนอกชุมชน การติดต่อประสานงานกับบุคคล และหน่วยงานภายนอก การขายผลผลิต เป็นต้น 16. สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยไม่ง้อ ไม่ขอ ไม่รอ ไม่อ้อ แต่มีความพอใจ พอเพียง พออยู่ พอกิน พอใช้ และภูมิใจในสิ่งที่มี 17. มีความภูมิใจ ภูมิใจความรู้ ภูมิใจปัญญา ภูมิใจธรรม และภูมิใจฐาน 18. สุขจากการมีทรัพย์จากการใช้จ่ายทรัพย์ที่หามาได้ด้วยความ پاکเพียรและสุจริต จากการมีงานทำที่สุจริต จากการมีกัลยาณมิตร (มีเครือข่าย) 19. ที่สำคัญคือสามารถจัดการชีวิตของตนเองได้ เป็นนายของตัวเอง ทำในสิ่งที่ตัวเองอยากทำ และทำได้ตามความต้องการของตนเอง ผลการดำเนินงานโครงการ 2 ผลการดำเนินงาน วัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี เสนอเรื่องต่อกระทรวงวัฒนธรรม ให้วัดวังอ้อ หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล(อ.ป.ต.) เป็นต้นแบบชุมชนคุณธรรม และประกาศให้เป็น

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
			“ สดุดยอดชุมชนคุณธรรมต้นแบบ เกิดให้สถาบันพระมหากษัตริย์ ระดับประเทศ ผลการดำเนินงานโครงการ 3 คนในชุมชน 9 ชุมชน 9 ศูนย์เรียนรู้ รวม 100 คน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น คือพอกิน – มีความมั่นคงทางอาหาร อาทิ พืช ผัก ไม้ผล ไม้กินดอก ไม้กินใบ ไม้กินลำ ไม้กินหน่อ ไม้กินต้น กินหัวเผือก มัน กินลูก กล้วย ถั่ว ข้าว เห็ด กบ ปลา ปศุสัตว์อื่นๆ ทำให้ชุมชนพอกิน พอใช้ – มีผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ อาทิ ผลิตภัณฑ์เอนกประสงค์ เช่น สบู่ แชมพู น้ำยาล้างจาน น้ำยาซักผ้า มีคลินิกข้างบ้าน คือสวนสมุนไพร มีปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ถ่านชีวมวล แก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์ จากเศษอาหารทำให้ชุมชนพอใช้พออยู่- มีบ้านดิน บ้านพอเพียง หรือมีภูมิทัศน์ ที่สะอาด สวยงาม มีพื้นที่ปลอดภัย สร้างสรรค์สำหรับทำให้ชุมชนกิจกรรมร่วมกัน พอร่มเย็น -มี จัดถนนสายวัฒนธรรม นำคนในชุมชน สู่ ทาน ศีล ภาวนา เกิดผลดีด้านกายภาพ สังคม สติปัญญา จิตใจ ทำร่มเย็น มีบุญ - มีการนำพืชพันธุ์ธัญญาหาร ข้าว ปลา อาหาร สิ่งของ เครื่องใช้ ในศูนย์เรียนรู้ ไปทำบุญแก่สมณะ พระสงฆ์ สามเณร พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ทำให้ชุมชนได้บุญ มีทาน - มีการนำพืชพันธุ์ธัญญาหาร ข้าว ปลา อาหาร สิ่งของ เครื่องใช้ ในศูนย์เรียนรู้ ไปแบ่งปัน ไปแก้อูกล แก่เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ คนชรา ผู้ด้อยโอกาส ทำให้ชุมชนเอื้ออาทร มีเก็บ - มีการเก็บ การแปรรูป ข้าว อาหาร ให้มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น นานขึ้น แม่ฝนแล้ง น้ำท่วม หรือเกิดภัยวิบัติ ก็มีกิน มีใช้ ไม่ขาดแคลน ทำให้ชุมชนมีการเก็บสะสมอาหารได้มากขึ้น นานขึ้น มีขาย - มีตลาดในชุมชน และในห้างสรรพสินค้า รองรับ พืช ผัก ผลไม้ ธัญญาหาร ข้าว ปลา อาหาร ของชุมชน ทำให้ชุมชนมีรายได้

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
			มีเครือข่าย - มีการเชื่อมโยงเครือข่ายทั้งภายใน ภายนอก ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม เพื่อร่วมกันคิดเรื่องดีๆ ทำสิ่งดีๆ แก่หมู่บ้าน ชุมชน สังคม ประเทศ ผลการดำเนินงานโครงการ 4 วัดป่ามหาธีรจารย์ ป่าดงใหญ่วังอ้อ เป็นศูนย์ปราชญ์ของเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอุบลราชธานี มีการฝึกอบรมเกษตรกรตามโครงการพัฒนาทักษะเกษตรกรเพื่อทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน ปี 2561 จำนวน 3 รุ่น รวม 201 คน ปี 2562 ฝึกอบรมเกษตรกรตามโครงการศูนย์ปราชญ์ จำนวน 1 รุ่น รวม 50 คน ปี 2563 1 รุ่น รวม 120 คน ผลการดำเนินงานโครงการ 5 วัดป่ามหาธีรจารย์ ป่าดงใหญ่วังอ้อ ตำบลหัวดอน อำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงนิเวศ “ใจสงบ พบน้ำใส ชมป่าใหญ่ กินอาหารปลอดภัย” เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงเกษตร “โคก หนอง นา คลังยา คลังอาหารชุมชน” เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม “ถนนสายวัฒนธรรม นำสู่ทาน ศิล ภาวนา” ผลการดำเนินงานโครงการ 6 สมาชิกกลุ่มถั่วลิสงมีความสามัคคี มีรายได้จากการจำหน่ายถั่วลิสงแปรรูป มีการรวมกลุ่มเป็นเจ้าสวตอภิรธรรมศพคนในชุมชน เป็นเจ้าภาพอาหาร น้ำดื่ม ในงานบุญประเพณี ผลการดำเนินงานโครงการ 7 สมาชิกกลุ่มทำธูปประดับมีความชำนาญในการออกแบบธูปในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งมีจิตอาสาเข้ามาประดับตามถนนสายวัฒนธรรมในหมู่บ้าน ให้เพื่อนบ้านยืมไปประดับงานบุญต่างๆในอำเภอเมืองใน และจำหน่ายเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มแม่บ้านทำธูปขาววัง

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานคณะสงฆ์	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ	
			ผลการดำเนินงานโครงการ 8 ชุมชนวังอ้อได้ดำเนินการรวมกลุ่ม จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจเพื่อสังคมแล้ว เพื่อรองรับสมาชิกเข้าโครงการ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับภูมิภาคของกระทรวงมหาดไทย ณ ปัจจุบัน มีการพัฒนาผลผลิต ผลิตภัณฑ์หลายชนิด อาทิ สมุนไพรแปรรูป ภาชนะรักษ์โลก น้ำดื่มชาวัง หน่อไม้อัดกระป๋อง ชาวัง เป็นการช่วยส่งเสริมคนในชุมชนให้มีอาชีพ มีรายได้ พึ่งตนเอง อย่างมีศักดิ์ศรี	
			สอดคล้องกับหมู่บ้านศีลธรรม ตัวชี้วัด ที่ 2 ด้านหลักประกันทรัพยากร 2.1 กิจกรรมส่งเสริมการดำเนิน ชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงและสร้างความมั่นคงทาง อาหาร 2.2 กิจกรรมส่งเสริมการประกอบ อาชีพและการรวมกลุ่มอาชีพ 2.3 กิจกรรมส่งเสริมการจัดทำ บัญชีครัวเรือนและส่งเสริมการออม กิจกรรมออมที่หลากหลาย	สอดคล้องกับหมู่บ้านยั่งยืน ตัวชี้วัด ที่ 2 ความมั่นคงทางอาหาร 2.1 บ้านนี้มีรักปลูกผักกินเอง 2.2 ซอยนี้มีรักปลูกผักแบ่งปัน 2.3 ทางนี้มีผลผู้คนรักกัน

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานหน่วยอบรมประชาชน ประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านสามัคคีธรรม	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
พระ ครู คลัง ช่าง หมอ พ่อ แม่ ปราชญ์ ภูมิปัญญา จิตอาสา และ 7 ภาคี เครือข่าย ร่วมกัน ขับเคลื่อน	ส่งเสริมการสร้างให้เกิดแนวคิด การอยู่ ร่วมกันอย่างสงบสุข คำนึงถึงบทบาทและหน้าที่ของ ตนเองว่าควรจะดำเนินชีวิต เพื่อให้สังคมได้รับ ประโยชน์ อย่างสูงสุด ตลอดจนการพัฒนา ให้องค์กรทางพระพุทธศาสนา สร้างกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ สอดแทรกหลักธรรมทาง พระพุทธศาสนาให้ประชาชนได้ เข้าร่วมทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมี เป้าหมาย สูงสุดคือสร้างความ สามัคคีปรองดอง เพื่อไว้เนื้อเชื่อ ใจและเข้าใจความแตกต่างทาง ความคิด ตลอดจนพร้อมรับฟัง และไกล่เกลี่ยปัญหาอย่างสันติ	1. โครงการพลัง บวร จิตอาสา พัฒนาวัดและชุมชน ปักคิ่นนึ่งเคย "Big Cleaning Day" 2. จัดกิจกรรมเอาแสง เอามือ สามัคคี ดำนา เกี่ยวข้าวสามัคคี 3. พลัง บวร สร้างสวนสุขภาพ ชุมชน	อำเภอบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ผลการดำเนินงานโครงการ 1 คนในชุมชนมีจิตอาสา มีการประชุมวางแผนการจัดกิจกรรม มีการกำหนดพื้นที่พัฒนา กำหนดบทบาทหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันแต่ละฝ่ายดังนี้ 1. ผู้นำท้องที่-จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์พัฒนาเช่น จอบ เสียม มีด พร้า พั่ว เลื่อย ฆ้อง ตะปู อุปกรณ์ทำความสะอาดห้องน้ำ อุปกรณ์ทำความสะอาดบริเวณ เช่นไม้กวาดทางมะพร้าว ไม้กวาดอ่อน เครื่องตัดหญ้า 2. ผู้บริหารท้องถิ่น –เตรียมเวที อาหาร น้ำดื่ม เตรียมน้ำมันเติมเครื่องตัดหญ้า เตรียมรถตัดแต่งกิ่งไม้ รถฉีดน้ำล้างทำความสะอาด ชงชาติ ธงธรรมจักร ธงตราสัญลักษณ์ ไม้ดอก ไม้ประดับ เตรียมถังขยะเปียกลดโลกร้อน สีและแปรงทาพื้นผนัง กำแพง สีหรือสติกเกอร์สำหรับเขียนหรือติดแผ่นป้ายคติธรรมคำกลอน ข้อคิด คำคม ผญา ต้นไม้สอนธรรม ต้นไม้พูดได้ หรือป้ายบอกทาง 3. พัฒนาอำเภอ ผู้นำ อช. เกษตรอำเภอ เกษตรตำบล เตรียมสมุนไพร ไม้ยืนต้น พืช ผักสวนครัว หัวเผือก หัวมัน วัสดุอุปกรณ์ทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำ วัสดุทำน้ำหมัก 4. สสอ. รพ.สต. อสม. ชุมพยาบาล ร่วมทำความสะอาดบริเวณ ห้องครัว จัดระเบียบถ้วย จาน ชาม ช้อน สิ่งของเครื่องใช้ภายในวัด โรงเรียน

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานหน่วยอบรมประชาชน ประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านสามัคคีธรรม	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
	ตัวอย่างเช่น △ การจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างตำบล △ การจัดกิจกรรมสัมพันธ์ระหว่างหมู่บ้าน △ การจัดให้มีการเดินวิ่งเฉลิมพระเกียรติ △ การจัดประเพณีวันสงกรานต์ △ การจัดงานประเพณีประจำปี △ การจัดอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามัคคีให้กับประชาชน △ การเยี่ยมเยียนประชาชนผู้สูงอายุ ผู้ป่วยในโรงพยาบาล △ การร่วมพัฒนาหมู่บ้านในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา △ การจัดให้ประชาชนในหมู่บ้านมาร่วมกิจกรรมในเทศกาลต่างๆ		5. จิตอาสา 904 จิตอาสาพระราชทาน ร่วมทำความสะอาด บริเวณ และสถานที่กำหนด 3. พัฒนาการอำเภอ ผู้นำ อช. เกษตรอำเภอ เกษตรตำบล เตรียมสมุนไพรมะยั้งต้น พืช ผักสวนครัว หัวเผือก หัวมัน วัสดุอุปกรณ์ทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำ วัสดุทำน้ำหมัก 4. สสอ. รพ.สต. อสม. ชุมพยาบาล ร่วมทำความสะอาดบริเวณ ห้องครัว จัดระเบียบถ้วย จาน ชาม ช้อน สิ่งของเครื่องใช้ภายในวัด โรงเรียน 5. จิตอาสา 904 จิตอาสาพระราชทาน ร่วมทำความสะอาด บริเวณ และสถานที่กำหนด 6. ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคประชาชน ชาวบ้าน สนับสนุนบุคลากร วัสดุอุปกรณ์พัฒนา สนับสนุนโรงงาน น้ำดื่ม อาหารกลางวัน 7. ภาควิชาการ นานักเรียน นักศึกษา มาร่วมพัฒนาถังขยะเปียกลดโลกร้อน สีและแปรงทาสีผนัง กำแพง สีหรือสติ๊กเกอร์สำหรับเขียนหรือติดแผ่นป้าย คติธรรมคำกลอน ข้อคิด คำคม ฝาย ติดตามต้นไม้สอนธรรม ต้นไม้พุดได้ หรือทำป้ายบอกทาง และปลูกต้นไม้ทำให้วัด หมู่บ้าน โรงเรียน สะอาด สวยงาน สร้างสรรค์ ปลอดภัย หน้าบ้านสวย หลังบ้านสวน หน้าบ้าน น่านมอง ได้คน ได้งาน ได้ความร่วมมือ ได้ความสามัคคี ได้ความสะอาด ได้บุญ

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานหน่วยอบรมประชาชน ประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านสามัคคีธรรม	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
			ผลการดำเนินงานโครงการ 2 คนในชุมชนมีความ รู้ รัก สามัคคีธรรม นำสู่ การดำเนินาร่วมกัน เกี่ยวข้าวร่วมกัน พัฒนาหมู่บ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน สังคม ร่วมกัน ผลการดำเนินงานโครงการ 3 © พระพิพัฒน์วิโรภาส แกนนำชาวบ้าน รวมทั้งชาวบ้านวังอ้อ และภาคี เครือข่าย ได้ปรับพื้นที่ บริเวณบ้านวังอ้อ เป็นสวนสุขภาพชุมชน เนื้อที่ 30 ไร่ โครงการประกอบด้วยการขุดหนองน้ำ ขุดหลุมขมครก ให้มีที่กักเก็บน้ำ ประมาณ 5,700 ลูกบาศก์เมตร ขุดคลองไส้ไก่ ปากคลอง กว้าง 4 เมตร ลึก 3 เมตร ยาว 400 เมตร เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้ง และสร้างแหล่งกัก เก็บน้ำเพื่อใช้ได้ร่วมกันปลูกหญ้าแฝก ต้นยางนา ต้นไผ่ขางหม่น และปล่อย ปลา สร้างความตระหนักรู้ในการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรดิน ภายใต้ แนวคิด "อาหาร ก่อกำเนิด เกิดจากดิน" (Soil, where food begins) ทุก กิจกรรมดำเนินการโดยไม่ใช้งบประมาณ อาศัยกลไกความร่วมมือของ 7 ภาคี เครือข่าย ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาควิชาการ ภาคศาสนา ภาคประชาชน ภาคสื่อสารมวลชน และจิตอาสา ได้แก่ องค์การบริหารส่วน จังหวัดอุบลราชธานี สนับสนุนรถแบคโฮ พร้อมพนักงาน 2 คัน หจก.สิริ ภูมิการโยธา สนับสนุนรถแบคโฮ พร้อมพนักงาน 1 คัน หจก.อุบลมนตรี ก่อสร้าง สนับสนุนรถบรรทุกดิน พร้อมพนักงาน 6 คัน สำนักจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ที่ 7 สาขาอุบลราชธานี สนับสนุนพันธุ์กล้าไม้ 65,000 ต้น

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานหน่วยอบรมประชาชน ประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านสามัคคีธรรม	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
			หญ้าแฝก 200,000 กล้า จากสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 7 บ้านยางน้อย อุบลราชธานี สำนักงานประมงจังหวัดอุบลราชธานี สนับสนุนพันธุ์ปลา 3,000 ตัว ประธานหอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี สนับสนุนกระถางยางรถยนต์ นพ.ปราโมทย์ ศรีสำอาง รองผู้อำนวยการ รพ.สรรพสิทธิประสงค์ อุบลราชธานี และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี บริจาคไผ่ซางหม่น จำนวน 300 ต้น นพ.วิเชียร คุณวรรณฤดี เขียวศรีกุล บริจาค จำนวน 40 ต้น นายเอนก พจมานเมธี ปลัดอบต.ทุ่งเทิง อำเภอเดชอุดม บริจาคหินคลุก 1 รถพ่วง ทราย 1 รถพ่วง ในส่วนภาคเอกชน นายมงคล จุลทัศน์ ประธานหอการค้าอุบลราชธานี บริจาคยางรถยนต์ทำกระถางปลูกต้นไม้ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน โคก หนอง นา วังอ้อ และบริษัทคูโบต้าเจริญชัยอุบลราชธานี ได้นำรถชุดชุดคูโบต้า U 55 ขนาด 5 ตัน ช่วยปรับพื้นที่ ขุดคลองไส้ไก่ขนาดเล็ก ขุดหลุมขมขมครก ขุดหลุมปลูกต้นไม้ ขุดฝังท่อระบายน้ำตลอดระยะเวลาดำเนินโครงการ และนาย ไพฑูรย์ จิตทวี นายกเทศมนตรีตำบลเชียงใน พร้อมครอบครัวและผู้มีจิตศรัทธา บริจาคไผ่ซางหม่น จำนวน 500 ต้น ในส่วนภาคประชาสังคม นายประสงค์ จันจำปา นายพงษ์ชัยพรหมบุตร และ คณะชมรมรักษ์ป่าไม้อุบลราชธานี บริจาคเงินช่วยค่าอาหาร น้ำดื่ม ต้นไม้ ช่วงระยะการดำเนินงาน

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานหน่วยอบรมประชาชน ประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านสามัคคีธรรม	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
			ในส่วนภาควิชาการ ดร.บุญฟ้า ลีมวัฒนา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านวังอ้อ (ยอดสังขิวิทยา) นายสายันต์ เกษมราช ผอ.โรงเรียนบ้านท้น นายไวยวิทย์ บุญคำ ผอ.โรงเรียนบ้านคู่น้อย นายอุดมชัย บุญเอื้อ อดีตผอ.โรงเรียนบ้านเสียม นำคณะครู นักเรียน มาปลูกต้นไม้ ปลูกผัก ในบริเวณโครงการ รวมทั้งทำความสะอาด จัดนิทรรศการ ร่วมทำบุญตักบาตร รำวงมหาไทย และสนับสนุนอาหาร น้ำดื่ม ในส่วนภาคศาสนา พระพิพัฒน์วิโรภาส และพระครูโสภณอาภากร เจ้าคณะอำเภอเชียงใน นำคณะสงฆ์วัดป่ามหาธีรจารย์ วัดวังอ้อ วัดบ้านแหม วัดป่าห้องเตย วัดป่าหนองบัวแดง ออกแบบ ควบคุมการดำเนินงานทั้งหมด รวมทั้งสนับสนุนน้ำดื่มตลอดระยะเวลาการดำเนินงาน จัดหาเสาคอนกรีตล้อมรอบหนองน้ำ และให้กำลังใจผู้มาช่วยงานทุกวันจนแล้วเสร็จ ในส่วนภาคประชาชน บ้านวังอ้อ บ้านวังมน บ้านนาขาว นำรถแทรกเตอร์ จำนวน 5 คัน ปรับพื้นที่บริเวณโครงการจนแล้วเสร็จ รวมทั้งนำต้นไม้ พันธุ์พืช ผัก ไม้ผล ไม้ยืนต้น ไม้ดอก ไม้ประดับ และสมุนไพร มาปลูกในบริเวณโครงการ รวมทั้งเอามือสามัคคีปลูกผักป้องกันการใช้สารเคมีในนาข้าว นำอาหาร น้ำดื่ม มาร่วมกันดื่ม กันทาน ตลอดระยะเวลาดำเนินการ นำเครื่องเสียงมาช่วยในวันงาน และแสดงหารรำปลูกป่าและพืชผักสวนครัว

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานหน่วยอบรมประชาชน ประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านสามัคคีธรรม	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
			ภาคีสื่อสารมวลชน อาทิ ปชส.อบ. VR เคเบิลทีวี ข้าวโหยเกลือสตูดิโอ ศพข. อบ. สื่ออาสาวังอ้อ คนสู้ชีวิต ท้าวอนุชิต FM. 103 UBON ได้ช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนแล้วเสร็จ และเป็นพิธีกร ดำเนินพิธีการในวันเปิดโครงการ ทำให้งานพัฒนาด้านต่างๆ ลุล่วงไปได้ด้วยดี และจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ท่อระบายน้ำ อาหาร น้ำดื่ม น้ำมันเติมรถชุด และสมทบการพัฒนา 1 โครงการ 1 พื้นที่ต้นแบบ สวนสุขภาพบ้าน/ชุมชน" บ้านวังอ้อ รวมเป็นเงิน 32,000 บาท © พระพิพัฒน์วิโรภาสประธานคณะผู้มีจิตศรัทธาจัดซื้อต้นไม้ข้างหม่น จำนวน 2,000 ต้น รวม 42,000 บาท © ชาวบ้านวังอ้อ บ้านนาขาว รวมทั้งสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 7 อุบลราชธานี สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 7 หนองอิงโยธิน และหัวหน้าส่วนราชการอำเภอเขื่องใน นำพืช ผัก สมุนไพร ต้นไม้ หญ้าแฝก หญ้าเลี้ยงสัตว์ จำนวนมาก มาปลูกบริเวณโครงการ © กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังอ้อ ร.ต.อ. ประศาสตร์ มงคลแก้ว และผู้มีจิตศรัทธาทั่วไป บริจาคเงินซื้อเสาคอนกรีต ลวดหนาม ล้อมหนองน้ำ และจัดหาอาหาร น้ำดื่มสำหรับแรงงานล้อมรั้ว 10,000 บาท © พระพิพัฒน์วิโรภาส จัดหาวัสดุอุปกรณ์จัดระบบน้ำ สมทบการพัฒนา 1 โครงการ 1 พื้นที่ต้นแบบ บ้านวังอ้อ รวมเป็นเงิน 6,109 บาท เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2566

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานหน่วยอบรมประชาชน ประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านสามัคคีธรรม	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
			© พระพิพัฒน์วิโรภาสประสานกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ขุดเจาะบ่อบาดาลแก้แล้ง ส่งเสริมสัมมาชีพ © พระพิพัฒน์วิโรภาสประสานกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี นำหินคลุกมาปูถนนทางเดิน วัง ออกกำลังกาย ในสวนสุขภาพ จำนวน 28 รถ หกล้อ © จังหวัดอุบลราชธานี จัดงานวันนวมินทร พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร 13 ตุลาคม 2566 ณ สวนสุขภาพชุมชนวังอ้อ มีการทำความดีด้วยหัวใจ ปลูกป่าสามอย่าง ทำปุ๋ยน้ำ ปุ๋ยหมัก ทำน้ำหมัก แจกอาหาร บริการน้ำดื่ม ตรวจสอบสุขภาพ ตัดผมฟรี ประโยชน์ที่เกิดขึ้น 1. การแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขัง น้ำแล้ง และบริหารจัดการน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน 2. เป็นคลังยาและอาหารชุมชน และแหล่งอาหารเพื่อน้อง โรงเรียนบ้านวังอ้อ 3. เป็นสวนสุขภาพชุมชนที่มีทั้งถนน เดิน วัง ปั่นจักรยาน ออกกำลังกาย มีอุโมงค์ไผ่ มีเตาอบสมุนไพร มีจุดบริการนวดแผนโบราณ นวดแผนไทย 4. เป็นซูบเปอร์มาร์เก็ตทางธรรมชาติ 5. เป็นลานธรรม ลานวิถีไทย ในการแสดงทางวัฒนธรรม ประเพณีที่ดีของไทย อาทิ แห่พระเวสสันดร ประเพณีเนาวิสงกรานต์ การละเล่นพื้นบ้าน ชกมวยทะเล

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานหน่วยอบรมประชาชน ประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านสามัคคีธรรม	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ	
			6. เป็นลานจำหน่ายสินค้า ผลผลิต ผลิตภัณฑ์ชุมชน 7. เป็นครัวริมทาง ที่ผู้สัญจรสามารถเก็บ พืช ผักสวนครัว อาทิ ขิง ข่า ตะไคร้ มะนาว ไปบริโภคได้ฟรีทุกวัน	
			สอดคล้องกับหมู่บ้านศีลธรรม ตัวชี้วัด ที่ 4	สอดคล้องกับหมู่บ้านยั่งยืน
			ด้านความสามัคคี 4.1 กิจกรรมสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ 4.2 กิจกรรมแบ่งปันช่วยเหลือเกื้อกูล 4.3. การเข้าถึงกระบวนการไกล่เกลี่ย ร้องเรียนร้องทุกข์ 4.5 กิจกรรมตามหลัก บวร บรม ครบ 4.6 มีการรวมตัวกันเป็นคุ้มบ้าน ป๊อกบ้าน หย่อมบ้าน และภาคี เครือข่าย เพื่อดูแลช่วยเหลือ พึ่งพา อาศัยกัน 4.7 กิจกรรมจิตอาสาและบำเพ็ญ สาธารณประโยชน์	ตัวชี้วัด ที่ 4 และ 5 ความสามัคคี ความร่วมมือ 4.1 การรวมตัวกันเป็นคุ้มบ้าน ป๊อก บ้าน หย่อมบ้าน และภาคีเครือข่าย เพื่อดูแลช่วยเหลือ พึ่งพาอาศัยกัน 4.2 การพบปะในหมู่บ้านชุมชนเพื่อ ร่วมพูดคุย ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับ ประโยชน์ 4.3 กิจกรรมตามหลัก บวร บรม ครบ 4.4 กิจกรรมอาสาและบำเพ็ญ สาธารณประโยชน์

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานหน่วยอบรมประชาชนประจำ ตำบล (อ.ป.ต.) ด้านความกตัญญูทศเวทิตาธรรม	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
	การสร้างให้เยาวชนนึกถึงผู้สูงอายุและปชชนียบุคคลของครอบครัว โดย องค์การทางพระพุทธศาสนา หรือพระสงฆ์สามารถร่วมมือกับภาคีเครือข่าย ในการใช้พื้นที่ของวัด ในการ จัดพื้นที่ดูแลผู้สูงอายุและ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอยู่ร่วมกันภายในครอบครัวด้วย เป้าหมายสำคัญ คือเพื่อสร้างให้เกิดชุดความคิดที่คำนึงถึงคุณค่าของการทดแทนบุญคุณ ทั้งในระดับชุมชน ครอบครัว และต่อผู้มีพระคุณ เพื่อให้เกิดการดูแลและช่วยเหลือกันอย่างแท้จริงมากขึ้น ตัวอย่างเช่น ชุมชน ครอบครัว และต่อผู้มีพระคุณเพื่อให้เกิดการดูแลและช่วยเหลือกันอย่างแท้จริงมากขึ้น ตัวอย่างเช่น	1. โครงการวันแม่แห่งชาติ 2. โครงการทำความดีด้วยหัวใจ เนื่องในวันเฉลิมพระชนพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์ 3.ทำบุญ ตักบาตร บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ น้อมถวายเป็นพระราชกุศลแด่บูรพพระมหากษัตริย์ในอดีต 4. ทำบุญ ตักบาตร บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ในวันสำคัญของชาติไทย 5. ทำบุญ ตักบาตร อุทิศส่วนกุศลถวาย พ่อ แม่ ครูอุปัชฌาย์ อาจารย์ บุรพาจารย์ ในอดีต 6.โครงการสำนึกรักบ้านเกิดชาววัง วังอ้อฮักแพงแบ่งปัน	อำเภอบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ผลการดำเนินงานโครงการ 1 คนในชุมชนทุกหมู่เหล่า ได้แสดงออกซึ่งความจงรักภักดีต่อแม่แห่งชาติ รวมทั้งได้ศึกษาพระราชกรณียกิจต่างๆของแม่แห่งชาติ และลูกๆได้แสดงความกตัญญูทศเวทิตาต่อแม่ พ่อ ปู่ ย่า ตา ยาย ผู้มีคุณ ด้วยการกราบ ไหว้ ขอขมา บูชาคุณด้วยอามิสบูชา และธรรมบูชา เป็นการส่งเสริมให้ครอบครัวมีคุณธรรม ผลการดำเนินงานโครงการ 2 คนในชุมชนทุกหมู่เหล่าแสดงออกซึ่งความจงรักภักดี รวมทั้งได้ทำความดีด้วยหัวใจและได้ทำสิ่งที่ดีมีประโยชน์หมู่บ้าน ชุมชน สังคม ประเทศ เช่นได้ทำบุญ ให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนา ปลูกป่า ปล่อยนก ปล่อยปลา ทำความสะอาด และบำเพ็ญประโยชน์ต่างๆ ผลการดำเนินงานโครงการ 3 คนในชุมชนทุกหมู่เหล่าได้มีความกตัญญูทศเวทิตาต่อบุรพพระมหากษัตริย์ในอดีต ด้วยการทำบุญ ตักบาตร บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ น้อมถวายเป็นพระราชกุศล มีการน้อมนำหลักทฤษฎีหลักการทรงงาน ด้านต่างๆมาประยุกต์ใช้ในชีวิต ผลการดำเนินงานโครงการ 4 คนในชุมชนมีความภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทย ที่มีอักษร มีตัวเลขตกทอดมา มีอักษรทรงคุณค่าของเราเอง เกิดความรัก ห่วงแหน ประเทศชาติ รวมทั้งรักษาขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณีที่ดีของไทยเอาไว้ได้

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานหน่วยอบรมประชาชนประจำ ตำบล (อ.ป.ต.) ด้านความกตัญญูทศเวทิตาธรรม	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ
พระ ครู คลัง ช่าง หมอ พ่อ แม่ ปราชญ์ ภูมิปัญญา จิตอาสา และ 7 ภาคี เครือข่าย ร่วมกัน ขับเคลื่อน	เพื่อให้เกิดการดูแลและช่วยเหลือ กันอย่างแท้จริงมากขึ้น ตัวอย่างเช่น △ การจัดกิจกรรมวันผู้สูงอายุ △ การจัดงานวันเฉลิมพระ ชนมพรรษา △ การอบรมให้ประชาชนรู้จัก กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ △ การสั่งสอนให้รู้จักหน้าที่ของบุตร ต่อบิดามารดา △ การจัดงานสงกรานต์ สรงน้ำพระ รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ △ งานบูรพาจารย์รำลึก △ งานอาจริยบูชา		ผลการดำเนินงานโครงการ 5 ศิษยานุศิษย์ ได้แสดงออกซึ่งความกตัญญู กตเวทิต่อพ่อ แม่ ครูอุปัชฌาย์ อาจารย์ บูรพาจารย์ ในอดีต ด้วยการทำบุญ ตักบาตร ปฏิบัติธรรม ทำโรงทานอาหาร น้ำดื่ม มอบสิ่งของเครื่องใช้แก่คนใน ชุมชน อุทิศส่วนกุศลถวายเป็นอาจริยบูชา ผลการดำเนินงานโครงการ 6 คนในชุมชนได้รวมกลุ่มพัฒนาบ้านเกิด ตั้งกลุ่ม ไลน์ เพจ fb ช่อง YouTube นำเสนอแผนงาน โครงการ เรื่องราวดีๆ ให้เป็น รู้จักอย่างแพร่หลาย รวมทั้งได้ช่วยประชาสัมพันธ์งานบุญประเพณีต่างๆ เชิญ ชวนให้ผู้มีจิตศรัทธาร่วมบริจาคในงานบุญประเพณี ระดมทุนช่วยพัฒนาวัด พัฒนาโรงเรียน พัฒนาหมู่บ้าน ช่วยเหลือผู้ยากไร้ และผู้ที่ประสบภัยต่างๆ ทั้ง ในชุมชนของตน และนอกชุมชน ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในถิ่นที่อยู่ ทำให้ เกิดสำนึกรักบ้านเกิดยิ่งขึ้น ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาถิ่นฐานบ้าน เกิดเพิ่มมากขึ้น

ภาคีเครือข่าย ภายในชุมชน	งานหน่วยอบรมประชาชนประจำ ตำบล (อ.ป.ต.) ด้านความกตัญญูทเวทิตาธรรม	โครงการ กิจกรรมบูรณาการ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ กิจกรรมบูรณาการ	
			สอดคล้องกับหมู่บ้านศีลธรรม	สอดคล้องกับหมู่บ้านยั่งยืน
			ตัวชี้วัด ที่ 3 ด้านหลักประกันครอบครัว 3.1 กิจกรรมดูแลสุขภาพอนามัย ส่งเสริมสุขภาพะ 3.2 กิจกรรมพัฒนาเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการและกลุ่มเปราะบาง 3.3 กิจกรรมถึงขะเปี้ยกลดโลกร้อน การคัดแยกขยะต้นทาง(3R) การจัดการ ขยะหมู่บ้าน/ชุมชน กตัญญูต่อแผ่นดิน 3.4 กิจกรรมส่งเสริมอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ตัวชี้วัด ที่ 3 ความสะอาด กตัญญูต่อสถานที่ 3.1 ถึงขะเปี้ยกลดโลกร้อน 3.2 การคัดแยกขยะต้นทาง 3.3 การจัดการขยะหมู่บ้าน 3.4 ธนาคารขยะ จุดทิ้งขยะ อันตราย
				ตัวชี้วัด ที่ 8 น้ำดื่มสะอาด กำลังมีการสำรวจตามคุ้มบ้าน บริเวณหมู่บ้าน เพื่อให้คนในชุมชน มีจุดบริการน้ำดื่มสะอาดไว้อุปโภค บริโภค ลดภาระค่าใช้จ่ายในการซื้อ น้ำดื่ม น้ำใช้

แบบรายงานผล
(เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ)
โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
“หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ขยายผลสู่ หมู่บ้านศีลธรรม”
โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
รวมทั้งสิ้น ๗ กิจกรรม (กิจกรรม ๑.๑.๒/๒.๑.๗/๓.๓.๑/๓.๓.๒/๓.๓.๓/๔.๔.๒/๔.๗.๑)

๑. แบบรายงานผล (เชิงปริมาณ) *ทุกตัวชี้วัดหลัก ๕ ด้าน ๒๐ ตัวชี้วัดย่อย ๔๙ กิจกรรม*

ดำเนินการจัดเก็บแบบรายงานผลรายเดือน/รายปี ดังนี้

๑.๑ หน่วยงานหลัก : กรมการปกครอง

- ที่ทำการปกครองจังหวัด
- ที่ทำการปกครองอำเภอ

๑.๒ หน่วยสนับสนุน : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

- สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด (สจ.)
- สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอ (สอ.)

: กรมการพัฒนาชุมชน

- สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ

: สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

- สำนักงานจังหวัด

๑.๓ การจัดเก็บแบบรายงานผล (รายเดือน/รายปี)

- กรอกรายงานระบบสารสนเทศของกรมการปกครอง (ศูนย์สารสนเทศเพื่อการบริหารงานปกครอง)
โดย ที่ทำการปกครองจังหวัด/ที่ทำการปกครองอำเภอ (พิจารณาดำเนินการ/บูรณาการในพื้นที่)

โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ขยายผลสู่
หมู่บ้านศีลธรรม”
กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.

➡ เข้าสู่ระบบ

ออกแบบและพัฒนาโดย
ศูนย์สารสนเทศเพื่อการบริหารงานปกครอง

<https://dcast.dopa.go.th/moral/app/user/index.php>

อ้างอิง หนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๑๐.๔/ว ๓๑๗๑๔ ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๖
เรื่อง การบันทึกข้อมูลระบบสารสนเทศโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทาง
พระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ขยายผลสู่ หมู่บ้านศีลธรรม” (ภายในวันที่ ๓๐ ของทุกเดือน)

๒. แบบรายงานผล (เชิงคุณภาพ) *อยู่ระหว่างดำเนินการ*

เก็บเฉพาะตัวชี้วัดที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นเจ้าภาพหลัก จำนวน ๗ กิจกรรม ดังนี้

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย				
	ไตรมาสที่ ๑	ไตรมาสที่ ๒	ไตรมาสที่ ๓	ไตรมาสที่ ๔	รวม
กิจกรรมที่ ๑ (๑.๑.๒)	สถานศึกษา จัดกิจกรรม (อย่างน้อย เดือนละ ๑) รวม ๓ ครั้ง	สถานศึกษา จัดกิจกรรม (อย่างน้อย เดือนละ ๑) รวม ๓ ครั้ง	สถานศึกษา จัดกิจกรรม (อย่างน้อย เดือนละ ๑) รวม ๓ ครั้ง	สถานศึกษา จัดกิจกรรม (อย่างน้อย เดือนละ ๑) รวม ๓ ครั้ง	สถานศึกษา จัดกิจกรรม (อย่างน้อย เดือนละ ๑) รวม ๑๒ ครั้ง
กิจกรรมที่ ๒ (๒.๑.๗)	ร้อยละ ๙๐ ของสถานศึกษาชั้นประถมศึกษาขึ้นไป (จำนวน ๑,๑๙๔ แห่ง)				
กิจกรรมที่ ๓ (๓.๓.๑)	ร้อยละ ๑๐๐ ของหมู่บ้าน (จำนวน ๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน)				
กิจกรรมที่ ๔ (๓.๓.๒)	ร้อยละ ๑๐๐ ของหมู่บ้าน (จำนวน ๗๕,๑๓๖ หมู่บ้าน)				
กิจกรรมที่ ๕ (๓.๓.๓)	ร้อยละ ๘๐ ของสถานศึกษาชั้นประถมศึกษาขึ้นไป (จำนวน ๑,๐๖๑ แห่ง)				
กิจกรรมที่ ๖ (๔.๔.๒)	ร้อยละ ๒๐ ของหมู่บ้าน/ชุมชน (จำนวน ๑๕,๐๒๘ หมู่บ้าน)				
กิจกรรมที่ ๗ (๔.๗.๑)	ร้อยละ ๑๐๐ ของหมู่บ้าน/ชุมชนที่ร่วมลงนาม ๔.๔.๒ (จำนวน ๑๕,๐๒๘ หมู่บ้าน)				
	มีส่วนร่วม ในกิจกรรม (อย่างน้อย ๑ ครั้ง)	มีส่วนร่วม ในกิจกรรม (อย่างน้อย ๑ ครั้ง)	มีส่วนร่วม ในกิจกรรม (อย่างน้อย ๑ ครั้ง)	มีส่วนร่วม ในกิจกรรม (อย่างน้อย ๑ ครั้ง)	มีส่วนร่วม ในกิจกรรม (อย่างน้อย ๔ ครั้ง)

๒.๑ หน่วยงานหลัก : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

- กองส่งเสริมและพัฒนากิจการศึกษาท้องถิ่น (กศ.)
- กองส่งเสริมสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น (กสว.)

๒.๒ หน่วยสนับสนุน : สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด (สจ.)

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอ (สอ.)

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาในสังกัด (ถ้ามี)
- (โรงเรียน/วิทยาลัย/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก)

๒.๓ การจัดเก็บแบบรายงานผล (รายเดือน/รายปี) โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สอ.)

กิจกรรมที่ ๑.๑.๒/๒.๑.๗/๓.๓.๓/๔.๔.๒/๔.๗.๑ (รวม ๕ กิจกรรม)

ดำเนินการกรอกผ่านระบบ Google Form และระบบข้อมูลกลางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (INFO) จัดเก็บข้อมูลโดย กองส่งเสริมและพัฒนากิจการศึกษาท้องถิ่น (กศ.) และมีกลุ่มงาน

- กิจกรรมที่ ๑.๑.๒ รับผิดชอบตัวชี้วัดโดย

: กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาท้องถิ่น (ก.สศ.) เฉพาะโรงเรียน/วิทยาลัย
: กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ก.ปศ.)
เฉพาะศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ศพด.)

- กิจกรรมที่ ๒.๑.๗ และ ๓.๓.๓ รับผิดชอบตัวชี้วัดโดย

: กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาท้องถิ่น (ก.สศ.)

- กิจกรรมที่ ๔.๔.๒ และ ๔.๗.๑ รับผิดชอบตัวชี้วัดโดย

: กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ ศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น (ก.ศน.)

กิจกรรมที่ ๓.๓.๑ และ ๓.๓.๒ (รวม ๒ กิจกรรม) จัดเก็บข้อมูลโดย กองสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น (กสว.)

